

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ
ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Εθνικό Σχέδιο Δράσης Προσαρμογής στην Κλιματική Αλλαγή

2025 - 2050

Εκτίμηση Επιπτώσεων Μέτρων Προσαρμογής

Προς υποστήριξη της
Εθνικής Στρατηγικής για την Προσαρμογή στην Κλιματική
Αλλαγή

Φεβρουάριος 2025

Το παρόν έγγραφο συντάχθηκε με τη χρηματοδοτική συνδρομή της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το περιεχόμενό του αποτελεί αποκλειστική ευθύνη του/των συγγραφέα/-ων. Οι απόψεις που εκφράζονται εδώ δεν μπορούν σε καμία περίπτωση να θεωρηθούν ότι αντικατοπτρίζουν την επίσημη γνώμη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Το έργο χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση μέσω του Μέσου Τεχνικής Υποστήριξης, το οποίο διαχειρίζεται η Γενική Διεύθυνση Στήριξης Διαρθρωτικών Μεταρρυθμίσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στο πλαίσιο της σύμβασης αριθ. REFORM/2021/OP/0006 Lot 1 — TSIC-RoC-20036. Πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο του έργου «Αναθεώρηση και επικαιροποίηση της εθνικής στρατηγικής για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή στην Κύπρο και τη Σλοβακία».

Funded by
the European Union

Οι ανάδοχοι αυτού του έργου περιλαμβάνουν:

Εθνικό Σχέδιο Δράσης Προσαρμογής στην Κλιματική Αλλαγή

Πίνακας περιεχομένων

Εθνικό Σχέδιο Δράσης Προσαρμογής στην Κλιματική Αλλαγή	1
Ενημερωτικά δελτία εκτίμησης επιπτώσεων για τα μέτρα της γεωργίας	2
Ενημερωτικά δελτία εκτίμησης επιπτώσεων για τα μέτρα της βιοποικιλότητας και των οικοσυστημάτων	21
Ενημερωτικά δελτία εκτίμησης επιπτώσεων για τα μέτρα για την πολιτιστική κληρονομιά.....	42
Ενημερωτικά δελτία εκτίμησης επιπτώσεων για τα μέτρα της διαχείρισης κινδύνων καταστροφών, πολιτικής προστασίας και υποδομών ζωτικής σημασίας	64
Ενημερωτικά δελτία εκτίμησης επιπτώσεων για τα μέτρα της οικονομίας, βιομηχανίας και χρηματοοικονομικών	89
Ενημερωτικά δελτία εκτίμησης επιπτώσεων για τα μέτρα εκπαίδευσης.....	101
Ενημερωτικά δελτία εκτίμησης επιπτώσεων για τα μέτρα της ενέργειας	115
Ενημερωτικά δελτία εκτίμησης επιπτώσεων για τα μέτρα της αλιείας και υδατοκαλλιέργειας	128
Ενημερωτικά δελτία εκτίμησης επιπτώσεων για τα μέτρα δασοκομίας	139
Ενημερωτικά δελτία εκτίμησης επιπτώσεων για τα μέτρα διακυβέρνησης	160
Ενημερωτικά δελτία εκτίμησης επιπτώσεων για τα μέτρα της υγείας.....	175
Ενημερωτικά δελτία εκτίμησης επιπτώσεων για τα μέτρα του υδρολογικού καθεστώτος και διαχείρισης των υδάτων	190
Ενημερωτικά δελτία εκτίμησης επιπτώσεων για τα μέτρα υποδομών, μεταφορών και κτιρίων	218
Ενημερωτικά δελτία εκτίμησης επιπτώσεων για τα μέτρα θαλάσσιων και παράκτιων περιοχών.....	241
Ενημερωτικά δελτία εκτίμησης επιπτώσεων για τα μέτρα εδάφους	250
Ενημερωτικά δελτία εκτίμησης επιπτώσεων για τα μέτρα χωροταξικού σχεδιασμού.....	264
Ενημερωτικά δελτία εκτίμησης επιπτώσεων για τα μέτρα τουρισμού	277

Ενημερωτικά δελτία εκτίμησης επιπτώσεων για τα μέτρα της γεωργίας

Όνομασία του μέτρου	Διασφάλιση ότι τα επόμενα στρατηγικά σχέδια της ΚΓΠ της Κύπρου αξιοποιούν στο έπακρο τα χρηματοδοτικά προγράμματα της ΕΕ για την προσαρμογή του τομέα στην κλιματική αλλαγή
Αριθμός του μέτρου	AGRI 1n
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή) ¹	Υψηλή
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Όλες
Πρωτογενής τομέας	Γεωργία
Δευτερογενής τομέας	Βιοποικιλότητα, Νερό, Δασοκομία
Κατηγορία ΚΤΜ ²	Διακυβέρνηση και Θεσμική
Επιμέρους ΚΤΜ	Μέσα πολιτικής
Σκοπός του μέτρου	Να γίνει ο τομέας ανθεκτικότερος στην κλιματική αλλαγή
Περιγραφή του μέτρου	Η νέα ΚΓΠ σε επίπεδο ΕΕ θα τεθεί σε ισχύ το 2027. Αναμένεται ότι η συνολική δομή δεν θα μεταβληθεί σε σύγκριση με την τρέχουσα. Οι νέοι κανόνες θα πρέπει να ενεργοποιηθούν κατά το μέγιστο δυνατό για την προσαρμογή του τομέα στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής. Για τον σκοπό αυτό, θα πρέπει να είναι έτοιμη μια λεπτομερέστερη αξιολόγηση SWOT των υφιστάμενων μέτρων και μια λεπτομερής CRVA.
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Εθνικό
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό) ³	Υψηλό
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Υψηλό
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή στους ευάλωτους πληθυσμούς	Μέτρα που οδηγούν σε βιώσιμη και ανθεκτική στην κλιματική αλλαγή γεωργία θα βελτιώσουν την ασφάλεια και τη βιωσιμότητα του τομέα παροχής τροφίμων
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	Ενίσχυση της ανάπτυξης στις αγροτικές κοινότητες
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	Ανάλογα με τις λεπτομέρειες του μέτρου, μπορούν να υπάρξουν συνδέσεις με τον μετριασμό
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	Ανάλογα με τις λεπτομέρειες του μέτρου, το μέτρο θα αυξήσει τη βιοποικιλότητα και θα μειώσει τη ρύπανση/άντληση των υδάτων
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή	Υψηλή (ανάλογα με τη σχέση κόστους-ωφέλειας των υποχρεώσεων)
Εμπόδια για την εφαρμογή	Κάθε μέτρο που απαιτεί κάποια ενέργεια για την προσαρμογή του τομέα στην κλιματική αλλαγή, αυξάνει την εθνική κατανάλωση ενέργειας
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	Θα πρέπει να αποφευχθεί η περαιτέρω αύξηση της άντλησης νερού για άρδευση

¹ Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: να εφαρμοστεί σε 2 έως 5 έτη, Χαμηλή: να εφαρμοστεί μετά από 5 έτη

² Βλέπε <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/knowledge/tools/adaptation-support-tool/step-3-0>

³ Χαμηλή: €100,000 ή λιγότερο: Μέση: €100,000 - €1,000,000: Υψηλή: πάνω από €1 εκατ.

Όνομασία του μέτρου	
Διασφάλιση ότι τα επόμενα στρατηγικά σχέδια της ΚΓΠ της Κύπρου αξιοποιούν στο έπακρο τα χρηματοδοτικά προγράμματα της ΕΕ για την προσαρμογή του τομέα στην κλιματική αλλαγή	
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Τμήμα Γεωργίας
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	Ενώσεις και οργανώσεις αγροτών
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/συνέργειες	Χωροταξικός σχεδιασμός, Σχέδια διαχείρισης περιοχών Natura 2000
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Υψηλή
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση-σύντομη)⁴	2025-2027 (περίοδος προγραμματισμού της ΚΓΠ)
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	2027 και μετά (περίοδος εφαρμογής της ΚΓΠ 20207-2034)
Χρηματοδότηση	Χρηματοδότηση της ΚΓΠ
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> • Για την περίοδο προγραμματισμού της ΚΓΠ: έναρξη/σε εξέλιξη/ολοκληρώθηκε • Για την περίοδο εφαρμογής της ΚΓΠ θα πρέπει να χρησιμοποιούνται οι δείκτες που χρησιμοποιούνται για την ΚΓΠ
Σχετίζεται με	BIODIV 2n BIODIV 4n BIODIV 5 BIODIV 6n AGRI 6 SOIL 1

⁴ Σύντομη: λιγότερο από 2 έτη, Μέση: από 2 έως 5 έτη, Μακρά: περισσότερα από 5 έτη

Όνομασία του μέτρου		Ανάπτυξη πιλοτικών έργων για τη χρήση αφαλατωμένου νερού για άρδευση με φωτοβολταϊκή ενέργεια
Αριθμός του μέτρου	AGRI 2n	
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή) ⁵	Υψηλή	
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Ξηρασία και λειψυδρία	
Πρωτογενής τομέας	Γεωργία	
Δευτερογενής τομέας	Ενέργεια Χωροταξικός σχεδιασμός Υδρολογικό Καθεστώς και Διαχείριση Υδάτων Βιοποικιλότητα και οικοσυστήματα	
Κατηγορία ΚΤΜ	Διακυβέρνηση και Θεσμική	
Επιμέρους ΚΤΜ	Διαχείριση και σχεδιασμός	
Σκοπός του μέτρου	Παροχή νερού στον τομέα από βιώσιμη αφαλάτωση	
Περιγραφή του μέτρου	Η αφαλάτωση που βασίζεται στη χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας μπορεί να προσφέρει έναν βιώσιμο τρόπο παραγωγής γλυκού νερού. Αναμένεται να καταστεί οικονομικά ελκυστική καθώς το κόστος των ανανεώσιμων τεχνολογιών συνεχίζει να μειώνεται και οι τιμές των ορυκτών καυσίμων συνεχίζουν να αυξάνονται.	
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Τοπικό	
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό) ⁶	Υψηλό	
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Μέσο	
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή στους ευάλωτους πληθυσμούς	Η αφαλάτωση είναι μια δαπανηρή τεχνολογία και απαιτεί αποτελεσματική διαχείριση της άλμης και θα πρέπει να χρησιμοποιείται ως εναλλακτική λύση ελλείψει άλλων επιλογών παροχής νερού.	
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	Το μέτρο μπορεί να διασφαλίσει ότι οι τοπικοί γεωργοί μπορούν να διατηρήσουν την επιχείρησή τους, διασφαλίζοντας επίσης ότι είναι δυνατή η τοπική παραγωγή τροφίμων.	
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	Χρήση φωτοβολταϊκής ενέργειας αντί ορυκτών καυσίμων — μειωμένες εκπομπές	
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	Εάν το αφαλατωμένο νερό προέρχεται από τη θάλασσα και υποκαθιστά τη χρήση γλυκού νερού, ωφελεί τα οικοσυστήματα που εξαρτώνται από το γλυκό νερό.	
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή	Υψηλή	
Εμπόδια για την εφαρμογή	<ul style="list-style-type: none"> Υπάρχουν περιπτώσεις που μπορεί να μην είναι περιβαλλοντικά αποδεκτές. Εάν χρησιμοποιούνται υπόγεια ύδατα, μπορεί να αυξήσει τις πιέσεις στα συστήματα υπόγειων υδάτων. Η αφαλάτωση του θαλασσινού νερού μπορεί να επηρεάσει τα παράκτια οικοσυστήματα, ενώ θα χρειαστεί άντληση για τη μεταφορά νερού σε ανάντη αρδευόμενα πεδία. 	

⁵ Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: να εφαρμοστεί σε 2 έως 5 έτη, Χαμηλή: να εφαρμοστεί μετά από 5 έτη

⁶ Χαμηλή: €100,000 ή λιγότερο: Μέση: €100,000 - €1,000,000: Υψηλή: πάνω από €1 εκατ.

Όνομασία του μέτρου	Ανάπτυξη πιλοτικών έργων για τη χρήση αφαλατωμένου νερού για άρδευση με φωτοβολταϊκή ενέργεια
	<ul style="list-style-type: none"> Πιθανή πρόκληση για την εξεύρεση κατάλληλης θέσης για φωτοβολταϊκά πλαίσια — σύγκρουση με χωροταξικό σχεδιασμό. Ανάγκη να διασφαλιστεί ότι η αφαλάτωση μπορεί να λειτουργήσει με φωτοβολταϊκή ενέργεια
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> Η παραγωγή αφαλατωμένου νερού απαιτεί ενέργεια και έχει αυξημένες εκπομπές. Η αυξημένη παροχή νερού μπορεί να οδηγήσει σε περαιτέρω αύξηση της ζήτησης νερού και σε συνεχή λειψυδρία.
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	<p>Το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων καθορίζει την πηγή νερού για αφαλάτωση και εξασφαλίζει ότι το αφαλατωμένο νερό υποκαθιστά τις πηγές γλυκού νερού και δεν δημιουργεί νέες απαιτήσεις.</p> <p>Υπηρεσία Ενέργειας: Διασφάλιση πλήρους αξιοποίησης της φωτοβολταϊκής ενέργειας που παράγεται στην Κύπρο.</p> <p>Τμήμα Γεωργίας: ανάπτυξη πιλοτικών σχεδίων</p>
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	Τμήμα Αλιείας και Θαλασσιών Ερευνών, Αγροτικοί σύνδεσμοι και οργανώσεις, Τμήμα Περιβάλλοντος
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/συνέργειες	ΣΔΛΑΠ στο πλαίσιο της ΟΠΥ 2000/60/ΕΚ
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Μέση
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση-σύντομη)⁷	Μέση
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	Σύντομος
Χρηματοδότηση	Ιδιωτική χρηματοδότηση Ήδη εφαρμόζονται καθεστώτα επιδότησης για τη χρήση ΑΠΕ στον γεωργικό τομέα.
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> Αριθμός πιλοτικών έργων που αναπτύχθηκαν
Παρατηρήσεις	<ul style="list-style-type: none"> Η λύση θα πρέπει να προσαρμοστεί στις τοπικές συνθήκες βάσει ειδικών ανά τόπο μελετών. Να ληφθεί υπόψη ότι η παραγωγή φωτοβολταϊκής ενέργειας δεν χρειάζεται να βρίσκεται δίπλα στις αρδευτικές εκτάσεις. Τα φωτοβολταϊκά θα μπορούσαν να βρίσκονται σε στέγες ή αστικές περιοχές και η ενέργεια χρησιμοποιείται για άρδευση. Εστίαση σε μέτρα από την πλευρά της ζήτησης για τη μείωση της ζήτησης και όχι σε μέτρα από την πλευρά της προσφοράς για την αύξηση της προσφοράς
Σχετίζεται με	WAT 3

⁷ Σύντομη: λιγότερο από 2 έτη, Μέση: από 2 έως 5 έτη, Μακρά: περισσότερα από 5 έτη

Όνομασία του μέτρου	Ενθάρρυνση κοινοτήτων να υιοθετήσουν ορθές πρακτικές διαχείρισης της γης και να αλλάξουν τη χρήση του εδάφους, των μεθόδων καλλιέργειας και των ποικιλιών
Αριθμός του μέτρου	AGRI 3η
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή) ⁸	Υψηλή
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Ξηρασίες, Ακραίες θερμοκρασίες, Πλημμύρες
Πρωτογενής τομέας	Γεωργία
Δευτερογενής τομέας	Έδαφος Χωροταξικός σχεδιασμός
Κατηγορία ΚΤΜ	Γνώση και αλλαγή συμπεριφοράς
Επιμέρους ΚΤΜ	Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση
Σκοπός του μέτρου	Ενίσχυση της ανθεκτικότητας της γεωργίας
Περιγραφή του μέτρου	<p>Ένα Πρόγραμμα για την Υγεία του Εδάφους βασισμένο στην κοινότητα έχει ως στόχο να ενδυναμώσει τις τοπικές κοινότητες να υιοθετήσουν βιώσιμες πρακτικές διαχείρισης της γης μέσω της εκπαίδευσης, των κινήτρων και της υποστήριξης. Βασικά συστατικά:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Αξιολόγηση της υγείας του εδάφους: • Ολοκληρωμένες αξιολογήσεις της υγείας του εδάφους για τον προσδιορισμό των βασικών συνθηκών και τον προσδιορισμό των τομέων που επιδέχονται βελτίωση. • Παροχή στους γεωργούς λεπτομερών εκθέσεων και συστάσεων για το έδαφος. • Εκπαίδευση και κατάρτιση: • Εργαστήρια, επιδείξεις και ημέρες στο πεδίο σχετικά με τις πρακτικές βιώσιμης διαχείρισης της γης, συμπεριλαμβανομένης της αμειψισποράς, της καλλιέργειας κάλυψης, της μειωμένης άροσης, της γεωργίας ακριβείας, της ολοκληρωμένης διαχείρισης επιβλαβών οργανισμών, της διαχείρισης θρεπτικών ουσιών. • Συνεργασία με τοπικά πανεπιστήμια ή τις υπηρεσίες γεωργικών εφαρμογών για την παροχή εξειδικευμένων γνώσεων. • Οικονομικά κίνητρα: • Εφαρμογή προγραμμάτων επιμερισμού του κόστους για τη στήριξη των αγροτών στην υιοθέτηση νέων πρακτικών. Προσφορά φορολογικών ελαφρύνσεων ή εκπτώσεων για την εφαρμογή πρακτικών εμπλουτισμού εδάφους. • Παροχή πρόσβασης σε δάνεια χαμηλού επιτοκίου για την αγορά εξοπλισμού ή την εφαρμογή μέτρων διατήρησης. • Μάθηση μεταξύ ομοτίμων: • Δημιουργία ενός δικτύου επιτυχημένων αγροτών που μπορούν να καθοδηγούν και να μοιράζονται τις εμπειρίες τους με άλλους. • Οργάνωση εκδρομών σε αγροκτήματα και επιτόπιες επισκέψεις για παρουσίαση επιτυχημένων πρακτικών. • Πιστοποίηση και προμοτοποίηση αγορών: • Ανάπτυξη ενός προγράμματος πιστοποίησης της υγείας του εδάφους για την αναγνώριση των γεωργών που πληρούν συγκεκριμένα πρότυπα (σύνδεση με τον τουρισμό).

⁸ Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: να εφαρμοστεί σε 2 έως 5 έτη, Χαμηλή: να εφαρμοστεί μετά από 5 έτη

Όνομασία του μέτρου	Ενθάρρυνση κοινοτήτων να υιοθετήσουν ορθές πρακτικές διαχείρισης της γης και να αλλάξουν τη χρήση του εδάφους, των μεθόδων καλλιέργειας και των ποικιλιών
	<ul style="list-style-type: none"> • Δημιουργία διαύλων αγοράς για πιστοποιημένα προϊόντα για την εξασφάλιση υψηλότερων τιμών. • Συλλογή και παρακολούθηση δεδομένων: • Παρακολούθηση της υιοθέτησης βιώσιμων πρακτικών και μέτρηση των επιπτώσεών τους στην υγεία του εδάφους. • Χρήση δεδομένων προς βελτίωση των παρεμβάσεων του προγράμματος και ενημέρωση των αποφάσεων πολιτικής. • Κοινοτική Εμπλοκή: <p>A. Συμμετοχή των τοπικών ενδιαφερόμενων φορέων, συμπεριλαμβανομένων των αγροτών, των ιδιοκτητών γης και των ηγετών των τοπικών αρχών στην ανάπτυξη και εφαρμογή του προγράμματος.</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Δημιουργία συνεργασιών με τοπικές επιχειρήσεις, οργανισμούς και κυβερνητικές υπηρεσίες για την υποστήριξη του προγράμματος.
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Εθνικό
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό) ⁹	Χαμηλό — έχει ήδη γίνει σε μεγάλο βαθμό
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Χαμηλό
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή στους ευάλωτους πληθυσμούς	Ευεργετικό αποτέλεσμα
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	Η συμμετοχή των τοπικών ενδιαφερόμενων φορέων, συμπεριλαμβανομένων των γεωργών, των ιδιοκτητών γης και των ηγετών των κοινοτήτων, μπορεί να δημιουργήσει συνέργειες με άλλες τοπικές δραστηριότητες και να ενισχύσει την αυτοδιοίκηση των κοινοτήτων.
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	Η βιώσιμη διαχείριση της γης μπορεί να μετριάσει την κλιματική αλλαγή από τον γεωργικό τομέα
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	Η αειφόρος διαχείριση της γης μπορεί να αυξήσει τη βιοποικιλότητα και την κατακράτηση των υδάτων
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή	Υψηλή
Εμπόδια για την εφαρμογή	Κανένα, εκτός από τους περιορισμένους ανθρώπινους πόρους για την παροχή προγραμμάτων ανάπτυξης ικανοτήτων και κατάρτισης
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	Κανένας
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Τμήμα Γεωργίας
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	ΙΓΕ — Ινστιτούτο Γεωργικών Ερευνών
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/συνέργειες	Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα	Μέση

⁹ Χαμηλή: €100,000 ή λιγότερο· Μέση: €100,000 - €1,000,000· Υψηλή: πάνω από €1 εκατ.

Όνομασία του μέτρου	Ενθάρρυνση κοινοτήτων να υιοθετήσουν ορθές πρακτικές διαχείρισης της γης και να αλλάξουν τη χρήση του εδάφους, των μεθόδων καλλιέργειας και των ποικιλιών
(υψηλή-μέση-χαμηλή)	
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση-σύντομη) ¹⁰	Σύντομη
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	Άμεσος
Χρηματοδότηση	Υψηλή
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> Έκταση που καλύπτεται από το μέτρο
Επιπλέον σχόλια από την συνάντηση με την αρμόδια αρχή	Υπάρχουν εντατικές εκπαιδευτικές εκστρατείες από το Τμήμα Γεωργίας για διάφορα θέματα, π.χ. γεωργικές πρακτικές, απαιτήσεις καλλιεργειών, πρακτικές διαχείρισης γης κ.λπ.
Σχετίζεται με	GOV 2n GOV 3n SOIL 3

¹⁰ Σύντομη: λιγότερο από 2 έτη, Μέση: από 2 έως 5 έτη, Μακρά: περισσότερα από 5 έτη

Όνομασία του μέτρου	Ανάπτυξη υποδομών που θα διευκολύνουν τη χρήση του ανακυκλωμένου νερού στη γεωργία και θα παράσχουν κίνητρα για τη χρήση του από τους γεωργούς
Αριθμός του μέτρου	AGRI 4
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή) ¹¹	Υψηλή
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Ξηρασία και λειψυδρία
Πρωτογενής τομέας	Γεωργία
Δευτερογενής τομέας	Υδρολογικό Καθεστώς και Διαχείριση Υδάτων Οικονομία, Βιομηχανία και Χρηματοοικονομικά
Κατηγορία ΚΤΜ	Φυσική και τεχνολογική Γνώση και αλλαγή συμπεριφοράς Οικονομικά, Βιομηχανία και Χρηματοοικονομικά
Επιμέρους ΚΤΜ	Γκρίζες επιλογές Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση Μέσα πολιτικής
Σκοπός του μέτρου	Αντιμετώπιση της έλλειψης υδροδότησης για αρδευτικούς σκοπούς
Περιγραφή του μέτρου	<p>A. Ανάπτυξη αγωγών/ υποδομών δικτύου που διευκολύνει τη χρήση ανακυκλωμένου νερού στη γεωργία, με ιδιαίτερη έμφαση στις περιοχές όπου υπάρχει υψηλή ζήτηση.</p> <p>B. Παροχή κινήτρων για τη χρήση του στη γεωργία (δηλαδή μέσω της χαμηλότερης τιμολόγησης) και ταυτόχρονα παροχή αποτελεσματικών αντικινήτρων (π.χ. πρόστιμα) για τη χρήση υπόγειων υδάτων για την άρδευση περιοχών πρασίνου.</p> <p>Γ. Εφαρμογή αυστηρών προληπτικών μέτρων και παρακολούθηση της ποιότητας των επεξεργασμένων αστικών λυμάτων, ώστε να αποφευχθεί η επιβάρυνση στο περιβάλλον, στη δημόσια υγεία και στη γεωργία.</p> <p>Δ. Εκστρατείες ενημέρωσης των γεωργών σχετικά με:</p> <ul style="list-style-type: none"> α. Την ανάγκη χρήσης του πόρου και τα οφέλη που προκύπτουν από τη χρήση του, όπως η αύξηση της παραγωγής, β. το περιβαλλοντικό κόστος της εξάντλησης των υπόγειων υδάτων και γ. τη διασφάλιση της ποιότητας του ανακυκλωμένου νερού για την αύξηση της κοινωνικής αποδοχής.
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Εθνικό και τοπικό
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό) ¹²	Υψηλό
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Υψηλό
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή στους	Καμία

¹¹ Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: να εφαρμοστεί σε 2 έως 5 έτη, Χαμηλή: να εφαρμοστεί μετά από 5 έτη

¹² Χαμηλή: €100,000 ή λιγότερο: Μέση: €100,000 - €1,000,000· Υψηλή: πάνω από €1 εκατ.

ευάλωτους πληθυσμούς	
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	Διασφάλιση της διαθεσιμότητας πρόσθετων υδάτινων πόρων για τη διατήρηση της τοπικής γεωργικής οικονομίας
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	Η επεξεργασία λυμάτων είναι μια ενεργοβόρα διαδικασία. Τα δίκτυα διανομής απαιτούν ενέργεια για την άντληση νερού. Αύξηση της κατανάλωσης ενέργειας και των εκπομπών.
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	Μειωμένη πίεση στα γλυκά/υπόγεια ύδατα Εξοικονόμηση γλυκού νερού για άλλες χρήσεις (οικοσυστήματα, κατανάλωση, προσαρμογή κ.λπ.)
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή	Κοινωνικός: Υψηλή Πολιτική: Μέση
Εμπόδια για την εφαρμογή	Έλλειψη υποδομών για την επεξεργασία λυμάτων και τη διανομή τους Επιφυλάξεις σχετικά με τη χρήση επεξεργασμένων λυμάτων για άρδευση. Απαιτεί άντληση, καθώς το WWTP είναι συνήθως κατάντη.
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	Ότι τα επεξεργασμένα λύματα έχουν ως αποτέλεσμα την αύξηση της συνολικής ζήτησης νερού για άρδευση (δημιουργία νέων αρδευόμενων εκτάσεων αντί της αντικατάστασης των υδάτων άρδευσης από άλλες πηγές, όπως τα υπόγεια ύδατα ή το νερό ταμειυτήρων για αρδευόμενες καλλιέργειες) και την αύξηση της συνολικής χρήσης νερού και της επακόλουθης λειψυδρίας
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	Ενώσεις και οργανώσεις αγροτών Επαρχιακές Οργανώσεις Αυτοδιοίκησης Τμήμα Γεωργίας
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/συνέργειες	Βοηθά επίσης τη βιοποικιλότητα και τη διαχείριση των υδάτων Εξοικονομεί συμβατικό γλυκό νερό για άλλες χρήσεις
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Υψηλή (η τεχνολογία είναι άμεσα διαθέσιμη)
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση- σύντομη)¹³	Σύντομη
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	Μόλις δημιουργηθεί η υποδομή διανομής
Χρηματοδότηση	Χαμηλή
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> Κυβικά μέτρα ανακυκλωμένου νερού που χρησιμοποιείται ετησίως από τον γεωργικό τομέα
Σχετίζεται με	WAT 3 WAT 8

¹³ Σύντομη: λιγότερο από 2 έτη, Μέση: από 2 έως 5 έτη, Μακρά: περισσότερα από 5 έτη

Όνομασία του μέτρου	Προσδιορισμός και προώθηση της χρήσης ιθαγενούς και άλλου γενετικού υλικού (φυτών και ζώων) προσαρμοσμένου στις εδαφοκλιματικές συνθήκες που θα επιφέρει η κλιματική αλλαγή
Αριθμός του μέτρου	AGRI 5
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή) ¹⁴	Υψηλή
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Ξηρασίες, Ακραίες θερμοκρασίες
Πρωτογενής τομέας	Γεωργία
Δευτερογενής τομέας	Έδαφος
Κατηγορία ΚΤΜ ¹⁵	Γνώση και αλλαγή συμπεριφοράς
Επιμέρους ΚΤΜ	Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση
Σκοπός του μέτρου	Αντιμετώπιση των αβιοτικών πιέσεων (ξηρασία και υψηλές θερμοκρασίες) και ενίσχυση της ανθεκτικότητας της γεωργίας και της κτηνοτροφίας στην κλιματική αλλαγή
Περιγραφή του μέτρου	<p>A. Προώθηση της έρευνας για τον εντοπισμό κατάλληλου ιθαγενούς ή άλλου αβιοτικού ανθεκτικού γενετικού υλικού μέσω εθνικών προγραμμάτων γενετικής βελτίωσης.</p> <p>B. Διατήρηση εγγενούς γενετικού υλικού στην Τράπεζα Σπόρων και προώθηση της χρήσης του.</p> <p>Γ. Ενημέρωση των γεωργών σχετικά με την επιλογή του γενετικού υλικού που είναι το πλέον κατάλληλο για τις κλιματικές συνθήκες της περιοχής τους.</p> <p>Δ. Ενίσχυση των κινήτρων μέσω των Προγραμμάτων Αγροτικής Ανάπτυξης για την καλλιέργειά τους.</p> <p>Ε. Διατήρηση και ενίσχυση μέτρων για την προστασία και την ορθολογική διαχείριση των τοπικών κτηνοτροφικών φυλών που έχουν προσαρμοστεί στις κυπριακές συνθήκες με την πάροδο του χρόνου.</p> <p>ΣΤ. Χρήση μεικτών συστημάτων γεωργικής και ζωικής παραγωγής, ανάλογα με τις συνθήκες κάθε περιοχής, και εφαρμογή μέτρων για την προστασία και τη βιώσιμη διατήρησή τους.</p> <p>Z. Προώθηση της έρευνας για τον χαρακτηρισμό και τη βελτίωση της ανθεκτικότητας και της προσαρμοστικότητας των ιθαγενών φυλών ζώων στην κλιματική αλλαγή.</p> <p>Ενίσχυση των συστημάτων παραγωγής με βιολογικά εργαλεία που προωθούν την αντοχή των ποικιλιών που προκύπτουν από εθνικά προγράμματα βελτίωσης της αβιοτικής καταπόνησης.</p>
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Εθνικό
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό) ¹⁶	Χαμηλή
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Χαμηλή

¹⁴ Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: να εφαρμοστεί σε 2 έως 5 έτη, Χαμηλή: να εφαρμοστεί μετά από 5 έτη

¹⁵ Βλέπε <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/knowledge/tools/adaptation-support-tool/step-3-0>

¹⁶ Χαμηλή: €100,000 ή λιγότερο: Μέση: €100,000 - €1,000,000· Υψηλή: πάνω από €1 εκατ.

Όνομασία του μέτρου	Προσδιορισμός και προώθηση της χρήσης ιθαγενούς και άλλου γενετικού υλικού (φυτών και ζώων) προσαρμοσμένου στις εδαφοκλιματικές συνθήκες που θα επιφέρει η κλιματική αλλαγή
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή στους ευάλωτους πληθυσμούς	Καμία
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	Αποτελεσματική χρήση της καλής γεωργικής γης μέσω εξυπνότερης επιλογής καλλιεργειών πιο ανθεκτική στις μεταβαλλόμενες συνθήκες
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	Κανένα
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	Αυξημένη χρήση φυσικών συστημάτων (λύσεις που βασίζονται στη φύση) για την αντιμετώπιση των προκλήσεων που σχετίζονται με το κλίμα και τη βελτίωση της περιβαλλοντικής υγείας.
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή	Υψηλή
Εμπόδια για την εφαρμογή	Γενική αντίληψη των γεωργών και του κοινού για τη χρήση ιθαγενούς και άλλου γενετικού υλικού
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	Κανένα
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Τμήμα Γεωργίας
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	Ινστιτούτο Γεωργικών Ερευνών (ΙΓΕ)
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/συνέργειες	Θα βοηθήσει τις τοπικές αρχές να ελαχιστοποιήσουν τη χρήση του νερού άρδευσης
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Χαμηλή
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση-σύντομη) ¹⁷	Μέση
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	Σύντομος
Χρηματοδότηση	Υψηλή
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> Γεωργική έκταση υπό την εφαρμογή των μέτρων Αριθμός ζωικού κεφαλαίου υπό την εφαρμογή του μέτρου
Σχετίζεται με	

¹⁷ Σύντομη: λιγότερο από 2 έτη, Μέση: από 2 έως 5 έτη, Μακρά: περισσότερα από 5 έτη

Όνομασία του μέτρου	Βελτίωση της αποδοτικότητας στη χρήση του νερού για άρδευση με την εφαρμογή ορθολογικού σχεδιασμού άρδευσης, την υιοθέτηση πιο προηγμένων συστημάτων άρδευσης και την επαρκή διατήρηση των υφιστάμενων συστημάτων
Αριθμός του μέτρου	AGRI 6
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή) ¹⁸	Υψηλή
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Ξηρασία
Πρωτογενής τομέας	Γεωργία
Δευτερογενής τομέας	Υδρολογικό καθεστώς και διαχείριση των υδάτων·
Κατηγορία ΚΤΜ¹⁹	Διακυβέρνηση και Θεσμική Γνώση και αλλαγή συμπεριφοράς Οικονομία και Οικονομικά
Επιμέρους ΚΤΜ	Διαχείριση και σχεδιασμός Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση Χρηματοδοτικά μέσα και μέσα παροχής κινήτρων
Σκοπός του μέτρου	Αντιμετώπιση της έλλειψης υδροδότησης για αρδευτικούς σκοπούς
Περιγραφή του μέτρου	<p>A. Λειτουργία/ ενίσχυση συστήματος ενημέρωσης των γεωργών σχετικά με τον αρδευτικό σχεδιασμό και τις υδατικές ανάγκες των καλλιεργειών.</p> <p>B. Ενίσχυση των κινήτρων για την εφαρμογή σχετικών μέτρων μέσω του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης.</p> <p>Γ. Συντήρηση των υφιστάμενων συστημάτων βελτιωμένης άρδευσης.</p> <p>Δ. Έρευνα για την υιοθέτηση νέων ακόμα πιο αποτελεσματικών συστημάτων άρδευσης, όπως η υπόγεια άρδευση και ο έλεγχος αυτών σε τοπικές συνθήκες για την επιλογή της καταλληλότερης τεχνολογίας για κάθε καλλιέργεια.</p> <p>E. Διερεύνηση της δυνατότητας υιοθέτησης της μεθόδου ελλειμματικής άρδευσης για συγκεκριμένες καλλιέργειες, σε περιοχές με μειωμένη διαθεσιμότητα νερού.</p> <p>ΣΤ. Συνέχιση της παροχής οικονομικής και τεχνικής στήριξης στους γεωργούς για την επιλογή/ εγκατάσταση/ συντήρηση των συστημάτων άρδευσης.</p>
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Εθνικό
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό) ²⁰	Μέσο
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Μέσο
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή στους ευάλωτους πληθυσμούς	Η χρηματοδοτική στήριξη των γεωργών διασφαλίζει την αυξημένη ανθεκτικότητά τους σε κινδύνους ξηρασίας.
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	Όπως ανωτέρω

¹⁸ Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: να εφαρμοστεί σε 2 έως 5 έτη, Χαμηλή: να εφαρμοστεί μετά από 5 έτη

¹⁹ Βλέπε <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/knowledge/tools/adaptation-support-tool/step-3-0>

²⁰ Χαμηλή: €100,000 ή λιγότερο: Μέση: €100,000 - €1,000,000· Υψηλή: πάνω από €1 εκατ.

Όνομασία του μέτρου	Βελτίωση της αποδοτικότητας στη χρήση του νερού για άρδευση με την εφαρμογή ορθολογικού σχεδιασμού άρδευσης, την υιοθέτηση πιο προηγμένων συστημάτων άρδευσης και την επαρκή διατήρηση των υφιστάμενων συστημάτων
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	Κανένα
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	Η αύξηση της απόδοσης μειώνει τη ζήτηση νερού από το περιβάλλον
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή	Υψηλή
Εμπόδια για την εφαρμογή	Χρηματοδότηση
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	<p>Η αυξημένη αποδοτικότητα σε επίπεδο γεωργικής εκμετάλλευσης μπορεί ακόμα να οδηγήσει σε αύξηση του συνολικού νερού που χρησιμοποιείται σε αυτό που είναι γνωστό ως φαινόμενο ανάκαμψης ή Jevons Paradox. Κρίσιμης σημασίας είναι η διασφάλιση της παρακολούθησης και του ελέγχου των υφιστάμενων και των νέων χρήσεων ώστε να διασφαλιστεί η μείωση της συνολικής κατανάλωσης νερού.</p> <p>Η βελτίωση της αποδοτικότητας της παροχής νερού δεν θα πρέπει να παρεμποδίζει τις προσπάθειες διαχείρισης της ζήτησης νερού στη γεωργία (δηλαδή η αλλαγή των προτύπων καλλιέργειας σε πιο αποδοτικές ως προς το νερό καλλιέργειες κ.λπ.)</p>
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Τμήμα Γεωργίας, Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων (μέχρι το στάδιο του παραγωγού)
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	Ενώσεις και οργανώσεις αγροτών
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/συνέργειες	Εφαρμογή της ΟΠΥ Ο άριστος σχεδιασμός άρδευσης διαδραματίζει σε μεγάλο βαθμό σημαντικό ρόλο στη διαχείριση των υδάτων, και όλα είναι ιδιαίτερα επωφελή για το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων -> TAY Ενέργεια: το μέτρο αυτό συμβάλλει στη μείωση της κατανάλωσης ενέργειας στον γεωργικό τομέα Το Υφυπουργείο Τουρισμού επωφελείται από την εφαρμογή αυτού του μέτρου λόγω της βελτίωσης των αγροτικών τοπίων.
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Υψηλή — τεχνολογία για αυξημένη αποδοτικότητα είναι άμεσα διαθέσιμη. Τα γραφεία του Κλάδου Γεωργικών Εφαρμογών μπορούν να συμβάλουν στη διάδοση των γνώσεων και της ανάπτυξης ικανοτήτων
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση-σύντομη)²¹	Μέρος της επόμενης ΚΓΠ 2027-2034
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	Από το 2027 και μετά
Χρηματοδότηση	Η χρηματοδότηση πραγματοποιείται μέσω καθεστώτων
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> Περιοχή που καλύπτεται από αποτελεσματικότερη άρδευση
Σχετίζεται με	AGRI 1

²¹ Σύντομη: λιγότερο από 2 έτη, Μέση: από 2 έως 5 έτη, Μακρά: περισσότερα από 5 έτη

Ονομασία του μέτρου		Προώθηση της έρευνας για τη μελέτη των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στη γεωργία και την κτηνοτροφία
Αριθμός του μέτρου	AGRI 7	
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή) ²²	Υψηλή	
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Όλες	
Πρωτογενής τομέας	Γεωργία	
Δευτερογενής τομέας	Εδάφη	
Κατηγορία ΚΤΜ ²³	Γνώση και αλλαγή συμπεριφοράς	
Επιμέρους ΚΤΜ	Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση	
Σκοπός του μέτρου	Αντιμετώπιση των αλλαγών στην απόδοση των καλλιεργειών και στην κτηνοτροφία	
Περιγραφή του μέτρου	Α. Προώθηση της έρευνας για την επικαιροποίηση ή την επέκταση των γνώσεων σχετικά με την εκτίμηση των κινδύνων (κινδύνων, έκθεσης, ευπάθειας) και των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής σχετικά με: <ul style="list-style-type: none"> • τους κύριους τύπους καλλιεργειών και την απόδοση συγκεκριμένων καλλιεργειών οικονομικής σημασίας για την Κύπρο, χρησιμοποιώντας μοντέλα προσομοίωσης καλλιεργειών που συνδυάζουν κλιματικά, μετεωρολογικά, εδαφολογικά και καλλιεργητικά δεδομένα για τον προσδιορισμό του βαθμού επίπτωσης· • παραγωγικότητα του ζωικού κεφαλαίου και κόστος για τους κτηνοτρόφους· • είδη ιχθύων· • παράσιτα και ασθένειες· • τον τομέα των τροφίμων, συμπεριλαμβανομένης της αλληλεξάρτησης όλων των στοιχείων του συστήματος τροφίμων. Β. Ενσωμάτωση αυτής της γνώσης σε σχέδια, κανονισμούς και στρατηγικές αυτών των τομέων. Γ. Προσδιορισμός έγκαιρων μέτρων προσαρμογής	
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Εθνικό	
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό) ²⁴	Μέσο	
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Δ.Ε.	
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή στους ευάλωτους πληθυσμούς	Αύξηση της ανθεκτικότητας των μικρών οικογενειακών γεωργικών εκμεταλλεύσεων στους κινδύνους της κλιματικής αλλαγής	
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	Κανένα	

²² Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: να εφαρμοστεί σε 2 έως 5 έτη, Χαμηλή: να εφαρμοστεί μετά από 5 έτη

²³ Βλέπε <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/knowledge/tools/adaptation-support-tool/step-3-0>

²⁴ Χαμηλή: €100,000 ή λιγότερο: Μέση: €100,000 - €1,000,000· Υψηλή: πάνω από €1 εκατ.

Όνομασία του μέτρου	Προώθηση της έρευνας για τη μελέτη των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στη γεωργία και την κτηνοτροφία
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	Κανένα
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	Κανένα
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή	Υψηλή
Εμπόδια για την εφαρμογή	Έλλειψη χρηματοδότησης
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	Κανένα
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Ινστιτούτο Γεωργικών Ερευνών
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	Ερευνητικά κέντρα και πανεπιστήμια
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/συνέργειες	Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ)
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Υψηλή
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση-σύντομη) ²⁵	Σύντομη
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	Δ.Ε.
Χρηματοδότηση	Ινστιτούτο Γεωργικών Ερευνών (ΙΓΕ) Χαμηλή προς Μέση
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> • Η μελέτη έχει ξεκινήσει/σε εξέλιξη/ολοκληρώθηκε
Σχετίζεται με	

²⁵ Σύνομη: λιγότερο από 2 έτη, Μέση: από 2 έως 5 έτη, Μακρά: περισσότερα από 5 έτη

Όνομασία του μέτρου	Ανάπτυξη/ βελτίωση συστημάτων έγκαιρης προειδοποίησης ακραίων καιρικών φαινομένων για τη γεωργία
Αριθμός του μέτρου	AGRI 8
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή) ²⁶	Υψηλή
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Πλημμύρες, χαλάζι, ακραία ζέστη, ξηρασία
Πρωτογενής τομέας	Γεωργία
Δευτερογενής τομέας	Διαχείριση κινδύνων καταστροφών, πολιτική προστασία και υποδομές ζωτικής σημασίας
Κατηγορία ΚΤΜ²⁷	Φυσική και τεχνολογική
Επιμέρους ΚΤΜ	Τεχνολογικές επιλογές
Σκοπός του μέτρου	Αύξηση των μέτρων προστασίας που λαμβάνονται από γεωργούς των οποίων η απόφαση στηρίζεται σε έγκαιρες και έγκυρες πληροφορίες για ακραία καιρικά φαινόμενα
Περιγραφή του μέτρου	Για τις υπαίθριες καλλιέργειες, η ανάπτυξη ή η βελτίωση συστημάτων έγκαιρης προειδοποίησης ακραίων καιρικών συνθηκών θεωρείται αποτελεσματικό μέτρο για την αντιμετώπιση ακραίων καιρικών φαινομένων. Τα συστήματα έγκαιρης προειδοποίησης βοηθούν στην ενημέρωση των γεωργών για τα επικείμενα καιρικά φαινόμενα ώστε να λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για την έγκαιρη προστασία των καλλιεργειών τους.
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Εθνικό
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό) ²⁸	Υψηλό
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Μέσο
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή στους ευάλωτους πληθυσμούς	Τα βελτιωμένα συστήματα έγκαιρης προειδοποίησης θα επιτρέψουν την εφαρμογή μέτρων που προστατεύουν τις κοινότητες και τις οικονομικές δραστηριότητες από κινδύνους που σχετίζονται με το κλίμα — ιδιαίτερα ευάλωτους πληθυσμούς που είναι ιδιαίτερα εκτεθειμένοι σε κλιματικούς κινδύνους.
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	Συμβολή στη βιωσιμότητα των γεωργικών δραστηριοτήτων ενόψει της κλιματικής αλλαγής
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	Κανένα
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	Κανένα
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή	Κοινωνική: Υψηλή. Ωστόσο, εάν το μέτρο εφαρμοστεί κατά τρόπο που ο γεωργός είναι υπεύθυνος για το κόστος ανάπτυξης ενός τέτοιου συστήματος, τότε η κοινωνική αποδοχή θα είναι χαμηλή, ακόμη και αν το χρειάζονται για δική τους καλύτερη προετοιμασία. Αυτό εξαρτάται επίσης από την υψηλή αξία του προϊόντος, επομένως είναι ένα ζήτημα

²⁶ Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: να εφαρμοστεί σε 2 έως 5 έτη, Χαμηλή: να εφαρμοστεί μετά από 5 έτη

²⁷ Βλέπε <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/knowledge/tools/adaptation-support-tool/step-3-0>

²⁸ Χαμηλή: €100,000 ή λιγότερο: Μέση: €100,000 - €1,000,000· Υψηλή: πάνω από €1 εκατ.

Όνομασία του μέτρου	Ανάπτυξη/ βελτίωση συστημάτων έγκαιρης προειδοποίησης ακραίων καιρικών φαινομένων για τη γεωργία
	κόστους-οφέλους. Πολιτική: Υψηλή.
Εμπόδια για την εφαρμογή	Έλλειψη χρηματοδότησης
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	Κανένας
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Με ιδιωτική πρωτοβουλία, εφόσον κριθεί απαραίτητο. Τμήμα Μετεωρολογίας (TM): στενή συνεργασία με το Υπουργείο Γεωργίας για να γνωρίζουν τις ανάγκες παροχής έγκαιρων προειδοποιήσεων για τον γεωργικό τομέα. Απαιτούμενες συνέργειες πολιτικής προστασίας (Πολιτική Άμυνα) Πρόληψη/Ετοιμότητα για τον πληθυσμό καθώς και αντιμετώπιση καταστάσεων έκτακτης ανάγκης
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	Ενώσεις και οργανώσεις αγροτών. Οι τοπικές αρχές ενημερώνουν τους πολίτες.
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/συνέργειες	Οδηγία για τις Πλημμύρες
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Η τεχνολογία είναι άμεσα διαθέσιμη και λειτουργική σε πολλές χώρες και τοποθεσίες. Υπάρχουν συστήματα παρακολούθησης και πρόβλεψης του κλίματος σε επίπεδο ΕΕ — Copernicus, ECMWS κ.λπ.
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση-σύντομη)²⁹	Μέση
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	Μόλις αναπτυχθεί και τεθεί σε εφαρμογή το σύστημα.
Χρηματοδότηση	Εθνικά ταμεία ή μέσω έργων έρευνας/επίδειξης χρηματοδοτούμενων από την ΕΕ
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> Εφαρμογή του συστήματος: έναρξη/σε εξέλιξη/ολοκληρώθηκε
Πρόσθετες Παρατηρήσεις	Σε περιοχές υψηλής αξίας προϊόντων, η ανάπτυξη πυκνότερου δικτύου μετεωρολογικών σταθμών θα παράγει δεδομένα που θα καταστήσουν πιο εφικτή την ανάπτυξη προβολών και συστημάτων έγκαιρης προειδοποίησης.
Σχετίζεται με	DRM 4n

²⁹ Σύντομη: λιγότερο από 2 έτη, Μέση: από 2 έως 5 έτη, Μακρά: περισσότερα από 5 έτη

Όνομασία του μέτρου	Παροχή ειδικών συμβουλών και κατάρτισης σχετικά με την προσαρμογή των καλλιεργειών στην κλιματική αλλαγή και δημιουργία φόρουμ για την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ της διοίκησης και των γεωργικών επαγγελματιών
Αριθμός του μέτρου	AGRI 9
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή) ³⁰	Υψηλή
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Όλες
Πρωτογενής τομέας	Γεωργία
Δευτερογενής τομέας	Βιοποικιλότητα, Νερό
Κατηγορία ΚΤΜ	Γνώση και αλλαγή συμπεριφοράς
Επιμέρους ΚΤΜ	Ανάπτυξη ικανοτήτων
Σκοπός του μέτρου	Αναβάθμιση και ενίσχυση του δικτύου συμβουλευτικής προς γεωργούς και κατάρτισης για την προσαρμογή των καλλιεργειών στην κλιματική αλλαγή
Περιγραφή του μέτρου	Οι γεωργοί χρειάζονται πολύπλευρες γεωργικές συμβουλές τόσο σε σχέση με τα διαθέσιμα μέτρα προσαρμογής που μπορούν να εφαρμόσουν στα αναπτυσσόμενα συστήματά τους, όσο και σε σχέση με τις καιρικές συνθήκες ή το κλίμα εν γένει (π.χ. δελτία καιρού, εποχιακές προβλέψεις και μακροπρόθεσμες προβλέψεις των τάσεων της κλιματικής αλλαγής). Καθώς οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής γίνονται πιο έντονες, καθίσταται επιτακτική η αναβάθμιση των γεωργικών συμβουλών, δεδομένης της ανάγκης προσαρμογής του γεωργικού τομέα στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής. Ωστόσο, οι βελτιωμένες συμβουλευτικές υπηρεσίες δεν θα παρέχουν πλέον «ενιαίες λύσεις» ή στατικές συμβουλές (π.χ. πακέτα λίπανσης). Αντιθέτως, θα πρέπει να υπάρχει συνεργασία μεταξύ των παρόχων συμβουλευτικών υπηρεσιών (επαρχιακά γεωργικά γραφεία και ιδιωτικοί σύμβουλοι) με δημόσια και ιδιωτικά ερευνητικά κέντρα προκειμένου να διαδοθούν αποτελεσματικότερα οι παραγόμενες γνώσεις στους γεωργούς.
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Εθνικό
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό) ³¹	Χαμηλό (χρήση υφιστάμενους διόδων διάδοσης και υπηρεσιών Γεωργικών Εφαρμογών και τα αποτελέσματα από τα AGRI 5 και AGRI 7)
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Χαμηλό
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή στους ευάλωτους πληθυσμούς	Καμία
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	Διατήρηση/προστασία των γεωργικών καλλιεργειών, του περιβάλλοντος, της βιοποικιλότητας και του εισοδήματος των γεωργών.
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	Κανένα

³⁰ Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: να εφαρμοστεί σε 2 έως 5 έτη, Χαμηλή: να εφαρμοστεί μετά από 5 έτη

³¹ Χαμηλή: €100,000 ή λιγότερο: Μέση: €100,000 - €1,000,000· Υψηλή: πάνω από €1 εκατ.

Όνομασία του μέτρου	Παροχή ειδικών συμβουλών και κατάρτισης σχετικά με την προσαρμογή των καλλιεργειών στην κλιματική αλλαγή και δημιουργία φόρουμ για την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ της διοίκησης και των γεωργικών επαγγελματιών
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	Κανένα
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή	Υψηλή
Εμπόδια για την εφαρμογή	Χρηματοδότηση
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	Κανένα
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Τμήμα Γεωργίας (ΤΓ)
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	Γεωργοί, Ενώσεις και οργανώσεις γεωργών, Γραφεία Γεωργικών Εφαρμογών, ερευνητικά κέντρα και πανεπιστήμια, ιδιωτικοί σύμβουλοι.
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/συνέργειες	Σχετίζεται επίσης με τη διαχείριση υδάτων — Η προσαρμογή της καλλιέργειας στην κλιματική αλλαγή σχετίζεται επίσης με τις απαιτήσεις νερού για άρδευση και κατά συνέπεια με τη διαχείριση των υδάτων -> Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων Συνέργεια μεταξύ του Τμήματος Γεωργίας και της ακαδημαϊκής κοινότητας για την ανάπτυξη στρατηγικών και μέτρων για επαγγελματίες για την προστασία των προϊόντων τους από αυτά τα φαινόμενα (Ένωση Δήμων Κύπρου)
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Υψηλή
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση-σύντομη) ³²	Σύντομη
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	Μόλις πραγματοποιηθεί η εκπαίδευση
Χρηματοδότηση	Μέσω της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> Αριθμός γεωργών που συμμετέχουν ανά έτος
Πρόσθετες παρατηρήσεις από την συνάντηση με τις αρμόδιες υπηρεσίες	Έχει ήδη γίνει εν μέρει από το Υπουργείο Γεωργίας μέσω εκπαιδευτικών εκστρατειών — ραδιοφωνικές εκπομπές, ανακοινώσεις κ.λπ.
Σχετίζεται με	GOV 1 GOV 2n

³² Σύντομη: λιγότερο από 2 έτη, Μέση: από 2 έως 5 έτη, Μακρά: περισσότερα από 5 έτη

Ενημερωτικά δελτία εκτίμησης επιπτώσεων για τα μέτρα της βιοποικιλότητας και των οικοσυστημάτων

Όνομασία του μέτρου	Δημιουργία βάσης δεδομένων για τη βιοποικιλότητα της Κύπρου με έμφαση στα ενδημικά, σπάνια και ευάλωτα είδη και οικοτόπους
Αριθμός του μέτρου	BIODIV 1
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή) ³³	Υψηλή
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Όλες
Πρωτογενής τομέας	Βιοποικιλότητα και οικοσυστήματα
Δευτερογενής τομέας	Δάση Αλιεία και υδατοκαλλιέργεια — σύμφωνα με το FISH 1 Χωροταξικός σχεδιασμός
Κατηγορία ΚΤΜ	Γνώση και αλλαγή συμπεριφοράς
Επιμέρους ΚΤΜ	Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση
Σκοπός του μέτρου	Σκοπός του μέτρου αυτού είναι η επικαιροποίηση και βελτίωση της τρέχουσας βάσης γνώσεων στην Κύπρο σχετικά με τη βιοποικιλότητα και τις τάσεις των ειδών και των οικοτόπων σε σχέση με την κλιματική αλλαγή, ώστε να γίνεται έγκαιρη ενημέρωση στην εφαρμογή των μέτρων προσαρμογής για τη διατήρησή τους.
Περιγραφή του μέτρου	Το μέτρο αυτό προτείνει τη δημιουργία μιας ψηφιακής και διαδικτυακής βάσης δεδομένων όπου θα συλλέγονται δεδομένα σχετικά με τους τύπους οικοσυστημάτων, τους οικοτόπους, τα δεδομένα πληθυσμού, την κατανομή του πληθυσμού και τη γενετική ποικιλότητα των ειδών που ζουν στην Κύπρο, με έμφαση στα ενδημικά, σπάνια και ευάλωτα είδη, και είδη και οικοτόπους προτεραιότητας.
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Εθνικό
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό) ³⁴	Υψηλό — εντατικές απαιτήσεις σε ανθρώπινους και οικονομικούς πόρους
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Υψηλό — Απαιτούνται περιοδικές επικαιροποιήσεις
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή στους ευάλωτους πληθυσμούς	Καμία
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	Καλύτερη γνώση της βιοποικιλότητας (τύποι οικοσυστημάτων, ενδιαίτηματα, πληθυσμιακά δεδομένα, κατανομή του πληθυσμού, γενετική ποικιλότητα) σε τοπικό επίπεδο, η οποία περιλαμβάνει καλύτερη ενσωμάτωση στις διαδικασίες σχεδιασμού και ανάπτυξης
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	Θα μπορούσε επίσης να χρησιμοποιηθεί για τη χαρτογράφηση της αποθηκευτικής ικανότητας CO ₂
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	Αυξημένη γνώση της βιοποικιλότητας και της ευπάθειας της Κύπρου στην κλιματική αλλαγή, η οποία επιτρέπει καλύτερες προσεγγίσεις διαχείρισης και εφαρμογή της νομοθεσίας της ΕΕ

³³ Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: να εφαρμοστεί σε 2 έως 5 έτη, Χαμηλή: να εφαρμοστεί μετά από 5 έτη

³⁴ Χαμηλή: €100,000 ή λιγότερο: Μέση: €100,000 - €1,000,000· Υψηλή: πάνω από €1 εκατ.

Όνομασία του μέτρου	Δημιουργία βάσης δεδομένων για τη βιοποικιλότητα της Κύπρου με έμφαση στα ενδημικά, σπάνια και ευάλωτα είδη και οικοτόπους
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή	Υψηλή
Εμπόδια για την εφαρμογή	Κατακερματισμός αρμοδιοτήτων μεταξύ των αρμόδιων Αρχών (Τμήμα Δασών, Τμήμα Περιβάλλοντος, Υπηρεσία Θήρας & Πανίδας, Τμήμα Αλιείας και Θαλάσσιων Ερευνών). Απαιτείται βάση δεδομένων μεγάλης κλίμακας, η οποία απαιτεί πολλούς πόρους για τη διατήρηση Κρίσιμης σημασίας για την παροχή πόρων για την παρακολούθηση και την περιοδική επικαιροποίηση της βάσης δεδομένων. Αυτό το μέτρο είναι εντατικό σε πόρους, δεδομένου ότι απαιτεί πολλή επιτόπια εργασία. Περιορισμένοι διαθέσιμοι ανθρώπινοι πόροι.
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	Κανένας
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Τμήμα Περιβάλλοντος, ΥΓΑΑΠ
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	Αρμόδιες αρχές, πανεπιστήμια/ερευνητικά ιδρύματα και ΜΚΟ
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/συνέργειες	Υποβολή εκθέσεων βάσει των Άρθρων 12 και 17 της Οδηγίας για τους οικοτόπους και της Οδηγίας για τα πτηνά. Στρατηγική για τη βιοποικιλότητα, νομοθεσία για την αποκατάσταση της φύσης. Τα ενδιαφέροντα και τα δεδομένα για τον πληθυσμό είναι σημαντικά για τον στρατηγικό σχεδιασμό και την καθοδήγηση της χρηματοδότησης.
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Υψηλή
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση-σύντομη)	Μέρος της υφιστάμενης ΕΣΠ. Η βάση δεδομένων βρίσκεται επί του παρόντος υπό ανάπτυξη στο πλαίσιο του LIFE IP Physis (δράση Γ.2)
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	Μόλις αναπτυχθεί η βάση δεδομένων.
Χρηματοδότηση	Πρόγραμμα LIFE
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> Δημιουργία βάσης δεδομένων: έναρξη/σε εξέλιξη/ολοκληρώθηκε Αριθμός τακτικών επικαιροποιήσεων
Σχετίζεται με	BIODIV 3 FISH 1

Όνομασία του μέτρου	Προσδιορισμός και ανάπτυξη συμβατικών, κανονιστικών και χρηματοδοτικών εργαλείων για την ενίσχυση πρακτικών χρήσης γης συμβατές με τη διατήρηση της βιοποικιλότητας στο πλαίσιο της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή
Αριθμός του μέτρου	BIODIV 2n
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή) ³⁵	Υψηλή
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Ακραίες θερμοκρασίες, ξηρασία, πλημμύρα, άνοδος της στάθμης της θάλασσας
Πρωτογενής τομέας	Βιοποικιλότητα και οικοσυστήματα
Δευτερογενής τομέας	Γεωργία Χωροταξικός σχεδιασμός Οικονομία, Βιομηχανία και Χρηματοοικονομικά Τουρισμός Θάλασσα και Ακτή
Κατηγορία ΚΤΜ ³⁶	Διακυβέρνηση και Θεσμική Οικονομία και Οικονομικά
Επιμέρους ΚΤΜ	Μέσα πολιτικής, διαχείριση και σχεδιασμός Χρηματοδοτικά μέσα και μέσα παροχής κινήτρων
Σκοπός του μέτρου	Δημιουργία και διατήρηση φιλικών προς τη βιοποικιλότητα οικοτόπων μέσω συνεργασιών με ιδιώτες ιδιοκτήτες γης
Περιγραφή του μέτρου	Ένα μεγάλο εμπόδιο για την αποτελεσματική διαχείριση των περιοχών Natura 2000 και τη διατήρηση της βιοποικιλότητας στην Κύπρο είναι η δομή ιδιοκτησίας γης. Οι περισσότερες περιοχές, εκτός των κρατικών δασών, έχουν υψηλό ποσοστό ιδιωτών ιδιοκτητών. Είναι σημαντικό να διατυπωθούν μηχανισμοί που να επιτρέπουν τη συνεργασία με επιστασία ιδιωτική γης. Υπάρχουν ορισμένα σχετικά μέτρα στα σχέδια αγροτικής ανάπτυξης, αλλά αυτά πρέπει να επεκταθούν. Για την εφαρμογή του μέτρου αυτού απαιτούνται οι ακόλουθες δράσεις: Α. Χαρτογράφηση ιδιωτικών εκτάσεων, Β. διενέργεια οικονομικών αποτιμήσεων, Γ. ανάπτυξη νομικού πλαισίου ώστε να καταστεί δυνατή η σύναψη συμφωνιών για την Επιστασία Γης (<i>Land Stewardship</i>) Δ. ανάπτυξη οικονομικών κινήτρων για την ενθάρρυνση της επιστασίας ιδιωτικής γης. Βλ. μέτρα στρατηγικού σχεδίου της ΚΓΠ ΑΑ 4.3.3, ΑΑ 1.3 ³⁷ Ορισμένα πρώτα βήματα βρίσκονται σε εξέλιξη μέσω του LIFE IP Physis (π.χ. δράσεις Α.3, C.6, C.11).
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Εθνικό
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό) ³⁸	Υψηλό
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Μέσο

³⁵ Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: να εφαρμοστεί σε 2 έως 5 έτη, Χαμηλή: να εφαρμοστεί μετά από 5 έτη

³⁶ Βλέπε <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/knowledge/tools/adaptation-support-tool/step-3-0>

³⁷ Στρατηγικό σχέδιο της Κύπρου για την Κοινή Γεωργική Πολιτική
<http://www.paa.gov.cy/moa/paa/paa.nsf/All/7CAC61CDF0EC6FC1C22589400045E432>

³⁸ Χαμηλή: €100,000 ή λιγότερο: Μέση: €100,000 - €1,000,000· Υψηλή: πάνω από €1 εκατ.

Όνομασία του μέτρου	Προσδιορισμός και ανάπτυξη συμβατικών, κανονιστικών και χρηματοδοτικών εργαλείων για την ενίσχυση πρακτικών χρήσης γης συμβατές με τη διατήρηση της βιοποικιλότητας στο πλαίσιο της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή στους ευάλωτους πληθυσμούς	Η βελτίωση της διαχείρισης της γης βελτιώνει την υγεία και την ευημερία στους τοπικούς πληθυσμούς βελτιώνοντας την ποιότητα του περιβάλλοντος και τη διατήρηση της βιοποικιλότητας. Πρέπει να ληφθούν υπόψη οι πιθανές επιπτώσεις στις τιμές χρήσης γης.
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	Ενισχύει την ενσωμάτωση των στόχων προστασίας της βιοποικιλότητας στα περιφερειακά και τοπικά αναπτυξιακά σχέδια.
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	Θα πρέπει να προτιμώνται πρακτικές χρήσης γης που επιτρέπουν την προσαρμογή και τον μετριασμό (π.χ. δάσωση)
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	Προστασία της βιοποικιλότητας
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή	Είναι πολιτικά εφικτό. Η κοινωνική αποδοχή εξαρτάται από τις συμβατικές συμφωνίες
Εμπόδια για την εφαρμογή	Χαμηλή απορρόφηση των σχετικών μέτρων του ΠΑΑ
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	Κανένας
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Θα πρέπει να αποφασιστεί
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	Τοπικές κυβερνήσεις, ιδιώτες ιδιοκτήτες γης, διαχειριστές δασών
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/συνέργειες	Συνέργεια με ΘΧΣ (Κλιματικά προσαρμοσμένα ΘΧΣ + ΘΠΠ) (Cyprus Marine and Maritime Institute)
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Υψηλή
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση-σύντομη)	2025
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	Σύμφωνα με την ανάπτυξη εργαλείων και τη σύναψη συμφωνιών με ιδιώτες ιδιοκτήτες γης.
Χρηματοδότηση	Πρόγραμμα LIFE Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ)
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> • Αριθμός συμβατικών συμφωνιών που υπογράφηκαν • Έκταση γης (σε εκτάρια) που αποτελεί αντικείμενο διαχείρισης στο πλαίσιο του καθεστώτος
Σχετίζεται με	AGRI 1

Όνομασία του μέτρου	Προώθηση μελετών σχετικά με τις αναμενόμενες επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στη χλωρίδα, την πανίδα και τη γεωλογική κληρονομιά της Κύπρου, καθώς και στη δομή και τη λειτουργία των χερσαίων και θαλάσσιων οικοσυστημάτων στα οποία ανήκουν.
Αριθμός του μέτρου	BIODIV 3
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή) ³⁹	Υψηλή
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Όλες
Πρωτογενής τομέας	Βιοποικιλότητα και οικοσυστήματα
Δευτερογενής τομέας	Δάση Θάλασσα και παράκτιες περιοχές Υδρολογικό Καθεστώς και Διαχείριση Υδάτων
Κατηγορία ΚΤΜ⁴⁰	Ανταλλαγές γνώσεων και συμπεριφοράς
Επιμέρους ΚΤΜ	Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση
Σκοπός του μέτρου	Καταγραφή όλων των επιπτώσεων στη βιοποικιλότητα και τις οικοσυστημικές υπηρεσίες
Περιγραφή του μέτρου	Στο πλαίσιο του μέτρου αυτού, προτείνεται η προώθηση της έρευνας για τη βιοποικιλότητα και την κλιματική αλλαγή μέσω των ακόλουθων δράσεων: Α. Μελέτη σχετικά με την ευπάθεια των οικοσυστημάτων υπό το πρίσμα της κλιματικής αλλαγής Β. Παρακολούθηση των βιοτικών και αβιοτικών παραμέτρων που σχετίζονται με την κλιματική αλλαγή. Γ. Παρακολούθηση της φαινολογίας των ειδών στην κλιματική αλλαγή. Δ. Παρακολούθηση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στη δραστηριότητα των μικροοργανισμών στους οποίους οφείλονται οι οικοσυστημικές υπηρεσίες. Ε. Παρακολούθηση ιδιαίτερα ευάλωτων/ ευαίσθητων τύπων οικοτόπων και ειδών και των οικοτόπων τους. ΣΤ. Ενσωμάτωση ερευνητικών θεμάτων σχετικά με τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στη βιοποικιλότητα και την προσαρμογή, στις προτεραιότητες των σχετικών πανεπιστημίων και ερευνητικών ιδρυμάτων της χώρας και σε άλλα συγχρηματοδοτούμενα ευρωπαϊκά και διεθνή ερευνητικά προγράμματα. Ζ. Διασφάλιση της δέσμευσης των αναγκαίων πόρων για τη χρηματοδότηση της έρευνας.
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Εθνικό
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό) ⁴¹	Εξαρτάται από την έκταση των μελετών
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Κανένα

³⁹ Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: να εφαρμοστεί σε 2 έως 5 έτη, Χαμηλή: να εφαρμοστεί μετά από 5 έτη

⁴⁰ Βλέπε <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/knowledge/tools/adaptation-support-tool/step-3-0>

⁴¹ Χαμηλή: €100,000 ή λιγότερο: Μέση: €100,000 - €1,000,000· Υψηλή: πάνω από €1 εκατ.

Όνομασία του μέτρου	Προώθηση μελετών σχετικά με τις αναμενόμενες επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στη χλωρίδα, την πανίδα και τη γεωλογική κληρονομιά της Κύπρου, καθώς και στη δομή και τη λειτουργία των χερσαίων και θαλάσσιων οικοσυστημάτων στα οποία ανήκουν.
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή στους ευάλωτους πληθυσμούς	Καμία
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	Αύξηση των γνώσεων για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας.
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	Κανένα
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	Αύξηση των γνώσεων για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας.
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή	Υψηλή
Εμπόδια για την εφαρμογή	Κανένα
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	Κανένας
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Όλες οι αρμόδιες Αρχές με τη συνεργασία του Υφυπουργείου Έρευνας, Καινοτομίας και Ψηφιακής Πολιτικής
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	Ερευνητικά ιδρύματα και πανεπιστήμια Υφυπουργείο Έρευνας, Καινοτομίας και Ψηφιακής Πολιτικής
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/συνέργειες	Συνέργεια με το SOIL 5n/6n· Συνέργεια με το FISH 1· Συνέργειες με το υδρολογικό καθεστώς και την προσαρμογή της διαχείρισης των υδάτων
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Υψηλή
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση-σύντομη)	Το μέτρο υλοποιείται στο πλαίσιο της τρέχουσας κυπριακής ΕΣΠ
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	Ανάλογα με το περιεχόμενο και τους στόχους των ερευνητικών έργων
Χρηματοδότηση	HORIZON, INTERREG
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> • Ανάπτυξη ερευνητικού θεματολογίου για τη βιοποικιλότητα και την κλιματική αλλαγή: έναρξη/σε εξέλιξη/ολοκληρώθηκε • Αριθμός χρηματοδοτούμενων μελετών
Πρόσθετες Παρατηρήσεις	Υπάρχει μεγάλη ανάγκη να εφαρμοστεί ένα σχετικό ερευνητικό θεματολόγιο με το Υφυπουργείο Έρευνας, Καινοτομίας και Ψηφιακής Πολιτικής, το οποίο θα καλύπτει τις ανάγκες των αρμόδιων Τμημάτων. Επιπλέον, συνεργασία με τον ακαδημαϊκό χώρο για σχετικά διδακτορικά και ερευνητικά έργα με Ερευνητικά Ινστιτούτα όπως το Ίδρυμα Έρευνας και Καινοτομίας (https://www.research.org.cy/en/)
Σχετίζεται με	BIODIV 1 BIODIV 8 BIODIV 9 BIODIV 10n

Βελτίωση της ποιότητας των υδάτων, διατήρηση των υδάτινων οικοσυστημάτων και ενσωμάτωση της ανθεκτικότητας των υδάτινων οικοσυστημάτων στις δημόσιες πολιτικές και τα τομεακά σχέδια	
Όνομασία του μέτρου	
Αριθμός του μέτρου	BIODIV 4n
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή) ⁴²	Υψηλή
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Πλημμύρες, λειψυδρία
Πρωτογενής τομέας	Βιοποικιλότητα και οικοσυστήματα
Δευτερογενής τομέας	Υδρολογικό Καθεστώς και Διαχείριση Υδάτων Χωροταξικός σχεδιασμός
Κατηγορία ΚΤΜ⁴³	Διακυβέρνηση και Θεσμική
Επιμέρους ΚΤΜ	Μέσα πολιτικής
Σκοπός του μέτρου	Επίτευξη των στόχων της ΟΠΥ.
Περιγραφή του μέτρου	Πλήρης εφαρμογή του προγράμματος μέτρων που καθορίζεται στο πλαίσιο του 3ου ΣΔΛΑΠ και των ακόλουθων σχεδίων διαχείρισης, προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι της ΟΠΥ.
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Εθνικό, Περιοχή λεκάνης απορροής ποταμού
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό) ⁴⁴	Μέσο
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Μέσο
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή στους ευάλωτους πληθυσμούς	Βελτίωση της ασφάλειας των υδάτων μέσω της βελτίωσης της υγείας των υδάτινων οικοσυστημάτων και, ως εκ τούτου, της διαθεσιμότητας επαρκούς νερού — σε ποιότητα και ποσότητα — για την κάλυψη των ανθρώπινων αναγκών
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	Εξασφαλισμένοι πόροι πόσιμου νερού, προστασία των χώρων αναψυχής
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	Κανένα
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	Βελτίωση της υγείας των υδάτινων οικοσυστημάτων και της κατάστασης όλων των υδάτων
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή	Ναι
Εμπόδια για την εφαρμογή	Λειψυδρία και ξηρασίες. Απαιτείται ισχυρότερη νομοθεσία και έλεγχος, τα πρόστιμα πρέπει να είναι αποτρεπτικά. Επίλυση ζητημάτων επιβολής. Περιορισμένο ανθρώπινο δυναμικό και πόροι
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	Κανένας

⁴² Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: να εφαρμοστεί σε 2 έως 5 έτη, Χαμηλή: να εφαρμοστεί μετά από 5 έτη

⁴³ Βλέπε <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/knowledge/tools/adaptation-support-tool/step-3-0>

⁴⁴ Χαμηλή: €100,000 ή λιγότερο: Μέση: €100,000 - €1,000,000· Υψηλή: πάνω από €1 εκατ.

Βελτίωση της ποιότητας των υδάτων, διατήρηση των υδάτινων οικοσυστημάτων και ενσωμάτωση της ανθεκτικότητας των υδάτινων οικοσυστημάτων στις δημόσιες πολιτικές και τα τομεακά σχέδια	
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων, ΥΓΑΑΠ
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	Τμήμα Περιβάλλοντος, Τμήμα Αλιείας και Θαλάσσιων Ερευνών, Τμήμα Γεωργίας, Τμήμα Γεωλογικής Επισκόπησης, Διοικητική Αρχή Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/συνέργειες	Οδηγία-Πλαίσιο για τα Ύδατα, Οδηγία για τις Πλημμύρες, Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης Χωροταξικός σχεδιασμός Νομοθεσία περί αποκατάστασης της φύσης (άρθρο 4 και άρθρο 7)
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Υψηλή
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση-σύνομη)	2025-2028
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	Περίοδος εφαρμογής του 3 ^{ου} και του 4 ^{ου} Σχεδίου Διαχείρισης Λεκάνης Απορροής Ποταμού
Χρηματοδότηση	Πρόγραμμα LIFE, INTERREG
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> • Αριθμός υδατικών συστημάτων σε τουλάχιστον καλή κατάσταση (σύμφωνα με την ΟΠΥ)
Πρόσθετες παρατηρήσεις	Το Σχέδιο Διαχείρισης Λεκάνης Απορροής Ποταμού (ΣΔΛΑΠ) της Οδηγίας-Πλαισίου για τα Ύδατα και το σχετικό Πρόγραμμα Μέτρων περιλαμβάνουν αυτούς τους στόχους και τα μέτρα εφαρμόζονται εν μέρει — επί του παρόντος γίνονται εργασίες για προπαρασκευαστικές δράσεις για το 4 ^ο ΣΔΛΑΠ). Οι οικολογικές παροχές από ποτάμιους ταμειυτήρες έχουν καθοριστεί αλλά δεν υλοποιούνται. Το έργο LIFE IP-Physis αφορά επίσης τις οικολογικές παροχές από ποτάμιους ταμειυτήρες σε περιοχές Natura 2000.
Σχετίζεται με	AGRI 1 FISH 1 WAT 7n WAT 9n

Όνομασία του μέτρου	Προστασία, διατήρηση και ορθή διαχείριση των σημαντικών φυσικών υγροτόπων της Κύπρου
Αριθμός του μέτρου	BIODIV 5
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή) ⁴⁵	Υψηλή
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Ξηρασία
Πρωτογενής τομέας	Βιοποικιλότητα και οικοσυστήματα
Δευτερογενής τομέας	Υδρολογικό Καθεστώς και Διαχείριση Υδάτων
Κατηγορία ΚΤΜ ⁴⁶	Διακυβέρνηση και θεσμικά όργανα
Επιμέρους ΚΤΜ	Μέσα πολιτικής
Σκοπός του μέτρου	Αντιμετώπιση του κινδύνου υποβάθμισης των εξαρτώμενων από το νερό οικοσυστημάτων, λόγω της μειωμένης υγρασίας και ξήρανσης του εδάφους, των επεισοδίων ξηρασίας, των μειωμένων ποσοτήτων νερού και της αυξημένης ζήτησης νερού από την κοινωνία, αλλά και λόγω άλλων έργων, όπως τουριστικές εγκαταστάσεις και δραστηριότητες, αστικοποίηση και συναφείς υποδομές (π.χ. οδικό δίκτυο).
Περιγραφή του μέτρου	Δράσεις για την ενίσχυση και την προστασία υγροτόπων, ποταμών (κυρίως εκβολών) και παράκτιων οικοσυστημάτων, με έμφαση στο σύμπλεγμα Αλυκών Λάρνακας, στις λίμνες Παραλιμνίου και Ορόκλινης, που αποτελούν τους τρεις κύριους φυσικούς υγροτόπους της Κύπρου, καθώς και σε παραθαλάσσιους οικοτόπους, κυρίως αμμοθίνες.
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Εθνικό με τοπική εστίαση
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό) ⁴⁷	Μέσο
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Χαμηλό
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή στους ευάλωτους πληθυσμούς	Καμία
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	Οι υγροτόποι θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν ως τουριστικά αξιοθέατα και ως τοπικοί χώροι αναψυχής
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	Όλοι οι τύποι υγροτόπων είναι συστήματα δέσμευσης άνθρακα (γνωστά και ως «αποθήκες άνθρακα»), από τους εύκρατους υγροτόπους γλυκού νερού έως τους βόρειους τυρφώνες ⁴⁸ .
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	Προστασία πολύτιμων φυσικών περιοχών και βιοποικιλότητας
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή	Ναι
Εμπόδια για την εφαρμογή	Ιδιοκτησία γης Ανεπαρκής νομοθεσία Παράνομες δραστηριότητες και χαμηλά πρόστιμα

⁴⁵ Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: να εφαρμοστεί σε 2 έως 5 έτη, Χαμηλή: να εφαρμοστεί μετά από 5 έτη

⁴⁶ Βλέπε <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/knowledge/tools/adaptation-support-tool/step-3-0>

⁴⁷ Χαμηλή: €100,000 ή λιγότερο: Μέση: €100,000 - €1,000,000· Υψηλή: πάνω από €1 εκατ.

⁴⁸ <https://www.nawm.org/science/wetlands-and-climate-change.html>

Όνομασία του μέτρου	Προστασία, διατήρηση και ορθή διαχείριση των σημαντικών φυσικών υγροτόπων της Κύπρου
	Περιορισμένοι ανθρώπινοι και οικονομικοί πόροι
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	Κανένας
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Τμήμα Περιβάλλοντος, Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων, Υπηρεσία Θήρας & Πανίδας, Τοπικές Αρχές, Επαρχιακοί Οργανισμοί Αυτοδιοίκησης
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/συνέργειες	Οδηγία-Πλαίσιο για τα Ύδατα και νομοθεσία Αποκατάσταση της Φύσης, N2000 Θετικές συνέργειες με το υδρολογικό καθεστώς και την προσαρμογή των υδάτινων πόρων
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Υψηλή
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση-σύντομη)	Περιλαμβάνεται στην υφιστάμενη ΕΣΠ της Κύπρου
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	Ανάλογα με τη φιλοδοξία και την έκταση των προτεινόμενων δράσεων.
Χρηματοδότηση	Πρόγραμμα LIFE, INTERREG
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> • Περιοχή υγροτόπων • Σχετικοί δείκτες που προκύπτουν από τη νομοθεσία Natura 2000 • Σχετικοί δείκτες που προέρχονται από την νομοθεσία για την Αποκατάσταση της Φύσης
Πρόσθετες παρατηρήσεις	Το Τμήμα Περιβάλλοντος είναι ο συντονιστής ενός έργου LIFE IP (LIFE IP Physis) το οποίο περιλαμβάνει δράσεις διατήρησης που στοχεύουν στους τρεις κύριους υγροτόπους της Κύπρου
Σχετίζεται με	AGRI 1

Διατήρηση, αποκατάσταση και ενίσχυση της υδρογεωμορφολογικής και οικολογικής συνέχειας των ποτάμιων οικοσυστημάτων	
Όνομασία του μέτρου	
Αριθμός του μέτρου	BIODIV 6η
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή) ⁴⁹	Μέση
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Ακραίες θερμοκρασίες, ξηρές, πλημμύρες, λειψυδρία
Πρωτογενής τομέας	Βιοποικιλότητα και οικοσυστήματα
Δευτερογενής τομέας	Χωροταξικός σχεδιασμός, Γεωργία, Υδρολογικό Καθεστώς και Διαχείριση Υδάτων
Κατηγορία ΚΤΜ⁵⁰	Λύσεις που βασίζονται στη φύση και προσεγγίσεις που βασίζονται στο οικοσύστημα
Επιμέρους ΚΤΜ	Μπλε επιλογές
Σκοπός του μέτρου	Αποκατάσταση της υδρογεωμορφολογικής συνέχειας των ποτάμιων οικοσυστημάτων
Περιγραφή του μέτρου	<p>Ο καλύτερος τρόπος για την αποκατάσταση της οικολογικής συνέχειας είναι η υλοποίηση δράσεων όπως:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Μείωση του μεγέθους ορισμένων υδραυλικών έργων. • Ενίσχυση της συνέχειας των ποταμών με την κατάργηση των μικρών φραγμάτων με προτεραιότητα σε αυτά που είναι εκτός χρήσης, όπως απαιτείται από την νομοθεσία για την Αποκατάσταση της Φύσης, βελτιώνοντας τις διασταυρώσεις με δρόμους. • Δημιουργία ανοιγμάτων. • Εγκατάσταση διατάξεων διέλευσης για μεταναστευτικά ψάρια (διαδρομές ψαριών, ράμπες, υδατορέματα παράκαμψης κ.λπ.). • Αποκατάσταση κοιτών και όχθων ποταμών. • Κατάλληλα μέτρα διαχείρισης, όπως το προσωρινό άνοιγμα θυρών πλημμύρας για την ενίσχυση της μεταφοράς ιζημάτων. • Γεωργικές πρακτικές πιο φιλικές προς το περιβάλλον. • Υιοθέτηση νέων σχεδίων οδικών διασταυρώσεων που είναι λιγότερο επεμβατικά στον διάδρομο του ποταμού και διατηρούν μακροπρόθεσμα τα φυσικά χαρακτηριστικά, τη διατομή και τη συνδεσιμότητα του ποταμού.
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Εθνικό
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό) ⁵¹	Μέσο έως Υψηλό
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Χαμηλό
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή στους ευάλωτους πληθυσμούς	Καμία
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	Μειώνει τους κινδύνους πλημμύρας, τοπικές εγκαταστάσεις αναψυχής

⁴⁹ Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: να εφαρμοστεί σε 2 έως 5 έτη, Χαμηλή: να εφαρμοστεί μετά από 5 έτη

⁵⁰ Βλέπε <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/knowledge/tools/adaptation-support-tool/step-3-0>

⁵¹ Χαμηλή: €100,000 ή λιγότερο: Μέση: €100,000 - €1,000,000· Υψηλή: πάνω από €1 εκατ.

Όνομασία του μέτρου	Διατήρηση, αποκατάσταση και ενίσχυση της υδρογεωμορφολογικής και οικολογικής συνέχειας των ποτάμιων οικοσυστημάτων
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	Οι βελτιωμένες φιλικές προς το περιβάλλον γεωργικές πρακτικές μπορούν να συμβάλουν στη μείωση των εκπομπών από τον γεωργικό τομέα.
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	Διατήρηση της βιοποικιλότητας και βελτίωση της υγείας των υδάτινων οικοσυστημάτων
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή	Ναι
Εμπόδια για την εφαρμογή	Χωροταξικός σχεδιασμός, καθεστώς ιδιοκτησίας. Κοινωνική αντίσταση στην απομάκρυνση των υδραυλικών υποδομών.
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	Κανένας
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Τμήμα Περιβάλλοντος, Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	Τμήμα Περιβάλλοντος, Υπηρεσία Θήρας και Πανίδας, Τμήμα Δασών
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/συνέργειες	Νομοθεσία για την Αποκατάσταση της Φύσης, Οδηγία Πλαίσιο για τα Ύδατα (ΟΠΥ), Οδηγία για τις Πλημμύρες Συνέργεια με Θαλάσσιο Χωροταξικό Σχεδιασμό + ICZM (Ολοκληρωμένη Διαχείριση Παράκτιων Ζωνών) (Cyprus Marine and Maritime Institute). Συνέργειες με τους δήμους και επαρχίες, Υπουργείο Υγείας
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Υψηλή
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση-σύντομη)	Μέση
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	Εντός μηνών από τη δράση αποκατάστασης, ανάλογα με το είδος της δράσης.
Χρηματοδότηση	Πρόγραμμα LIFE, INTERREG, εθνική/περιφερειακή χρηματοδότηση
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> Οι ίδιοι δείκτες ισχύουν για την υποβολή εκθέσεων στο πλαίσιο της ΟΠΥ και την νομοθεσία Αποκατάσταση της Φύσης
Πρόσθετες παρατηρήσεις	Πιο εφικτή στο πλαίσιο της μπλε υποδομής (π.χ. συνέχεια ποταμών, με την αφαίρεση των μικρών φραγμάτων, τη βελτίωση των διασταυρώσεων με οδούς, των περασμάτων για το χέλι κ.λπ.).
Σχετίζεται με	AGRI 1 FISH 1

Όνομασία του μέτρου	Σχέδια δράσης για την προστασία των ειδών και των οικοτόπων τους που απειλούνται από την κλιματική αλλαγή
Αριθμός του μέτρου	BIODIV 7
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή) ⁵²	Μέση
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Ξηρασία
Πρωτογενής τομέας	Βιοποικιλότητα και οικοσυστήματα
Δευτερογενής τομέας	Νερό, Δασοκομία
Κατηγορία ΚΤΜ⁵³	Λύσεις που βασίζονται στη φύση και προσεγγίσεις που βασίζονται στο οικοσύστημα
Επιμέρους ΚΤΜ	Πράσινες επιλογές
Σκοπός του μέτρου	Προστασία οικοτόπων και ειδών λαμβάνοντας υπόψη τις αρνητικές επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής
Περιγραφή του μέτρου	Το μέτρο αυτό προβλέπει: Α.Ανάπτυξη Εθνικών Σχεδίων Δράσης για την προστασία των οικοτόπων, της χλωρίδας και της πανίδας της Κύπρου, με έμφαση στα απειλούμενα είδη και οικοτόπους και στα πλέον ευάλωτα στην κλιματική αλλαγή. Β.Προσαρμογή των υφιστάμενων σχεδίων δράσης που είναι ήδη διαθέσιμα για να εξεταστεί ο κίνδυνος της κλιματικής αλλαγής.
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Εθνικό
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό) ⁵⁴	Μέσο
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Χαμηλό (περιοδική επανεξέταση και επικαιροποίηση)
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή στους ευάλωτους πληθυσμούς	Καμία
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	Κανένα
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	Προστασία των αποθηκών άνθρακα
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	Διατήρηση της βιοποικιλότητας
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή	Ναι
Εμπόδια για την εφαρμογή	Έλλειψη γνώσεων σχετικά με τη σχέση μεταξύ της κλιματικής αλλαγής και της βιοποικιλότητας
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	Κανένα
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος

⁵² Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: να εφαρμοστεί σε 2 έως 5 έτη, Χαμηλή: να εφαρμοστεί μετά από 5 έτη

⁵³ Βλέπε <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/knowledge/tools/adaptation-support-tool/step-3-0>

⁵⁴ Χαμηλή: €100,000 ή λιγότερο: Μέση: €100,000 - €1,000,000· Υψηλή: πάνω από €1 εκατ.

Όνομασία του μέτρου	Σχέδια δράσης για την προστασία των ειδών και των οικοτόπων τους που απειλούνται από την κλιματική αλλαγή
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος Ενώσεις και οργανώσεις αγροτών Περιβαλλοντικές ΜΚΟ
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/συνέργειες	N2000, Οδηγία-Πλαίσιο για τα Ύδατα, Εφαρμογή της Οδηγίας-Πλαισίου για τη Θαλάσσια Στρατηγική Συνέργειες: Χωροταξικός σχεδιασμός· Συνέργεια με ΘΧΣ + ICZM (Ολοκληρωμένη Διαχείριση Παράκτιων Ζωνών) (Cyprus Marine and Maritime Institute), Στην ίδια γραμμή με το FISH 1
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Υψηλή έως μέση
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση-σύντομη)	Περιλαμβάνεται στην υφιστάμενη ΕΣΠ της Κύπρου. Δεν έχει σημειωθεί πρόοδος
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	Κατά την εφαρμογή των σχεδίων δράσης
Χρηματοδότηση	Εθνικά ταμεία ή ταμεία της ΕΕ (LIFE IP)
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> • Σχέδιο δράσης: έναρξη/σε εξέλιξη/ολοκληρώθηκε • Δείκτες όπως ορίζονται στο νόμο Natura 2000
Πρόσθετες παρατηρήσεις	Προετοιμάζονται σχέδια δράσης για τους οικοτόπους και τα είδη στο πλαίσιο του έργου LIFE — IP Physis. Η προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή δεν λαμβάνεται επαρκώς υπόψη στα σχέδια αυτά. Ορισμένα μέτρα αντιμετωπίζουν έμμεσα τη διαθεσιμότητα νερού, κυρίως όσον αφορά τις οικολογικές παροχές για παρόχθιους οικοτόπους και είδη εξαρτώμενα από το νερό, ως αποτέλεσμα των πιέσεων στα ύδατα. Η έλλειψη μέτρου προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή σχετίζεται με την έλλειψη γνώσεων σχετικά με τη σχέση μεταξύ της κλιματικής αλλαγής και της βιοποικιλότητας
Σχετίζεται με	BIODIV 3 BIODIV 10n

Όνομασία του μέτρου	Ανάλυση της ευπάθειας των οικοσυστημάτων (δομή και λειτουργίες) και των υπηρεσιών τους στην κλιματική αλλαγή, με έμφαση στις προστατευόμενες περιοχές και στο δίκτυο Natura 2000
Αριθμός του μέτρου	BIODIV 8
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή) ⁵⁵	Υψηλή
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Ξηρασίες, πλημμύρες, κύματα καύσωνα
Πρωτογενής τομέας	Βιοποικιλότητα και οικοσυστήματα
Δευτερογενής τομέας	Χωροταξικός σχεδιασμός Γεωργία Υδρολογικό Καθεστώς και Διαχείριση Υδάτων
Κατηγορία ΚΤΜ ⁵⁶	Γνώση και αλλαγή συμπεριφοράς
Επιμέρους ΚΤΜ	Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση
Σκοπός του μέτρου	Προστασία σε επίπεδο οικοσυστημάτων (οικοτόπων και ειδών) και των λειτουργιών τους, λαμβανομένων υπόψη των αρνητικών επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής
Περιγραφή του μέτρου	<p>Η δράση 5 της Στρατηγικής Βιοποικιλότητας της ΕΕ με ορίζοντα το 2020 καλεί τα κράτη μέλη να χαρτογραφήσουν και να αξιολογήσουν την κατάσταση των οικοσυστημάτων και των υπηρεσιών τους στην εθνική τους επικράτεια με τη βοήθεια της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.</p> <p>A. Χαρτογράφηση και αξιολόγηση της οικολογικής κατάστασης των οικοσυστημάτων και των υπηρεσιών τους και επικαιροποίηση των βάσεων δεδομένων για τη βιοποικιλότητα (π.χ. ΤΕΔ). Η Επιτροπή έχει αναπτύξει μια συνεκτική προσέγγιση για τη μέτρηση της κατάστασης 12 διαφορετικών οικοσυστημάτων, χερσαίων, γλυκού νερού και θαλάσσιων, που καλύπτουν ολόκληρη την ΕΕ. Αυτό που αναπτύχθηκε για την Κύπρο στο LIFE IP είναι περιορισμένου βάθους και χωρικής κλίμακας. Σύμφωνα με τις εν λόγω κατευθυντήριες γραμμές, το μέτρο αυτό θα αναθεωρήσει την ΧΑΟΥ της Κύπρου λαμβάνοντας υπόψη τους κινδύνους για την κλιματική αλλαγή και την προσαρμογή.</p> <p>B. Διατήρηση ή ενίσχυση της οικολογικής συνοχής, τόσο της διασυνδεσιμότητας — συνδεσιμότητας εντός της προστατευόμενης περιοχής (ΠΠ), διασφαλίζοντας ότι κάθε ΠΠ δεν είναι κατακερματισμένη ενόψει της κλιματικής αλλαγής, και διασυνδεσιμότητα — διασφαλίζοντας ότι οι ΠΠ αποτελούν μέρος ενός καλά συνδεδεμένου δικτύου. Οι οικολογικοί διάδρομοι διαδραματίζουν καίριο ρόλο στη διευκόλυνση των κινήσεων/ της επέκτασης/ της διασποράς σε κατάλληλες περιοχές εκτός του δικτύου Natura 2000.</p> <p>A.</p>
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Εθνικό
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό) ⁵⁷	Μέσο
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Μέσο (τακτική ενημέρωση)
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή	Καμία

⁵⁵ Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: να εφαρμοστεί σε 2 έως 5 έτη, Χαμηλή: να εφαρμοστεί μετά από 5 έτη

⁵⁶ Βλέπε <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/knowledge/tools/adaptation-support-tool/step-3-0>

⁵⁷ Χαμηλή: €100,000 ή λιγότερο: Μέση: €100,000 - €1,000,000· Υψηλή: πάνω από €1 εκατ.

Όνομασία του μέτρου	Ανάλυση της ευπάθειας των οικοσυστημάτων (δομή και λειτουργίες) και των υπηρεσιών τους στην κλιματική αλλαγή, με έμφαση στις προστατευόμενες περιοχές και στο δίκτυο Natura 2000
στους ευάλωτους πληθυσμούς	
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	Κανένα
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	<p>Τα οικοσυστήματα συμβάλλουν στον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής λόγω της ικανότητάς τους να αφαιρούν άνθρακα από την ατμόσφαιρα και να τον αποθηκεύουν. Τα οικοσυστήματα συμβάλλουν επίσης στην προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή επειδή παρέχουν υπηρεσίες που μπορούν να βοηθήσουν τους ανθρώπους να προσαρμοστούν τόσο στους τρέχοντες κλιματικούς κινδύνους όσο και στις μελλοντικές κλιματικές αλλαγές (π.χ. ρύθμιση του κλίματος, προστασία των παράκτιων περιοχών και των λεκανών απορροής κ.λπ.).</p> <p>Το μέτρο αυτό θα διερευνήσει τον τρόπο με τον οποίο τα οικοσυστήματα και οι οικοσυστημικές υπηρεσίες επηρεάζονται από την κλιματική αλλαγή, καθώς και τον δυναμικό ρόλο τους στις στρατηγικές για την αντιμετώπιση του μετριασμού της κλιματικής αλλαγής και την προσαρμογή σε αυτήν. Η ανάλυση της ευπάθειας θα βοηθήσει την Κύπρο να αναπτύξει τα μέτρα προσαρμογής που απαιτούνται για τη μείωση των αρνητικών επιπτώσεων και τη διατήρηση των λειτουργιών του οικοσυστήματος («προσαρμογή στις οικοσυστημικές υπηρεσίες»). Ο προσδιορισμός των οικοσυστημάτων και των οικοσυστημικών υπηρεσιών που συμβάλλουν στην προσαρμογή και τον μετριασμό στην κλιματική αλλαγή θα βοηθήσει την Κύπρο να σχεδιάσει προσεγγίσεις για την κλιματική αλλαγή με βάση το οικοσύστημα, δηλαδή η διαχείριση μπορεί να ενισχύσει τη συμβολή των οικοσυστημικών υπηρεσιών στην προσαρμογή και τον μετριασμό («οικοσυστημική προσαρμογή και μετριασμός»).</p>
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	Διατήρηση της βιοποικιλότητας, προστασία των οικοσυστημικών υπηρεσιών.
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή	Ναι
Εμπόδια για την εφαρμογή	Χωροταξικός σχεδιασμός και ιδιοκτησία γης
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	Κανένα
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Τμήμα Περιβάλλοντος
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	Αρμόδιες αρχές: Τμήμα Δασών, Τμήμα Αλιείας και Θαλάσσιων Ερευνών, Υπηρεσία Θήρας και Πανίδας
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/συνέργειες	Οδηγία για τους οικοτόπους, Οδηγία για τα πτηνά, νομοθεσία περί Αποκατάστασης και εφαρμογή της Οδηγίας-Πλαισίου για τα Ύδατα Το FISH 5n συμβάλλει σε αυτό το μέτρο Όσον αφορά τις χερσαίες δράσεις για τη σύνδεση των <i>hotspot</i> βιοποικιλότητας, αυτό συνδέεται στενά με τον χωροταξικό σχεδιασμό.
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Υψηλή
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση-σύντομη)	Περιλαμβάνεται στην υφιστάμενη ΕΣΠ της Κύπρου
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για	Δ.Ε.

Όνομασία του μέτρου	Ανάλυση της ευπάθειας των οικοσυστημάτων (δομή και λειτουργίες) και των υπηρεσιών τους στην κλιματική αλλαγή, με έμφαση στις προστατευόμενες περιοχές και στο δίκτυο Natura 2000
να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	
Χρηματοδότηση	Χαμηλή Πρόγραμμα LIFE
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> Μελέτη: έναρξη/σε εξέλιξη/ολοκληρώθηκε
Σχετίζεται με	BIODIV 3

Όνομασία του μέτρου	Αντιμετώπιση του κινδύνου χωροκατακτητικών ξένων ειδών
Αριθμός του μέτρου	BIODIV 9
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή) ⁵⁸	Υψηλή
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Αύξηση της θερμοκρασίας
Πρωτογενής τομέας	Βιοποικιλότητα και οικοσυστήματα
Δευτερογενής τομέας	Υδρολογικό Καθεστώς και Διαχείριση Υδάτων Θάλασσα και Παράκτιες Περιοχές Γεωργία
Κατηγορία ΚΤΜ	Πληροφορίες και αλλαγές συμπεριφοράς
Επιμέρους ΚΤΜ	Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση
Σκοπός του μέτρου	Αντιμετώπιση των αυξημένων κινδύνων εισαγωγής και εξάπλωσης χωροκατακτητικών ξένων ειδών λόγω της κλιματικής αλλαγής.
Περιγραφή του μέτρου	<p>A. Χαρτογράφηση και αξιολόγηση της κατάστασης των χωροκατακτητικών ξένων ειδών (υπό εκτέλεση σε μερικό βαθμό).</p> <p>B. Κατάρτιση και εφαρμογή σχεδίων δράσης για την αντιμετώπιση των οδών εισαγωγής και εξάπλωσης χωροκατακτητικών ξένων ειδών Ενωσιακού ενδιαφέροντος (υπό εκπόνηση).</p> <p>Γ. Οι επίσημοι έλεγχοι διενεργούνται στους επίσημους Συνοριακούς Σταθμούς Ελέγχου. Το Τμήμα Τελωνείων και το Τμήμα Γεωργίας συμμετέχουν στις διαδικασίες ελέγχου.</p> <p>Δ. Σύστημα επιτήρησης και παρακολούθησης χωροκατακτητικών ξένων ειδών Ενωσιακού ενδιαφέροντος για την πρόληψη της εξάπλωσής τους.</p> <p>E. Εθνικός κατάλογος χωροκατακτητικών ξένων ειδών και μέτρα διαχείρισης για την πρόληψη της εξάπλωσής τους (υπό εκπόνηση).</p> <p>ΣΤ. Μέτρα διαχείρισης για χωροκατακτητικά ξένα είδη Ενωσιακού ενδιαφέροντος που έχουν εξαπλωθεί στην Κύπρο (ετοιμάζονται σχέδια δράσης).</p>
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Εθνικό
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό) ⁵⁹	Υψηλό
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Υψηλό
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή στους ευάλωτους πληθυσμούς	Όχι
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	Κανένα
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	Όχι
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	Προστασία της βιοποικιλότητας και των ιθαγενών ειδών, διασφάλιση της ανθεκτικότητας των οικοσυστημάτων

⁵⁸ Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: να εφαρμοστεί σε 2 έως 5 έτη, Χαμηλή: να εφαρμοστεί μετά από 5 έτη

⁵⁹ Χαμηλή: €100,000 ή λιγότερο: Μέση: €100,000 - €1,000,000· Υψηλή: πάνω από €1 εκατ.

Όνομασία του μέτρου	Αντιμετώπιση του κινδύνου χωροκατακτητικών ξένων ειδών
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή	Υψηλή
Εμπόδια για την εφαρμογή	Η προστασία των θαλάσσιων οικοσυστημάτων από την είσοδο ξένων ειδών δεν είναι εφικτή λόγω της διώρυγας του Σουέζ. Ανάγκη συνεργασίας μεταξύ των διαφόρων δημόσιων υπηρεσιών και άλλων ενδιαφερόμενων μερών. Έλλειψη εμπειρογνομosύνης στον εντοπισμό ειδών που δεν έχουν σαφή διαγνωστικά χαρακτηριστικά.
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	Κανένας
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Τμήμα Περιβάλλοντος, Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, με άλλες αρχές
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	Τμήμα Τελωνείων Κύπρου (για τον έλεγχο εισαγωγών) Αρχές διαχείρισης υδάτων Τοπικές αρχές
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/συνέργειες	Κανονισμός 1143/2014 (ΕΕ), Εθνικός νόμος Ν. 120(Ι)/2019 Συνέργειες: Χωροταξικός σχεδιασμός Συνέργεια με ΘΧΣ + ΟΔΠΖ Στην ίδια γραμμή με το FISH 1
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Υψηλή
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση- σύντομη)	Περιλαμβάνεται στην υφιστάμενη ΕΣΠ της Κύπρου
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	Ο έλεγχος των χωροκατακτητικών ειδών είναι μια συνεχής δραστηριότητα λόγω της δυσκολίας στον έλεγχο των σημείων εισόδου και λόγω της δυσκολίας στον έλεγχο των ήδη καθιερωμένων πληθυσμών.
Χρηματοδότηση	Χαμηλή Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), Πρόγραμμα LIFE
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> Μείωση της εισαγωγής και εξάπλωσης χωροκατακτητικών ξένων ειδών
Πρόσθετες παρατηρήσεις	Είναι μια συνεχής δραστηριότητα, υπάρχει ήδη δράση, αλλά υπάρχει περιθώριο βελτίωσης.
Σχετίζεται με	BIODIV 3

Όνομασία του μέτρου	Προώθηση της εισαγωγής κριτηρίων προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή κατά τον σχεδιασμό και τη διαχείριση των προστατευόμενων περιοχών
Αριθμός του μέτρου	BIODIV 10n
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή) ⁶⁰	Υψηλή
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Ξηρασίες, πλημμύρες, πυρκαγιές, άνοδος της στάθμης της θάλασσας, καύσωνες
Πρωτογενής τομέας	Βιοποικιλότητα και οικοσυστήματα
Δευτερογενής τομέας	Χωροταξικός σχεδιασμός
Κατηγορία ΚΤΜ ⁶¹	Διακυβέρνηση και θεσμικά όργανα
Επιμέρους ΚΤΜ	Διαχείριση και σχεδιασμός
Σκοπός του μέτρου	Προώθηση προσαρμοστικού σχεδιασμού και διαχείριση προστατευόμενων περιοχών
Περιγραφή του μέτρου	<p>Η προώθηση του προσαρμοστικού σχεδιασμού και της διαχείρισης των προστατευόμενων περιοχών μπορεί να περιλαμβάνει μέτρα όπως:</p> <p>Α. Προώθηση της ανάπτυξης πιλοτικών έργων για την ενσωμάτωση των κριτηρίων προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή στον σχεδιασμό και/ή τη διαχείριση των προστατευόμενων περιοχών.</p> <p>Β. Διευκόλυνση της κατάρτισης του προσωπικού που εργάζεται σε προστατευόμενες περιοχές σχετικά με τις επιπτώσεις, τους κινδύνους και την προσαρμογή.</p> <p>Γ. Διεξαγωγή προοπτικής αναθεώρησης των δικτύων προστατευόμενων περιοχών στο πλαίσιο της κλιματικής αλλαγής.</p> <p>Δ. Ανάλυση των προβλεπόμενων επιπτώσεων των διαφόρων σεναρίων κλιματικής αλλαγής στην κατανομή των οικοτόπων κοινοτικού ενδιαφέροντος.</p> <p>Ε. Επικαιροποίηση των κατευθυντήριων γραμμών διατήρησης του δικτύου Natura 2000 ώστε να λαμβάνεται περισσότερο υπόψη η κλιματική αλλαγή.</p>
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Εθνικό
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό) ⁶²	Μέσο
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Χαμηλό — τακτικές ενημερώσεις
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή στους ευάλωτους πληθυσμούς	Η διασφάλιση της διατήρησης προστατευόμενων περιοχών, αντιπροσωπευτικών των ποικίλων οικοσυστημάτων της Κύπρου, διασφαλίζει τη μακροπρόθεσμη πρόσβαση σε φυσικά περιβάλλοντα.
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	Κανένα
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	Κανένα

⁶⁰ Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: να εφαρμοστεί σε 2 έως 5 έτη, Χαμηλή: να εφαρμοστεί μετά από 5 έτη

⁶¹ Βλέπε <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/knowledge/tools/adaptation-support-tool/step-3-0>

⁶² Χαμηλή: €100,000 ή λιγότερο: Μέση: €100,000 - €1,000,000· Υψηλή: πάνω από €1 εκατ.

Όνομασία του μέτρου	Προώθηση της εισαγωγής κριτηρίων προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή κατά τον σχεδιασμό και τη διαχείριση των προστατευόμενων περιοχών
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	Προστασία της βιοποικιλότητας και των οικοτόπων· διατήρηση ειδών και οικοτόπων
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή	Υψηλή
Εμπόδια για την εφαρμογή	Περιορισμένοι πόροι για τον σχεδιασμό και την υλοποίηση Ανάγκη για νομικώς δεσμευτικά σχέδια διαχείρισης για τις προστατευόμενες περιοχές και τακτική επικαιροποίηση/ προσαρμογή των μέτρων Καθεστώς ιδιοκτησίας γης
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	Κανένας
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Τμήμα Περιβάλλοντος, Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	Τμήμα Περιβάλλοντος, Τμήμα Δασολογίας, Τμήμα Αλιείας και Θαλάσσιων Ερευνών, Υπηρεσία Θήρας και Πανίδας
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/ συνέργειες	N2000 και νομοθεσία για την Αποκατάσταση της Φύσης. Στην ίδια γραμμή με το FISH 1
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Υψηλή
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση-σύντομη)	2025 και τακτικές επικαιροποιήσεις
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	Μόλις εγκριθούν τα αναθεωρημένα σχέδια.
Χρηματοδότηση	Περιορισμένοι, εθνικοί πόροι, προγράμματα LIFE, INTERREG, HORIZON
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> • Αριθμός έργων που ξεκίνησαν ανά έτος • Αριθμός εκπαιδευόμενου προσωπικού ανά έτος • Αριθμός αναθεωρημένων δικτύων • Επικαιροποίηση κατευθυντήριων γραμμών: έναρξη/σε εξέλιξη/ολοκληρώθηκε
Πρόσθετες παρατηρήσεις	Δεν γίνονται πολλά σε αυτόν τον τομέα, αλλά αναγνωρίζεται ότι είναι κρίσιμης σημασίας.
Σχετίζεται με	BIODIV 3 GOV 1 GOV 2n

Ενημερωτικά δελτία εκτίμησης επιπτώσεων για τα μέτρα για την πολιτιστική κληρονομιά

Όνομασία του μέτρου	Προσδιορισμός των στοιχείων της πολιτιστικής κληρονομιάς της χώρας που είναι πιο ευάλωτα στην κλιματική αλλαγή και καθορισμός πιθανών στρατηγικών προσαρμογής
Αριθμός του μέτρου	CULT 1n
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή) ⁶³	Υψηλή
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Πλημμύρες, ξηρασίες, θερμότητα, πυρκαγιές, αυξανόμενη ξηρασία, στάθμη της θάλασσας, κατολισθήσεις, διάβρωση και απερήμωση
Πρωτογενής τομέας	Πολιτιστική κληρονομιά
Δευτερογενής τομέας	Δασοκομία Θάλασσα και Παράκτιες περιοχές: ΘΧΣ (Θαλάσσιος Χωροταξικός Σχεδιασμός) + ΟΔΠΖ (Ολοκληρωμένη Διαχείριση Παράκτιων Ζωνών) Χωροταξικός σχεδιασμός Τουρισμός
Κατηγορία ΚΤΜ⁶⁴	Γνώση και αλλαγή συμπεριφοράς
Επιμέρους ΚΤΜ	Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση
Σκοπός του μέτρου	Απόκτηση βαθύτερης, πιο τοπικής κατανόησης των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στην πολιτιστική κληρονομιά. Προσδιορισμός στοιχείων της πολιτιστικής κληρονομιάς της Κύπρου που είναι πιο ευάλωτα στην κλιματική αλλαγή και προσδιορισμός στρατηγικών προσαρμογής.
Περιγραφή του μέτρου	<p>A. Διεξαγωγή μελετών για την απόκτηση βαθύτερης, πιο τοπικής κατανόησης των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στην πολιτιστική κληρονομιά. Οι προηγούμενες εκτιμήσεις κινδύνου για την Κύπρο έχουν συνδέσει την απώλεια της πολιτιστικής κληρονομιάς κυρίως με την αύξηση των πλημμυρικών φαινομένων. Ωστόσο, άλλες κλιματικές επιπτώσεις, όπως η λειψυδρία, οι πυρκαγιές, οι αυξανόμενες θερμοκρασίες, η αύξηση της ξηρασίας, η άνοδος της στάθμης της θάλασσας, οι κατολισθήσεις, η διάβρωση και η απερήμωση θα επηρεάσουν επίσης, άμεσα ή έμμεσα, την πολιτιστική κληρονομιά. Ιδιαίτερα οι αρχαιολογικοί χώροι κοντά στις ακτές απειλούνται, καθώς συμβαίνουν οι αλλαγές στην ατμοσφαιρική σύνθεση, δηλαδή η αλατότητα, η άνοδος της στάθμης της θάλασσας και τα κύματα από καταιγίδες.</p> <p>B. Χαρτογράφηση περιοχών έντονης διάβρωσης και κατολίσθησης όπου η πολιτιστική κληρονομιά βρίσκεται σε υψηλό κίνδυνο.</p> <p>Γ. Λήψη μέτρων για την προστασία της δομής των αρχαιολογικών χώρων, των μνημείων καθώς και των κινητών αντικειμένων, π.χ. μουσειακά εκθέματα, από ζημιές που θέτουν σε κίνδυνο την αυθεντικότητά τους. Η αποκατάσταση με διαφορετικά υλικά, η ενίσχυση των συστημάτων αποστράγγισης, των τοιχωμάτων, των στεγών ή των ηλιακών καλυμμάτων, μπορεί να επηρεάσει την ατομική αισθητική των χώρων.</p>
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Εθνικό

⁶³ Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: να εφαρμοστεί σε 2 έως 5 έτη, Χαμηλή: να εφαρμοστεί μετά από 5 έτη

⁶⁴ Βλέπε <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/knowledge/tools/adaptation-support-tool/step-3-0>

Όνομασία του μέτρου	Προσδιορισμός των στοιχείων της πολιτιστικής κληρονομιάς της χώρας που είναι πιο ευάλωτα στην κλιματική αλλαγή και καθορισμός πιθανών στρατηγικών προσαρμογής
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό) <small>65</small>	Υψηλό
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Μέσο
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή στους ευάλωτους πληθυσμούς	Η προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς από απειλές είναι εξαιρετικά ζωτικής σημασίας, καθώς συνεπάγεται την προστασία της ταυτότητας και των αξιών μας που μεταδίδονται από γενιά σε γενιά. Η κληρονομιά αποτελεί επίσης πόρο για την αειφόρο ανάπτυξη, δεδομένων των κοινωνικών της συνδέσεων και μέσω του πολιτιστικού τουρισμού. Ως εκ τούτου, παρέχει στήριξη σε κοινότητες που είναι πιο απομονωμένες (π.χ. ορεινές) και προωθεί αξίες που συνδέονται με την κοινωνική ένταξη και την ευαισθητοποίηση σχετικά με τους πιο ευάλωτους πληθυσμούς.
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	Η προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς ενισχύει τον πολιτιστικό τουρισμό και, ως εκ τούτου, ωφελεί την τοπική ανάπτυξη.
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	Κανένα
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	Βελτίωση της βιοποικιλότητας όταν λαμβάνονται μέτρα για την προστασία του τοπίου και της περιβαλλοντικής πολιτιστικής κληρονομιάς
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή	Υψηλή
Εμπόδια για την εφαρμογή	Η υλοποίηση εξαρτάται από τη διαθεσιμότητα των πόρων
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	Κανένας
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Το Τμήμα Αρχαιοτήτων του Υφυπουργείου Πολιτισμού
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	Τμήμα Δασών και Πυροσβεστική Υπηρεσία (π.χ. για την εγκατάσταση πυροσβεστήρων) Τμήμα Γεωλογικής Επισκόπησης (π.χ. για την αξιολόγηση των κινδύνων που αφορούν τις κατολισθήσεις και τη διάβρωση) Αρχές διαχείρισης υδάτων (σχετικά με τους κινδύνους πλημμύρας) Τοπικές αρχές για τον προσδιορισμό της τοπικής πολιτιστικής κληρονομιάς Ακαδημαϊκά ιδρύματα μέσω ερευνητικών έργων ή άλλων πρωτοβουλιών που αποσκοπούν στην αξιολόγηση των κινδύνων ή στην τεκμηρίωση των περιουσιακών στοιχείων της πολιτιστικής κληρονομιάς.
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/συνέργειες	Ο στρατηγικός σχεδιασμός του Τμήματος Αρχαιοτήτων (ΤΑ) που είναι η αρμόδια αρχή για την προστασία, την έρευνα και την προώθηση της πολιτιστικής κληρονομιάς επικεντρώνεται σε στρατηγικούς άξονες, πολιτικές και πρωτοβουλίες που αποσκοπούν στη συντήρηση και διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς από απειλές. Η πρωτοβουλία της Κυπριακής Δημοκρατίας για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στην περιοχή της ΑΜΜΑ (Ανατολική Μεσόγειος και Μέση Ανατολή) περιλαμβάνει μια σημαντική δράση για την αντιμετώπιση των κινδύνων κλιματικής αλλαγής. Επιπλέον, το ΤΑ αποτελεί μέρος της ελληνικής πρωτοβουλίας σε επίπεδο ΟΗΕ για την προστασία της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς από τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, ενώ συμμετείχε επίσης στην ομάδα εμπειρογνομόνων ΟΜΚ

⁶⁵ Χαμηλή: €100,000 ή λιγότερο· Μέση: €100,000 - €1,000,000· Υψηλή: πάνω από €1 εκατ.

Όνομασία του μέτρου	Προσδιορισμός των στοιχείων της πολιτιστικής κληρονομιάς της χώρας που είναι πιο ευάλωτα στην κλιματική αλλαγή και καθορισμός πιθανών στρατηγικών προσαρμογής
	(Open Method of Coordination) της ΕΕ για την ενίσχυση της ανθεκτικότητας της πολιτιστικής κληρονομιάς έναντι της κλιματικής αλλαγής. Εκτός από τη συστηματική συντήρηση, το ΤΑ συνεργάζεται με ακαδημαϊκά και ερευνητικά ινστιτούτα για την τεκμηρίωση, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση της ευπάθειας των μνημείων και των τοποθεσιών, ενώ ακολουθεί τις συστάσεις που προτάθηκαν από την UNESCO, το ICCROM, το ICOMOS και το ICOM.
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Μέση (Οι προτεινόμενες πρωτοβουλίες βρίσκονται ήδη σε εξέλιξη από το ΤΑ, δεδομένου ότι υπάρχουν εν εξελίξει συναφή έργα και διατήρηση, και η παρακολούθηση είναι συστηματική. Ωστόσο, λόγω περιορισμών, όπως στο προσωπικό και σε άλλες επείγουσες ανάγκες, είναι δυνατή μόνο η διενέργεια εκτιμήσεων κινδύνου τελικά και με βάση τις προτεραιότητες).
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση- σύντομη) ⁶⁶	Μακρά (Είναι μια συνεχής διαδικασία)
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	3-5 ετών (Περίοδος σύμφωνα με την υλοποίηση των εν εξελίξει έργων)
Χρηματοδότηση	Μέση
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> • Εκθέσεις διατήρησης • Αριθμός πολιτιστικών αγαθών που εξετάστηκαν/έτος
Πρόσθετες παρατηρήσεις	Το Τμήμα Αρχαιοτήτων έχει ως στόχο να δημιουργήσει ένα πλαίσιο για στοχευμένες δράσεις από διάφορα ακαδημαϊκά ιδρύματα που ασχολούνται με την έρευνα στον τομέα της πολιτιστικής κληρονομιάς, με σκοπό την ενθάρρυνση της εφαρμογής μέτρων προσαρμογής (π.χ. για τη συγκέντρωση στρατηγικών ψηφιακής τεκμηρίωσης και δορυφορικών δεδομένων για την παρακολούθηση)
Σχετίζεται με	GOV 1n

⁶⁶ Σύντομη: λιγότερο από 2 έτη, Μέση: από 2 έως 5 έτη, Μακρά: περισσότερα από 5 έτη

Όνομασία του μέτρου	Προτεραιότητα στις εργασίες συντήρησης της πολιτιστικής κληρονομιάς έναντι των εργασιών αποκατάστασης
Αριθμός του μέτρου	CULT 2n
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή) ⁶⁷	Υψηλή
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Όλες
Πρωτογενής τομέας	Πολιτιστική κληρονομιά
Δευτερογενής τομέας	Οικονομία και χρηματοοικονομικά Τουρισμός
Κατηγορία ΚΤΜ ⁶⁸	Διακυβέρνηση και Θεσμική
Επιμέρους ΚΤΜ	Διαχείριση και σχεδιασμός
Σκοπός του μέτρου	Διασφάλιση της διατήρησης της πολιτιστικής κληρονομιάς στο πλαίσιο της κλιματικής αλλαγής
Περιγραφή του μέτρου	<p>A. Εκτέλεση μικρών επισκευών σε τακτά χρονικά διαστήματα, αντί για αραιές μεγάλες επεμβάσεις.</p> <p>B. Απόφαση εάν θα μετεγκατασταθούν (φυσικά) πολιτιστικά αγαθά μακριά από περιοχές που απειλούνται από την κλιματική αλλαγή.</p> <p>Γ. Καθορισμός μακροπρόθεσμων σχεδίων για τη διαχείριση τοποθεσιών σε κίνδυνο.</p> <p>Δ. Αλλαγή στρατηγικών διαχείρισης υπέρ αυστηρότερων και συχνότερων επιθεωρήσεων, συντήρησης και παρακολούθησης των εγκαταστάσεων.</p> <p>Ε. Προώθηση διαφόρων μακροπρόθεσμων στρατηγικών χρηματοδότησης για τη συντήρηση, ιδίως:</p> <ul style="list-style-type: none"> • σύνδεση των διαφόρων χρηματοδοτικών πόρων και χρηματοδοτικών προσεγγίσεων· • αναγνώριση του ασφαλιστικού τομέα ως πολυτίμου σύμμαχου· • θέσπιση φορολογικών ελαφρύνσεων για την συντήρηση, καθοδήγηση πόρων για την κατάρτιση σε παραδοσιακές και βιοτεχνικές τεχνικές δόμησης, προς βοήθεια των προηγμένων τεχνολογιών για τη βελτίωση της κατανόησης της πολιτιστικής κληρονομιάς σε μια περίοδο αλλαγών
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Εθνικό
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Μέσο
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Μέσο
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή στους ευάλωτους πληθυσμούς	Η προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς από απειλές είναι εξαιρετικά ζωτικής σημασίας, καθώς συνεπάγεται την προστασία της ταυτότητας και των αξιών μας που μεταδίδονται από γενιά σε γενιά. Η κληρονομιά αποτελεί επίσης πόρο για την αειφόρο ανάπτυξη, δεδομένων των κοινωνικών της συνδέσεων και μέσω του πολιτιστικού τουρισμού. Ως εκ τούτου, παρέχει στήριξη σε κοινότητες που είναι πιο απομονωμένες (π.χ. ορεινές) και προωθεί αξίες που συνδέονται με την κοινωνική ένταξη και την ευαισθητοποίηση σχετικά με τους πιο ευάλωτους πληθυσμούς.

⁶⁷ Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: να εφαρμοστεί σε 2 έως 5 έτη, Χαμηλή: να εφαρμοστεί μετά από 5 έτη

⁶⁸ Βλέπε <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/knowledge/tools/adaptation-support-tool/step-3-0>

Όνομασία του μέτρου	Προτεραιότητα στις εργασίες συντήρησης της πολιτιστικής κληρονομιάς έναντι των εργασιών αποκατάστασης
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	Η προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς ενισχύει τον πολιτιστικό τουρισμό και, ως εκ τούτου, ωφελεί την τοπική ανάπτυξη.
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	Κανένα
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	Βελτίωση της βιοποικιλότητας όταν λαμβάνονται μέτρα για την προστασία του τοπίου και της περιβαλλοντικής πολιτιστικής κληρονομιάς
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή	Μέση
Εμπόδια για την εφαρμογή	Είναι σημαντικό να αυξηθεί η ευαισθητοποίηση σχετικά με την ανάγκη επένδυσης στην προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς σε υψηλότερο πολιτικό επίπεδο για την εξασφάλιση χρηματοδότησης και μακροπρόθεσμης διαθεσιμότητας πόρων, αλλά και μεταξύ των επαγγελματιών του κλάδου της πολιτιστικής κληρονομιάς. Επιπλέον, είναι αναγκαίο να αναπτυχθούν συνέργειες που θα προωθήσουν την εκπαίδευση για την εκπαίδευση του πληθυσμού σε νεαρή ηλικία σχετικά με την ανάγκη διαφύλαξης της κληρονομιάς και τις απειλές των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής.
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	Κανένας
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Το Τμήμα Αρχαιοτήτων και το Υφυπουργείο Πολιτισμού
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	Τμήμα Δασών και Πυροσβεστικών Υπηρεσιών (π.χ. για την εγκατάσταση πυροσβεστήρων) Τμήμα Γεωλογικής Επισκόπησης (π.χ. για την αξιολόγηση των κινδύνων που αφορούν τις κατολισθήσεις και τη διάβρωση) Αρχές διαχείρισης υδάτων (σχετικά με τους κινδύνους πλημμύρας) Υπουργείο Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων/Τμήμα Δημοσίων Έργων: παροχή υπηρεσιών για τη συντήρησή του (υποδομές, μεταφορές και κτίρια) Ακαδημαϊκά ιδρύματα μέσω ερευνητικών έργων ή άλλων πρωτοβουλιών που αποσκοπούν στην αξιολόγηση των κινδύνων ή στην τεκμηρίωση των περιουσιακών στοιχείων της πολιτιστικής κληρονομιάς.) Ο προγραμματισμός εξαρτάται από τις αρμόδιες αρχές
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/συνέργειες	Το στρατηγικό σχέδιο του Τμήματος Αρχαιοτήτων (ΤΑ) επικεντρώνεται σε στρατηγικούς άξονες, πολιτικές και πρωτοβουλίες που αποσκοπούν στη συντήρηση και διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς έναντι απειλών. Η πρωτοβουλία της Κυπριακής Δημοκρατίας για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στην περιοχή της ΑΜΜΑ περιλαμβάνει μια σημαντική δράση για την αντιμετώπιση των κινδύνων κλιματικής αλλαγής. Επιπλέον, το ΤΑ αποτελεί μέρος της ελληνικής πρωτοβουλίας σε επίπεδο ΟΗΕ για την προστασία της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς από τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, ενώ συμμετείχε επίσης στην ομάδα εμπειρογνομόνων της ΟΜΚ της ΕΕ για την ενίσχυση της ανθεκτικότητας της πολιτιστικής κληρονομιάς έναντι της κλιματικής αλλαγής. Εκτός από τη συστηματική συντήρηση, το ΤΑ συνεργάζεται με ακαδημαϊκά και ερευνητικά ινστιτούτα για την τεκμηρίωση, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση της ευπάθειας των μνημείων και των τοποθεσιών, ενώ ακολουθεί τις συστάσεις που προτάθηκαν από την UNESCO, το ICCROM, το ICOMOS και το ICOM.
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Υψηλή (Το Τμήμα Αρχαιοτήτων ήδη προτείνει τις ενέργειες που επισημαίνονται στην περιγραφή του μέτρου, τα θέματα χρηματοδότησης εμπίπτουν στις πολιτικές που προτείνονται από κοινού με το Υφυπουργείο Πολιτισμού)

Όνομασία του μέτρου	Προτεραιότητα στις εργασίες συντήρησης της πολιτιστικής κληρονομιάς έναντι των εργασιών αποκατάστασης
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση-σύντομη) ⁶⁹	Μακράς διάρκειας (Πρόκειται για μια συνεχή διαδικασία. Η προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς αντιμετωπίζει πάντα ανάγκες προστασίας, ιδίως δεδομένων των απειλών που προκύπτουν από την κλιματική αλλαγή.)
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	Σε εξέλιξη. Αξιολογείται συνεχώς η κατάσταση διατήρησης, όπως προκύπτει από αυτές τις ενέργειες. Πρέπει να δοθεί μεγαλύτερη έμφαση στην κατάρτιση στις τεχνικές οικοδόμησης.
Χρηματοδότηση	Κρατικοί πόροι — ετήσιος προϋπολογισμός του ΤΑ, ερευνητικά προγράμματα κατά περίπτωση
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> • Εκθέσεις διατήρησης.
Πρόσθετες παρατηρήσεις	Το κόστος εφαρμογής είναι μέτριο σε σύγκριση με άλλες κρατικές δαπάνες, ιδίως όταν η κληρονομιά διατηρείται συστηματικά. Οι εργασίες συντήρησης περιλαμβάνουν κυρίως υλική κληρονομιά, η οποία τελεί υπό την εποπτεία του Τμήματος Αρχαιοτήτων, αλλά είναι σημαντικό να εξεταστεί η ανάγκη προστασίας της άυλης κληρονομιάς, η οποία συχνά συνδέεται με την υλική κληρονομιά. Αυτή η ολιστική προσέγγιση προωθείται από την UNESCO και το ICCROM και το Υφυπουργείο Πολιτισμού επικεντρώνεται στη διατήρηση όλων των μορφών κληρονομιάς.
Σχετίζεται με	

⁶⁹ Σύντομη: λιγότερο από 2 έτη, Μέση: από 2 έως 5 έτη, Μακρά: περισσότερα από 5 έτη

Όνομασία του μέτρου	Υποστήριξη επαναξιολόγησης και προσαρμογών σε όλα τα στάδια της πρακτικής της πολιτιστικής κληρονομιάς, συμπεριλαμβανομένης της απογραφής, της τεκμηρίωσης και της παρακολούθησης, των εκτιμήσεων επιπτώσεων, του σχεδιασμού διατήρησης και διαχείρισης
Αριθμός του μέτρου	CULT 3n
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή) ⁷⁰	Υψηλή
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Στους
Πρωτογενής τομέας	Πολιτιστική κληρονομιά
Δευτερογενής τομέας	Χωροταξικός σχεδιασμός Τουρισμός
Κατηγορία ΚΤΜ⁷¹	Διακυβέρνηση και Θεσμική
Επιμέρους ΚΤΜ	Μέσα πολιτικής
Σκοπός του μέτρου	Ενσωμάτωση των επιπτώσεων στους κλιματικής αλλαγής στα σχέδια διαχείρισης στους πολιτιστικής κληρονομιάς και δράσεις διατήρησης και διασφάλιση στους προσαρμογής των σχεδίων προστασίας στους πολιτιστικής κληρονομιάς στους προβλεπόμενους κλιματικούς κινδύνους
Περιγραφή του μέτρου	Ενσωμάτωση θεμάτων σχετικά με την κλιματική αλλαγή στα προληπτικά σχέδια διατήρησης στους πολιτιστικής κληρονομιάς (συμπεριλαμβανομένων των σχεδίων διατήρησης του πολιτιστικού τοπίου, στους το Σχέδιο για τη Διατήρηση και την Ενίσχυση στους Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς στους Κύπρου για την περίοδο 2016-2017), και την ενσωμάτωση παρατηρήσεων και προβλέψεων για την κλιματική αλλαγή στα σχέδια διατήρησης στους πολιτιστικής κληρονομιάς.
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Εθνικό
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό) ⁷²	Μέσο
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Μέσο
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή στους ευάλωτους πληθυσμούς	Η προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς από απειλές είναι εξαιρετικά ζωτικής σημασίας, καθώς συνεπάγεται την προστασία της ταυτότητας και των αξιών μας που μεταδίδονται από γενιά σε γενιά. Η κληρονομιά αποτελεί επίσης πόρο για την αειφόρο ανάπτυξη, δεδομένων των κοινωνικών της ενώσεων και μέσω του πολιτιστικού τουρισμού. Ως εκ τούτου, παρέχει στήριξη σε κοινότητες που είναι πιο απομονωμένες (π.χ. ορεινές) και προωθεί αξίες που συνδέονται με την κοινωνική ένταξη και την ευαισθητοποίηση σχετικά με τους πιο ευάλωτους πληθυσμούς.
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	Η προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς ενισχύει τον πολιτιστικό τουρισμό και, ως εκ τούτου, ωφελεί την τοπική ανάπτυξη

⁷⁰ Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: να εφαρμοστεί σε 2 έως 5 έτη, Χαμηλή: να εφαρμοστεί μετά από 5 έτη

⁷¹ Βλέπε <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/knowledge/tools/adaptation-support-tool/step-3-0>

⁷² Χαμηλή: €100,000 ή λιγότερο: Μέση: €100,000 - €1,000,000· Υψηλή: πάνω από €1 εκατ.

Όνομασία του μέτρου	Υποστήριξη επαναξιολόγησης και προσαρμογών σε όλα τα στάδια της πρακτικής της πολιτιστικής κληρονομιάς, συμπεριλαμβανομένης της απογραφής, της τεκμηρίωσης και της παρακολούθησης, των εκτιμήσεων επιπτώσεων, του σχεδιασμού διατήρησης και διαχείρισης
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	Κανένα
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	Βελτίωση της βιοποικιλότητας όταν λαμβάνονται μέτρα για την προστασία του τοπίου και της περιβαλλοντικής πολιτιστικής κληρονομιάς
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή	Μέση
Εμπόδια για την εφαρμογή	Η εφαρμογή των σχεδίων διαχείρισης απαιτεί επαρκείς πόρους και προσωπικό. Είναι επίσης σημαντικό να εκπαιδεύονται όλοι οι επαγγελματίες της πολιτιστικής κληρονομιάς σχετικά με την ανάγκη να συμπεριλαμβάνονται παράγοντες κλιματικής αλλαγής κατά την παρακολούθηση της κατάστασης διατήρησης των μνημείων και των τοποθεσιών (αυτοί οι τύποι πολιτιστικής κληρονομιάς απειλούνται περισσότερο από την κλιματική αλλαγή καθώς εκτίθενται σε κλιματικές συνθήκες) και να εξασκούνται στον τρόπο με τον οποίο μπορούν να το πράξουν. Μετά τις εργασίες που πραγματοποιήθηκαν από την προαναφερθείσα ομάδα OMC, η πτυχή αυτή χαρακτηρίστηκε ουσιώδης από εκπροσώπους όλων των κρατών μελών της ΕΕ.
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	Κανένα
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Τμήμα Αρχαιοτήτων
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	Κυβερνητικά Τμήματα, όπως το Τμήμα Δασών και η Πυροσβεστική Υπηρεσία (π.χ. για την εγκατάσταση πυροσβεστήρων), το Τμήμα Γεωλογικής Επισκόπησης (π.χ. για την αξιολόγηση κινδύνων σχετικά με τις κατολισθήσεις και τη διάβρωση), οι αρχές διαχείρισης υδάτων (σχετικά με τους κινδύνους πλημμύρας) και τα ακαδημαϊκά ιδρύματα μέσω ερευνητικών έργων ή άλλων πρωτοβουλιών που αποσκοπούν στην αξιολόγηση των κινδύνων ή στην τεκμηρίωση των περιουσιακών στοιχείων της πολιτιστικής κληρονομιάς.
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/συνέργειες	Ο στρατηγικός σχεδιασμός του Τμήματος Αρχαιοτήτων (ΤΑ) που είναι η αρμόδια αρχή για την προστασία, την έρευνα και την προώθηση της πολιτιστικής κληρονομιάς επικεντρώνεται σε στρατηγικούς άξονες, πολιτικές και πρωτοβουλίες που αποσκοπούν στη συντήρηση και διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς από απειλές. Η πρωτοβουλία της Κυπριακής Δημοκρατίας για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στην περιοχή της ΑΜΜΑ περιλαμβάνει μια σημαντική δράση για την αντιμετώπιση των κινδύνων κλιματικής αλλαγής. Επιπλέον, το ΤΑ αποτελεί μέρος της ελληνικής πρωτοβουλίας σε επίπεδο ΟΗΕ για την προστασία της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς από τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, ενώ συμμετείχε επίσης στην ομάδα εμπειρογνομόνων της OMC της ΕΕ για την ενίσχυση της ανθεκτικότητας της πολιτιστικής κληρονομιάς έναντι της κλιματικής αλλαγής. Εκτός από τη συστηματική συντήρηση, το ΤΑ συνεργάζεται με ακαδημαϊκά και ερευνητικά ινστιτούτα για την τεκμηρίωση, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση της ευπάθειας των μνημείων και των τοποθεσιών, ενώ ακολουθεί τις συστάσεις που προτάθηκαν από την UNESCO, το ICCROM, το ICOMOS και το ICOM.

Όνομασία του μέτρου	Υποστήριξη επαναξιολόγησης και προσαρμογών σε όλα τα στάδια της πρακτικής της πολιτιστικής κληρονομιάς, συμπεριλαμβανομένης της απογραφής, της τεκμηρίωσης και της παρακολούθησης, των εκτιμήσεων επιπτώσεων, του σχεδιασμού διατήρησης και διαχείρισης
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Υψηλή Το Τμήμα Αρχαιοτήτων προσαρμόζει πάντα ανάλογα την τεκμηρίωση και την παρακολούθηση των αναγκών και θα το κάνει και για την απειλή της κλιματικής αλλαγής.
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση-σύντομη) ⁷³	2 έτη Να συμπεριληφθούν πολιτικές από διεθνείς οργανισμούς, π.χ. ICCROM, UNESCO, ICOMOS, ICOM
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	2-3 χρόνια
Χρηματοδότηση	Μέση
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> • Εκθέσεις τεκμηρίωσης και διατήρησης
Σχετίζεται με	

⁷³ Σύντομη: λιγότερο από 2 έτη, Μέση: από 2 έως 5 έτη, Μακρά: περισσότερα από 5 έτη

Όνομασία του μέτρου	Κατάρτιση επαγγελματιών που συμμετέχουν στη μελέτη και τη διατήρηση πολιτιστικών αγαθών για να ενσωματώσουν τη διάσταση της κλιματικής αλλαγής στην επαγγελματική τους δραστηριότητα
Αριθμός του μέτρου	CULT 4n
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή) ⁷⁴	Υψηλή
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Όλες
Πρωτογενής τομέας	Πολιτιστική κληρονομιά
Δευτερογενής τομέας	Τουρισμός
Κατηγορία ΚΤΜ⁷⁵	Γνώση και αλλαγή συμπεριφοράς
Επιμέρους ΚΤΜ	Ανάπτυξη ικανοτήτων
Σκοπός του μέτρου	Ενίσχυση της ενσωμάτωσης των παραμέτρων της κλιματικής αλλαγής στις εργασίες διατήρησης της πολιτιστικής κληρονομιάς
Περιγραφή του μέτρου	Ανάπτυξη και προσφορά προγραμμάτων κατάρτισης σχετικά με τους κινδύνους και τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής για τους επαγγελματίες διαχείρισης πολιτιστικής κληρονομιάς τόσο στον ιδιωτικό όσο και στον δημόσιο τομέα.
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Εθνικό και τοπικό
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό) ⁷⁶	Χαμηλό
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Χαμηλό
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή στους ευάλωτους πληθυσμούς	Η προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς από απειλές είναι εξαιρετικά ζωτικής σημασίας, καθώς συνεπάγεται την προστασία της ταυτότητας και των αξιών μας που μεταδίδονται από γενιά σε γενιά. Η κληρονομιά αποτελεί επίσης πόρο για την αειφόρο ανάπτυξη, δεδομένων των κοινωνικών της συνδέσεων και μέσω του πολιτιστικού τουρισμού. Ως εκ τούτου, παρέχει στήριξη σε κοινότητες που είναι πιο απομονωμένες (π.χ. ορεινές) και προωθεί αξίες που συνδέονται με την κοινωνική ένταξη και την ευαισθητοποίηση σχετικά με τους πιο ευάλωτους πληθυσμούς.
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	Η προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς ενισχύει τον πολιτιστικό τουρισμό και ως εκ τούτου ωφελεί την τοπική ανάπτυξη
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	Κανένα
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	Βελτίωση της βιοποικιλότητας όταν η κατάρτιση οδηγεί σε μέτρα που λαμβάνονται για την προστασία του τοπίου και της περιβαλλοντικής πολιτιστικής κληρονομιάς
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή	Υψηλή
Εμπόδια για την εφαρμογή	Τα πολλαπλά επείγοντα καθήκοντα του ΤΑ σε συνδυασμό με τους περιορισμούς του προσωπικού δυσχεραίνουν την άμεση οργάνωση

⁷⁴ Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: να εφαρμοστεί σε 2 έως 5 έτη, Χαμηλή: να εφαρμοστεί μετά από 5 έτη

⁷⁵ Βλέπε <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/knowledge/tools/adaptation-support-tool/step-3-0>

⁷⁶ Χαμηλή: €100,000 ή λιγότερο: Μέση: €100,000 - €1,000,000· Υψηλή: πάνω από €1 εκατ.

Όνομασία του μέτρου	Κατάρτιση επαγγελματιών που συμμετέχουν στη μελέτη και τη διατήρηση πολιτιστικών αγαθών για να ενσωματώσουν τη διάσταση της κλιματικής αλλαγής στην επαγγελματική τους δραστηριότητα
	τέτοιων εργαστηρίων κατάρτισης· ωστόσο, η αναγκαιότητα της αναγνωρίζεται από το προσωπικό.
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	Κανένας
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Τμήμα Αρχαιοτήτων
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	Τα Κυβερνητικά Τμήματα σημειώνονται στο CULT 1 και ερευνητικά ιδρύματα Αρμόδιο προσωπικό των τοπικών αρχών
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/συνέργειες	Η εκπαίδευση μπορεί να οργανωθεί με βάση τις προτάσεις και τις συνέργειες του ICCROM (όπως ο οργανισμός που καθορίζει τις εκτιμήσεις επιπτώσεων και κινδύνων για το Κέντρο Παγκόσμιας Κληρονομιάς) αλλά και μέσω τοπικών ερευνητικών ιδρυμάτων (π.χ. το Κυπριακό Ινστιτούτο, το Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου) που συνεργάζονται με το ΤΑ σε θέματα τεκμηρίωσης και αξιολόγησης. Οι συνέργειες με την Ελληνική Δημοκρατία μπορεί να αποδειχθούν χρήσιμες καθώς το ΤΑ συμμετέχει σε παρόμοιες Σχολές Πολιτιστικής Κληρονομιάς για τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής.
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Υψηλή
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση-σύντομη)⁷⁷	2 έτη
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	Αποτελέσματα επιπτώσεων μόλις το προσωπικό συμμετάσχει σε προγράμματα κατάρτισης και ανάπτυξης ικανοτήτων
Χρηματοδότηση	Κρατικοί πόροι
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> • Αριθμός εκπαιδευμένων ατόμων/έτος
Σχετίζεται με	GOV 2n

⁷⁷ Σύντομη: λιγότερο από 2 έτη, Μέση: από 2 έως 5 έτη, Μακρά: περισσότερα από 5 έτη

Όνομασία του μέτρου	Συλλογή και μεταφορά καθομιλουμένων γνώσεων που είναι χρήσιμες για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή
Αριθμός του μέτρου	CULT 5η
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή) ⁷⁸	Υψηλή
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Όλες
Πρωτογενής τομέας	Πολιτιστική κληρονομιά
Δευτερογενής τομέας	Χωροταξικός σχεδιασμός Τουρισμός
Κατηγορία ΚΤΜ⁷⁹	Γνώση και αλλαγή συμπεριφοράς
Επιμέρους ΚΤΜ	Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση
Σκοπός του μέτρου	Αναγνώριση, συλλογή και ενίσχυση της αξίας της παραδοσιακής καθομιλουμένης γνώσης που είναι χρήσιμη για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή
Περιγραφή του μέτρου	<p>Η καθομιλουμένη και η παραδοσιακή γνώση έχουν σαφή δυνητική αξία στην καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής. Η Συμφωνία του Παρισιού αναγνωρίζει ότι η προσαρμογή θα πρέπει, κατά περίπτωση, να βασίζεται και να εμπνέεται από τις παραδοσιακές γνώσεις και τα τοπικά συστήματα γνώσεων.</p> <p>Η Κύπρος έχει μια εκτεταμένη κληρονομιά λαϊκής γνώσης που είναι στενά προσαρμοσμένη στις κλιματικές συνθήκες που χαρακτηρίζουν κάθε μία από τις γεωγραφικές περιοχές της. Στο σημερινό πλαίσιο της κλιματικής αλλαγής, οι γνώσεις αυτές θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν για την παροχή εμπνευσμένων λύσεων για περιοχές που θα χρειαστούν νέες λύσεις στο πλαίσιο ενός μεταβαλλόμενου κλίματος. Οι δράσεις που απαιτούνται για την προώθηση της προόδου στον τομέα αυτό θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν:</p> <p>A. Προσδιορισμός ορθών πρακτικών στη χρήση τεχνολογιών και καθομιλουμένων γνώσεων για την προσαρμογή στις κλιματικές συνθήκες.</p> <p>B. Ανάπτυξη καταλόγου χρήσιμων παραδοσιακών τεχνολογιών και πρακτικών για την προσαρμογή.</p> <p>Γ. Διοργάνωση δραστηριοτήτων κατάρτισης σχετικά με τη χρήση παραδοσιακών τεχνολογιών και πρακτικών προσαρμογής.</p>
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Εθνικό, Τοπικό
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό) ⁸⁰	Μέσο
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Χαμηλό
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή στους	Η προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς από απειλές είναι εξαιρετικά ζωτικής σημασίας, καθώς συνεπάγεται την προστασία της ταυτότητας και των αξιών μας που μεταδίδονται από γενιά σε γενιά. Η κληρονομιά αποτελεί

⁷⁸ Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: να εφαρμοστεί σε 2 έως 5 έτη, Χαμηλή: να εφαρμοστεί μετά από 5 έτη

⁷⁹ Βλέπε <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/knowledge/tools/adaptation-support-tool/step-3-0>

⁸⁰ Χαμηλή: €100,000 ή λιγότερο: Μέση: €100,000 - €1,000,000· Υψηλή: πάνω από €1 εκατ.

Όνομασία του μέτρου	Συλλογή και μεταφορά καθομιλουμένων γνώσεων που είναι χρήσιμες για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή
ευάλωτους πληθυσμούς	επίσης πόρο για την αειφόρο ανάπτυξη, δεδομένων των κοινωνικών της συνδέσεων και μέσω του πολιτιστικού τουρισμού. Ως εκ τούτου, παρέχει στήριξη σε κοινότητες που είναι πιο απομονωμένες (π.χ. ορεινές) και προωθεί αξίες που συνδέονται με την κοινωνική ένταξη και την ευαισθητοποίηση σχετικά με τους πιο ευάλωτους πληθυσμούς.
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	Η προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς ενισχύει τον πολιτιστικό τουρισμό και, ως εκ τούτου, ωφελεί την τοπική ανάπτυξη
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	Κανένα
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	Βελτίωση της βιοποικιλότητας όταν λαμβάνονται μέτρα για την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς του τοπίου και του περιβάλλοντος, καθώς και των παραδοσιακών πρακτικών χρήσης της γης
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή	Υψηλή
Εμπόδια για την εφαρμογή	Όπως και στο CULT 4, τα πολλαπλά επείγοντα καθήκοντα του ΤΑ σε συνδυασμό με τους περιορισμούς του προσωπικού δυσχεραίνουν την κατάρτιση καταλόγου για τις παραδοσιακές γνώσεις. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί μέσω ενός χρηματοδοτούμενου έργου, αλλά είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι το ΤΑ μέσω της μακράς εμπειρίας του, έχει ήδη συσσωρεύσει σημαντικές γνώσεις σχετικά με τις παραδοσιακές τεχνικές δόμησης, που χρησιμοποιούνται για την αποκατάσταση παραδοσιακών κτιρίων. Έχει επίσης αρχίσει να συλλέγει ορθές πρακτικές, ενώ υποστηρίζει τοπικά έργα για τη συντήρηση και τεχνικές ξηρολιθίων, τα οποία αποτελούν σημαντική πηγή παραδοσιακής γνώσης.
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	Κανένας
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Τμήμα Αρχαιοτήτων
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	Το Υφυπουργείο Πολιτισμού για τη συλλογή και διατήρηση της άυλης κληρονομιάς
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/συνέργειες	Το στρατηγικό σχέδιο του Τμήματος Αρχαιοτήτων (Τμήμα Αρχαιοτήτων) επικεντρώνεται σε στρατηγικούς άξονες, πολιτικές και πρωτοβουλίες που αποσκοπούν στη συντήρηση και διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς έναντι απειλών. Η πρωτοβουλία της Κυπριακής Δημοκρατίας για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στην περιοχή της ΑΜΜΑ περιλαμβάνει μια σημαντική δράση για την αντιμετώπιση των κινδύνων κλιματικής αλλαγής. Επιπλέον, το ΤΑ αποτελεί μέρος της ελληνικής πρωτοβουλίας σε επίπεδο ΟΗΕ για την προστασία της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς από τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, ενώ συμμετείχε επίσης στην ομάδα εμπειρογνομόνων ΟΜΚ της ΕΕ για την ενίσχυση της ανθεκτικότητας της πολιτιστικής κληρονομιάς έναντι της ΚΕ. Εκτός από τη συστηματική συντήρηση, το ΤΑ συνεργάζεται με ακαδημαϊκά και ερευνητικά ινστιτούτα για την τεκμηρίωση, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση της ευπάθειας των μνημείων και των τοποθεσιών, ενώ ακολουθεί τις συστάσεις που προτάθηκαν από την UNESCO, το ICCROM, το ICOMOS και το ICOM.
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Μέση Οι ειδικευμένοι εργαζόμενοι σε παραδοσιακές τεχνικές και υλικά (πέτρα, ξύλο κ.λπ.) αποκτούν και χρησιμοποιούν αυτές τις παραδοσιακές γνώσεις, αλλά είναι σημαντικό να διασφαλιστεί η μεταφορά τους στις επόμενες γενιές ειδικευμένων εργαζομένων. Οι περιορισμοί στο προσωπικό εμπόδισαν την

Όνομασία του μέτρου	Συλλογή και μεταφορά καθομιλουμένων γνώσεων που είναι χρήσιμες για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή
	καταλογογράφηση αυτών των πληροφοριών στο παρελθόν, αλλά δεδομένων των σημερινών απειλών το ΤΑ θα επικεντρωθεί στις δραστηριότητες κατάρτισης και στην καταγραφή των εν λόγω πληροφοριών.
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση-σύντομη) ⁸¹	2 έτη
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	2-3 χρόνια
Χρηματοδότηση	Μέση
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> Κατάλογοι με δεδομένα που συλλέγονται από την καθομιλουμένη γνώση και τις παραδοσιακές τεχνικές
Σχετίζεται με	

⁸¹ Σύντομη: λιγότερο από 2 έτη, Μέση: από 2 έως 5 έτη, Μακρά: περισσότερα από 5 έτη

Όνομασία του μέτρου	Ανάπτυξη σχεδίων προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή στις πόλεις πολιτιστικής κληρονομιάς μέσω της προσέγγισης της «πράσινης κληρονομιάς», η οποία χρησιμοποιεί λύσεις που βασίζονται στη φύση και λαμβάνουν υπόψη τις ειδικές απαιτήσεις για τη διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς
Αριθμός του μέτρου	CULT 6n
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)⁸²	Μέση
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Όλα
Πρωτογενής τομέας	Πολιτιστική κληρονομιά
Δευτερογενής τομέας	Βιοποικιλότητα και οικοσυστήματα Χωροταξικός σχεδιασμός Υδρολογία και Διαχείριση Υδάτων
Κατηγορία ΚΤΜ⁸³	Διακυβέρνηση και Θεσμική
Επιμέρους ΚΤΜ	Διαχείριση και σχεδιασμός
Σκοπός του μέτρου	Συμβολή στην προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή στις πόλεις πολιτιστικής κληρονομιάς με τη χρήση της προσέγγισης της «πράσινης κληρονομιάς»: εισαγωγή λύσεων βασισμένων στη φύση που λαμβάνουν υπόψη τις ειδικές απαιτήσεις των κτιρίων πολιτιστικής κληρονομιάς, των δρόμων και των δημόσιων χρήσεων
Περιγραφή του μέτρου	<p>Στο πλαίσιο των σχεδίων προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή στις πόλεις, οι περιοχές πολιτιστικής κληρονομιάς απαιτούν ειδικά μέτρα και παρουσιάζουν διαφορετικές συνθήκες. Για παράδειγμα, πρέπει να δοθεί προσοχή στη διασφάλιση ότι οι εξωτερικές επενδύσεις σε πεζοδρόμια και τοίχους είναι συμβατά με τα ιστορικά αγαθά, τη διατήρησή τους και την εκτίμησή τους, διαβεβαίωση ότι η βλάστηση δεν προκαλεί δομικές βλάβες ή επιδεινώνει τις συνθήκες υγρασίας. Για να επιτευχθεί αυτό, μπορούν να υλοποιηθούν διάφορες δράσεις όπως:</p> <p>A. Ανάπτυξη οδηγού προσαρμογής για τα ιστορικά κτίρια με επίκεντρο τη συντήρηση, τη διασφάλιση κατοικήσιμων συνθηκών εσωτερικού χώρου και τη συνεκτίμηση ειδικών υλικών και απαιτήσεων διατήρησης.</p> <p>B. Εξέταση ειδικών απαιτήσεων των περιοχών πολιτιστικής κληρονομιάς κατά την ανάπτυξη και την υλοποίηση πράσινων και μπλε υποδομών για την προσαρμογή.</p> <p>Γ. Ανάπτυξη πράσινων διαδρόμων με τη χρήση ιστορικών τρόπων και χώρων (π.χ. ιστορικές διαδρομές ζωικού κεφαλαίου).</p>
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Εθνικό
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)⁸⁴	Υψηλό
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Υψηλό
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή	Η κληρονομιά αποτελεί επίσης πόρο για την αειφόρο ανάπτυξη, δεδομένων των κοινωνικών της συνδέσεων και μέσω του πολιτιστικού

⁸² Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: να εφαρμοστεί σε 2 έως 5 έτη, Χαμηλή: να εφαρμοστεί μετά από 5 έτη

⁸³ Βλέπε <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/knowledge/tools/adaptation-support-tool/step-3-0>

⁸⁴ Χαμηλή: €100,000 ή λιγότερο: Μέση: €100,000 - €1,000,000· Υψηλή: πάνω από €1 εκατ.

Όνομασία του μέτρου	Ανάπτυξη σχεδίων προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή στις πόλεις πολιτιστικής κληρονομιάς μέσω της προσέγγισης της «πράσινης κληρονομιάς», η οποία χρησιμοποιεί λύσεις που βασίζονται στη φύση και λαμβάνουν υπόψη τις ειδικές απαιτήσεις για τη διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς
στους ευάλωτους πληθυσμούς	τουρισμού. Ως εκ τούτου, παρέχει στήριξη σε κοινότητες που είναι πιο απομονωμένες (π.χ. ορεινές) και προωθεί αξίες που συνδέονται με την κοινωνική ένταξη και την ευαισθητοποίηση σχετικά με τους πιο ευάλωτους πληθυσμούς. Ωστόσο, οι επιπτώσεις του CULTR 6η στην κοινωνία θα εξαρτηθούν από τα κριτήρια που θα καθοριστούν και τα συναφή οικονομικά ή άλλα οφέλη (π.χ. σχετικά με φορολογικές απαλλαγές;).
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	Η προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς ενισχύει τον πολιτιστικό τουρισμό και, ως εκ τούτου, ωφελεί την τοπική ανάπτυξη
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	Η χρήση λύσεων που βασίζονται στη φύση μπορεί να ενισχύσει τη συγκράτηση άνθρακα από τους χώρους πρασίνου στις αστικές περιοχές
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	Ενίσχυση της αστικής βιοποικιλότητας ως αποτέλεσμα της εφαρμογής λύσεων που βασίζονται στη φύση
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή	Μέσο: για την εφαρμογή αυτής της στρατηγικής, είναι σημαντικό να ληφθούν σχετικές πολιτικές αποφάσεις και να καθοριστούν κριτήρια που θα την καταστήσουν δυνατή. Επί του παρόντος, η σημασία της μπορεί να είναι πολιτικά αποδεκτή, αλλά δεν υπάρχει πλαίσιο που να επιτρέπει την εφαρμογή της.
Εμπόδια για την εφαρμογή	Απαιτείται συντονισμός μεταξύ όλων των αρμόδιων αρχών και πολιτικών αποφάσεων.
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	Κανένας
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Το Τμήμα Αρχαιοτήτων για την κληρονομιά που τελεί υπό την εξουσία του, από κοινού με άλλες αρμόδιες αρχές
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως, Δήμοι, Τμήμα Περιβάλλοντος, Τμήμα Δασών
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/συνέργειες	Το στρατηγικό σχέδιο του Τμήματος Αρχαιοτήτων (Τμήμα Αρχαιοτήτων) επικεντρώνεται σε στρατηγικούς άξονες, πολιτικές και πρωτοβουλίες που αποσκοπούν στη συντήρηση και διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς έναντι απειλών. Η πρωτοβουλία της Κυπριακής Δημοκρατίας για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στην περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου και της Μέσης Ανατολής (AMMA) περιλαμβάνει μια σημαντική δράση για την αντιμετώπιση των κινδύνων κλιματικής αλλαγής. Επιπλέον, το ΤΑ αποτελεί μέρος της ελληνικής πρωτοβουλίας σε επίπεδο ΟΗΕ για την προστασία της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς από τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής και συμμετείχε στην ομάδα εμπειρογνομώνων ΟΜΚ της ΕΕ για την ενίσχυση της ανθεκτικότητας της πολιτιστικής κληρονομιάς έναντι της κλιματικής αλλαγής. Το Τμήμα Αρχαιοτήτων συνεργάζεται με ακαδημαϊκά και ερευνητικά ινστιτούτα για την τεκμηρίωση, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση της ευπάθειας των μνημείων και των χώρων, ενώ ακολουθεί τις συστάσεις που προτείνονται από την UNESCO, το ICCROM, το ICOMOS και το ICOM.
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Υψηλή Το ΤΑ ήδη υλοποιεί τις δραστηριότητες που περιγράφονται στο μέτρο για περιοχές όπως τα κέντρα παραδοσιακών χωριών ή γενικά οι περιοχές που δηλώνονται ως αρχαία μνημεία σύμφωνα με τον περί Αρχαιοτήτων Νόμο, Κεφ. 31.

Όνομασία του μέτρου	Ανάπτυξη σχεδίων προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή στις πόλεις πολιτιστικής κληρονομιάς μέσω της προσέγγισης της «πράσινης κληρονομιάς», η οποία χρησιμοποιεί λύσεις που βασίζονται στη φύση και λαμβάνουν υπόψη τις ειδικές απαιτήσεις για τη διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση-σύντομη)⁸⁵	Σε εξέλιξη
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	Σε εξέλιξη
Χρηματοδότηση	Μέση
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> • Αριθμός σχεδίων που αναπτύσσονται ανά έτος
Σχετίζεται με	

⁸⁵ Σύντομη: λιγότερο από 2 έτη, Μέση: από 2 έως 5 έτη, Μακρά: περισσότερα από 5 έτη

Όνομασία του μέτρου	Δημιουργία συνεργειών με άλλες εθνικές πολιτικές και τομείς για την ενίσχυση της αποτελεσματικής προστασίας της πολιτιστικής κληρονομιάς και των αγαθών
Αριθμός του μέτρου	CULT 7n
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή) ⁸⁶	Υψηλή
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Όλες
Πρωτογενής τομέας	Πολιτιστική κληρονομιά
Δευτερογενής τομέας	Βιοποικιλότητα και οικοσυστήματα Οικονομία και χρηματοοικονομικά Χωροταξικός σχεδιασμός Θάλασσα και Παράκτιες περιοχές Τουρισμός (προσδιορίζονται άλλοι τομείς ως πρόσθετες συνέργειες)
Κατηγορία ΚΤΜ ⁸⁷	Διακυβέρνηση και Θεσμική
Επιμέρους ΚΤΜ	Μέσα πολιτικής
Σκοπός του μέτρου	Επίτευξη συνοχής με άλλες εθνικές πολιτικές μέσω της δημιουργίας συνεργειών μεταξύ του τομέα της πολιτιστικής κληρονομιάς και άλλων τομέων, όπως το περιβάλλον, η διαχείριση αστικών κινδύνων και κινδύνων καταστροφών
Περιγραφή του μέτρου	Ορισμένες πιθανές δράσεις περιλαμβάνουν: Α. Προσδιορισμός και χαρτογράφηση των σχετικών τομέων που μπορούν να συνεργαστούν και να δημιουργήσουν κοινές πηγές δεδομένων και μεθοδολογίες αναφοράς. Β. Προώθηση της συνεργασίας για να εξασφαλιστεί ότι διατίθενται επαρκείς χρηματοδοτικοί πόροι για τη στήριξη της δράσης για το κλίμα σε επίπεδο ιδιοκτησίας, συμπεριλαμβανομένων των επενδύσεων σε υποδομές για την προσαρμογή. Γ. Συνεργασία με σχετικούς οργανισμούς, ενδιαφερόμενα μέρη και δικαιούχους σε επιτόπιες δραστηριότητες για την ανάπτυξη και την εφαρμογή στρατηγικών προσαρμογής. Δ. Ανταλλαγή μεθοδολογιών και εργαλείων, με σεβασμό στις παραδοσιακές γνώσεις και μεθόδους.
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Εθνικό
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό) ⁸⁸	Χαμηλό
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Χαμηλό
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή στους ευάλωτους πληθυσμούς	Οι συνέργειες μεταξύ τομέων και αρχών έχουν θεμελιώδη σημασία για τη διασφάλιση της ευημερίας και της ανάπτυξης των κοινωνιών.
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	Η δημιουργία συνεργειών μεταξύ των τομέων και των πολιτικών τους έχει προφανή οικονομικά οφέλη και προωθεί την αμοιβαία κατανόηση των κινδύνων της κλιματικής αλλαγής και της ανάγκης για ανάληψη δράσης μεταξύ των υπευθύνων χάραξης πολιτικής και των

⁸⁶ Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: να εφαρμοστεί σε 2 έως 5 έτη, Χαμηλή: να εφαρμοστεί μετά από 5 έτη

⁸⁷ Βλέπε <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/knowledge/tools/adaptation-support-tool/step-3-0>

⁸⁸ Χαμηλή: €100,000 ή λιγότερο: Μέση: €100,000 - €1,000,000· Υψηλή: πάνω από €1 εκατ.

Όνομασία του μέτρου	Δημιουργία συνεργειών με άλλες εθνικές πολιτικές και τομείς για την ενίσχυση της αποτελεσματικής προστασίας της πολιτιστικής κληρονομιάς και των αγαθών
	επαγγελματιών. Ενθαρρύνει επίσης μια ολιστική προσέγγιση σε εθνικό επίπεδο.
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	Κανένα
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	Βελτίωση της βιοποικιλότητας όταν λαμβάνονται μέτρα για την προστασία του τοπίου και της περιβαλλοντικής πολιτιστικής κληρονομιάς
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή	Υψηλή
Εμπόδια για την εφαρμογή	Είναι σημαντικό οι τομείς να μοιράζονται τις πολιτικές τους για την αμοιβαία κοινοποίηση και την ανάπτυξη συνεργειών.
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	Καμία
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Το Υφυπουργείο Πολιτισμού και το Τμήμα Αρχαιοτήτων για μνημεία, αρχ. χώρους και μουσεία
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	Κυβερνητικά Τμήματα, όπως το Τμήμα Δασών και η Πυροσβεστική Υπηρεσία (π.χ. για την εγκατάσταση πυροσβεστήρων), το Τμήμα Γεωλογικής Επισκόπησης (π.χ. για την αξιολόγηση κινδύνων σχετικά με τις κατολισθήσεις και τη διάβρωση), οι αρχές διαχείρισης υδάτων (σχετικά με τους κινδύνους πλημμύρας) και τα ακαδημαϊκά ιδρύματα μέσω ερευνητικών έργων ή άλλων πρωτοβουλιών που αποσκοπούν στην αξιολόγηση των κινδύνων ή στην τεκμηρίωση των περιουσιακών στοιχείων της πολιτιστικής κληρονομιάς.
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/συνέργειες	Διεθνείς πολιτικές έχουν σημειωθεί στο CULT 1, καθώς και στην Πρωτοβουλία για την Ανατολική Μεσόγειο και τη Μέση Ανατολή (AMMA). Συνέργειες με την Οδηγία για τους οικοτόπους, την Οδηγία για τα πτηνά, τον Θαλάσσιο Χωροταξικό Σχεδιασμό και την Ολοκληρωμένη Διαχείριση των Παράκτιων Ζωνών Έρευνα Δακτύλιων Δέντρων για συνέργεια μεταξύ πολιτιστικής κληρονομιάς/κλιματικής αλλαγής -> δασοκομία και αρχαιολογία -> κλιματική ιστορία
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Υψηλή Το ΤΑ ανέκαθεν συνεργαζόταν στενά με άλλες εθνικές υπηρεσίες και φορείς με στόχο την ενίσχυση της προστασίας της πολιτιστικής κληρονομιάς.
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση-σύντομη) ⁸⁹	Σε εξέλιξη
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	Σε εξέλιξη
Χρηματοδότηση	Μέση (λόγω περιορισμένου προσωπικού)
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> Ολιστικές στρατηγικές προσαρμογής
Σχετίζεται με	

⁸⁹ Σύντομη: λιγότερο από 2 έτη, Μέση: από 2 έως 5 έτη, Μακρά: περισσότερα από 5 έτη

Όνομασία του μέτρου	Ενθάρρυνση της διεθνούς συνεργασίας στον τομέα της μεταφοράς γνώσεων για την προστασία της πολιτιστικής και αρχιτεκτονικής κληρονομιάς έναντι της κλιματικής αλλαγής
Αριθμός του μέτρου	CULT 8n
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή) ⁹⁰	Υψηλή
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Όλες
Πρωτογενής τομέας	Πολιτιστική κληρονομιά
Δευτερογενής τομέας	Χωροταξικός σχεδιασμός
Κατηγορία ΚΤΜ⁹¹	Γνώση και αλλαγή συμπεριφοράς
Επιμέρους ΚΤΜ	Ανάπτυξη ικανοτήτων
Σκοπός του μέτρου	Ενίσχυση της συνεργασίας και της ανταλλαγής πληροφοριών και εμπειριών για τη διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς στο πλαίσιο της κλιματικής αλλαγής
Περιγραφή του μέτρου	<p>Ορισμένες πιθανές δράσεις περιλαμβάνουν:</p> <p>A. Ενσωμάτωση της διάστασης της κλιματικής αλλαγής στις εργασίες της Τεχνικής Επιτροπής για την Πολιτιστική Κληρονομιά και τη συνεργατική διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς στο νησί.</p> <p>B. Ενεργή συμμετοχή σε διεθνείς πρωτοβουλίες για τη δράση για το κλίμα με βάση την κληρονομιά (π.χ. διεθνές συνέδριο ICROM 2024, μαθήματα κατάρτισης, ICOMOS Ομάδα Εργασίας για τη Δράση για το Κλίμα κ.λπ.).</p> <p>Γ. Τυποποίηση και ανταλλαγή δεδομένων σε όλες τις ιδιοκτησίες Παγκόσμιας Κληρονομιάς για να διευκολυνθεί ο εντοπισμός και η ανάλυση των κοινών κινδύνων και των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής.</p> <p>Δ. Ανάπτυξη πιλοτικών έργων που προωθούν ορθές πρακτικές στη δράση για το κλίμα για τα ακίνητα Παγκόσμιας Κληρονομιάς, συμπεριλαμβανομένων διαφορετικών αξιών και συστημάτων γνώσης και διάδοσης αυτών σε διεθνές και εθνικό επίπεδο και επίπεδο ιδιοκτησίας.</p>
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Εθνικό
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό) ⁹²	Μέσο
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Μέσο
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή στους ευάλωτους πληθυσμούς	Η προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς από απειλές είναι εξαιρετικά ζωτικής σημασίας, καθώς συνεπάγεται την προστασία της ταυτότητας και των αξιών μας που μεταδίδονται από γενιά σε γενιά. Η κληρονομιά αποτελεί επίσης πόρο για την αειφόρο ανάπτυξη, δεδομένων των κοινωνικών της ενώσεων και μέσω του πολιτιστικού τουρισμού. Ως εκ τούτου, παρέχει στήριξη σε κοινότητες που είναι πιο απομονωμένες (π.χ. ορεινές) και προωθεί αξίες που συνδέονται με την κοινωνική ένταξη και την ευαισθητοποίηση σχετικά με τους πιο ευάλωτους πληθυσμούς.

⁹⁰ Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: να εφαρμοστεί σε 2 έως 5 έτη, Χαμηλή: να εφαρμοστεί μετά από 5 έτη

⁹¹ Βλέπε <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/knowledge/tools/adaptation-support-tool/step-3-0>

⁹² Χαμηλή: €100,000 ή λιγότερο: Μέση: €100,000 - €1,000,000· Υψηλή: πάνω από €1 εκατ.

Όνομασία του μέτρου	Ενθάρρυνση της διεθνούς συνεργασίας στον τομέα της μεταφοράς γνώσεων για την προστασία της πολιτιστικής και αρχιτεκτονικής κληρονομιάς έναντι της κλιματικής αλλαγής
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	Η προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς ενισχύει τον πολιτιστικό τουρισμό και, ως εκ τούτου, ωφελεί την τοπική ανάπτυξη
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	Κανένα
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	Βελτίωση της βιοποικιλότητας όταν λαμβάνονται μέτρα για την προστασία του τοπίου και της περιβαλλοντικής πολιτιστικής κληρονομιάς
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή	Υψηλή
Εμπόδια για την εφαρμογή	Αύξηση των αναγκών για την προστασία της τοπικής πολιτιστικής κληρονομιάς ή διεθνών συνθηκών, όπως συγκρούσεις και άλλες κρίσεις, αλλά το ΤΑ εξακολουθεί να επικεντρώνεται στην προώθηση και εφαρμογή της διεθνούς συνεργασίας και γνώσης
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	Κανένα
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Το Υφυπουργείο Πολιτισμού και το Τμήμα Αρχαιοτήτων
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	Κυβερνητικά Τμήματα, όπως το Τμήμα Δασών και Πυροσβεστική Υπηρεσία (π.χ. για την εγκατάσταση πυροσβεστήρων), το Τμήμα Γεωλογικής Επισκόπησης (π.χ. για την αξιολόγηση κινδύνων σχετικά με τις κατολισθήσεις και τη διάβρωση), οι αρχές διαχείρισης υδάτων (σχετικά με τους κινδύνους πλημμύρας) και τα ακαδημαϊκά ιδρύματα μέσω ερευνητικών έργων ή άλλων πρωτοβουλιών που αποσκοπούν στην αξιολόγηση των κινδύνων ή στην τεκμηρίωση των περιουσιακών στοιχείων της πολιτιστικής κληρονομιάς, όπου απαιτείται για την προώθηση της εφαρμογής διεθνών πολιτικών και πλαισίων στα οποία συμμετέχει το Τμήμα Αρχαιοτήτων για τη δράση για το κλίμα.
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/συνέργειες	Το στρατηγικό σχέδιο του ΤΑ επικεντρώνεται σε στρατηγικούς άξονες, πολιτικές και πρωτοβουλίες που αποσκοπούν στη συντήρηση και διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς έναντι απειλών. Η πρωτοβουλία της Κυπριακής Δημοκρατίας για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στην περιοχή της ΑΜΜΑ περιλαμβάνει μια σημαντική δράση για την αντιμετώπιση των κινδύνων κλιματικής αλλαγής. Επιπλέον, το ΤΑ αποτελεί μέρος της ελληνικής πρωτοβουλίας σε επίπεδο ΟΗΕ για την προστασία της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς από τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, ενώ συμμετείχε επίσης στην ομάδα εμπειρογνομόνων ΟΜΚ της ΕΕ για την ενίσχυση της ανθεκτικότητας της πολιτιστικής κληρονομιάς έναντι της κλιματικής αλλαγής. Εκτός από τη συστηματική συντήρηση, το ΤΑ συνεργάζεται με ακαδημαϊκά και ερευνητικά ινστιτούτα για την τεκμηρίωση, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση της ευπάθειας των μνημείων και των τοποθεσιών, ενώ ακολουθεί τις συστάσεις που προτάθηκαν από την UNESCO, το ICCROM, το ICOMOS και το ICOM.
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Η Κύπρος είναι ήδη ενεργό μέλος σε περιφερειακές και διεθνείς πρωτοβουλίες σχετικά με την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς έναντι των κινδύνων της κλιματικής αλλαγής.
Περίοδος εφαρμογής	Σε εξέλιξη

Όνομασία του μέτρου	Ενθάρρυνση της διεθνούς συνεργασίας στον τομέα της μεταφοράς γνώσεων για την προστασία της πολιτιστικής και αρχιτεκτονικής κληρονομιάς έναντι της κλιματικής αλλαγής
(μακρά-μέση-σύντομη) ⁹³	
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	Σε εξέλιξη
Χρηματοδότηση	Υψηλή
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> • υλοποίηση διεθνών έργων· • συμμετοχή σε ομάδες εμπειρογνομόνων της ΕΕ ή άλλων διεθνών οργανισμών, όπως το Κέντρο Παγκόσμιας Κληρονομιάς, το ICCROM κ.λπ.
Πρόσθετες παρατηρήσεις	Η ΕΕ προωθεί συνέργειες με την Europa Nostra για τη δράση για το κλίμα και πρόσφατα δημιουργήθηκε στην Κύπρο ένας κόμβος Europa Nostra, ο οποίος μπορεί επίσης να διευκολύνει τέτοιες δραστηριότητες.
Σχετίζεται με	

⁹³ Σύντομη: λιγότερο από 2 έτη, Μέση: από 2 έως 5 έτη, Μακρά: περισσότερα από 5 έτη

Ενημερωτικά δελτία εκτίμησης επιπτώσεων για τα μέτρα της διαχείρισης κινδύνων καταστροφών, πολιτικής προστασίας και υποδομών ζωτικής σημασίας

Όνομασία του μέτρου	Ανάπτυξη και τακτική επικαιροποίηση χαρτών κινδύνου (πυρκαγιές/καταιγίδες/καύσωνας)
Αριθμός του μέτρου	DRM 1n
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή) ⁹⁴	Υψηλή Μπορεί να παρέχει καθοδήγηση σε νοικοκυριά και επιχειρήσεις για τη λήψη προληπτικών μέτρων
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Πυρκαγιά, καταιγίδες, θερμότητα, πλημμύρες
Πρωτογενής τομέας	Διαχείριση κινδύνων καταστροφών, πολιτική προστασία και υποδομές ζωτικής σημασίας
Δευτερογενής τομέας	Χωροταξικός σχεδιασμός Υδρολογικό Καθεστώς και Διαχείριση Υδάτων
Κατηγορία ΚΤΜ⁹⁵	Φυσική και τεχνολογική
Επιμέρους ΚΤΜ	Τεχνολογικές επιλογές
Σκοπός του μέτρου	Ενίσχυση της βάσης γνώσεων σχετικά με την περιφερειακή και τοπική ευαισθησία όσον αφορά τις διάφορες τυπολογίες κινδύνου
Περιγραφή του μέτρου	Μετά την τακτική κατάρτιση και επικαιροποίηση των Χαρτών Επικινδυνότητας Πλημμύρας, οι οποίοι αποτελούν μέρος της οδηγίας για τις πλημμύρες, άλλοι χάρτες κινδύνου για τα δάση και τις δασικές πυρκαγιές, τις καταιγίδες ή τη θερμότητα μπορούν να αποκαλύψουν τοπικά τρωτά σημεία και να χρησιμοποιηθούν ως εργαλείο επικοινωνίας και διαχείρισης αποφάσεων για ιδιωτικούς, δημόσιους και οικονομικούς φορείς. Ως εκ τούτου, αυτοί οι χάρτες είναι μία χωρικά εστιασμένη ανάλυση των δεδομένων που αντιπροσωπεύονται στο EFFIS Wildfire Risk Viewer . Οι τοπικοί χάρτες κινδύνου θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη την τοπική ευαισθησία και την προσαρμοστική ικανότητα, τους κινδύνους και την έκθεση και να έχουν διαφορετικούς τομείς εστίασης, π.χ. πληθυσμό, οικολογία, οικονομία κ.λπ. Οι χάρτες κινδύνου απεικονίζουν τη χωρική κατανομή των ανθρώπων, της φύσης ή της οικονομίας που διατρέχουν κίνδυνο και αποκαλύπτουν περιοχές όπου απαιτούνται μέτρα προσαρμογής, υποστηρίζοντας έτσι καλά τεκμηριωμένες διαδικασίες λήψης αποφάσεων και σχεδιασμού.
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Εθνικό
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό) ⁹⁶	Μέσο
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Μέσο
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή στους ευάλωτους πληθυσμούς	Επωφελής για τις ευάλωτες περιοχές και πληθυσμούς, εάν τα Σχέδια Αντιμετώπισης προσαρμόζονται τακτικά με τη χαρτογράφηση των κινδύνων.

⁹⁴ Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: να εφαρμοστεί σε 2 έως 5 έτη, Χαμηλή: να εφαρμοστεί μετά από 5 χρόνια

⁹⁵ Βλέπε <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/knowledge/tools/adaptation-support-tool/step-3-0>

⁹⁶ Χαμηλό: €100,000 ή λιγότερο, Μέσο: €100,000 - €1,000,000, Υψηλό: πάνω από €1 εκατ.

Όνομασία του μέτρου	Ανάπτυξη και τακτική επικαιροποίηση χαρτών κινδύνου (πυρκαγιές/καταιγίδες/καύσωνας)
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	Οφέλη για αποτελεσματικότερο χωροταξικό σχεδιασμό και ενισχυμένη πολιτική προστασία
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	Κανένα
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	Η βελτιωμένη κατανόηση της έκθεσης σε κλιματικούς κινδύνους σε φυσικές περιοχές διευκολύνει την έγκαιρη δράση και πρόληψη, με αποτέλεσμα την αύξηση των προληπτικών μέτρων σε περιοχές ευπαθών/προστατευόμενων ειδών
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή	Υψηλή
Εμπόδια για την εφαρμογή	Πόροι — Χρειάζεται χρηματοδότηση και προσωπικό που αφιερώνεται σε αυτό. Αποτελεσματικός συντονισμός και επικοινωνία
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	Κανένα
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Εν αναμονή της έκβασης του Έργου DG Reform που εγκρίθηκε το 2024 για τη «Μεταρρύθμιση, ανάπτυξη και ενίσχυση του συστήματος πολιτικής προστασίας» στην Κύπρο
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	Πολιτική άμυνα, Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων, Τμήμα Δασών, Τμήμα Περιβάλλοντος, δηλαδή αρχές υπεύθυνες για τους συναφείς κινδύνους. Υπουργείο Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων (ΥΜΕΕ): παροχή υποστήριξης και τεχνικής βοήθειας σε περίπτωση κινδύνων σε αυτές τις περιοχές (Τμήμα Δημοσίων Έργων - ΤΔΕ)- υποδομές, κτίρια και μεταφορές. Το Τμήμα Δασών μπορεί να υποστηρίξει τη διάδοση καθημερινών χαρτών κινδύνου πυρκαγιάς μέσω των Μέσων Ενημέρωσης
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/συνέργειες	Άλλες πρωτοβουλίες που παράγουν τέτοιες πληροφορίες που θα μπορούσαν να συγκεντρωθούν από κοινού. Έργο της DG Reform που εγκρίθηκε το 2024 για τη «Μεταρρύθμιση, ανάπτυξη και ενίσχυση του συστήματος πολιτικής προστασίας»
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Μέση
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση-σύντομη) ⁹⁷	Μέση προς Μακρά Αναμενόμενο Χρονοδιάγραμμα Υλοποίησης: <ul style="list-style-type: none"> • Η δημιουργία του αρχικού χάρτη κινδύνου μπορεί να επιτευχθεί μέσα σε 6-12 μήνες για έναν θεμελιώδη χάρτη. • Μικρές επικαιροποιήσεις γίνονται συνήθως κάθε 6-12 μήνες. • Σημαντικές επικαιροποιήσεις πραγματοποιούνται κάθε 2-3 έτη για σημαντικές αλλαγές, και κάθε 5 έτη για ολοκληρωμένες αξιολογήσεις και βελτιώσεις. <p>Ως εκ τούτου, οι χάρτες κινδύνου αποτελούν μέρος μιας συνεχούς διαδικασίας και όχι ενός μεμονωμένου έργου, με τακτικές επικαιροποιήσεις που απαιτούνται για την προσαρμογή στις δυναμικές κλιματικές συνθήκες και τις πληθυσμιακές αλλαγές.</p>

⁹⁷ Σύντομη: λιγότερο από 2 έτη, Μέση: από 2 έως 5 έτη, Μακρά: περισσότερα από 5 έτη

Όνομασία του μέτρου	Ανάπτυξη και τακτική επικαιροποίηση χαρτών κινδύνου (πυρκαγιές/καταιγίδες/καύσωνας)
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	<ul style="list-style-type: none"> • Αρχική χρησιμότητα για την αντιμετώπιση καταστάσεων έκτακτης ανάγκης: 9-12 μήνες • Λειτουργική αποτελεσματικότητα για τοπική ετοιμότητα και αποτελεσματική αντιμετώπιση καταστάσεων έκτακτης ανάγκης: 1-2 έτη • Πλήρης ενσωμάτωση στις στρατηγικές σχεδιασμού και ανθεκτικότητας: 3-5 έτη <p>Έτσι, οι χάρτες κινδύνου καθίστανται αποτελεσματικοί σταδιακά, με πλήρη χρησιμότητα στην ετοιμότητα για την αντιμετώπιση καταστροφών και τη μείωση του κινδύνου που επιτυγχάνεται μέσω τακτικών επικαιροποιήσεων, της κοινοτικής εκπαίδευσης και της θεσμικής υιοθέτησης.</p>
Χρηματοδότηση	Χαμηλή
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> • Αριθμός χαρτών που αναπτύχθηκαν • Αριθμός επικαιροποιήσεων ανά κύκλο επικαιροποίησης
Πρόσθετες παρατηρήσεις	<p>Το Τμήμα Δασών, βασισμένο σε χάρτες φυτικής Βλάστησης, διαθέτει Χάρτες Κινδύνου Πυρκαγιάς. Το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων διαθέτει Χάρτες Κινδύνου Πλημμύρας. Η Πυροσβεστική Υπηρεσία διαθέτει αρχεία όλων των περιστατικών που ενεπλάκησαν, από τα οποία μπορούν να ανακτηθούν περιοχές «hot spot» ανά κίνδυνο. Οι Τοπικές Αρχές γνωρίζουν πού υπάρχουν παράνομοι χώροι απόρριψης, οι οποίοι αποτελούν σημαντική πηγή δασικών πυρκαγιών κ.λπ.</p> <p>Επαναξιολόγηση του χάρτη Γεωκινδύνων με βάση το σενάριο της κλιματικής αλλαγής.</p> <p>Η υλοποίηση θα πρέπει να λάβει υπόψη το Έργο της DG Reform το οποίο εγκρίθηκε το 2024 για τη «Μεταρρύθμιση, ανάπτυξη και ενίσχυση του συστήματος πολιτικής προστασίας».</p>
Σχετίζεται με	DRM 4n EDU 5n FOR 3 GOV 2n WAT 6

Αναθεώρηση των εθνικών συστημάτων διαχείρισης κινδύνων καταστροφών και πολιτικής προστασίας με επικαιροποιημένες προβλέψεις και σενάρια κλιματικών αλλαγών	
Όνομασία του μέτρου	
Αριθμός του μέτρου	DRM 2n
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή) ⁹⁸	Μέση
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Όλες
Πρωτογενής τομέας	Διαχείριση κινδύνων καταστροφών, πολιτική προστασία και υποδομές ζωτικής σημασίας
Δευτερογενής τομέας	Υδρολογία και υδάτινοι πόροι (κλιματικές προβλέψεις για τους υδάτινους πόρους)
Κατηγορία ΚΤΜ⁹⁹	Διακυβέρνηση και Θεσμική
Επιμέρους ΚΤΜ	Διαχείριση και σχεδιασμός
Σκοπός του μέτρου	Ενσωμάτωση των πλέον πρόσφατων γνώσεων σχετικά με τους κινδύνους που σχετίζονται με το κλίμα στις πολιτικές και τα σχέδια για την ΔΚΚ και την πολιτική προστασία
Περιγραφή του μέτρου	Ορισμένες δράσεις στο πλαίσιο αυτού του μέτρου περιλαμβάνουν: Α. Να ληφθεί υπόψη η επικαιροποιημένη εθνική αξιολόγηση του κλιματικού κινδύνου και της τρωτότητας που εκπονήθηκε για την εν λόγω στρατηγική στο έργο που χρηματοδοτείται από τη DG Reform: «Μεταρρύθμιση, ανάπτυξη και ενίσχυση του συστήματος πολιτικής προστασίας» που ξεκίνησε το 2024. Β. Διενέργεια εκτιμήσεων τρωτότητας και κινδύνων σε τοπικό/περιφερειακό επίπεδο με βάση τις προβλέψεις και τα σενάρια για την κλιματική αλλαγή, και ενσωμάτωση των συμπερασμάτων αυτών των μελετών των χαρτών κινδύνου (DRM 1n) στην ανάπτυξη και επικαιροποίηση των σχεδίων που απαρτίζουν το εθνικό σύστημα πολιτικής προστασίας της Κύπρου — συμπεριλαμβανομένου του Νόμου Πολιτικής Άμυνας και των σχετικών κανονισμών, προγραμμάτων και σχεδίων.
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Εθνικό
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό) ¹⁰⁰	Μέσο
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Χαμηλό
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή στους ευάλωτους πληθυσμούς	Η επικαιροποίηση του Συστήματος ΔΚΚ και πολιτικής προστασίας της Κύπρου ως απάντηση στις προβλέψεις για την κλιματική αλλαγή θα συμβάλει στην οικοδόμηση κοινωνικής ανθεκτικότητας, η οποία σχετίζεται, μεταξύ άλλων, με: καύσωνες και κινδύνους για την υγεία· προστασία των υποδομών ζωτικής σημασίας· οικοδομικά πρότυπα ανθεκτικά στην κλιματική αλλαγή· ενημέρωση σχετικά με τον κίνδυνο και εκπαίδευση· και προσαρμογή με γνώμονα την κοινότητα.
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	<ul style="list-style-type: none"> Μειωμένες Οικονομικές Απώλειες: Η επένδυση σε προληπτικά μέτρα μέσω επικαιροποιήσεων της ΔΚΚ είναι οικονομικά αποδοτική σε σύγκριση με την ανάκαμψη μετά από καταστροφές. Αυτό περιλαμβάνει την ελαχιστοποίηση των επιχειρηματικών διαταραχών

⁹⁸ Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: να εφαρμοστεί σε 2 έως 5 έτη, Χαμηλή: να εφαρμοστεί μετά από 5 έτη

⁹⁹ Βλέπε <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/knowledge/tools/adaptation-support-tool/step-3-0>

¹⁰⁰ Χαμηλό: €100,000 ή λιγότερο, Μέσο: €100,000 - €1,000,000, Υψηλό: πάνω από €1 εκατ.

Όνομασία του μέτρου	Αναθεώρηση των εθνικών συστημάτων διαχείρισης κινδύνων καταστροφών και πολιτικής προστασίας με επικαιροποιημένες προβλέψεις και σενάρια κλιματικών αλλαγών
	<p>από κλιματικούς κινδύνους και την αποφυγή απώλειας παραγωγικότητας από αστοχίες υποδομών.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Προσαρμογή του Τουριστικού Τομέα: Ο τουριστικός τομέας θα μπορούσε να υποφέρει από ακραία ζέση ή απειλές από πυρκαγιές. Η επικαιροποίηση της ΔΚΚ ώστε να καταστούν οι τουριστικές περιοχές πιο ανθεκτικές στην κλιματική αλλαγή, θα μπορούσε να συμβάλει στη διατήρηση της τουριστικής ασφάλειας και, ως εκ τούτου, στη στήριξη της τοπικής και περιφερειακής οικονομίας. • Προσαρμογή της Γεωργίας: Με τις προβλεπόμενες αυξήσεις της λειψυδρίας, οι επικαιροποιήσεις της ΔΚΚ μπορούν να οδηγήσουν σε πολιτικές που υποστηρίζουν τη διαφοροποίηση των καλλιεργειών, τις ανθεκτικές στη ξηρασία γεωργικές πρακτικές και τα τεχνολογικά-υποστηριζόμενα συστήματα άρδευσης για την ενίσχυση της ανθεκτικότητας της γεωργίας.
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	<ul style="list-style-type: none"> • Η επικαιροποιημένη ΔΚΚ μπορεί να προωθήσει πρακτικές δάσωσης, αναδάσωσης και βιώσιμης διαχείρισης της γης που ενισχύουν τη δέσμευση άνθρακα. Οι προσπάθειες διαχείρισης των δασών μπορεί να περιλαμβάνουν πυροσβεστικά και ελεγχόμενες καύσεις, μειώνοντας τον κίνδυνο δασικών πυρκαγιών και αυξάνοντας την ανθεκτικότηταν των δασών, με παράλληλη δέσμευση του ατμοσφαιρικού άνθρακα. • Οι προσαρμοσμένες στο κλίμα γεωργικές πρακτικές, όπως η κάλυψη καλλιεργειών, η αμειψισπορά και η μειωμένη άροση — που προωθούνται επίσης στο πλαίσιο της ΔΚΚ — βελτιώνουν την υγεία του εδάφους, ενισχύουν την αποθήκευση άνθρακα και μειώνουν τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου. • Η επικαιροποιημένη ΔΚΚ μπορεί να προωθήσει τη χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας ως μέρος του σχεδιασμού ανθεκτικότητας, μειώνοντας την εξάρτηση από ορυκτά καύσιμα, μειώνοντας τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου και ελαχιστοποιώντας τη ρύπανση του αέρα και των υδάτων από την παραγωγή ενέργειας.
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	<ul style="list-style-type: none"> • Η ενσωμάτωση στρατηγικών προσαρμογής βασισμένων στο οικοσύστημα (όπως η αποκατάσταση των δασών και των υγροτόπων) στις επικαιροποιήσεις της ΔΚΚ συμβάλλει στην προστασία και την αποκατάσταση των φυσικών οικοτόπων. Αυτό μπορεί να μετριάσει τους κινδύνους όπως οι πλημμύρες και η διάβρωση του εδάφους, διατηρώντας παράλληλα τα κομβικά σημεία βιοποικιλότητας που υπό άλλες συνθήκες θα μπορούσαν να υποβαθμιστούν από ακραία κλιματικά φαινόμενα. • Δεδομένης της απειλής της ανόδου της στάθμης της θάλασσας λόγω της κλιματικής αλλαγής, η επικαιροποιημένη ΔΚΚ μπορεί να ενσωματώσει την αποκατάσταση φυσικών παράκτιων φραγμών, όπως αμμόλοφων, ελών και υφάλων, που προστατεύουν τις παράκτιες περιοχές από τις καταγίδες και τη διάβρωση, προστατεύοντας τη θαλάσσια βιοποικιλότητα. • Με τον προσαρμοσμένο στο κλίμα σχεδιασμό καταστροφών, η Κύπρος μπορεί να ελαχιστοποιήσει τις επιπτώσεις των χερσαίων ρύπων και των απορροών στα θαλάσσια οικοσυστήματα, υποστηρίζοντας τους κοραλλιογενείς υφάλους, τη θαλάσσια βλάστηση και την παράκτια αλιεία που είναι ζωτικής σημασίας για τη διατήρηση της θαλάσσιας βιοποικιλότητας.

Όνομασία του μέτρου	Αναθεώρηση των εθνικών συστημάτων διαχείρισης κινδύνων καταστροφών και πολιτικής προστασίας με επικαιροποιημένες προβλέψεις και σενάρια κλιματικών αλλαγών
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή	Υψηλή
Εμπόδια για την εφαρμογή	<p>Για μια διεξοδική επανεξέταση και επικαιροποίηση της ΔΚΚ και των συστημάτων πολιτικής προστασίας, οι ακόλουθοι παράγοντες θα μπορούσαν να αποτελέσουν εμπόδια:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Η πρόσβαση σε διεθνή κονδύλια για το κλίμα ή η εξασφάλιση δανείων μπορεί να είναι περίπλοκη και ανταγωνιστική. Οι περιορισμένοι χρηματοδοτικοί πόροι ενδέχεται να εμποδίσουν την Κύπρο να προτείνει μεγάλης κλίμακας βελτιώσεις της ΔΚΚ ή να αποκτήσει πρόσβαση σε προηγμένες τεχνολογίες που απαιτούνται για ισχυρή προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή. • Οι πιέσεις αστικής και τουριστικής ανάπτυξης μπορούν να ανταγωνιστούν τις απαιτήσεις της ΔΚΚ, ιδίως σε παράκτιες περιοχές υψηλού κινδύνου ή σε περιοχές επιρρεπείς σε πλημμύρες. • Η επένδυση στην προσαρμοσμένη στο κλίμα ΔΚΚ συχνά αποφέρει οφέλη μακροπρόθεσμα, ενώ τα κόστη είναι άμεσα. Αυτό μπορεί να δυσχεράνει την αιτιολόγηση των δαπανών, ιδίως εάν υφίστανται βραχυπρόθεσμες οικονομικές πιέσεις ή δημοσιονομικοί περιορισμοί. • Ο συντονισμός σημαντικού αριθμού αρμόδιων αρχών θα είναι αναγκαίος και αποτελεί πρόκληση.
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	Κανένας, δεδομένης της επανεξέτασης και της επικαιροποίησης, περιλαμβάνει μέτρα ΔΚΚ που είναι αρκετά ισχυρά για να χειριστούν μια σειρά από επιταχυνόμενες ακραίες κλιματικές συνθήκες.
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Εν αναμονή της έκβασης του έργου DG Reform που εγκρίθηκε το 2024 για τη «Μεταρρύθμιση, ανάπτυξη και ενίσχυση του συστήματος πολιτικής προστασίας» στην Κύπρο.
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	Τμήμα Περιβάλλοντος, Τμήμα Δασών, Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων, Τοπικές Αρχές
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/συνέργειες	Το νέο έργο DG Reform, που εγκρίθηκε το 2024 για τη «Μεταρρύθμιση, ανάπτυξη και ενίσχυση του συστήματος πολιτικής προστασίας» στην Κύπρο, μπορεί να παρέχει κάποιες συστάσεις σχετικά με αυτό.
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Μέση
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση-σύνομη)¹⁰¹	Σύντομη προς Μέση
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	Ο χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα θα εξαρτηθεί από διάφορους παράγοντες, συμπεριλαμβανομένης της πολυπλοκότητας των ολοκληρωμένων μέτρων, των διαθέσιμων πόρων και του επιπέδου διατομεακού συντονισμού. Η επίτευξη αισθητής αποτελεσματικότητας σε όλες τις πτυχές ενός επικαιροποιημένου συστήματος ΔΚΚ μπορεί γενικά να αναμένεται εντός ενός χρονικού πλαισίου 3-10 ετών (μεσοπρόθεσμα έως μακροπρόθεσμα)
Χρηματοδότηση	Χαμηλή
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> • Επανεξέταση: έναρξη/σε εξέλιξη/ολοκλήρωση

¹⁰¹ Σύντομη: λιγότερο από 2 έτη, Μέση: από 2 έως 5 έτη, Μακρά: περισσότερα από 5 έτη

Όνομασία του μέτρου	Αναθεώρηση των εθνικών συστημάτων διαχείρισης κινδύνων καταστροφών και πολιτικής προστασίας με επικαιροποιημένες προβλέψεις και σενάρια κλιματικών αλλαγών
Πρόσθετες παρατηρήσεις	Η υλοποίηση θα πρέπει να λάβει υπόψη το έργο της DG Reform που εγκρίθηκε το 2024 για τη «Μεταρρύθμιση, ανάπτυξη και ενίσχυση του συστήματος πολιτικής προστασίας».
Σχετίζεται με	DRM 4n

Όνομασία του μέτρου	Εξασφάλιση χρηματοδοτικών πόρων για την προσαρμογή βασικών δικτύων και υποδομών ζωτικής σημασίας που παρέχουν βασικές υπηρεσίες (π.χ. ηλεκτρική ενέργεια, νερό, υγεία, εκπαίδευση) από καταστροφές που σχετίζονται με το κλίμα, με έμφαση σε εναλλακτικές λύσεις (π.χ. λύσεις που βασίζονται στη φύση)
Αριθμός του μέτρου	DRM 3n
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)¹⁰²	Μέση
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Όλες
Πρωτογενής τομέας	Διαχείριση κινδύνων καταστροφών, πολιτική προστασία και υποδομές ζωτικής σημασίας
Δευτερογενής τομέας	Βιοποικιλότητα και οικοσυστήματα Εκπαίδευση Ενέργεια Χρηματοοικονομικά Υποδομές, Μεταφορές και Κτίρια Υγεία Υδρολογικό Καθεστώς και Διαχείριση Υδάτων
Κατηγορία ΚΤΜ¹⁰³	Οικονομία και Οικονομικά
Επιμέρους ΚΤΜ	Χρηματοδοτικά μέσα και μέσα παροχής κινήτρων
Σκοπός του μέτρου	Διασφάλιση της διαθεσιμότητας χρηματοδοτικών πόρων για υποδομές ζωτικής σημασίας που θωρακίζουν τους κινδύνους από το κλίμα
Περιγραφή του μέτρου	<p>Προκειμένου να προσδιοριστούν οι χρηματοδοτικοί πόροι για την προσαρμογή βασικών δικτύων και υποδομών ζωτικής σημασίας από καταστροφές που σχετίζονται με το κλίμα, πρέπει να πραγματοποιηθεί επικαιροποίηση της <u>Εθνικής εκτίμησης κινδύνου (2018)</u>, καθώς και επικαιροποίηση των προσδιοριζόμενων υποδομών ζωτικής σημασίας. Η τελευταία έκθεση σχετικά με την ΔΚΚ στην Κύπρο (<u>Κύπρος Πολιτική Άμυνα 2020</u>) εντόπισε υποδομές ζωτικής σημασίας για τη συνέχιση ζωτικών κοινωνικών λειτουργιών και απαριθμεί τις αρμόδιες διαχειριστικές αρχές. Οι υποδομές ζωτικής σημασίας περιλαμβάνουν το νερό (προμήθεια και διανομή), την ηλεκτρική ενέργεια, τις τεχνολογίες πληροφοριών και επικοινωνιών (τηλεφωνία και πρόσβαση στο διαδίκτυο), τη χρηματοδότηση (τραπεζικό και κυβερνητικό ταμείο) και τις μεταφορές (αεροδρόμια, λιμένες και αυτοκινητόδρομοι).</p> <p>Οι καταστροφές που σχετίζονται με το κλίμα με τον υψηλότερο παράγοντα κινδύνου στην Κύπρο είναι οι πυρκαγιές, οι παράκτιες πλημμύρες και οι ακραίες θερμοκρασίες. Η κλιματική αλλαγή αναμένεται να αυξήσει αυτούς τους κινδύνους στην Κύπρο στο μέλλον.</p> <p>Οι δραστηριότητες στο πλαίσιο αυτού του μέτρου μπορούν να περιλαμβάνουν:</p> <ul style="list-style-type: none"> A. Επικαιροποίηση της Εθνικής Αξιολόγησης Κινδύνου Πολιτικής Άμυνας του 2018, ώστε να ενσωματωθούν επικαιροποιημένοι κίνδυνοι που σχετίζονται με την κλιματική αλλαγή που παρέχονται από το Τμήμα Περιβάλλοντος μέσω της Εθνικής Στρατηγικής Προσαρμογής. B. Προσδιορισμός των πηγών χρηματοδότησης για την αντιμετώπιση των αναγνωρισμένων κινδύνων.

¹⁰² Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: να εφαρμοστεί σε 2 έως 5 έτη, Χαμηλή: να εφαρμοστεί μετά από 5 έτη

¹⁰³ Βλέπε <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/knowledge/tools/adaptation-support-tool/step-3-0>

Όνομασία του μέτρου	Εξασφάλιση χρηματοδοτικών πόρων για την προσαρμογή βασικών δικτύων και υποδομών ζωτικής σημασίας που παρέχουν βασικές υπηρεσίες (π.χ. ηλεκτρική ενέργεια, νερό, υγεία, εκπαίδευση) από καταστροφές που σχετίζονται με το κλίμα, με έμφαση σε εναλλακτικές λύσεις (π.χ. λύσεις που βασίζονται στη φύση)
	C. Ανάπτυξη χρηματοδοτικών προγραμμάτων για τη χρηματοδότηση στρατηγικών και σχεδίων για υποδομές ζωτικής σημασίας ανθεκτικές στην κλιματική αλλαγή που προσδιορίζονται στην έκθεση Πολιτικής Άμυνας της Κύπρου για το 2020.
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Εθνικό
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό) ¹⁰⁴	Μέσο
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Χαμηλό
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή στους ευάλωτους πληθυσμούς	<p>Επωφελής</p> <ul style="list-style-type: none"> • Με τη χρηματοδότηση της ανθεκτικότητας στην κλιματική αλλαγή βασικών εγκαταστάσεων, όπως οι μονάδες επεξεργασίας νερού και τα δίκτυα ηλεκτρικής ενέργειας, οι κοινότητες είναι περισσότερο πιθανό να διατηρήσουν την πρόσβαση σε καθαρό νερό, ενέργεια και άλλες υπηρεσίες ζωτικής σημασίας κατά τη διάρκεια καταστροφών. • Η χρηματοδότηση προγραμμάτων για ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή υποδομών που σχετίζονται με την υγεία, όπως νοσοκομεία και εγκαταστάσεις δημόσιας υγείας, διασφαλίζει τη συνεχή περίθαλψη κατά τη διάρκεια καταστάσεων έκτακτης ανάγκης, μειώνοντας τον κίνδυνο επιδημιών ασθενειών και ασθενειών που σχετίζονται με τη θερμότητα. • Η ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή διασφαλίζει ισότιμη πρόσβαση σε υπηρεσίες ζωτικής σημασίας (π.χ. υγειονομική περίθαλψη, μεταφορές, στέγαση) για όλα τα μέλη της κοινότητας, συμπεριλαμβανομένων όσων βρίσκονται σε περιθωριοποιημένες ή χαμηλού εισοδήματος γειτονίες που ενδέχεται να είναι πιο ευάλωτες στις κλιματικές επιπτώσεις.
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	<ul style="list-style-type: none"> • Η ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή μειώνει την ανάγκη για δαπανηρές επισκευές και ανακατασκευές έκτακτης ανάγκης, εξοικονομώντας δημόσιους πόρους και μειώνοντας τις οικονομικές πιέσεις που υφίστανται οι τοπικές οικονομίες μετά από καταστροφές που σχετίζονται με το κλίμα. • Μια κοινότητα που δίνει προτεραιότητα στην ανθεκτικότητα των υποδομών γίνεται πιο ελκυστική για τις επιχειρήσεις και τους επενδυτές, καθώς υποδηλώνει σταθερότητα και ασφάλεια, ενισχύοντας την οικονομική ανάπτυξη και τις ευκαιρίες απασχόλησης. • Οι ανθεκτικές στην κλιματική αλλαγή υποδομές συχνά πληρούν τις προϋποθέσεις για χαμηλότερα ασφάλιστρα, εξοικονομώντας χρήματα από τις τοπικές κυβερνήσεις, τις επιχειρήσεις και τους κατοίκους με την πάροδο του χρόνου.
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	Εάν τα προγράμματα χρηματοδότησης παρέχουν κίνητρα για τη χρήση βιώσιμων υλικών και ανανεώσιμων πηγών ενέργειας σε έργα ανθεκτικά στην κλιματική αλλαγή, μπορούν να συμβάλουν στη μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα.

¹⁰⁴ Χαμηλό: €100,000 ή λιγότερο, Μέσο: €100,000 - €1,000,000, Υψηλό: πάνω από €1 εκατ.

Όνομασία του μέτρου	Εξασφάλιση χρηματοδοτικών πόρων για την προσαρμογή βασικών δικτύων και υποδομών ζωτικής σημασίας που παρέχουν βασικές υπηρεσίες (π.χ. ηλεκτρική ενέργεια, νερό, υγεία, εκπαίδευση) από καταστροφές που σχετίζονται με το κλίμα, με έμφαση σε εναλλακτικές λύσεις (π.χ. λύσεις που βασίζονται στη φύση)
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	Οι ανθεκτικές στην κλιματική αλλαγή υποδομές μπορούν να ενσωματώνουν λύσεις βασισμένες στη φύση (π.χ. πράσινες στέγες, αποκατεστημένους υδροβιότοπους), οι οποίες παρέχουν ενδιαιτήματα, βελτιώνουν τη βιοποικιλότητα και ενισχύουν τα φυσικά αποθέματα προστασίας έναντι των κλιματικών επιπτώσεων, όπως οι πλημμύρες και η διάβρωση.
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή	Υψηλή
Εμπόδια για την εφαρμογή	<ul style="list-style-type: none"> • Οι ιδιώτες επενδυτές συχνά δίνουν προτεραιότητα σε βραχυπρόθεσμες αποδόσεις, γεγονός που μπορεί να μειώσει το ενδιαφέρον για τη χρηματοδότηση μακροπρόθεσμων έργων προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή που ενδέχεται να μην αποφέρουν άμεσα κέρδη. • Η ποσοτικοποίηση της μακροπρόθεσμης απόδοσης των επενδύσεων για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή μπορεί να είναι δύσκολη λόγω αβέβαιων μελλοντικών οφελών, γεγονός που οδηγεί σε απροθυμία για επενδύσεις σε αυτές τις πρωτοβουλίες.
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> • Χωρίς τον κατάλληλο συντονισμό μεταξύ των χρηματοδοτικών προγραμμάτων, οι πόροι μπορεί να κατανεμηθούν εσφαλμένα ή να αλληλεπικαλυφθούν μεταξύ των έργων, οδηγώντας σε αναποτελεσματικότητα και σπατάλη πόρων. • Εάν τα προγράμματα χρηματοδότησης δεν περιλαμβάνουν διατάξεις για την επικαιροποίηση των υποδομών με βάση τις πιο πρόσφατες επιστήμες για το κλίμα, οι επενδύσεις μπορεί να καταστούν γρήγορα παρωχημένες και αναποτελεσματικές έναντι των μεταβαλλόμενων κλιματικών συνθηκών. • Ορισμένα μέτρα ανθεκτικότητας στην κλιματική αλλαγή ενδέχεται να απαιτούν σημαντικές δραστηριότητες εξόρυξης πόρων και κατασκευών, συμβάλλοντας στις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου και υπονομεύοντας τους στόχους προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή.
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Αρμόδιες αρχές ανά σχετική υποδομή
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	Γενική Διεύθυνση Ανάπτυξης, Υπουργείο Οικονομικών
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/συνέργειες	Το νέο έργο DG Reform που εγκρίθηκε το 2024 για τη «Μεταρρύθμιση, ανάπτυξη και ενίσχυση του συστήματος πολιτικής προστασίας»
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Μέση
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση-σύντομη)¹⁰⁵	Μέση προς μακρά
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	Η συνολική περίοδος για τον προσδιορισμό των πηγών χρηματοδότησης και την εφαρμογή χρηματοδοτικών προγραμμάτων για ανθεκτικές στην κλιματική αλλαγή ζωτικής σημασίας υποδομές μπορεί να κυμαίνεται από περίπου 3 έως 10 έτη, ανάλογα, μεταξύ άλλων, με την πρόσβαση σε επαρκείς οικονομικούς και τεχνικούς πόρους, ανθρώπινο δυναμικό, τον

¹⁰⁵ Σύντομη: λιγότερο από 2 έτη, Μέση: από 2 έως 5 έτη, Μακρά: περισσότερα από 5 έτη

Ονομασία του μέτρου	Εξασφάλιση χρηματοδοτικών πόρων για την προσαρμογή βασικών δικτύων και υποδομών ζωτικής σημασίας που παρέχουν βασικές υπηρεσίες (π.χ. ηλεκτρική ενέργεια, νερό, υγεία, εκπαίδευση) από καταστροφές που σχετίζονται με το κλίμα, με έμφαση σε εναλλακτικές λύσεις (π.χ. λύσεις που βασίζονται στη φύση)
	αποτελεσματικό σχεδιασμό, τη συμμετοχή των ενδιαφερόμενων μερών/κοινότητας και τις προσαρμοστικές πρακτικές διαχείρισης.
Χρηματοδότηση	Χαμηλή
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> • Ρύθμιση ειδικής γραμμής προϋπολογισμού: έναρξη/σε εξέλιξη/ολοκλήρωση
Πρόσθετες παρατηρήσεις	Η υλοποίηση θα πρέπει να λάβει υπόψη το έργο DG Reform που εγκρίθηκε το 2024 για τη «Μεταρρύθμιση, ανάπτυξη και ενίσχυση του συστήματος πολιτικής προστασίας».
Σχετίζεται με	ENER 3 EDU 5n HEAL 3 INFR 8n

Όνομασία του μέτρου	Στήριξη και ενίσχυση της ετοιμότητας για κίνδυνο καταστροφών: Παρατήρηση, έγκαιρη προειδοποίηση, επικοινωνία και εκπαίδευση με κριτήρια προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή
Αριθμός του μέτρου	DRM 4n
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή) ¹⁰⁶	Υψηλή
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Όλες
Πρωτογενής τομέας	Διαχείριση κινδύνων καταστροφών, πολιτική προστασία και υποδομές ζωτικής σημασίας
Δευτερογενής τομέας	Υδρολογία και υδάτινοι πόροι (συνέργειες για την παρακολούθηση) Υφυπουργείο Τουρισμού Έδαφος (προστασία του εδάφους)
Κατηγορία ΚΤΜ¹⁰⁷	Φυσική και τεχνολογική
Επιμέρους ΚΤΜ	Τεχνολογικές επιλογές
Σκοπός του μέτρου	Τα μέσα που σχετίζονται με την ετοιμότητα κινδύνων καταστροφών (παρατήρηση, έγκαιρη προειδοποίηση, επικοινωνία και εκπαίδευση) ενσωματώνουν τους κλιματικούς κινδύνους και την ανταπόκριση.
Περιγραφή του μέτρου	<p>Ετοιμότητα σε καταστροφές είναι «οι γνώσεις και οι ικανότητες που αναπτύσσονται από τις κυβερνήσεις, τους οργανισμούς αντιμετώπισης και αποκατάστασης, τις κοινότητες και τα άτομα για την αποτελεσματική πρόβλεψη, ανταπόκριση και ανάκαμψη από τις επιπτώσεις πιθανών, επικείμενων ή τρεχουσών καταστροφών» (UNDRR, 2017)¹⁰⁸</p> <p>Ορισμένες δραστηριότητες για το μέτρο αυτό μπορούν να περιλαμβάνουν:</p> <p>A. Προώθηση της εφαρμογής συστήματος προειδοποίησης μέσω SMS. Η Πολιτική Άμυνα θα λειτουργεί το σύστημα προειδοποίησης για τους πολίτες, παρέχοντας οδηγίες σε περίπτωση καταστροφής. Επιπλέον, μέσω του σχετικού σχεδίου αναδιάρθρωσης, θα λάβει μελέτη σχετικά με άλλα συστήματα έγκαιρης προειδοποίησης, τα οποία θα διανείμει στις αρμόδιες αρχές, προκειμένου να εξεταστεί το ενδεχόμενο εφαρμογής. Στο πλαίσιο αυτό, θα λάβει υπόψη τυχόν νέους χάρτες κινδύνου που θα εκπονηθούν.</p> <p>B. Δημιουργία ολοκληρωμένων, εναρμονισμένων και διαλειτουργικών βάσεων δεδομένων για τις απώλειες καταστροφών για τη βελτίωση των υφιστάμενων μοντέλων ζημιών. Συμμετοχή των στατιστικών υπηρεσιών, των εθνικών μετεωρολογικών και υδρολογικών υπηρεσιών και των αρχών πολιτικής προστασίας στην τυποποίηση των δεδομένων, τη διασφάλιση της ποιότητας και την προσβασιμότητα των δεδομένων.</p> <p>C. Ενημερωτική εκστρατεία για το νέο σύστημα προειδοποίησης.</p>
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Εθνικό
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό) ¹⁰⁹	Υψηλό
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Υψηλό

¹⁰⁶ Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: να εφαρμοστεί σε 2 έως 5 έτη, Χαμηλή: να εφαρμοστεί μετά από 5 έτη

¹⁰⁷ Βλέπε <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/knowledge/tools/adaptation-support-tool/step-3-0>

¹⁰⁸ <https://www.undrr.org/terminology/preparedness>

¹⁰⁹ Χαμηλό: €100,000 ή λιγότερο, Μέσο: €100,000 - €1,000,000, Υψηλό: πάνω από €1 εκατ.

Όνομασία του μέτρου	Στήριξη και ενίσχυση της ετοιμότητας για κίνδυνο καταστροφών: Παρατήρηση, έγκαιρη προειδοποίηση, επικοινωνία και εκπαίδευση με κριτήρια προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή στους ευάλωτους πληθυσμούς	Βελτίωση του συστήματος προειδοποίησης για την ασφάλεια των πολιτών και πιθανή ενσωμάτωση νέων συστημάτων έγκαιρης προειδοποίησης (early warning systems, EWS) από την Κυπριακή Δημοκρατία, μόλις αυτά εντοπιστούν.
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	Οι προβλέψεις που βασίζονται στον αντίκτυπο και είναι προσαρμοσμένες σε τομείς που εξαρτώνται από τους φυσικούς πόρους, όπως η γεωργία, η δασοκομία και η αλιεία, μπορούν να διευκολύνουν τον έγκαιρο εντοπισμό των κινδύνων από τις καιρικές συνθήκες, τα ύδατα και το κλίμα που ενέχουν περιβαλλοντικούς κινδύνους, και, κατά συνέπεια, να τεκμηριώνουν αποτελεσματικές δράσεις που ελαχιστοποιούν τις πιθανές απώλειες και ζημιές.
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	Κανένα
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	Μειωμένη ευπάθεια των φυσικών περιοχών στους κλιματικούς κινδύνους λόγω της βελτιωμένης διαχείρισης των φυσικών πόρων, από τη χάραξη πολιτικής με βάση τους κλιματικούς κινδύνους έως τη διατήρηση της φύσης.
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή	Μέση
Εμπόδια για την εφαρμογή	<p>Χρειάζεται μια σειρά προπαρασκευαστικών ενεργειών για να μπορέσει να ξεκινήσει ένα τέτοιο σχέδιο, ιδίως η δημιουργία βάσεων δεδομένων.</p> <p>Ωστόσο, υπάρχουν πολλά διεθνή εργαλεία διαθέσιμα για να βοηθήσουν τις χώρες να γεφυρώσουν τα κενά δεδομένων και να ενισχύσουν το σύστημα έγκαιρης προειδοποίησης και τις εφαρμογές του, περιλαμβανομένων των ακόλουθων: the Famine Early Warning Systems Network (FEWS NET), the PreventionWeb.net, the World Meteorological Organization's specialized Climate Risk and Early Warning Systems (CREWS) initiative, the integrated Earth System observation network, the United States National Oceanic and Atmospheric Administration (NOAA), the United States National Integrated Drought Information System (NIDIS), the Enhancing National Climate Services (ENACTS) initiative (International Research Institute for Climate and Society [IRI] 2014), the NextGen climate forecast approach (IRI 2020), and the Copernicus Emergency Management System (EMS).</p> <p>https://fews.net/ https://www.preventionweb.net/ https://public.wmo.int/en/climate-risk-and-early-warning-systems-crews https://public.wmo.int/en/our-mandate/what-we-do/observations https://cpo.noaa.gov/Serving-Society/NIDIS https://cpo.noaa.gov/Serving-Society/NIDIS https://emergency.copernicus.eu/</p>
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	Καμία
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Πολιτική Άμυνα
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	Στατιστική Υπηρεσία, Τμήμα Μετεωρολογίας, Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων κ.α.
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/συνέργειες	Το νέο έργο DG Reform που εγκρίθηκε το 2024 για τη «Μεταρρύθμιση, ανάπτυξη και ενίσχυση του συστήματος πολιτικής προστασίας».
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα	Μέση

Όνομασία του μέτρου	Στήριξη και ενίσχυση της ετοιμότητας για κίνδυνο καταστροφών: Παρατήρηση, έγκαιρη προειδοποίηση, επικοινωνία και εκπαίδευση με κριτήρια προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή
(υψηλή-μέση-χαμηλή)	
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση-σύντομη) ¹¹⁰	Μέση Ένα ολοκληρωμένο σύστημα ετοιμότητας για τον κίνδυνο καταστροφών μπορεί να διαρκέσει 3-5 έτη για πλήρη εφαρμογή και απαιτεί συνεχείς προσαρμογές και βελτιώσεις με βάση τους αναδυόμενους κινδύνους και τις μεταβαλλόμενες κλιματικές συνθήκες.
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	Μόλις το σύστημα τεθεί σε λειτουργία
Χρηματοδότηση	Το νέο έργο DG Reform που εγκρίθηκε το 2024 για τη «Μεταρρύθμιση, ανάπτυξη και ενίσχυση του συστήματος πολιτικής προστασίας» αναμένεται να διατυπώσει ορισμένες σχετικές συστάσεις.
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	Το νέο έργο DG Reform που εγκρίθηκε το 2024 για τη «Μεταρρύθμιση, ανάπτυξη και ενίσχυση του συστήματος πολιτικής προστασίας» αναμένεται να διατυπώσει ορισμένες σχετικές συστάσεις.
Πρόσθετες παρατηρήσεις	<ul style="list-style-type: none"> • Τμήμα Μετεωρολογίας (TM):<ul style="list-style-type: none"> ○ Υπάρχει συνεχής βελτίωση των προγνωστικών μοντέλων σε πιο τοπικά δεδομένα, καθώς τα νέα δεδομένα μπορούν να διευκολύνουν την υποκλιμάκωση της πρόβλεψης γεγονότων. ○ Η έγκαιρη προειδοποίηση επί του παρόντος γίνεται μέσω Ανακοινώσεων στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης του TM και επίσημες ανακοινώσεις που κοινοποιούνται στα μέσα μαζικής ενημέρωσης. • Η Πολιτική Άμυνα εκτελεί νέο διαγωνισμό/έργο σε ένα σύστημα προειδοποίησης υπηρεσίας σύντομων μηνυμάτων (Short Message Service Alert System). • Το νέο έργο DG Reform που εγκρίθηκε το 2024 θα περιλαμβάνει δράσεις αυτού του είδους. • Στην Πολιτική Άμυνα υπάρχει μηχανισμός συλλογής δεδομένων από άλλες αρμόδιες αρχές από φυσικές καταστροφές, από τις οποίες παράγονται εθνικοί δείκτες καταστροφών. Η δημιουργία της νέας βάσης δεδομένων θα μπορούσε να αποτελέσει αναβάθμιση. • Η Πολιτική Άμυνα διαθέτει Εκτίμηση Κινδύνου για Σεισμούς, η οποία οδηγεί σε εκτίμηση Οικονομικών Απωλειών, Θυμάτων και Θνησιμότητας. • Αυτά συνίσταται να αναβαθμιστούν στο πλαίσιο του νέου έργου DG Reform της Πολιτικής Άμυνας.
Σχετίζεται με	AGRI 1 GOV 2n GOV 3n

¹¹⁰ Σύντομη: λιγότερο από 2 έτη, Μέση: από 2 έως 5 έτη, Μακρά: περισσότερα από 5 έτη

Όνομασία του μέτρου	Ενθάρρυνση της εξέτασης αναλύσεων κινδύνου που σχετίζονται με την κλιματική αλλαγή στη μελέτη, ανάλυση και ορισμό μέτρων αυτοπροστασίας και προώθηση της αυτοπροστασίας για τους διάφορους κινδύνους καταστροφών που σχετίζονται με την κλιματική αλλαγή
Αριθμός του μέτρου	DRM 5n
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή) ¹¹¹	Μέση
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Όλες
Πρωτογενής τομέας	Διαχείριση κινδύνων καταστροφών, πολιτική προστασία και υποδομές ζωτικής σημασίας
Δευτερογενής τομέας	Δ/Υ
Κατηγορία ΚΤΜ¹¹²	Γνώση και αλλαγή Συμπεριφοράς
Επιμέρους ΚΤΜ	Ενημέρωση και Ευαισθητοποίηση
Σκοπός του μέτρου	Προώθηση εξέτασης των κλιματικών προβλέψεων στη μελέτη, ανάλυση και καθορισμό μέτρων αυτοπροστασίας, καθώς και προώθηση της ανάπτυξής τους για διάφορους κινδύνους καταστροφών που σχετίζονται με την κλιματική αλλαγή.
Περιγραφή του μέτρου	<p>Οι συμβουλές συστημάτων αυτοπροστασίας και βελτίωση της κατανόησης του τρόπου δράσης σε αντίξοες καταστάσεις θεωρούνται απαραίτητες για τη μείωση των επιπτώσεων των καταστροφών. Οι διοικήσεις συνήθως μελετούν και προτείνουν τα μέτρα αυτοπροστασίας που κρίνονται καταλληλότερα για κάθε κίνδυνο, παρέχοντας, όπου απαιτείται, κατάρτιση και τεχνική ή οικονομική υποστήριξη για την υιοθέτησή τους από τα ενδιαφερόμενα μέρη.</p> <p>Τα μέτρα αυτοπροστασίας εξαρτώνται από το είδος και την κατηγορία του κινδύνου, επομένως οι συγκεκριμένες πτυχές κάθε τύπου ρίσκου πρέπει να προσδιορίζονται πριν από τον καθορισμό των μέτρων αυτοπροστασίας. Η αναγνώριση των συγκεκριμένων συνθηκών που σχετίζονται με κάθε κίνδυνο, απαιτεί να λαμβάνονται υπόψη διάφορες πτυχές, και αυτές σπάνια περιλαμβάνουν την κλιματική αλλαγή.</p>
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Εθνικό και τοπικό
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό) ¹¹³	Μέσο
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Χαμηλό
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή στους ευάλωτους πληθυσμούς	Οι βελτιωμένες κοινωνικές ικανότητες και η δημόσια στήριξη μπορούν να βοηθήσουν τους ευάλωτους πληθυσμούς να μειώσουν την έκθεσή τους σε κλιματικούς κινδύνους (π.χ. ακραίες θερμοκρασίες, πλημμύρες κ.λπ.)
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	<ul style="list-style-type: none"> Οι στρατηγικές αυτοπροστασίας που αντιμετωπίζουν την ξηρασία, τις μεταβολές της θερμοκρασίας και τα ακραία καιρικά φαινόμενα συμβάλλουν στην προστασία των γεωργικών μέσων διαβίωσης, στη στήριξη της επισιτιστικής ασφάλειας και της αγροτικής οικονομικής σταθερότητας.

¹¹¹ Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: να εφαρμοστεί σε 2 έως 5 έτη, Χαμηλή: να εφαρμοστεί μετά από 5 έτη

¹¹² Βλέπε <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/knowledge/tools/adaptation-support-tool/step-3-0>

¹¹³ Χαμηλό: €100,000 ή λιγότερο, Μέσο: €100,000 - €1,000,000, Υψηλό: πάνω από €1 εκατ.

Όνομασία του μέτρου	Ενθάρρυνση της εξέτασης αναλύσεων κινδύνου που σχετίζονται με την κλιματική αλλαγή στη μελέτη, ανάλυση και ορισμό μέτρων αυτοπροστασίας και προώθηση της αυτοπροστασίας για τους διάφορους κινδύνους καταστροφών που σχετίζονται με την κλιματική αλλαγή
	<ul style="list-style-type: none"> • Οι στρατηγικές αυτοπροστασίας που λαμβάνουν υπόψη το κλίμα μπορούν να μειώσουν τη ζήτηση πόρων και υπηρεσιών αντιμετώπισης καταστάσεων έκτακτης ανάγκης, οδηγώντας σε εξοικονόμηση κόστους για τις τοπικές κυβερνήσεις και ανακατανομή των πόρων προς τη μακροπρόθεσμη ανάπτυξη της κοινότητας. • Τα προληπτικά μέτρα αυτοπροστασίας συμβάλλουν στη διατήρηση των χώρων πολιτιστικής κληρονομιάς έναντι ζημιών από πλημμύρες, διάβρωση και ακραία καιρικά φαινόμενα, στηρίζοντας τον τουριστικό τομέα και τις τοπικές οικονομίες.
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	<p>Διάφορες πιθανές προσεγγίσεις για την αυτοπροστασία μπορούν να αποφέρουν παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής, όπως:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Μείωση της ανάγκης για συχνές επισκευές και ανακατασκευές μετά από καταστροφές, οι οποίες μειώνουν τις εκπομπές που σχετίζονται με τις κατασκευές, τα υλικά και τις μεταφορές. • Επένδυση στην τοπική αποθήκευση και παραγωγή τροφίμων, η οποία μειώνει το αποτύπωμα άνθρακα που συνδέεται με τη μεταφορά αγαθών, ιδίως σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης. • Ενθάρρυνση ηλιακών εγκαταστάσεων εκτός δικτύου ή μικροδικτύων ιδίως σε απομακρυσμένες περιοχές ή περιοχές επιρρεπείς σε καταστροφές, μειώνοντας την εξάρτηση από κεντρικές πηγές ενέργειας που λειτουργούν με ορυκτά καύσιμα. • Προώθηση της χρήσης τεχνικών εξοικονόμησης νερού (π.χ. συγκομιδή ομβρίων υδάτων και αποδοτική άρδευση), γεγονός που μειώνει την ενεργειακή εξάρτηση από την αφαλάτωση και τη μεταφορά των υδάτων.
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	<p>Δίνοντας προτεραιότητα στην αυτοπροστασία με γνώμονα τους κλιματικούς κινδύνους, μπορεί να υπάρξουν διάφορα παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον, όπως:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Οι στρατηγικές αυτοπροστασίας, όπως οι πράσινες υποδομές και οι φυσικοί αντιπλημμυρικοί φραγμοί, βοηθούν στο φιλτράρισμα των ρύπων και των ιζημάτων από τις απορροές πριν φτάσουν σε ποτάμια, λίμνες και παράκτια ύδατα, βελτιώνοντας τη συνολική ποιότητα των υδάτων. • Με την προώθηση της διείσδυσης νερού και της φυσικής επαναφόρτισης των υπόγειων υδάτων, τα μέτρα αυτά συμβάλλουν στη διατήρηση των υδροφόρων οριζόντων, οι οποίοι είναι απαραίτητοι σε περιοχές που πλήττονται συχνά από ξηρασία. • Με τη διαχείριση και τον μετριασμό των κινδύνων πλημμύρας και διάβρωσης, τα μέτρα αυτοπροστασίας αποτρέπουν την υπερβολική καθίζηση και ρύπανση στα θαλάσσια ύδατα, προστατεύοντας τους κοραλλιογενείς υφάλους, τους λειμώνες της θαλάσσιας βλάστησης και άλλα θαλάσσια οικοσυστήματα ζωτικής σημασίας για τη βιοποικιλότητα.
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή	Υψηλή
Εμπόδια για την εφαρμογή	<ul style="list-style-type: none"> • Οι εκτενείς αναλύσεις κινδύνου και η ανάπτυξη μέτρων αυτοπροστασίας απαιτούν σημαντικές αρχικές επενδύσεις. Πολλές τοπικές κυβερνήσεις και κοινότητες ενδέχεται να μην διαθέτουν τον προϋπολογισμό για να χρηματοδοτήσουν πλήρως αυτές τις πρωτοβουλίες.

Όνομασία του μέτρου	Ενθάρρυνση της εξέτασης αναλύσεων κινδύνου που σχετίζονται με την κλιματική αλλαγή στη μελέτη, ανάλυση και ορισμό μέτρων αυτοπροστασίας και προώθηση της αυτοπροστασίας για τους διάφορους κινδύνους καταστροφών που σχετίζονται με την κλιματική αλλαγή
	<ul style="list-style-type: none"> • Πολλά μέτρα αυτοπροστασίας βασίζονται σε προηγμένες τεχνολογίες (π.χ. μοντέλα πρόβλεψης πλημμυρών, συστήματα έγκαιρης προειδοποίησης), οι οποίες μπορεί να είναι δαπανηρές και να απαιτούν εξειδικευμένη κατάρτιση, δημιουργώντας ένα εμπόδιο για την ευρεία εφαρμογή τους. • Οι τοπικές αρχές και οι κοινότητες ενδέχεται να χρειάζονται κατάρτιση για την καλύτερη κατανόηση και διαχείριση των αναλύσεων των κλιματικών κινδύνων και των μέτρων αυτοπροστασίας. Η εφαρμογή συνεχιζόμενων προγραμμάτων κατάρτισης μπορεί να είναι δαπανηρή και χρονοβόρα. • Η ώθηση για οικονομική ανάπτυξη μπορεί να δώσει προτεραιότητα στην ανάπτυξη σε ευπαθείς περιοχές, όπως οι παράκτιες ζώνες ή οι πλημμυρικές περιοχές, οι οποίες μπορούν να αυξήσουν τους κινδύνους καταστροφών και να καταστήσουν δύσκολη την εφαρμογή του σχεδιασμού χρήσεων γης με γνώμονα τους κινδύνους. • Η ενθάρρυνση των ανθρώπων να υιοθετήσουν μέτρα αυτοπροστασίας, όπως αντιπλημμυρικά σπίτια ή εξοικονόμηση νερού, μπορεί να αντιμετωπίσει αντίσταση, ειδικά εάν τα άτομα δεν αντιλαμβάνονται μια άμεση απειλή ή πιστεύουν ότι τα μέτρα προσαρμογής είναι πολύ δαπανηρά ή άβολα.
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> • Ορισμένα μέτρα αυτοπροστασίας, όπως έργα εκτροπής νερού, μπορούν να επηρεάσουν αρνητικά τη γεωργία μεταβάλλοντας τη διαθεσιμότητα νερού και την ποιότητα του εδάφους, επηρεάζοντας τα μέσα διαβίωσης και την επισιτιστική ασφάλεια. • Τα μέτρα αυτοπροστασίας που διαταράσσουν τα οικοσυστήματα, όπως η αποστράγγιση υγροτόπων, μπορούν να οδηγήσουν σε ακούσιες συνέπειες για τη δημόσια υγεία, όπως ο αυξημένος κίνδυνος ασθενειών που μεταδίδονται με το νερό, η θερμική καταπόνηση ή η υποβάθμιση της ποιότητας του αέρα. • Σε ορισμένες περιπτώσεις, τα φυσικά εμπόδια μπορούν να δημιουργήσουν απομόνωση για ορισμένες κοινότητες, ιδίως εκείνες με περιορισμένη κινητικότητα, μειώνοντας την πρόσβασή τους σε βασικές υπηρεσίες και πόρους, γεγονός που μπορεί να είναι κρίσιμο κατά τη διάρκεια ακραίων καιρικών φαινομένων. • Ορισμένα μέτρα, όπως η κατασκευή καναλιών ή οι υποδομές κοντά σε οικοσυστήματα, μπορούν να διευκολύνουν την εξάπλωση χωροκατακτητικών ειδών, τα οποία ενδέχεται να υπερισχύουν του ανταγωνισμού των αυτόχθονων ειδών και να διαταράξουν την οικολογική ισορροπία. • Τα μέτρα αυτοπροστασίας ενός κινδύνου (π.χ. φραγμοί μόνο για πλημμύρες) ενδέχεται να μην λαμβάνουν υπόψη τον διασυνδεδεμένο χαρακτήρα των κλιματικών κινδύνων, όπως ο συνδυασμός πλημμυρών και κατολισθήσεων, που ενδέχεται να οδηγήσουν σε σύνθετες επιπτώσεις και απρόβλεπτα τρωτά σημεία.
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Τοπικές αρχές με ανάπτυξη ικανοτήτων και υποστήριξη
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	Ένωση Δήμων, Ένωση Κοινοτήτων Μονάδα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης και Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΜΠΕΒΑ) του Υπουργείου Παιδείας Αθλητισμού και Νεολαίας (ΥΠΑΝ)
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που	Προγράμματα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης με έμφαση στην κλιματική αλλαγή που προωθούνται από τη Μονάδα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης

Όνομασία του μέτρου	Ενθάρρυνση της εξέτασης αναλύσεων κινδύνου που σχετίζονται με την κλιματική αλλαγή στη μελέτη, ανάλυση και ορισμό μέτρων αυτοπροστασίας και προώθηση της αυτοπροστασίας για τους διάφορους κινδύνους καταστροφών που σχετίζονται με την κλιματική αλλαγή
ευθυγραμμίζονται/συνέργειες	και Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΜΠΕΒΑ) του Υπουργείου Παιδείας Αθλητισμού και Νεολαίας (ΥΠΑΝ) Το νέο έργο DG Reform που εγκρίθηκε το 2024 για τη «Μεταρρύθμιση, ανάπτυξη και ενίσχυση του συστήματος πολιτικής προστασίας».
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Μέση
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση-σύντομη) ¹¹⁴	Μέση
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	Η αρχική αποτελεσματικότητα μπορεί να επιτευχθεί σε σύντομο χρονικό διάστημα 1-2 ετών. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει: <ul style="list-style-type: none"> • Αυξημένη Ευαισθητοποίηση σχετικά με τους κλιματικούς κινδύνους και τη σημασία της αυτοπροστασίας. Οι αρχικές προσπάθειες προβολής και δέσμευσης μπορούν να αρχίσουν να αποφέρουν οφέλη εντός του πρώτου έτους. • Κατάρτιση των τοπικών αρχών, των ομάδων αντιμετώπισης καταστάσεων έκτακτης ανάγκης και των μελών της κοινότητας για να συμβάλουν στη δημιουργία μιας βάσης για μέτρα ανθεκτικότητας και αυτοπροστασίας, με άμεση βελτίωση των γνώσεων και των δεξιοτήτων. • Τα πιλοτικά έργα μικρής κλίμακας ή οι προσπάθειες μετριασμού του κινδύνου, όπως εργαστήρια ετοιμότητας έκτακτης ανάγκης ή προσωρινά εμπόδια σε περιοχές υψηλού κινδύνου, μπορούν να αποδείξουν την αρχική αποτελεσματικότητα μειώνοντας την ευπάθεια. Καθώς η ευαισθητοποίηση και η κατάρτιση εμβαθύνονται, η αποτελεσματικότητα μεσοπρόθεσμα θα έχει ως αποτέλεσμα λιγότερες ή λιγότερο σοβαρές απώλειες από γεγονότα που σχετίζονται με το κλίμα, χάρη σε καθιερωμένες, καλά ολοκληρωμένες πρακτικές αυτοπροστασίας.
Χρηματοδότηση	Χαμηλή
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	• Το έργο «Μεταρρύθμιση, ανάπτυξη και ενίσχυση του συστήματος πολιτικής προστασίας»: ξεκίνησε/βρίσκεται σε εξέλιξη/ολοκληρώθηκε
Πρόσθετες παρατηρήσεις	Το νέο έργο της ΓΔ Μεταρρύθμισης που εγκρίθηκε το 2024 για τη «Μεταρρύθμιση, ανάπτυξη και ενίσχυση του συστήματος πολιτικής προστασίας» περιλαμβάνει διατάξεις για τα εν λόγω μέτρα για την ΚΕΕ. Αυτά θα μπορούσαν να συμπληρωθούν με πληροφορίες σχετικά με τους κινδύνους της κλιματικής αλλαγής
Σχετίζεται με	DRM 4n EDU 1n, EDU 2n, EDU 4n GOV 2n

Όνομασία του μέτρου	Επανεξέταση σχεδίων δράσης για την αποκατάσταση μετά από καταστροφή, ώστε να ενσωματωθούν ζητήματα προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή
Αριθμός του μέτρου	DRM 6n

¹¹⁴ Σύντομη: λιγότερο από 2 έτη, Μέση: από 2 έως 5 έτη, Μακρά: περισσότερα από 5 έτη

Όνομασία του μέτρου	Επανεξέταση σχεδίων δράσης για την αποκατάσταση μετά από καταστροφή, ώστε να ενσωματωθούν ζητήματα προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή) ¹¹⁵	Υψηλή
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Όλες
Πρωτογενής τομέας	Διαχείριση κινδύνων καταστροφών, πολιτική προστασία και υποδομές ζωτικής σημασίας
Δευτερογενής τομέας	Χωροταξικός σχεδιασμός
Κατηγορία ΚΤΜ¹¹⁶	Διακυβέρνηση και Θεσμική
Επιμέρους ΚΤΜ	Διαχείριση και Σχεδιασμός
Σκοπός του μέτρου	Ενσωμάτωση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή σε δράσεις ανάκαμψης με στόχο την αποκατάσταση της κανονικότητας της πληγείσας περιοχής μετά την ολοκλήρωση της άμεσης ανταπόκρισης στην κατάσταση έκτακτης ανάγκης
Περιγραφή του μέτρου	<p>Τα σχέδια δράσης μετά την ανάκτηση ενσωματώνουν ζητήματα προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, ώστε να αποφεύγονται δράσεις που αυξάνουν την ευπάθεια στους κινδύνους της κλιματικής αλλαγής.</p> <p>Μετά το συμβάν, διενέργεια αξιολόγηση των σχεδίων δράσης ανάκαμψης (μελέτες καταλογισμού) για την προσαρμογή των μελλοντικών δράσεων στους εξελισσόμενους κλιματικούς κινδύνους.</p>
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Τοπικό, περιφερειακό και εθνικό (ανάλογα με το πεδίο εφαρμογής των σχεδίων)
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό) ¹¹⁷	Μέσο
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Μέσο
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή στους ευάλωτους πληθυσμούς	<p>Η επανεξέταση των σχεδίων δράσης για την ανάκαμψη μετά τις καταστροφές, ώστε να ενσωματωθούν οι παράμετροι προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, έχει αρκετές σημαντικές επιπτώσεις για την κοινωνία. Η ενσωμάτωση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή στα σχέδια ανάκαμψης διασφαλίζει ότι οι κοινότητες όχι μόνο ανασυγκροτούν αλλά και ενισχύουν την ανθεκτικότητά τους στις μελλοντικές κλιματικές επιπτώσεις. Διάφορες πτυχές μπορεί να περιλαμβάνουν:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Καλύτερη οικοδόμηση: Τα σχέδια ανάκαμψης που ενσωματώνουν ζητήματα προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή ενθαρρύνουν την ανοικοδόμηση υποδομών και κατοικιών για να αντέξουν μελλοντικά ακραία κλιματικά φαινόμενα, μειώνοντας τις ζημιές και τις διαταραχές από επακόλουθα γεγονότα. • Αυξημένη ετοιμότητα της κοινότητας για την προώθηση μιας προορατικής νοοτροπίας όπου οι κοινότητες δεν είναι μόνο προετοιμασμένες για άμεση ανάκαμψη, αλλά είναι καλύτερα εξοπλισμένες για την αντιμετώπιση των εξελισσόμενων κλιματικών κινδύνων, βελτιώνοντας τη συνολική ανθεκτικότητα της κοινωνίας. • Τόνωση των επενδύσεων σε ανθεκτικές υποδομές: Τα σχέδια ανάκαμψης για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή προσελκύουν

¹¹⁵ Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: να εφαρμοστεί σε 2 έως 5 έτη, Χαμηλή: να εφαρμοστεί μετά από 5 έτη

¹¹⁶ Βλέπε <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/knowledge/tools/adaptation-support-tool/step-3-0>

¹¹⁷ Χαμηλό: €100,000 ή λιγότερο, Μέσο: €100,000 - €1,000,000, Υψηλό: πάνω από €1 εκατ.

Όνομασία του μέτρου	Επανεξέταση σχεδίων δράσης για την αποκατάσταση μετά από καταστροφή, ώστε να ενσωματωθούν ζητήματα προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή
	<p>επενδύσεις σε βιώσιμες υποδομές, όπως κτίρια ανθεκτικά στις πλημμύρες, πράσινες πηγές ενέργειας και βελτιωμένα συστήματα αποστράγγισης, τα οποία είναι οικονομικά επωφελή μακροπρόθεσμα.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ενισχυμένες επιλογές ασφάλισης και χρηματοδότησης: Η εστίαση στην προσαρμογή καθιστά τις κοινότητες πιο επιλέξιμες για ευνοϊκά ασφάλιστρα και χρηματοδότηση καταστροφών, καθώς θεωρούνται χαμηλότερος κίνδυνος, βοηθώντας τις τοπικές οικονομίες να ανακάμψουν ταχύτερα και αποτελεσματικότερα. • Δίκαιη κατανομή των πόρων: Τα σχέδια ανάκαμψης με επίκεντρο την προσαρμογή δίνουν έμφαση στη δίκαιη κατανομή των πόρων, διασφαλίζοντας ότι όλες οι κοινότητες έχουν πρόσβαση σε ανθεκτικές υποδομές, ασφαλή στέγαση και υπηρεσίες έκτακτης ανάγκης.
<p>Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ένα δομημένο, προσαρμοστικό σχέδιο ανάκαμψης περιλαμβάνει μέτρα τακτικής αξιολόγησης και λογοδοσίας, τα οποία διασφαλίζουν ότι οι πόροι χρησιμοποιούνται αποτελεσματικά και ότι οι προσπάθειες ανάκαμψης ενισχύουν πραγματικά την ανθεκτικότητα. • Η προσαρμοστική στην κλιματική αλλαγή ανάκαμψη συχνά περιλαμβάνει συνεργασία μεταξύ κυβερνητικών υπηρεσιών, ΜΚΟ, ιδιωτικών επιχειρήσεων και κοινοτικών οργανώσεων, δημιουργώντας ένα δίκτυο αξιόπιστων σχέσεων που μπορούν να αξιοποιηθούν σε μελλοντικές καταστάσεις έκτακτης ανάγκης. • Τα προσαρμοστικά στην κλιματική αλλαγή σχέδια ανάκαμψης προωθούν τη χρήση νέων τεχνολογιών, όπως ανθεκτικά δομικά υλικά, προηγμένα εργαλεία πρόβλεψης και σχέδια ανθεκτικά στις πλημμύρες, προωθώντας την καινοτομία στην αποκατάσταση καταστροφών. • Η ενσωμάτωση της προσαρμογής μπορεί να οδηγήσει στην εγκατάσταση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (π.χ. ηλιακής ενέργειας, αιολικής ενέργειας) για ανακατασκευή, η οποία μπορεί να παρέχει αξιόπιστη ενέργεια ακόμη και σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης και να μειώσει την εξάρτηση από ορυκτά καύσιμα.
<p>Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής</p>	<p>Μειωμένο Αποτύπωμα Άνθρακα των Προσπαθειών Ανάκαμψης: Η ανάκαμψη με επίκεντρο την προσαρμογή δίνει έμφαση στις πράσινες οικοδομικές πρακτικές, τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και τα βιώσιμα υλικά, μειώνοντας τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις της ανοικοδόμησης και συμβάλλοντας στον μετριασμό της περαιτέρω κλιματικής αλλαγής.</p>
<p>Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Τα σχέδια ανάκαμψης που περιλαμβάνουν την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή συχνά ενσωματώνουν λύσεις που βασίζονται στο οικοσύστημα, όπως η αποκατάσταση υδροβιότοπων, οι οποίες προστατεύουν από τις πλημμύρες, τις καταιγίδες και τη διάβρωση, διατηρώντας παράλληλα τη βιοποικιλότητα. • Η προσαρμοστική στην κλιματική αλλαγή ανάκαμψη προωθεί βιώσιμες πρακτικές χρήσης της γης, μειώνοντας τις κατασκευές σε ζώνες υψηλού κινδύνου (π.χ. πλημμυρικές περιοχές, παράκτιες περιοχές), γεγονός που με τη σειρά του ελαχιστοποιεί την υποβάθμιση του περιβάλλοντος.
<p>Πολιτική και κοινωνική αποδοχή</p>	<p>Υψηλή</p>
<p>Εμπόδια για την εφαρμογή</p>	<p>Χαμηλοί πόροι</p>

Όνομασία του μέτρου	Επανεξέταση σχεδίων δράσης για την αποκατάσταση μετά από καταστροφή, ώστε να ενσωματωθούν ζητήματα προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	Αυτοί που προκύπτουν από ανεπαρκείς μελέτες καταλογισμού
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Όλες οι αρχές που ασχολούνται με συναφείς κινδύνους. Θα μπορούσε να συντονιστεί από μια κεντρική μονάδα διαχείρισης, εάν εξουσιοδοτηθεί αναλόγως και επαρκώς.
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	Αρχές που σχετίζονται με τους σχετικούς κινδύνους Το Τμήμα Δημοσίων Έργων μπορεί να παρέχει υπηρεσίες για δράσεις ανάκτησης στους τομείς αρμοδιότητάς του: υποδομές, κτίρια και μεταφορές
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/συνέργειες	Νομοθεσία Αποκατάσταση της Φύσης
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Μέση
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση-σύντομη)¹¹⁸	<p>Σύντομη προς Μέση</p> <p>Βραχυπρόθεσμα, η εφαρμογή θα μπορούσε να περιλαμβάνει:</p> <ul style="list-style-type: none"> Άμεση επανεξέταση των υφιστάμενων σχεδίων ανάκαμψης: Να διενεργηθεί λεπτομερής αξιολόγηση των τρεχόντων σχεδίων ανάκαμψης, εστιάζοντας στα κενά που σχετίζονται με την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή (π.χ. εξέταση των μελλοντικών προβλέψεων για το κλίμα, ανθεκτικότητα στις πλημμύρες και ανθεκτικότητα των υποδομών). Γρήγορες επικαιροποιήσεις και τροποποιήσεις των πρωτοκόλλων αποκατάστασης που βασίζονται σε πρόσφατες καταστροφές που σχετίζονται με το κλίμα, ενσωματώνοντας τα διδάγματα που αντλήθηκαν από τα γεγονότα αυτά. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει την προσθήκη ειδικών δράσεων προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, όπως η βελτίωση των συστημάτων έγκαιρης προειδοποίησης ή η ιεράρχηση της ανθεκτικότητας των υποδομών. <p>Μεσοπρόθεσμα, η εφαρμογή θα μπορούσε να περιλαμβάνει:</p> <ul style="list-style-type: none"> Πιλοτικά προγράμματα προσαρμογής που δοκιμάζουν προσαρμοστικές στρατηγικές αποκατάστασης, όπως η χρήση αντιπλημμυρικών υλικών, ο σχεδιασμός υποδομών ανθεκτικών σε καταστροφές και η δημιουργία πράσινων υποδομών για τον μετριασμό των επιπτώσεων των καταιγίδων. Προγράμματα κατάρτισης για τοπικούς ανταποκριτές περιστατικών έκτακτης ανάγκης και μέλη της κοινότητας σχετικά με τις προσαρμοστικές στην κλιματική αλλαγή πρακτικές, όπως οι βιώσιμες μέθοδοι ανοικοδόμησης και η ανθεκτική χρήση της γης.
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	Με τη στρατηγική επανεξέταση και εφαρμογή της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή στα σχέδια δράσης για την ανάκαμψη μετά από καταστροφές, οι κοινότητες μπορούν να αναμένουν τις αρχικές επιπτώσεις εντός μερικών μηνών, με πλήρη αποτελεσματικότητα στην προστασία της δημόσιας υγείας, της οικονομικής σταθερότητας και της βιωσιμότητας των υποδομών που θα προκύψουν μέσα σε 3-10 έτη.
Χρηματοδότηση	Χαμηλή

¹¹⁸ Σύντομη: λιγότερο από 2 έτη, Μέση: από 2 έως 5 έτη, Μακρά: περισσότερα από 5 έτη

Όνομασία του μέτρου	Επανεξέταση σχεδίων δράσης για την αποκατάσταση μετά από καταστροφή, ώστε να ενσωματωθούν ζητήματα προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> Επισκοπήσεις των σχεδίων δράσης μετά την ανάκτηση μετά τα γεγονότα: έναρξη/σε εξέλιξη/ολοκλήρωση
Πρόσθετες παρατηρήσεις	Ίσως ένα από τα πιο σημαντικά και χρήσιμα μέτρα σε αυτόν τον κατάλογο. Η υλοποίηση θα πρέπει να λάβει υπόψη το έργο της DG Reform που εγκρίθηκε το 2024 για τη «Μεταρρύθμιση, ανάπτυξη και ενίσχυση του συστήματος πολιτικής προστασίας».
Σχετίζεται με	-

Όνομασία του μέτρου	Εφαρμογή του εργαλείου Pluvial Hazard, Risk Assessment and Adaptation για την αξιολόγηση των hotspots κινδύνων πλημμύρας και ιεράρχηση περιοχών για λύσεις προσαρμογής
Αριθμός του μέτρου	DRM 7n
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή) ¹¹⁹	Υψηλή (για την Ένωση Δήμων, ΤΑΥ)
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Πλημμύρες
Πρωτογενής τομέας	Διαχείριση κινδύνων καταστροφών, πολιτική προστασία και υποδομές ζωτικής σημασίας
Δευτερογενής τομέας	Υδρολογικό Καθεστώς και Διαχείριση Υδάτων Χωροταξικός Σχεδιασμός
Κατηγορία ΚΤΜ¹²⁰	Γνώση και Αλλαγή Συμπεριφοράς
Επιμέρους ΚΤΜ	Ενημέρωση και Ευαισθητοποίηση
Σκοπός του μέτρου	Παροχή ταχείας αξιολόγησης για τα κομβικά σημεία (<i>hotspots</i>) σε κίνδυνο πλημμύρας (όμβριων) και υποστήριξη της ιεράρχησης των τομέων για λύσεις προσαρμογής, με έμφαση σε προσεγγίσεις που βασίζονται στη φύση
Περιγραφή του μέτρου	<p>Το Pluvial Hazard, Risk Assessment and Adaptation Tool έχει σχεδιαστεί για να αξιολογεί τις πλημμύρες που συνδέονται με έντονες βροχοπτώσεις σε αστικές περιοχές (πλημμύρες από όμβρια) και να εκτιμά τα οφέλη που συνδέονται με την εφαρμογή λύσεων μείωσης του κινδύνου καταστροφών και προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή.</p> <p>Το εργαλείο αυτό μπορεί να βοηθήσει τις πόλεις να αναλύσουν τους κινδύνους και τις λύσεις σε διάφορα σενάρια και να προγραμματίσουν μελλοντικές δράσεις σύμφωνα με τους στόχους μείωσης του κινδύνου καταστροφών και προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή.</p> <p>Για παράδειγμα, οι λύσεις που βασίζονται στη φύση σε αστική κλίμακα αποσκοπούν στη μείωση των οικονομικών ζημιών στα κτίρια και της έκθεσης του πληθυσμού. Το εργαλείο αυτό μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την αξιολόγηση των οφελών των λύσεων που βασίζονται στη φύση και των παραδοσιακών λύσεων που βασίζονται σε τοπικά κριτήρια και προτεραιότητες, συμπεριλαμβανομένης της πεζοπορικής απόστασης από τους υφιστάμενους χώρους πρασίνου, την δυνατότητα μετατροπής πράσινων χώρων και πράσινων στεγών, καθώς και των τρωτών σημείων του πληθυσμού για να δοθεί προτεραιότητα σε περιοχές για την εφαρμογή λύσεων.</p>
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Τοπικό
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό) ¹²¹	Χαμηλό
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Χαμηλό
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή στους ευάλωτους πληθυσμούς	<ul style="list-style-type: none"> • Η μείωση του κινδύνου πλημμύρας ελαχιστοποιεί τους κινδύνους για τη δημόσια ασφάλεια, ιδίως στις ευάλωτες αστικές περιοχές, καθιστώντας τις πόλεις ασφαλέστερες για τους κατοίκους και τους επισκέπτες.

¹¹⁹ Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: να εφαρμοστεί σε 2 έως 5 έτη, Χαμηλή: να εφαρμοστεί μετά από 5 έτη

¹²⁰ Βλέπε <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/knowledge/tools/adaptation-support-tool/step-3-0>

¹²¹ Χαμηλό: €100,000 ή λιγότερο, Μέσο: €100,000 - €1,000,000, Υψηλό: πάνω από €1 εκατ.

Όνομασία του μέτρου	Εφαρμογή του εργαλείου <i>Pluvial Hazard, Risk Assessment and Adaptation</i> για την αξιολόγηση των <i>hotspots</i> κινδύνων πλημμύρας και ιεράρχηση περιοχών για λύσεις προσαρμογής
	<ul style="list-style-type: none"> • Πολλές λύσεις προσαρμογής, όπως οι κήποι βροχής, οι διαπερατές επιφάνειες και οι πράσινες στέγες, συμβάλλουν στον αστικό οικολογικό προσανατολισμό, ο οποίος ενισχύει τη βιωσιμότητα, μειώνει την αστική θερμότητα και βελτιώνει την ποιότητα του αέρα. • Η αποτελεσματική διαχείριση των πλημμυρών μειώνει τα στάσιμα ύδατα και την πιθανή μόλυνση, ελαχιστοποιώντας τις ασθένειες που μεταδίδονται με το νερό και άλλα ζητήματα υγείας που σχετίζονται με τις πλημμύρες.
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	<ul style="list-style-type: none"> • Ασφαλέστερες, καλά διατηρημένες και αισθητικά βελτιωμένες αστικές και παράκτιες περιοχές είναι πιο ελκυστικές για τους τουρίστες, υποστηρίζοντας την ανάπτυξη του τουριστικού τομέα • Οι ανθεκτικές στις πλημμύρες περιοχές τείνουν να έχουν υψηλότερες αξίες ακινήτων, γεγονός που μπορεί να τονώσει τις τοπικές οικονομίες και να βελτιώσει τα δημοτικά έσοδα μέσω των φόρων ακίνητης περιουσίας. • Με τη μείωση της έκθεσης σε πλημμύρες, το εργαλείο συμβάλλει στην πρόληψη συχνών ζημιών στις υποδομές, παρατείνοντας τη ζωή των δρόμων, των κτιρίων και των δημόσιων χώρων, γεγονός που είναι ζωτικής σημασίας για τη βιώσιμη αστική ανάπτυξη.
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	<p>Πολλές λύσεις προσαρμογής στις πλημμύρες περιλαμβάνουν την αύξηση των χώρων πρασίνου, των αστικών δασών και των φυτοκαλυμμένων επιφανειών που δεσμεύουν φυσικά τον άνθρακα, μειώνοντας το ατμοσφαιρικό διοξείδιο του άνθρακα, όπως για παράδειγμα:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Οι διαπερατές επιφάνειες, οι βιολεκάνες και οι πράσινες στέγες ενσωματωμένες σε αστικές περιοχές συλλαμβάνουν τα όμβρια ύδατα και αποθηκεύουν άνθρακα στο έδαφος, συμβάλλοντας στη μείωση των συγκεντρώσεων αερίων του θερμοκηπίου. • Η αποκατάσταση ή η ενίσχυση των υγροτόπων για τη διαχείριση των πλημμυρών όχι μόνο βελτιώνει την αποθήκευση νερού, αλλά προωθεί επίσης τη δέσμευση του άνθρακα, καθώς οι υγρότοποι είναι αποτελεσματικές καταβόθρες άνθρακα. • Τα μέτρα προσαρμογής στις πλημμύρες που ενσωματώνουν δέντρα, πάρκα και άλλη βλάστηση συμβάλλουν στη μείωση της αστικής θερμότητας, μειώνοντας τη ζήτηση ενέργειας για κλιματισμό. • Η ενσωμάτωση της προσαρμογής στις πλημμύρες με βιώσιμες οικοδομικές πρακτικές (π.χ. πράσινες στέγες, ενεργειακά αποδοτικά υλικά) μπορεί να προωθήσει μετασκευές εξοικονόμησης ενέργειας στον κατασκευαστικό κλάδο, ευθυγραμμίζόμενες με τους στόχους μετριασμού της κλιματικής αλλαγής.
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	<p>Η χρήση λύσεων που βασίζονται στη φύση για τη διαχείριση των κινδύνων πλημμύρας ενισχύει την αστική και αγροτική βιοποικιλότητα. Παραδείγματα μπορεί να περιλαμβάνουν:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Οι λύσεις πράσινων υποδομών, όπως οι βιολεκάνες, οι κήποι βροχής και οι διαπερατές επιφάνειες, βοηθούν στο φιλτράρισμα ρύπων όπως τα έλαια, οι χημικές ουσίες και τα ιζήματα πριν φτάσουν σε υδατορέματα, βελτιώνοντας την ποιότητα των ρευμάτων, των ποταμών και των παράκτιων περιοχών. • Η μείωση των πλημμυρικών απορροών συμβάλλει έμμεσα στην προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος, ελαχιστοποιώντας τις

Όνομασία του μέτρου	Εφαρμογή του εργαλείου Pluvial Hazard, Risk Assessment and Adaptation για την αξιολόγηση των hotspots κινδύνων πλημμύρας και ιεράρχηση περιοχών για λύσεις προσαρμογής
	<p>εισορές θρεπτικών ουσιών και ιζημάτων που μπορούν να οδηγήσουν σε επιβλαβή άνθιση φυκών και να διαταράξουν τα θαλάσσια οικοσυστήματα.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Οι λύσεις που βασίζονται στη φύση δημιουργούν οικοτόπους για διάφορα είδη και παρέχουν υπηρεσίες οικοσυστήματος, όπως ο καθαρισμός των υδάτων, η βελτίωση της ποιότητας του αέρα και η επικονίαση, οι οποίες υποστηρίζουν τόσο την αστική βιωσιμότητα όσο και την παραγωγικότητα της γεωργίας.
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή	Υψηλή
Εμπόδια για την εφαρμογή	Περισσότερες πληροφορίες και κατάρτιση σχετικά με το εργαλείο
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	Κανένας
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Περιφερειακοί Οργανισμοί και Δήμοι Τοπικής Αυτοδιοίκησης
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων, Τμήμα Δημοσίων Έργων, Επαρχιακοί Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Δήμοι
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/συνέργειες	Σχέδια διαχείρισης των κινδύνων πλημμύρας για τις περιοχές που προσδιορίζονται σε αυτές ως υψηλού κινδύνου (όχι πολλές με υπερπλημμυρικούς κινδύνους — περισσότερα για τη ροή)
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Υψηλή — το εργαλείο είναι διαθέσιμο, αλλά η ανάπτυξη τοπικών ικανοτήτων για τη χρήση του είναι απαραίτητη
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση-σύντομη) ¹²²	Σύντομη
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	Εξαρτάται από την εφαρμογή των μέτρων προσαρμογής μετά την αξιολόγηση
Χρηματοδότηση	Μέση, δεδομένης κατάλληλης εκπαίδευσης
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> • Αριθμός περιπτώσεων που χρησιμοποιήθηκε το εργαλείο, κατά τη χορήγηση Πολεοδομικών Αδειών σε νέες αναπτύξεις. • Ποσοστό αναγνώρισης κομβικών σημείων: Ποσοστό του συνόλου των περιοχών που είναι επιρρεπείς σε πλημμύρες και έχουν χαρακτηριστεί ως κομβικά σημεία (hotspots).
Πρόσθετες παρατηρήσεις	<ul style="list-style-type: none"> • Πρέπει να παρουσιαστεί και να εξηγηθεί περισσότερο για να αξιολογηθεί η χρησιμότητά του. • Ιδιαίτερα σημαντικό για τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης και τους Δήμους της περιφέρειας
Σχετίζεται με	EDU 5n DRM 5n WAT 10n

¹²² Σύντομη: λιγότερο από 2 έτη, Μέση: από 2 έως 5 έτη, Μακρά: περισσότερα από 5 έτη

Ενημερωτικά δελτία εκτίμησης επιπτώσεων για τα μέτρα της οικονομίας, βιομηχανίας και χρηματοοικονομικών

Όνομασία του μέτρου	Διεξαγωγή ειδικών τομεακών μελετών ανάλυσης προοπτικών για τον εντοπισμό τρωτών σημείων της κυπριακής βιομηχανίας στην κλιματική αλλαγή, την ανάπτυξη τομεακών στρατηγικών προσαρμογής και την ανάλογη αναθεώρηση της βιομηχανικής πολιτικής της Κύπρου για την περίοδο 2019-2030
Αριθμός του μέτρου	ECON 1n
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή) ¹²³	Υψηλή
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Όλες
Πρωτογενής τομέας	Οικονομία, Βιομηχανία και Χρηματοοικονομικά
Δευτερογενής τομέας	Χωροταξικός σχεδιασμός
Κατηγορία ΚΤΜ¹²⁴	Διακυβέρνηση και Θεσμική Γνώση και Αλλαγή Συμπεριφοράς
Επιμέρους ΚΤΜ	Μέσα πολιτικής Ενημέρωση και Ευαισθητοποίηση
Σκοπός του μέτρου	Βελτίωση των γνώσεων σχετικά με τις ανάγκες προσαρμογής των κλιματικά ευπαθών βιομηχανικών τομέων και ανάπτυξη κατάλληλων στρατηγικών προσαρμογής
Περιγραφή του μέτρου	<p>Η Βιομηχανική Πολιτική της Κύπρου 2019-2030 θέτει τον βιομηχανικό τομέα ως κεντρικό άξονα της αναπτυξιακής στρατηγικής της χώρας. Ενώ η Βιομηχανική Πολιτική 2019-2030 αναγνωρίζει τον επείγοντα χαρακτήρα της κλιματικής αλλαγής, η εστίασή της επικεντρώνεται κυρίως στις προσπάθειες μετριασμού εντός της βιομηχανίας, χωρίς να δίνεται προσοχή στη δράση προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή. Οι δράσεις στο πλαίσιο αυτού του μέτρου περιλαμβάνουν:</p> <p>A. Διεξαγωγή μελέτης για τον εντοπισμό της ευπάθειας της κυπριακής βιομηχανίας και του τομέα των υπηρεσιών που προκύπτει από την κλιματική αλλαγή.</p> <p>B. Ανάπτυξη κατάλληλων στρατηγικών προσαρμογής σε συνεργασία με τομεακούς παράγοντες και εμπειρογνώμονες.</p> <p>C. Ενσωμάτωση της προσαρμογής στην τομεακή νομοθεσία και στα σχέδια εκβιομηχάνισης, συμπεριλαμβανομένης της Βιομηχανικής Πολιτικής της Κύπρου για την περίοδο 2019-2030, ενσωματώνοντας πορίσματα και συστάσεις.</p>
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Εθνικό
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό) ¹²⁵	Χαμηλό-Μέσο
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Κανένα — μόνο το δυνητικό κόστος των περιοδικών επικαιροποιήσεων
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή στους ευάλωτους πληθυσμούς	Καμία

¹²³ Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: να εφαρμοστεί σε 2 έως 5 έτη, Χαμηλή: να εφαρμοστεί μετά από 5 έτη

¹²⁴ Βλέπε <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/knowledge/tools/adaptation-support-tool/step-3-0>

¹²⁵ Χαμηλή: €100,000 ή λιγότερο: Μέση: €100,000 - €1,000,000· Υψηλή: πάνω από €1 εκατ.

Όνομασία του μέτρου	Διεξαγωγή ειδικών τομεακών μελετών ανάλυσης προοπτικών για τον εντοπισμό τρωτών σημείων της κυπριακής βιομηχανίας στην κλιματική αλλαγή, την ανάπτυξη τομεακών στρατηγικών προσαρμογής και την ανάλογη αναθεώρηση της βιομηχανικής πολιτικής της Κύπρου για την περίοδο 2019-2030
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	Ενίσχυση της ανθεκτικότητας του βιομηχανικού τομέα και της βιωσιμότητάς του
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	Ανάλογα με τα ειδικά μέτρα που θεσπίζονται
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	Ανάλογα με τα ειδικά μέτρα που θεσπίζονται
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή	Υψηλή
Εμπόδια για την εφαρμογή	Δημοσιονομικό κόστος, δέσμευση των εταιρειών και κατανόηση της σημασίας των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	Ανάλογα με τα ειδικά μέτρα που υιοθετούνται, αλλά οι κίνδυνοι κακής προσαρμογής είναι εύλογοι, ιδίως όσον αφορά τον πιθανό δυσανάλογο αντίκτυπο των στρατηγικών προσαρμογής στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ)
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Υπηρεσία Βιομηχανίας και Τεχνολογίας του Υπουργείου Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	ΟΕΒ (Cyprus Employers & Industrialists Federation), CCCI (Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Κύπρου), Επαγγελματικές Ενώσεις
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/συνέργειες	<ul style="list-style-type: none"> Πιθανή βελτίωση των δημοσιονομικών εκτιμήσεων. Ανάλογα με τα αποτελέσματα της μελέτης. Είναι ζωτικής σημασίας να εντοπιστούν οι κίνδυνοι στη βιομηχανία και να ευθυγραμμιστεί η βιομηχανική πολιτική, εάν χρειαστεί. Μπορεί να συμβάλει στη διασφάλιση της μακροοικονομικής σταθερότητας και της οικονομικής ανάπτυξης και να συμβάλει στον αναπροσανατολισμό των διαθέσιμων δημόσιων πόρων. Πολύ σημαντικό για τις επιχειρήσεις στην Κύπρο. Συγκεκριμένα, για εκείνους που η λειτουργία τους επηρεάζεται από ακραίες καιρικές συνθήκες
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Υψηλή
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση-σύντομη)¹²⁶	Μέση έως μακροπρόθεσμη
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	Βραχυπρόθεσμη αποτελεσματικότητα που θα οδηγήσει σε μακροπρόθεσμο θετικό αντίκτυπο
Χρηματοδότηση	Μέση
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> Αριθμός μελετών: έναρξη/σε εξέλιξη/ολοκλήρωση Αριθμός τομεακής στρατηγικής προσαρμογής που αναπτύχθηκε: έναρξη/σε εξέλιξη/ολοκλήρωση Αναθεώρηση της Βιομηχανικής Πολιτικής της Κύπρου 2019-2030: Έναρξη/Σε εξέλιξη/Ολοκλήρωση

¹²⁶ Σύντομη: λιγότερο από 2 έτη, Μέση: από 2 έως 5 έτη, Μακρά: περισσότερα από 5 έτη

Όνομασία του μέτρου	Διεξαγωγή ειδικών τομεακών μελετών ανάλυσης προοπτικών για τον εντοπισμό τρωτών σημείων της κυπριακής βιομηχανίας στην κλιματική αλλαγή, την ανάπτυξη τομεακών στρατηγικών προσαρμογής και την ανάλογη αναθεώρηση της βιομηχανικής πολιτικής της Κύπρου για την περίοδο 2019-2030
Πρόσθετες παρατηρήσεις	Για να εφαρμοστεί αυτό το μέτρο, οι επιχειρήσεις πρέπει πρώτα να κατανοήσουν τον αντίκτυπο της κλιματικής αλλαγής στις δραστηριότητές τους.
Σχετίζεται με	

Όνομασία του μέτρου	Ανάπτυξη πλαισίου για την αξιολόγηση έργων και επενδύσεων που θα περιλαμβάνει κριτήρια αξιολόγησης της κλιματικής τρωτότητας, ώστε να συμβάλει στην ενημέρωση των επενδυτικών αποφάσεων και στον αναπροσανατολισμό των επενδύσεων, όταν είναι αναγκαίο
Αριθμός του μέτρου	ECON 2η
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή) ¹²⁷	Μέση (Μέση: Λόγω του γεγονότος ότι θα εφαρμοστεί στην Κύπρο σε διαφορετικές φάσεις, ανάλογα με το μέγεθος των εταιρειών).
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Όλες
Πρωτογενής τομέας	Οικονομία, Βιομηχανία και Χρηματοοικονομικά
Δευτερογενής τομέας	Τουρισμός
Κατηγορία ΚΤΜ ¹²⁸	Γνώση και Αλλαγή Συμπεριφοράς
Επιμέρους ΚΤΜ	Ενημέρωση και Ευαισθητοποίηση
Σκοπός του μέτρου	Αποφυγή επενδύσεων των οποίων η κερδοφορία θα μειωθεί σημαντικά λόγω της κλιματικής αλλαγής και αναπροσανατολισμός των επενδύσεων
Περιγραφή του μέτρου	Ανάπτυξη πλαισίου για την αξιολόγηση έργων/επενδύσεων σε συνεργασία με τους σχετικά ενδιαφερόμενους φορείς, το οποίο θα ενσωματώνει παραμέτρους αξιολόγησης της κλιματικής τρωτότητας.
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Εθνικό
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό) ¹²⁹	Χαμηλό
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Κανένα
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή στους ευάλωτους πληθυσμούς	Καμία
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	Βελτίωση της λήψης αποφάσεων για έργα και επενδύσεις στο πλαίσιο της κλιματικής αλλαγής
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	Κανένα
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	Κανένα
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή	Υψηλή
Εμπόδια για την εφαρμογή	Κανένα
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	Κανένας
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Υπουργείο Οικονομικών
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	Επαγγελματικές Ενώσεις, Τμήμα Εφόρου Εταιρειών και Πνευματικής Ιδιοκτησίας, Κυπριακό Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο (ΚΕΒΕ)

¹²⁷ Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: να εφαρμοστεί σε 2 έως 5 έτη, Χαμηλή: να εφαρμοστεί μετά από 5 έτη

¹²⁸ Βλέπε <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/knowledge/tools/adaptation-support-tool/step-3-0>

¹²⁹ Χαμηλή: €100,000 ή λιγότερο: Μέση: €100,000 - €1,000,000· Υψηλή: πάνω από €1 εκατ.

Όνομασία του μέτρου	Ανάπτυξη πλαισίου για την αξιολόγηση έργων και επενδύσεων που θα περιλαμβάνει κριτήρια αξιολόγησης της κλιματικής τρωτότητας, ώστε να συμβάλει στην ενημέρωση των επενδυτικών αποφάσεων και στον αναπροσανατολισμό των επενδύσεων, όταν είναι αναγκαίο
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/συνέργειες	Η Οδηγία Υποβολής Εκθέσεων Βιωσιμότητας από τις εταιρείες (2022/2464/ΕΕ) θα ενσωματωθεί στο Εμπορικό Δίκαιο - Οδηγία για την Εταιρική Δέουσα Επιμέλεια όσον αφορά την Βιωσιμότητα (2024/1760/ΕΕ) που θα υιοθετηθεί από την Κυπριακή Δημοκρατία σε 8 χρόνια για τις μικρότερες επιχειρήσεις /εταιρείες. Τουρισμός — μπορεί να βοηθήσει στην καθοδήγηση των επενδύσεων στον τομέα του τουρισμού
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Υψηλή Έχει ήδη υλοποιηθεί για ιδιωτικές μεγάλες επενδύσεις, μέσω τεκμηρίωσης για τη χορήγηση δανείων
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση-σύντομη)¹³⁰	Σύντομη
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	Λίγο μετά την ανάπτυξη του πλαισίου αξιολόγησης.
Χρηματοδότηση	Μέση
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> Πλαίσιο που αναπτύχθηκε: έναρξη/σε εξέλιξη/ολοκλήρωση
Σχετίζεται με	-

¹³⁰ Σύντομη: λιγότερο από 2 έτη, Μέση: από 2 έως 5 έτη, Μακρά: περισσότερα από 5 έτη

Όνομασία του μέτρου	Προώθηση της χρήσης του εργαλείου αυτοαξιολόγησης κλιματικών κινδύνων DERRIS για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ) για την αύξηση της ευαισθητοποίησης των τοπικών ΜΜΕ σχετικά με τους κλιματικούς κινδύνους
Αριθμός του μέτρου	ECON 3η
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή) ¹³¹	Χαμηλή προς Μέση
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Όλες
Πρωτογενής τομέας	Οικονομία, Βιομηχανία και Χρηματοοικονομικά
Δευτερογενής τομέας	Χωροταξικός Σχεδιασμός
Κατηγορία ΚΤΜ ¹³²	Γνώση και Αλλαγή Συμπεριφοράς
Επιμέρους ΚΤΜ	Ενημέρωση και Ευαισθητοποίηση
Σκοπός του μέτρου	Αύξηση της ευαισθητοποίησης των τοπικών ΜΜΕ σχετικά με τους κινδύνους για το κλίμα. Ενθάρρυνση ιδιωτικού και δημόσιου τομέα/ επιχειρηματικών οντοτήτων να προσαρμοστούν στην κλιματική αλλαγή
Περιγραφή του μέτρου	Το εργαλείο αυτοαξιολόγησης βοηθά τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις να προσδιορίσουν πρώτα την έκθεσή τους σε κλιματικούς κινδύνους και, δεύτερον, μέτρα για τη μείωση των αρνητικών κλιματικών επιπτώσεων. Το εργαλείο αναπτύχθηκε το 2016 για τις ΜΜΕ στο Τορίνο. Έχει χρησιμοποιηθεί από ΜΜΕ σε 14 δήμους σε όλη την Ιταλία, όπως η Γένοβα και η Πάδοβα. Έως το τέλος του 2023, το εργαλείο είχε χρησιμοποιηθεί από σχεδόν 10,000 χρήστες για συνολικά σχεδόν 13,000 εφαρμογές (+ 1,000 σε σχέση με το 2022).
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Εθνικό
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό) ¹³³	Χαμηλό (προς Μέσο)
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Κανένα
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή στους ευάλωτους πληθυσμούς	Η χρήση του εργαλείου αυτού μπορεί να καταστήσει τις ΜΜΕ πιο ανθεκτικές στους κινδύνους της κλιματικής αλλαγής και, ως εκ τούτου, να ενισχύσει τη βιωσιμότητά τους. Οι ΜΜΕ αποτελούν κρίσιμη πηγή απασχόλησης και οικονομικής δραστηριότητας στην Κύπρο.
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	Όπως και παραπάνω.
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	Κανένα
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	Κανένα
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή	Υψηλή
Εμπόδια για την εφαρμογή	Η εμπλοκή του ιδιωτικού τομέα και ο τρόπος με τον οποίο ο ιδιωτικός τομέας σταθμίζει το όφελος που θα αποκομιστεί μέσω αυτού.

¹³¹ Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: να εφαρμοστεί σε 2 έως 5 έτη, Χαμηλή: να εφαρμοστεί μετά από 5 έτη

¹³² Βλέπε <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/knowledge/tools/adaptation-support-tool/step-3-0>

¹³³ Χαμηλό: €100,000 ή λιγότερο: Μέσο: €100,000 EUR - €1,000,000· Υψηλό: πάνω από €1 εκατ.

Όνομασία του μέτρου	Προώθηση της χρήσης του εργαλείου αυτοαξιολόγησης κλιματικών κινδύνων DERRIS για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ) για την αύξηση της ευαισθητοποίησης των τοπικών ΜΜΕ σχετικά με τους κλιματικούς κινδύνους
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	Κανένας
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Υπουργείο Οικονομικών για την προώθηση της προσαρμογής του εργαλείου στην Κύπρο. Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος (Τμήμα Περιβάλλοντος) για την ανάπτυξη των χαρτών επικινδυνότητας. [Το Derris αναπτύχθηκε στο πλαίσιο Έργου EU Life και υλοποιήθηκε για την περιοχή του Τορίνο στην Ιταλία και περιλαμβάνει την ηγεσία του ομίλου Unipol (ασφαλιστική εταιρεία) μαζί με εταίρους, όπως η πόλη του Τορίνο, η Cineas, η Εθνική Ένωση Ιταλικών Δήμων (ANCI), η Coordinamento Agende 21 και η UnipolSai]
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	Ιδιωτικός τομέας — ΜΜΕ, Περιφερειακές Οργανώσεις Τοπικής Αυτοδιοίκησης Ομοσπονδία Εργοδοτών & Βιομηχάνων Κύπρου (ΟΕΒ)· Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας, Κυπριακό Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο (ΚΕΒΕ) Υπηρεσία Βιομηχανίας και Τεχνολογίας Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/συνέργειες	Ίσως με χωροταξικό σχεδιασμό
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Υψηλή - αλλά πρέπει να προσαρμοστεί στο κυπριακό πλαίσιο
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση-σύντομη)¹³⁴	Σύντομη
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	Σύντομα
Χρηματοδότηση	Χαμηλή (υπεργολαβία ή συμφωνίες με ερευνητικά ιδρύματα) Επί του παρόντος η γλώσσα του εργαλείου είναι η ιταλική, και οι ιδιοκτήτες των εργαλείων έχουν τους χάρτες κινδύνου μόνο για την Ιταλία. Για να αναπαραχθούν εκτός Ιταλίας, οι χάρτες κινδύνου θα πρέπει να δημιουργηθούν από τους ιδιοκτήτες των εργαλείων, για περίπου 10,000 EUR. Ως εκ τούτου, οι ιδιοκτήτες των εργαλείων θα πρέπει να αγοράζουν κλιματικά δεδομένα και ώρες εργασίας για να ορίσουν τους χάρτες κινδύνου. Εκτός από αυτό, τα χαρακτηριστικά του εργαλείου μπορούν να μεταφερθούν εύκολα. Ως εκ τούτου, το κόστος δεν σχετίζεται με τεχνολογικές τροποποιήσεις του εργαλείου, αλλά μόνο με την ανάπτυξη των χαρτών κινδύνου.
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> • Αριθμός μεταφορτώσεων του εργαλείου αυτοαξιολόγησης • Αριθμός αιτήσεων ανά έτος
Σχετίζεται με	-

¹³⁴ Σύντομη: λιγότερο από 2 έτη, Μέση: από 2 έως 5 έτη, Μακρά: περισσότερα από 5 έτη

Όνομασία του μέτρου	Προώθηση πλαισίων συνεργασίας και συντονισμού για την προσαρμογή μεταξύ των διαφόρων φορέων που συμμετέχουν στο χρηματοπιστωτικό σύστημα, με ιδιαίτερη προσοχή στην ασφαλιστική δραστηριότητα, και ενίσχυση των ικανοτήτων προσαρμογής στον τομέα
Αριθμός του μέτρου	ECON 4n
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή) ¹³⁵	Μέση
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Όλες
Πρωτογενής τομέας	Οικονομία, Βιομηχανία και Χρηματοοικονομικά
Δευτερογενής τομέας	Γεωργία, Χωροταξικός Σχεδιασμός
Κατηγορία ΚΤΜ ¹³⁶	Διακυβέρνηση και Θεσμική
Επιμέρους ΚΤΜ	Συντονισμός, Συνεργασία και Δίκτυα
Σκοπός του μέτρου	Κινητοποίηση όλων των φορέων που συμμετέχουν στο χρηματοπιστωτικό σύστημα, ιδίως στον ασφαλιστικό τομέα, για την ανάπτυξη πλαισίων συνεργασίας και συντονισμού για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή μεταξύ δημόσιων ιδρυμάτων, ιδιωτικών φορέων, ακαδημαϊκών ιδρυμάτων και άλλων βασικών παραγόντων, με σκοπό την προώθηση, μεταξύ άλλων, της ανταλλαγής πληροφοριών και γνώσεων.
Περιγραφή του μέτρου	<p>Αυτή η γραμμή δράσης αποσκοπεί στην εδραίωση μόνιμων πλαισίων συνεργασίας και συντονισμού για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή. Τα εν λόγω πλαίσια συνεργασίας μπορούν να επισημοποιηθούν, κατά περίπτωση, με τον καθορισμό και την υπογραφή ειδικών συμφωνιών με τους αρμόδιους φορείς σε τομείς ιδιαίτερα ευάλωτους στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής.</p> <p>Τα εν λόγω πλαίσια συνεργασίας θα επιδιώξουν τη δημιουργία συστημάτων για την ανταλλαγή και τη διάδοση δεικτών χρηματοδότησης, ασφάλισης και κλιματικής αλλαγής, τα οποία θα παρέχουν την κατανόηση του εξελισσόμενου ρόλου του χρηματοπιστωτικού και του ασφαλιστικού τομέα στην προσαρμογή. Θα διερευνήσουν επίσης τους διάφορους τρόπους χρήσης των πληροφοριών που συλλέγονται στον τομέα της ασφάλισης για την ανάπτυξη δημόσιων πολιτικών και συγκεκριμένων μέτρων που σχετίζονται με την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή.</p> <p>Συμμετοχή σε δίκτυα της ΕΕ και διεθνή δίκτυα — όπως το Climate Adapt ή η UNFCC Finance portal — για την ανταλλαγή εμπειριών και πληροφοριών σχετικά με προσαρμοστικές χρηματοπιστωτικές και ασφαλιστικές πρακτικές.</p>
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Εθνικό
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό) ¹³⁷	Χαμηλό — το μέτρο πρέπει να καθοριστεί καλύτερα για να εκτιμηθεί.
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Χαμηλό — το μέτρο πρέπει να καθοριστεί καλύτερα για να εκτιμηθεί.
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή	Θετικές επιπτώσεις, καθώς θα μπορούσε ενδεχομένως να οδηγήσει σε καλύτερες αποφάσεις πολιτικής

¹³⁵ Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: να εφαρμοστεί σε 2 έως 5 έτη, Χαμηλή: να εφαρμοστεί μετά από 5 έτη

¹³⁶ Βλέπε <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/knowledge/tools/adaptation-support-tool/step-3-0>

¹³⁷ Χαμηλό: €100,000 ή λιγότερο: Μέσο: €100,000 EUR - €1,000,000· Υψηλό: πάνω από €1 εκατ.

Όνομασία του μέτρου	Προώθηση πλαισίων συνεργασίας και συντονισμού για την προσαρμογή μεταξύ των διαφόρων φορέων που συμμετέχουν στο χρηματοπιστωτικό σύστημα, με ιδιαίτερη προσοχή στην ασφαλιστική δραστηριότητα, και ενίσχυση των ικανοτήτων προσαρμογής στον τομέα
στους ευάλωτους πληθυσμούς	
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	Δυνατότητα καλύτερης ευθυγράμμισης των πολιτικών και δράσεων της τοπικής αυτοδιοίκησης με τη συνολική εθνική στρατηγική και στόχους προσαρμογής
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	Κανένα
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	Κανένα
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή	Υψηλή — είναι μια αμφίπλευρη (win-win) πρόταση
Εμπόδια για την εφαρμογή	Δεν είναι σαφές ποια θα είναι η αρμόδια αρχή.
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	Κανένας
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Υπουργείο Οικονομικών
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	Ασφαλιστικός Σύλλογος Κύπρου, Περιφερειακές Οργανώσεις Τοπικής Αυτοδιοίκησης
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/συνέργειες	Καμία, με βάση τις καλύτερες διαθέσιμες γνώσεις
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Υψηλή
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση-σύντομη)¹³⁸	Σύντομη προς Μέση — το μέτρο πρέπει να καθοριστεί καλύτερα για να εκτιμηθεί
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	Μέσος — το μέτρο πρέπει να καθοριστεί καλύτερα για να εκτιμηθεί
Χρηματοδότηση	Δεν απαιτείται χρηματοδότηση
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> Αριθμός συνεδριάσεων που πραγματοποιήθηκαν
Σχετίζεται με	-

¹³⁸ Σύντομη: λιγότερο από 2 έτη, Μέση: από 2 έως 5 έτη, Μακρά: περισσότερα από 5 έτη

Όνομασία του μέτρου	Ανάπτυξη ικανοτήτων για την προσαρμογή στο χρηματοπιστωτικό σύστημα και τις ασφαλιστικές επιχειρήσεις
Αριθμός του μέτρου	ECON 5η
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή) ¹³⁹	Μέση - Χαμηλή
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Όλες
Πρωτογενής τομέας	Οικονομία, Βιομηχανία και Χρηματοοικονομικά
Δευτερογενής τομέας	Δ/Υ
Κατηγορία ΚΤΜ¹⁴⁰	Γνώση και Αλλαγή Συμπεριφοράς
Επιμέρους ΚΤΜ	Ανάπτυξη ικανοτήτων, ενδυνάμωση και πρακτικές τρόπου ζωής
Σκοπός του μέτρου	Προώθηση της δημιουργίας γνώσεων και ικανοτήτων σχετικά με τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στο χρηματοπιστωτικό σύστημα και τις ασφαλιστικές δραστηριότητες, καθώς και σχετικά με τον προσδιορισμό των ευκαιριών συμβολής στην προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή.
Περιγραφή του μέτρου	<p>Η κατανόηση των συνδέσεων μεταξύ της δραστηριότητας του χρηματοπιστωτικού συστήματος και της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή είναι θεμελιώδους σημασίας κατά την εξέταση μέτρων για την προώθηση του ενεργού ρόλου του τομέα στην οικοδόμηση μιας πιο ανθεκτικής οικονομίας και κοινωνίας, καθώς και για τη σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος. Η γνώση αυτή πρέπει επίσης να ενσωματωθεί στη λήψη αποφάσεων με την ενίσχυση των ικανοτήτων όλων των βασικών εμπλεκόμενων παραγόντων. Οι δυναμικές ειδικές δράσεις περιλαμβάνουν:</p> <p>A. Συνεχής αξιολόγηση της τρωτότητας και των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής και των επιλογών προσαρμογής στους κλάδους της ασφαλιστικής δραστηριότητας που συνδέονται στενότερα με τους κλιματικούς κινδύνους.</p> <p>B. Προώθηση της έρευνας για την ανάπτυξη εργαλείων με στόχο τον εντοπισμό επενδυτικών ευκαιριών που συμβάλλουν στην προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και του ενημερωμένου σχεδιασμού στον τομέα, για παράδειγμα, συγκεκριμένα μοντέλα που συνδυάζουν κινδύνους και χρηματοοικονομικές παραμέτρους για την αναδημιουργία ιστορικών γεγονότων και την εκτίμηση πιθανών μελλοντικών ζημιών.</p> <p>Γ. Ανάπτυξη δράσεων κατάρτισης και πόρων για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή σε συντονισμό με τον τομέα.</p> <p>Δ. Προώθηση και παροχή κατάρτισης σχετικά με τον κανονισμό της ΕΕ για την ταξινόμηση.</p> <p>A. Δημιουργία κινήτρων για την πρόληψη των κινδύνων μέσω της προώθησης του ρόλου του χρηματοπιστωτικού συστήματος ως καταλύτη για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και συνέχιση της διερεύνησης και της προώθησης των ειδικών συνεισφορών των ασφαλιστικών δραστηριοτήτων στην προσαρμογή.</p>
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Εθνικό
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό) ¹⁴¹	Μέσο

¹³⁹ Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: να εφαρμοστεί σε 2 έως 5 έτη, Χαμηλή: να εφαρμοστεί μετά από 5 έτη

¹⁴⁰ Βλέπε <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/knowledge/tools/adaptation-support-tool/step-3-0>

¹⁴¹ Χαμηλό: €100,000 ή λιγότερο: Μέσο: €100,000 EUR - €1,000,000· Υψηλό: πάνω από €1 εκατ.

Όνομασία του μέτρου	Ανάπτυξη ικανοτήτων για την προσαρμογή στο χρηματοπιστωτικό σύστημα και τις ασφαλιστικές επιχειρήσεις
	Εξαρτάται από το ευνοϊκό πλαίσιο του χρηματοπιστωτικού συστήματος και των ασφαλιστικών επιχειρήσεων ή από το αν θα πρέπει να οικοδομήσουν ένα νέο, αφιερώνοντας τους κατάλληλους πόρους.
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Όπως και παραπάνω
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή στους ευάλωτους πληθυσμούς	<p>Με τον σχεδιασμό και την εφαρμογή κατάλληλων ασφαλιστικών εργαλείων, ο κίνδυνος κατανέμεται μεταξύ των ενδιαφερόμενων μερών (κυβέρνηση, νοικοκυριά, επιχειρήσεις, τοπική αυτοδιοίκηση).</p> <p>Στον βαθμό που αυτά τα εργαλεία μπορούν να εγγυηθούν ότι ένα ακραίο καιρικό φαινόμενο δεν θα οδηγήσει σε μακροπρόθεσμη οικονομική ζημία (π.χ. μια οικία ή μια επιχείρηση μπορεί να ανοικοδομηθεί γρήγορα ή να αποζημιωθεί) μπορεί να έχει θετικές επιπτώσεις στην κοινωνία και την οικονομία γενικότερα.</p> <p>Ωστόσο, οι ευάλωτες ομάδες θα μπορούσαν να επηρεαστούν δυσμενώς. Για παράδειγμα, οι ιδιοκτήτες οικιών που δεν μπορούν να αντέξουν οικονομικά να κάνουν τις απαραίτητες αλλαγές στις οικίες τους που θα τους προστατεύσουν από ακραία καιρικά φαινόμενα ή θα ελαχιστοποιήσουν τις απώλειές τους σε περίπτωση τέτοιου γεγονότος, θα μπορούσαν να αντιμετωπίσουν υψηλότερα ασφάλιστρα κινδύνου ή να λάβουν χαμηλότερες πληρωμές.</p> <p>Ο αντίκτυπος θα μπορούσε επίσης να είναι αρνητικός εάν έχει ως αποτέλεσμα περισσότερο δαπανηρά ασφαλιστικά προϊόντα ή υψηλότερο κόστος χρηματοδότησης συγκεκριμένων έργων.</p>
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	Όπως και παραπάνω
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	Κανένα
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	Κανένα
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή	Μέση (ανάλογα με τον αντίκτυπό του στο κόστος ασφάλισης, π.χ. τιμές ασφάλισης για συγκεκριμένους τομείς)
Εμπόδια για την εφαρμογή	Βλέπε ανωτέρω στην «Πολιτική και κοινωνική αποδοχή»
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	Κανένας
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Υπουργείο Οικονομικών Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος (Τμήμα Περιβάλλοντος), για τον συντονισμό με άλλες ανάγκες κατάρτισης σχετικά με την προσαρμογή
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	Υπουργείο Παιδείας (Μονάδα Εκπαίδευσης για το Περιβάλλον και την Αειφόρο Ανάπτυξη) για την υποστήριξη προγραμμάτων κατάρτισης Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού Κύπρου (ΑνΑΔ) για την υλοποίηση του μέτρου (Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων) Ιδιωτικός τομέας: Ασφαλιστικές Εταιρείες, Σύνδεσμος Τραπεζών Κύπρου, Επαγγελματικές Ενώσεις /Σύνδεσμοι κ.α..
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που	Πολιτική προσαρμογής της ΕΕ

Όνομασία του μέτρου	Ανάπτυξη ικανοτήτων για την προσαρμογή στο χρηματοπιστωτικό σύστημα και τις ασφαλιστικές επιχειρήσεις
ευθυγραμμίζονται/συνέργειες	
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Υψηλή
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση-σύντομη) ¹⁴²	Μέση (η ανάπτυξη ερευνητικών εργαλείων απαιτεί χρόνο)
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	Βραχυπρόθεσμο έως Μεσοπρόθεσμο
Χρηματοδότηση	Καθορίζεται ανάλογα με τις ανάγκες κατάρτισης που προσδιορίζονται. Ενσωματώνεται στην ευρύτερη εκπαίδευση για την προσαρμογή. Μπορεί να καλυφθεί εν μέρει από τις αμοιβές των συμμετεχόντων.
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> • Αριθμός συμμετεχόντων στην κατάρτιση ανά έτος
Σχετίζεται με	GOV 2n

¹⁴² Σύντομη: λιγότερο από 2 έτη, Μέση: από 2 έως 5 έτη, Μακρά: περισσότερα από 5 έτη

Ενημερωτικά δελτία εκτίμησης επιπτώσεων για τα μέτρα εκπαίδευσης

Ονομασία του μέτρου	Ενσωμάτωση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή στα αναθεωρημένα προγράμματα σπουδών της Εκπαίδευσης για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη και στα επίσημα εκπαιδευτικά προγράμματα σε όλα τα εκπαιδευτικά επίπεδα
Αριθμός του μέτρου	EDU 1n
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)¹⁴³	Υψηλή
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Όλες
Πρωτογενής τομέας	Διατομεακός
Δευτερογενής τομέας	Διατομεακός
Κατηγορία ΚΤΜ¹⁴⁴	Γνώση και Αλλαγή Συμπεριφοράς
Επιμέρους ΚΤΜ	Ανάπτυξη ικανοτήτων, ενδυνάμωση και πρακτικές τρόπου ζωής
Σκοπός του μέτρου	Αύξηση της ευαισθητοποίησης των νέων σχετικά με την κλιματική αλλαγή και ενίσχυση της ικανότητάς τους να ενεργούν μέσω της ενσωμάτωσης της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή στα αναθεωρημένα προγράμματα σπουδών της εκπαίδευσης για τη βιώσιμη ανάπτυξη σε όλα τα εκπαιδευτικά επίπεδα.
Περιγραφή του μέτρου	<p>A. <u>Πρωτοβάθμια εκπαίδευση</u>: το Πρόγραμμα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης/Εκπαίδευση για την Αειφόρο Ανάπτυξη (ΠΕ/ΕΑΑ), μια σημαντική καινοτομία στο εκπαιδευτικό σύστημα της Κύπρου στην προσχολική και πρωτοβάθμια εκπαίδευση, θα συνεχίσει να εξετάζει και να ενσωματώνει την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή μέσω όλων των σχετικών θεματικών μονάδων όπως η ενέργεια, η παραγωγή και η κατανάλωση, η αστικοποίηση, τα απόβλητα, το νερό, οι μεταφορές, καθώς και οι Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης, και ως μέρος του προγράμματος σπουδών όλων των ξεχωριστών θεμάτων.</p> <p>B. <u>Δευτεροβάθμια εκπαίδευση</u>: δεν έχει ακόμη εισαγάγει το πρόγραμμα ΠΕ/ΕΑΑ. Έτσι, η προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή θα εξεταστεί και θα μελετηθεί μέσα από διάφορα θέματα όπως η Βιολογία, η Γεωγραφία.</p> <p>C. <u>Τριτοβάθμια εκπαίδευση</u>: Ανασκόπηση σχετικών προπτυχιακών και μεταπτυχιακών προγραμμάτων σε Κυπριακά Πανεπιστήμια — νοσηλευτικής, ιατρικής, μηχανικής, βιολογίας, δασοκομίας κ.λπ. — για την αξιολόγηση του περιεχομένου προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή και να προτείνει βελτιώσεις σύμφωνα με τις προσδιορισμένες ανάγκες της ΕΣΠ.</p>
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Εθνικό
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)¹⁴⁵	Χαμηλό - οι πρωτοβουλίες βρίσκονται ήδη σε εξέλιξη

¹⁴³ Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: να εφαρμοστεί σε 2 έως 5 έτη, Χαμηλή: να εφαρμοστεί μετά από 5 έτη

¹⁴⁴ Βλέπε <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/knowledge/tools/adaptation-support-tool/step-3-0>

¹⁴⁵ Χαμηλό: €100,000 ή λιγότερο: Μέσο: €100,000 EUR - €1,000,000· Υψηλό: πάνω από €1 εκατ.

Όνομασία του μέτρου	Ενσωμάτωση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή στα αναθεωρημένα προγράμματα σπουδών της Εκπαίδευσης για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη και στα επίσημα εκπαιδευτικά προγράμματα σε όλα τα εκπαιδευτικά επίπεδα
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Χαμηλό
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή στους ευάλωτους πληθυσμούς	Επένδυση στην αλλαγή του πλαισίου σκέψης των νέων και εμπλοκή τους σε δράσεις για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής τους.
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	Η προώθηση περιβαλλοντικής παιδείας των μελλοντικών γενεών θα συμβάλει στην ανάπτυξη πιο βιώσιμων κοινοτήτων.
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	Τα εκπαιδευτικά προγράμματα για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή θα βοηθήσουν στην κατανόηση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής και των πιθανών μέτρων μετριασμού, βοηθώντας στην αλλαγή συμπεριφοράς που συμβάλλει στους στόχους μετριασμού.
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	Η εκπαίδευση θα συμβάλει στην προώθηση και υιοθέτηση βιώσιμων πρακτικών που θα βελτιώσουν την ποιότητα ζωής και το περιβάλλον.
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή	Υψηλή
Εμπόδια για την εφαρμογή	Ικανότητες των εκπαιδευτικών και γνώσεις σχετικά με την εκπαίδευση για το κλίμα· ανταγωνιστικές προτεραιότητες των σχολείων· αντίσταση στην αλλαγή
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	Κανένας
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Μονάδα Εκπαίδευσης για το Περιβάλλον και την Αειφόρο Ανάπτυξη (ΕΠΑΑ) του Υπουργείου Παιδείας Αθλητισμού και Νεολαίας (ΥΠΑΝ)
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	Γονείς, σχολική κοινότητα, επαγγελματίες, ΜΚΟ, ακαδημαϊκή κοινότητα
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/συνέργειες	Σχετικά με τις συστάσεις της ΕΕ για τη γνώση για την περιβαλλοντική βιωσιμότητα /αειφορία, το νέο πλαίσιο εφαρμογής της Οικονομικής Επιτροπής Ηνωμένων Εθνών για την Ευρώπη (UNECE) για τη Στρατηγική της Εκπαίδευσης για την Αειφόρο Ανάπτυξη (ESD Strategy) 2021-2030, τον Χάρτη πορείας της Εκπαίδευσης για την Αειφόρο Ανάπτυξη για το 2030 της UNESCO (ESD for 2030 roadmap).
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Υψηλή
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση-σύντομη) ¹⁴⁶	Μέση
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	Μακροπρόθεσμα
Χρηματοδότηση	Προϋπολογισμός της Μονάδας Εκπαίδευσης για το Περιβάλλον και την Αειφόρο Ανάπτυξη του ΥΠΑΝ

¹⁴⁶ Σύντομη: λιγότερο από 2 έτη, Μέση: από 2 έως 5 έτη, Μακρά: περισσότερα από 5 έτη

Όνομασία του μέτρου	Ενσωμάτωση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή στα αναθεωρημένα προγράμματα σπουδών της Εκπαίδευσης για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη και στα επίσημα εκπαιδευτικά προγράμματα σε όλα τα εκπαιδευτικά επίπεδα
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> • Αριθμός θεματικών μονάδων προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή που αναπτύχθηκαν για την ΕΕ/ Εκπαίδευση για την Αειφόρο Ανάπτυξη (ESD) • Αριθμός προγραμμάτων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που εξετάστηκαν • Αριθμός μεταπτυχιακών προγραμμάτων που εξετάστηκαν
Σχετίζεται με	Όλα τα μέτρα της ΕΣΠ

Όνομασία του μέτρου	Παροχή μη τυπικών προγραμμάτων εκπαίδευσης για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή
Αριθμός του μέτρου	EDU 2η
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή) ¹⁴⁷	Υψηλή
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Όλες
Πρωτογενής τομέας	Διατομεακός
Δευτερογενής τομέας	Διατομεακός
Κατηγορία ΚΤΜ¹⁴⁸	Γνώση και Αλλαγή Συμπεριφοράς
Επιμέρους ΚΤΜ	Ανάπτυξη ικανοτήτων, ενδυνάμωση και πρακτικές τρόπου ζωής
Σκοπός του μέτρου	Χρήση του κρατικού Δικτύου Κέντρων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης για την παροχή εξειδικευμένων προγραμμάτων για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και την εκπαίδευση για τη βιώσιμη ανάπτυξη σε φοιτητές, εκπαιδευτικούς, επαγγελματίες και την ευρύτερη κοινωνία των πολιτών, αυξάνοντας έτσι την ευαισθητοποίηση σχετικά με την κλιματική αλλαγή και ενισχύοντας την ικανότητά τους να δρουν
Περιγραφή του μέτρου	Το Κρατικό Δίκτυο Κέντρων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης του Υπουργείου Παιδείας Αθλητισμού και Νεολαίας, λειτουργεί ως συμπληρωματική δομή των σχολείων, με στόχο την ένταξη των περιβαλλοντικών ζητημάτων σε τομείς περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος και τη μεταφορά της μαθησιακής διαδικασίας όσον αφορά τα περιβαλλοντικά ζητήματα πέρα και έξω από το πλαίσιο της τάξης. Ενσωμάτωση προγραμμάτων προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή στα Κέντρα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης του Κρατικού Δικτύου (Πεδούλας, Ακρωτήρι, Αθαλάσσα, Σαλαμιού, Κάβο-Γρέκο, Κοιλάνι, Παναγιά) στο πλαίσιο ειδικών περιβαλλοντικών εκπαιδευτικών προγραμμάτων που υλοποιούνται σε κάθε κέντρο σχετικά με το συγκεκριμένο γεωγραφικό τους πλαίσιο και τα τρωτά σημεία τους — βιοποικιλότητα των δασών, αστικοποίηση, τουριστική ανάπτυξη, διατήρηση υγροτόπων κ.λπ.
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Εθνικό και περιφερειακό
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό) ¹⁴⁹	Χαμηλό
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Χαμηλό
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή στους ευάλωτους πληθυσμούς	Ενίσχυση της επικοινωνίας μεταξύ των γενεών, αναζωογόνηση των τοπικών κοινοτήτων που είναι απομονωμένες και παροχή πραγματικών εμπειριών ζωής που ενισχύουν την εκτίμηση και το σεβασμό των μαθητών και των πολιτών για το περιβάλλον και τη φύση. Παρέχει ευκαιρίες σε όλους τους μαθητές να έχουν μοναδικές και ατομικές εμπειρίες.
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες	Δικτύωση με τους τοπικούς πληθυσμούς, συνέργειες και συνεργασία με τοπικές αγορές, αγρότες και άλλους επαγγελματίες

¹⁴⁷ Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: να εφαρμοστεί σε 2 έως 5 έτη, Χαμηλή: να εφαρμοστεί μετά από 5 έτη

¹⁴⁸ Βλέπε <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/knowledge/tools/adaptation-support-tool/step-3-0>

¹⁴⁹ Χαμηλό: €100,000 ή λιγότερο: Μέσο: €100,000 EUR - €1,000,000· Υψηλό: πάνω από €1 εκατ.

Όνομασία του μέτρου	Παροχή μη τυπικών προγραμμάτων εκπαίδευσης για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή
περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	Εμπειρίες από πρώτο χέρι και μάθηση για μέτρα προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	Εκτίμηση για την προστασία και τη διατήρηση του περιβάλλοντος
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή	Υψηλή
Εμπόδια για την εφαρμογή	Κανένα
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	Κανένας
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Μονάδα Εκπαίδευσης για το Περιβάλλον και την Αειφόρο Ανάπτυξη (ΕΠΑΑ) του Υπουργείου Παιδείας Αθλητισμού και Νεολαίας (ΥΠΑΝ)
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	Τοπικός πληθυσμός, επαγγελματίες από άλλους τομείς που αντιμετωπίζουν κινδύνους κλιματικής αλλαγής: βιοποικιλότητα, δασοκομία, υγεία, πολιτική προστασία, γεωργία, αλιεία κ.λπ.
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/συνέργειες	Σχετικά με τις συστάσεις της ΕΕ για τη γνώση για την περιβαλλοντική βιωσιμότητα /αειφορία, το νέο πλαίσιο εφαρμογής της Οικονομικής Επιτροπής Ηνωμένων Εθνών για την Ευρώπη (UNECE) για τη Στρατηγική της Εκπαίδευσης για την Αειφόρο Ανάπτυξη (ESD Strategy) 2021-2030, τον Χάρτη πορείας της Εκπαίδευσης για την Αειφόρο Ανάπτυξη για το 2030 της UNESCO (ESD for 2030 roadmap).
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Υψηλή
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση-σύντομη) ¹⁵⁰	Σύντομη
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	Άμεσα με την εφαρμογή του μέτρου
Χρηματοδότηση	Προϋπολογισμός της Μονάδας Εκπαίδευσης για το Περιβάλλον και την Αειφόρο Ανάπτυξη του ΥΠΑΝ
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> • Αριθμός εκπαιδευτικών προγραμμάτων προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή που αναπτύχθηκαν σε Κέντρα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης • Αριθμός συμμετεχόντων σε εκπαιδευτικά προγράμματα προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή
Σχετίζεται με	Όλα τα μέτρα της ΕΣΠ

¹⁵⁰ Σύντομη: λιγότερο από 2 έτη, Μέση: από 2 έως 5 έτη, Μακρά: περισσότερα από 5 έτη

Όνομασία του μέτρου	Ενημέρωση των προγραμμάτων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης για εκπαιδευτικούς και εκπαιδευτικό προσωπικό λαμβάνοντας υπόψη το περιεχόμενο της αναθεωρημένης Εθνικής Στρατηγικής Προσαρμογής
Αριθμός του μέτρου	EDU 3η
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)¹⁵¹	Υψηλή
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Όλες
Πρωτογενής τομέας	Διατομεακός
Δευτερογενής τομέας	Διατομεακός
Κατηγορία ΚΤΜ¹⁵²	Γνώση και Αλλαγή Συμπεριφοράς
Επιμέρους ΚΤΜ	Ανάπτυξη ικανοτήτων, ενδυνάμωση και πρακτικές τρόπου ζωής
Σκοπός του μέτρου	Επέκταση και ενίσχυση των προγραμμάτων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης για τους εκπαιδευτικούς και το εκπαιδευτικό προσωπικό σε προσεγγίσεις διδασκαλίας και μάθησης που συνδέουν την κλιματική αλλαγή με τις κοινωνικές, περιβαλλοντικές, οικονομικές, πολιτικές και πολιτιστικές διαστάσεις της βιωσιμότητας
Περιγραφή του μέτρου	Ενσωμάτωση των εκτιμήσεων της αναθεωρημένης Εθνικής Στρατηγικής Προσαρμογής στα προγράμματα σπουδών για την κλιματική αλλαγή των υποχρεωτικών και προαιρετικών μαθημάτων επαγγελματικής ανάπτυξης σχετικά με την εκπαίδευση στην κλιματική αλλαγή για τους επαγγελματίες της εκπαίδευσης που προσφέρονται από τη Μονάδα Εκπαίδευσης για το Περιβάλλον και την Αειφόρο Ανάπτυξη (Μονάδα ESSD-Παιδαγωγικό Ινστιτούτο).
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Εθνικό και περιφερειακό
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)¹⁵³	Χαμηλό
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Χαμηλό
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή στους ευάλωτους πληθυσμούς	Αποτελεσματικοί, έμπειροι και ικανοί εκπαιδευτικοί που θα ενσωματώσουν την κλιματική αλλαγή στη διδασκαλία και τη μάθηση τους πιο αποτελεσματικά
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	Ευθυγράμμιση με την εθνική στρατηγική για τη Συνεχή Επαγγελματική Ανάπτυξη, το Σύμφωνο της ΕΕ για το Κλίμα και τον Συνασπισμό /Συμμαχία της ΕΕ «Εκπαίδευση για το Κλίμα».
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	Ενημέρωση σχετικά με μέτρα που θα καταστήσουν τα σχολεία τους ανθεκτικά στην κλιματική αλλαγή, και πιθανή εφαρμογή των μέτρων αυτών
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	Δημιουργία χώρων πράσινης μάθησης στα σχολεία και προώθηση φιλικών προς το κλίμα μέτρων
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή	Υψηλή

¹⁵¹ Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: να εφαρμοστεί σε 2 έως 5 έτη, Χαμηλή: να εφαρμοστεί μετά από 5 έτη

¹⁵² Βλέπε <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/knowledge/tools/adaptation-support-tool/step-3-0>

¹⁵³ Χαμηλό: €100,000 ή λιγότερο: Μέσο: €100,000 EUR - €1,000,000· Υψηλό: πάνω από €1 εκατ.

Όνομασία του μέτρου	Ενημέρωση των προγραμμάτων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης για εκπαιδευτικούς και εκπαιδευτικό προσωπικό λαμβάνοντας υπόψη το περιεχόμενο της αναθεωρημένης Εθνικής Στρατηγικής Προσαρμογής
Εμπόδια για την εφαρμογή	Έλλειψη κινήτρων και έλλειψη σύνδεσης της συνεχούς επαγγελματικής εξέλιξης με τις σταδιοδρομίες
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	Κανένας
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Μονάδα Εκπαίδευσης για το Περιβάλλον και την Αειφόρο Ανάπτυξη (ΕΠΑΑ) του ΥΠΑΝ
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	ΜΚΟ Ακαδημαϊκή κοινότητα
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/συνέργειες	Σχετικά με τις συστάσεις της ΕΕ για τη γνώση για την περιβαλλοντική βιωσιμότητα /αειφορία, το νέο πλαίσιο εφαρμογής της Οικονομικής Επιτροπής Ηνωμένων Εθνών για την Ευρώπη (UNECE) για τη Στρατηγική της Εκπαίδευσης για την Αειφόρο Ανάπτυξη (ESD Strategy) 2021-2030, τον Χάρτη πορείας της Εκπαίδευσης για την Αειφόρο Ανάπτυξη για το 2030 της UNESCO (ESD for 2030 roadmap).
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Υψηλή
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση-σύντομη)¹⁵⁴	Σύντομη
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	Μόλις η εκπαίδευση για τη Συνεχή Επαγγελματική Ανάπτυξη (ΣΕΑ) εφαρμοστεί πρακτικά στα σχολεία
Χρηματοδότηση	Προϋπολογισμός της Μονάδας Εκπαίδευσης για το Περιβάλλον και την Αειφόρο Ανάπτυξη του ΥΠΑΝ
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> Αριθμός αναθεωρημένων προγραμμάτων κατάρτισης
Σχετίζεται με	Όλα τα μέτρα της ΕΣΠ

¹⁵⁴ Σύντομη: λιγότερο από 2 έτη, Μέση: από 2 έως 5 έτη, Μακρά: περισσότερα από 5 έτη

Όνομασία του μέτρου	Παραγωγή εκπαιδευτικού και ενημερωτικού υλικού για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή
Αριθμός του μέτρου	EDU 4η
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή) ¹⁵⁵	Υψηλή
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Όλες
Πρωτογενής τομέας	Διατομεακός
Δευτερογενής τομέας	Διατομεακός
Κατηγορία ΚΤΜ¹⁵⁶	Γνώση και Αλλαγή Συμπεριφοράς
Επιμέρους ΚΤΜ	Ανάπτυξη ικανοτήτων, ενδυνάμωση και πρακτικές τρόπου ζωής
Σκοπός του μέτρου	Αύξηση της ευαισθητοποίησης με τη βελτίωση της πρόσβασης σε εκπαιδευτικό και ενημερωτικό υλικό σχετικά με την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή με τη δημιουργία υλικού διαθέσιμου στο διαδίκτυο
Περιγραφή του μέτρου	Ανάπτυξη συγχρονισμένων και ασύγχρονων εκπαιδευτικών εργαλείων για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή με βάση υφιστάμενες πρωτοβουλίες όπως: «Θέματα στην εκπαίδευση για τη βιώσιμη ανάπτυξη», διαδικτυακά μαθήματα διδασκαλίας και μαθήματα, εκπαιδευτικές εκπομπές σε τηλεοπτικά κανάλια διαδικτυακής εκπαίδευσης, ή πρωτοβουλία «Οι ΣΒΑ και η Παγκόσμια Ιθαγένεια ταξιδεύουν».
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Εθνικό και περιφερειακό
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό) ¹⁵⁷	Χαμηλό
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Χαμηλό
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή στους ευάλωτους πληθυσμούς	Τα εργαλεία εκμάθησης είναι ανοικτής πρόσβασης, χωρίς αποκλεισμούς, και προσαρμόσιμα σε ποικίλα μαθησιακά περιβάλλοντα (σύγχρονη και ασύγχρονη μάθηση), συμβατικά και ψηφιακά εργαλεία.
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	Σχετικά με τις συστάσεις της ΕΕ για τη γνώση για την περιβαλλοντική βιωσιμότητα /αειφορία, το νέο πλαίσιο εφαρμογής της Οικονομικής Επιτροπής Ηνωμένων Εθνών για την Ευρώπη (UNECE) για τη Στρατηγική της Εκπαίδευσης για την Αειφόρο Ανάπτυξη (ESD Strategy) 2021-2030, τον Χάρτη πορείας της Εκπαίδευσης για την Αειφόρο Ανάπτυξη για το 2030 της UNESCO (ESD for 2030 roadmap).
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	Κανένα
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	Αύξηση των γνώσεων σχετικά με την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και τις βιώσιμες πρακτικές. Μείωση της χρήσης χαρτιού, λόγω της εξάρτησης από τα ψηφιακά μέσα
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή	Υψηλή

¹⁵⁵ Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: να εφαρμοστεί σε 2 έως 5 έτη, Χαμηλή: να εφαρμοστεί μετά από 5 έτη

¹⁵⁶ Βλέπε <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/knowledge/tools/adaptation-support-tool/step-3-0>

¹⁵⁷ Χαμηλό: €100,000 ή λιγότερο: Μέσο: €100,000 EUR - €1,000,000· Υψηλό: πάνω από €1 εκατ.

Όνομασία του μέτρου	Παραγωγή εκπαιδευτικού και ενημερωτικού υλικού για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή
Εμπόδια για την εφαρμογή	Κανένα
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	Κανένας
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Μονάδα Εκπαίδευσης για το Περιβάλλον και την Αειφόρο Ανάπτυξη (ΕΠΑΑ) του ΥΠΑΝ
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	ΜΚΟ, Ακαδημαϊκή κοινότητα, Εκπαιδευτικοί Άλλοι τομείς που περιλαμβάνονται στην ΕΣΠ που έχουν εντοπίσει ανάγκες κατάρτισης και ανάπτυξης ικανοτήτων.
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/συνέργειες	Σχετικά με τις συστάσεις της ΕΕ για τη γνώση για την περιβαλλοντική βιωσιμότητα /αειφορία, το νέο πλαίσιο εφαρμογής της Οικονομικής Επιτροπής Ηνωμένων Εθνών για την Ευρώπη (UNECE) για τη Στρατηγική της Εκπαίδευσης για την Αειφόρο Ανάπτυξη (ESD Strategy) 2021-2030, τον Χάρτη πορείας της Εκπαίδευσης για την Αειφόρο Ανάπτυξη για το 2030 της UNESCO (ESD for 2030 roadmap).
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Υψηλή
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση-σύντομη)¹⁵⁸	Σύντομη
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	Άμεσα με την παραγωγή του εκπαιδευτικού και ενημερωτικού υλικού
Χρηματοδότηση	Προϋπολογισμός της Μονάδας Εκπαίδευσης για το Περιβάλλον και την Αειφόρο Ανάπτυξη του ΥΠΑΝ
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> Αριθμός εκπαιδευτικού υλικού προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή που παράχθηκε
Σχετίζεται με	Όλα τα μέτρα της ΕΣΠ Συμπληρώνει το GOV 2η

¹⁵⁸ Σύντομη: λιγότερο από 2 έτη, Μέση: από 2 έως 5 έτη, Μακρά: περισσότερα από 5 έτη

Όνομασία του μέτρου	Ενίσχυση της κλιματικής ανθεκτικότητας των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων μέσω στοχευμένων δράσεων και προγραμμάτων για την προσαρμογή των υποδομών και του σχολικού περιβάλλοντος στις νέες κλιματικές συνθήκες
Αριθμός του μέτρου	EDU 5n
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)¹⁵⁹	Υψηλή
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Όλες
Πρωτογενής τομέας	Εκπαίδευση
Δευτερογενής τομέας	Υποδομές, Μεταφορές και Κτίρια Υγεία
Κατηγορία ΚΤΜ¹⁶⁰	Φυσική και Τεχνολογική
Επιμέρους ΚΤΜ	Γκρίζες επιλογές
Σκοπός του μέτρου	Μείωση της ευπάθειας των εκπαιδευτικών υποδομών σε νέες κλιματικές συνθήκες
Περιγραφή του μέτρου	<p>Το μέτρο αυτό επικεντρώνεται στην ενίσχυση της ικανότητας των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων να ανταπεξέρχονται και να προσαρμόζονται στις προκλήσεις που θέτει η κλιματική αλλαγή. Τα σχολεία αντιμετωπίζουν αυξανόμενους κινδύνους από ακραία καιρικά φαινόμενα, όπως καύσωνες, πλημμύρες και καταιγίδες, οι οποίες μπορούν να διαταράξουν τα μαθησιακά περιβάλλοντα, να θέσουν σε κίνδυνο τις υποδομές και να επηρεάσουν την ευημερία των μαθητών και του προσωπικού. Για την αντιμετώπιση αυτών των κινδύνων, το μέτρο αυτό θα υλοποιήσει στοχευμένες δράσεις για την προσαρμογή τόσο των φυσικών υποδομών όσο και των σχολικών δραστηριοτήτων στις εξελισσόμενες κλιματικές συνθήκες.</p> <p>Οι βασικές δράσεις περιλαμβάνουν:</p> <p>A. Αναβάθμιση κτιρίων για τη βελτίωση της αντοχής τους σε ακραίες καιρικές συνθήκες, όπως η ενίσχυση οροφών, η εγκατάσταση ενεργειακά αποδοτικών συστημάτων ψύξης και εξαερισμού για την προστασία από τους καύσωνες.</p> <p>B. Ανάπτυξη χώρων πρασίνου και σκιασμένων υπαίθριων χώρων για τη μείωση της επίδρασης της αστικής θερμικής νησίδας και την παροχή υγιέστερου περιβάλλοντος για τους φοιτητές και το προσωπικό.</p> <p>Γ. Προσδιορισμός του κατά πόσον τα σχολεία βρίσκονται σε περιοχή κινδύνου πλημμύρας και λήψη των αναγκαίων μέτρων για τη μείωση της ευπάθειας σε κίνδυνο πλημμύρας.</p>
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Εθνικό, περιφερειακό και τοπικό
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)¹⁶¹	Υψηλό
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Χαμηλό

¹⁵⁹ Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: να εφαρμοστεί σε 2 έως 5 έτη, Χαμηλή: να εφαρμοστεί μετά από 5 έτη

¹⁶⁰ Βλέπε <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/knowledge/tools/adaptation-support-tool/step-3-0>

¹⁶¹ Χαμηλό: €100,000 ή λιγότερο: Μέσο: €100,000 EUR - €1,000,000· Υψηλό: πάνω από €1 εκατ.

Όνομασία του μέτρου	Ενίσχυση της κλιματικής ανθεκτικότητας των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων μέσω στοχευμένων δράσεων και προγραμμάτων για την προσαρμογή των υποδομών και του σχολικού περιβάλλοντος στις νέες κλιματικές συνθήκες
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή στους ευάλωτους πληθυσμούς	Δημιουργεί σχολεία που παρέχουν θερμική άνεση στους μαθητές και τους εκπαιδευτικούς, βελτιώνουν τη μαθησιακή διαδικασία και δημιουργούν ένα υγιέστερο και ανθεκτικότερο σχολικό περιβάλλον που καθιστά τη μάθηση πιο αποτελεσματική, βελτιώνοντας επίσης τα μαθησιακά αποτελέσματα
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	Η ευθυγράμμιση με την Πράσινη Συμφωνία της ΕΕ για την ενίσχυση της ανθεκτικότητας στην κλιματική αλλαγή στα εκπαιδευτικά ιδρύματα στηρίζει την περιφερειακή και τοπική ανάπτυξη με την προώθηση της δημόσιας υγείας, τη δημιουργία θέσεων εργασίας, την ενίσχυση της ετοιμότητας για την αντιμετώπιση καταστροφών και την προώθηση της εκπαίδευσης για το κλίμα. Ενισχύει την περιβαλλοντική βιωσιμότητα μέσω πράσινων υποδομών και ενισχύει τη συμμετοχή της κοινότητας. Οι δράσεις αυτές συμβάλλουν σε ασφαλέστερες, υγιέστερες και πιο ανθεκτικές στην κλιματική αλλαγή κοινότητες, υποστηρίζοντας τη μακροπρόθεσμη κοινωνική και οικονομική ευημερία.
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	Η ενίσχυση της ανθεκτικότητας στην κλιματική αλλαγή στα εκπαιδευτικά ιδρύματα στηρίζει τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής με την ενσωμάτωση ενεργειακά αποδοτικών τεχνολογιών, τη μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα μέσω αναβαθμίσεων βιώσιμων υποδομών και την ενίσχυση των χώρων πρασίνου που απορροφούν άνθρακα. Η εκπαίδευση για το κλίμα προωθεί την ευαισθητοποίηση και τη βιώσιμη συμπεριφορά, προωθώντας τη μακροπρόθεσμη μείωση των εκπομπών. Οι προσπάθειες αυτές συμβάλλουν συλλογικά σε ένα κλιματικά έξυπνο μέλλον χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα για τις τοπικές κοινότητες.
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	Η ενίσχυση της ανθεκτικότητας στην κλιματική αλλαγή στα εκπαιδευτικά ιδρύματα ωφελεί το περιβάλλον με την ενίσχυση των χώρων πρασίνου, τη μείωση των επιπτώσεων της θερμικής νησίδας και τη βελτίωση της βιοποικιλότητας. Οι αναβαθμίσεις βιώσιμων υποδομών, όπως η συγκομιδή όμβριων υδάτων και τα φιλικά προς το περιβάλλον υλικά, μειώνουν την κατανάλωση πόρων και τη ρύπανση. Τα μέτρα αυτά στηρίζουν υγιέστερα οικοσυστήματα, βελτιώνουν την ποιότητα του αέρα και των υδάτων και προωθούν τη μακροπρόθεσμη περιβαλλοντική βιωσιμότητα.
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή	Υψηλή
Εμπόδια για την εφαρμογή	Χρηματοδότηση
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	Κανένας
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Μονάδα Εκπαίδευσης για το Περιβάλλον και την Αειφόρο Ανάπτυξη (ΕΠΑΑ) του Υπουργείου Παιδείας Αθλητισμού και Νεολαίας (ΥΠΑΝ)
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	Επιχειρήσεις, έμποροι, επαγγελματίες, ακαδημαϊκή κοινότητα, δημόσιος και ιδιωτικός τομέας
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/συνέργειες	Το μέτρο αυτό ευθυγραμμίζεται με την εθνική δράση για το κλίμα, τη βιώσιμη αστική ανάπτυξη και τις πολιτικές για τη δημόσια υγεία, ενισχύοντας τις ανθεκτικές υποδομές και τους χώρους πρασίνου. Υποστηρίζει εκπαιδευτικές στρατηγικές με την προώθηση της ευαισθητοποίησης και των δεξιοτήτων για το κλίμα, συμπληρώνει τη

Όνομασία του μέτρου	Ενίσχυση της κλιματικής ανθεκτικότητας των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων μέσω στοχευμένων δράσεων και προγραμμάτων για την προσαρμογή των υποδομών και του σχολικού περιβάλλοντος στις νέες κλιματικές συνθήκες
	διαχείριση κινδύνων καταστροφών με τη βελτίωση της ετοιμότητας σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης και προωθεί τις πολιτικές της πράσινης οικονομίας μέσω της δημιουργίας θέσεων εργασίας και της βιώσιμης οικονομικής ανάπτυξης.
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Υψηλή
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση-σύντομη) ¹⁶²	Μακρά
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	Ο χρόνος για την αποτελεσματικότητα αυτού του μέτρου είναι μεσοπρόθεσμος έως μακροπρόθεσμος, με άμεσα οφέλη από την αναβάθμιση των υποδομών και τη σταδιακή βελτίωση της ανθεκτικότητας, της υγείας και των εκπαιδευτικών αποτελεσμάτων.
Χρηματοδότηση	Έργο ΘΑΛΕΙΑ 2027
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> • Αριθμός αναβαθμισμένων εκπαιδευτικών κτιρίων. • Αριθμός χώρων πρασίνου και σκιασμένοι εξωτερικοί χώροι που αναπτύχθηκαν. • Αριθμός σχεδίων μείωσης της ευπάθειας των κινδύνων πλημμύρας που εκπονήθηκαν
Σχετίζεται με	HEAL 1n; HEAL 2n DRM 3n; DRM 5n INFR 2 WAT 10n

¹⁶² Σύντομη: λιγότερο από 2 έτη, Μέση: από 2 έως 5 έτη, Μακρά: περισσότερα από 5 έτη

Όνομασία του μέτρου	Ενίσχυση και αξιοποίηση διεθνών δικτύων συνεργασίας που σχετίζονται με το κλίμα και την περιβαλλοντική εκπαίδευση
Αριθμός του μέτρου	EDU 6η
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή) ¹⁶³	Υψηλή
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Όλες
Πρωτογενής τομέας	Διατομεακός
Δευτερογενής τομέας	Διατομεακός
Κατηγορία ΚΤΜ¹⁶⁴	Γνώση και Αλλαγή Συμπεριφοράς
Επιμέρους ΚΤΜ	Ανάπτυξη ικανοτήτων, ενδυνάμωση και πρακτικές τρόπου ζωής
Σκοπός του μέτρου	Διαμόρφωση των διεθνών πολιτικών και των περιφερειακών πολιτικών μέσω της έγχυσης των πολιτικών και προτεραιοτήτων της Κύπρου στον τομέα και ανταλλαγή ορθών πρακτικών και εμπειρογνωμοσύνης με άλλες χώρες και περιοχές που επιτρέπουν την αποτελεσματικότερη εφαρμογή των εθνικών πολιτικών.
Περιγραφή του μέτρου	Το μέτρο αυτό αποσκοπεί στην ενίσχυση της συμμετοχής της Κύπρου σε παγκόσμια δίκτυα που επικεντρώνονται στην κλιματική και περιβαλλοντική εκπαίδευση. Με την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών, πόρων και εμπειρογνωμοσύνης, προωθεί τη συνεργασία μεταξύ των εθνών, προωθώντας καινοτόμες μεθόδους διδασκαλίας και πρωτοβουλίες ευαισθητοποίησης για την ενδυνάμωση των κοινοτήτων στην αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και την προώθηση βιώσιμων πρακτικών.
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Εθνικό και περιφερειακό
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό) ¹⁶⁵	Χαμηλό
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Χαμηλό
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή στους ευάλωτους πληθυσμούς	Η ενίσχυση της διεθνούς συνεργασίας στην εκπαίδευση για το κλίμα ενισχύει την παγκόσμια ευαισθητοποίηση, βελτιώνει την ανθεκτικότητα και παρέχει στους ευάλωτους πληθυσμούς πρόσβαση σε πόρους, γνώσεις και συστήματα υποστήριξης για την προσαρμογή στις περιβαλλοντικές προκλήσεις και τους κλιματικούς κινδύνους.
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	Η ενίσχυση και η αξιοποίηση των διεθνών δικτύων συνεργασίας ενισχύει την περιφερειακή και τοπική ανάπτυξη με την προώθηση της ανταλλαγής γνώσεων, της ανάπτυξης ικανοτήτων και της καινοτομίας. Το μέτρο αυτό στηρίζει την κλιματική και περιβαλλοντική εκπαίδευση, βελτιώνει την τοπική εμπειρογνωμοσύνη, προσελκύει χρηματοδότηση, προωθεί βιώσιμες πρακτικές και δημιουργεί ευκαιρίες για συνεργασίες, οδηγώντας τελικά την πράσινη οικονομική ανάπτυξη, την ανθεκτικότητα και την περιβαλλοντική διαχείριση εντός των κοινοτήτων.

¹⁶³ Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: να εφαρμοστεί σε 2 έως 5 έτη, Χαμηλή: να εφαρμοστεί μετά από 5 έτη

¹⁶⁴ Βλέπε <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/knowledge/tools/adaptation-support-tool/step-3-0>

¹⁶⁵ Χαμηλό: €100,000 ή λιγότερο: Μέσο: €100,000 EUR - €1,000,000· Υψηλό: πάνω από €1 εκατ.

Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	Πρωθεί την καινοτομία σε βιώσιμες λύσεις, αυξάνει την ευαισθητοποίηση σχετικά με τις στρατηγικές μείωσης των εκπομπών και ενισχύει την ικανότητα δημιουργίας πράσινων θέσεων εργασίας. Οι προσπάθειες αυτές συμβάλλουν στη μακροπρόθεσμη μείωση του αποτυπώματος άνθρακα και σε μια πιο βιώσιμη οικονομία.
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	Η ενίσχυση και η αξιοποίηση διεθνών δικτύων συνεργασίας στην κλιματική και περιβαλλοντική εκπαίδευση ενισχύει την παγκόσμια ανταλλαγή γνώσεων, ενισχύει την ανάπτυξη ικανοτήτων και προωθεί καινοτόμες λύσεις. Το μέτρο αυτό βελτιώνει τις στρατηγικές προσαρμογής και μετριασμού της κλιματικής αλλαγής, προωθεί την προστασία των οικοσυστημάτων, ενθαρρύνει τις πρακτικές βιώσιμης ανάπτυξης και ευθυγραμμίζει τις παγκόσμιες προσπάθειες, με αποτέλεσμα την καλύτερη ανθεκτικότητα, τη διατήρηση της βιοποικιλότητας και τη μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα παγκοσμίως.
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή	Υψηλή
Εμπόδια για την εφαρμογή	Διαφορετικές εθνικές προτεραιότητες
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	Κανένας
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Μονάδα Εκπαίδευσης για το Περιβάλλον και την Αειφόρο Ανάπτυξη (ΕΠΑΑ) του Υπουργείου Παιδείας Αθλητισμού και Νεολαίας (ΥΠΑΝ)
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	Περιφερειακοί και διεθνείς οργανισμοί Υπουργείο Εξωτερικών
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/συνέργειες	Συμφωνία του Παρισιού (άρθρο 12) — Προωθεί την εκπαίδευση για το κλίμα, την ευαισθητοποίηση και την ανάπτυξη ικανοτήτων σε παγκόσμιο επίπεδο. Στόχοι βιώσιμης ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών (ΣΒΑ) - Ειδικότερα ο ΣΒΑ 13 (Δράση για το κλίμα), ο ΣΒΑ 4 (Ποιοτική Εκπαίδευση) και ο ΣΒΑ 17 (Συνεργασίες για τους Στόχους). Η Εκπαίδευση για την Αειφόρο Ανάπτυξη (ESD) της UNESCO - Εστίαση στην ενσωμάτωση της βιωσιμότητας στην εκπαίδευση. Το νέο πλαίσιο εφαρμογής της Οικονομικής Επιτροπής Ηνωμένων Εθνών για την Ευρώπη (UNECE) για τη Στρατηγική της Εκπαίδευσης για την Αειφόρο Ανάπτυξη (ESD Strategy) 2021-2030.
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Υψηλή
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση-σύντομη)¹⁶⁶	Συνεχής και μακροπρόθεσμη διαδικασία
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	Είναι μια μεσοπρόθεσμη και μακροπρόθεσμη διαδικασία
Χρηματοδότηση	Προϋπολογισμός της Μονάδας Εκπαίδευσης για το Περιβάλλον και την Αειφόρο Ανάπτυξη του ΥΠΑΝ
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> • Αριθμός διεθνών δικτύων στα οποία συμμετέχει η Κύπρος • Αριθμός διεθνών διασκέψεων και συνεδριάσεων που συμμετείχαν
Σχετίζεται με	Όλα τα μέτρα της ΕΣΠ

¹⁶⁶ Σύντομη: λιγότερο από 2 έτη, Μέση: από 2 έως 5 έτη, Μακρά: περισσότερα από 5 έτη

Ενημερωτικά δελτία εκτίμησης επιπτώσεων για τα μέτρα της ενέργειας

Ονομασία του μέτρου	Βελτίωση των γνώσεων σχετικά με τις (δυναμικές) επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής (συμπεριλαμβανομένων των ακραίων φαινομένων) σχετικά με: α. το δυναμικό παραγωγής ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και μετατροπή των αποτελεσμάτων σε ενεργειακό σχεδιασμό β. τη λειτουργικότητα και την ανθεκτικότητα των συστημάτων παραγωγής, μεταφοράς, αποθήκευσης και διανομής ενέργειας, και γ. τη ζήτηση ενέργειας και ανάπτυξη στρατηγικής για την αποφυγή ή τον περιορισμό των αιχμών της ζήτησης, ιδίως εκείνων που συνδέονται με τις υψηλές θερμοκρασίες.
Αριθμός του μέτρου	ENER 1n
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)¹⁶⁷	Υψηλή
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Όλες
Πρωτογενής τομέας	Ενέργεια
Δευτερογενής τομέας	Δ/Υ
Κατηγορία ΚΤΜ¹⁶⁸	Γνώση και Αλλαγή Συμπεριφοράς Διακυβέρνηση και Θεσμική
Επιμέρους ΚΤΜ	Ενημέρωση και Ευαισθητοποίηση Διαχείριση και Σχεδιασμός
Σκοπός του μέτρου	Βελτίωση των γνώσεων σχετικά με τις (δυναμικές) επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στον τομέα της ενέργειας και ενσωμάτωση των αποτελεσμάτων στον ενεργειακό σχεδιασμό, ώστε να αυξηθεί η ανθεκτικότητα του τομέα και να αποφευχθούν ή να περιοριστούν οι αυξήσεις της ζήτησης.
Περιγραφή του μέτρου	Σε αυτή τη γραμμή δράσης περιλαμβάνονται διάφορα μέτρα: Α. Διεξαγωγή λεπτομερούς μελέτης που θα διερευνήσει το ευρύ φάσμα των επιπτώσεων στον ενεργειακό τομέα που προκύπτουν από τη σταδιακή κλιματική αλλαγή και τα ακραία καιρικά φαινόμενα, καθώς και τους πιθανούς τρόπους αντιμετώπισής τους. α. Διερεύνηση όλων των στοιχείων της αλυσίδας παροχής: βάση πόρων, εξόρυξη και μεταφορά εξαντλούμενων πηγών ενέργειας, παραγωγή, μεταφορά και διανομή ενέργειας. β. Προσδιορισμός των ενεργειακών υποδομών που είναι ιδιαίτερα ευάλωτες σε ακραία συμβάντα και προώθηση ειδικών προγραμμάτων προσαρμογής. γ. Ενσωμάτωση των πληροφοριών αυτών στον ενεργειακό σχεδιασμό και ανάπτυξη μέτρων προσαρμογής για τη μείωση ή την αποφυγή εντοπισθέντων κινδύνων. Β. Διενέργεια ανάλυσης σχετικά με τον αντίκτυπο των μεταβολών των μέσων και των ακραίων θερμοκρασιών στα προφίλ ημερήσιας και εποχιακής ζήτησης ηλεκτρικής ενέργειας ανά κλιματικές ζώνες. α. Ανάπτυξη στρατηγικής για την παροχή κινήτρων στο κοινό για να μην αυξησει τη ζήτηση ενέργειας σε κρίσιμες καταστάσεις, ιδίως σε υψηλές θερμοκρασίες. Το έργο αυτό θα μπορούσε να βασιστεί στο

¹⁶⁷ Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: να εφαρμοστεί σε 2 έως 5 έτη, Χαμηλή: να εφαρμοστεί μετά από 5 έτη

¹⁶⁸ Βλέπε <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/knowledge/tools/adaptation-support-tool/step-3-0>

Όνομασία του μέτρου	<p>Βελτίωση των γνώσεων σχετικά με τις (δυναμικές) επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής (συμπεριλαμβανομένων των ακραίων φαινομένων) σχετικά με:</p> <ul style="list-style-type: none"> α. το δυναμικό παραγωγής ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και μετατροπή των αποτελεσμάτων σε ενεργειακό σχεδιασμό β. τη λειτουργικότητα και την ανθεκτικότητα των συστημάτων παραγωγής, μεταφοράς, αποθήκευσης και διανομής ενέργειας, και γ. τη ζήτηση ενέργειας και ανάπτυξη στρατηγικής για την αποφυγή ή τον περιορισμό των αιχμών της ζήτησης, ιδίως εκείνων που συνδέονται με τις υψηλές θερμοκρασίες.
	<p>έργο του Διεθνούς Οργανισμού Ενέργειας (ΔΟΕ), ο οποίος εξετάζει τις δυνατότητες μείωσης της ζήτησης ηλεκτρικής ενέργειας σε κρίσιμες περιόδους χωρίς να θέτει σε κίνδυνο την ασφάλεια της παροχής μέσω διακοπών ρεύματος και να προκαλεί ζημιά στην οικονομία.</p> <p>β. Ανάπτυξη με στόχο τα πλέον ευάλωτα τμήματα του πληθυσμού, ώστε να αποφευχθούν οι αυξήσεις των εποχικών ποσοστών ενεργειακής φτώχειας σε ορισμένες περιοχές που συνδέονται με ανάγκες ψύξης.</p>
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Εθνικό
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό) ¹⁶⁹	Μέσο
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Κανένα
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή στους ευάλωτους πληθυσμούς	Εξασφαλισμένη παροχή ενέργειας
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	Καλύτερη κατανόηση των τοπικών κινδύνων και επιπτώσεων
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	Διασφάλιση της παραγωγής ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και του ρόλου της στο ενεργειακό μείγμα της Κύπρου έναντι των κινδύνων της κλιματικής αλλαγής
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	Κανένα
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή	Υψηλή
Εμπόδια για την εφαρμογή	Έλλειψη κινήτρων για εφαρμογή εάν δεν αποτελεί νομική υποχρέωση.
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	Κανένας
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Τμήμα Περιβάλλοντος του Υπουργείου Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	Διαχειριστής Συστήματος Μεταφοράς Κύπρου (ΔΣΜΚ), Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου (ΑΗΚ), Υπηρεσία Ενέργειας του Υπουργείου Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/συνέργειες	Ενημέρωση του κοινού σχετικά με δράσεις που σχετίζονται με την κλιματική αλλαγή: επιπτώσεις, τρωτότητα, μετριασμός και προσαρμογή σε συμμόρφωση με τους κανονισμούς της ΕΕ και τις απαιτήσεις του ΟΗΕ

¹⁶⁹ Χαμηλό: €100,000 ή λιγότερο: Μέσο: €100,000 EUR - €1,000,000· Υψηλό: πάνω από €1 εκατ.

Όνομασία του μέτρου	Βελτίωση των γνώσεων σχετικά με τις (δυναμικές) επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής (συμπεριλαμβανομένων των ακραίων φαινομένων) σχετικά με: α. το δυναμικό παραγωγής ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και μετατροπή των αποτελεσμάτων σε ενεργειακό σχεδιασμό β. τη λειτουργικότητα και την ανθεκτικότητα των συστημάτων παραγωγής, μεταφοράς, αποθήκευσης και διανομής ενέργειας, και γ. τη ζήτηση ενέργειας και ανάπτυξη στρατηγικής για την αποφυγή ή τον περιορισμό των αιχμών της ζήτησης, ιδίως εκείνων που συνδέονται με τις υψηλές θερμοκρασίες.
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Υψηλή
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση-σύντομη) ¹⁷⁰	Σύντομη
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	Μέσος
Χρηματοδότηση	Προϋπολογισμός Τμήματος Περιβάλλοντος του ΥΓΑΑΠ
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	Αριθμός μελετών: έναρξη/σε εξέλιξη/ολοκλήρωση
Σχετίζεται με	-

¹⁷⁰ Σύντομη: λιγότερο από 2 έτη, Μέση: από 2 έως 5 έτη, Μακρά: περισσότερα από 5 έτη

Όνομασία του μέτρου	Πρόγραμμα «Ενεργειακή απόδοση — Αναβάθμιση κατοικιών»
Αριθμός του μέτρου	ENER 2n
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή) ¹⁷¹	Μέση
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Ακραίες θερμοκρασίες
Πρωτογενής τομέας	Ενέργεια
Δευτερογενής τομέας	Διακυβέρνηση και Θεσμική Υποδομές, Μεταφορές και Κτίρια
Κατηγορία ΚΤΜ ¹⁷²	Οικονομία και Οικονομικά Διαχείριση και Σχεδιασμός
Επιμέρους ΚΤΜ	Χρηματοδοτικά μέσα και μέσα παροχής κινήτρων
Σκοπός του μέτρου	Ενσωμάτωση των τελευταίων γνώσεων στις επικαιροποιήσεις των μακροπρόθεσμων στρατηγικών προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, προστασία των κτιρίων από ακραίες θερμοκρασίες και σχετική υποβάθμιση των υλικών και εφαρμογή κατάλληλων μηχανισμών χρηματοδότησης.
Περιγραφή του μέτρου	Πρώθηση της μόνωσης των κτιρίων και της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας σε κατοικίες και επιχειρήσεις μέσω μηχανισμών χρηματοδότησης. Στις επιλέξιμες δαπάνες περιλαμβάνονται η θερμομόνωση του κελύφους του κτιρίου (τοίχοι, δοκοί, οροφές κ.λπ.), η αντικατάσταση παραθύρων και κουφωμάτων, η εγκατάσταση συστημάτων σκίασης, η εγκατάσταση συστημάτων θέρμανσης/ψύξης υψηλής ενεργειακής απόδοσης, καθώς και η εγκατάσταση συστημάτων ανανεώσιμης ενέργειας (ηλιακοί θερμοσίφωνες/φωτοβολταϊκά συστήματα που λειτουργούν σε βάση με συμψηφισμό μέσω πιστωτικής χρέωσης - <i>net-billing</i>). Επιπλέον, μπορεί να χορηγηθεί χορηγία για μπαταρίες αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας.
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Εθνικό
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό) ¹⁷³	Υψηλό
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Χαμηλό
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή στους ευάλωτους πληθυσμούς	Βελτιωμένη άνεση και μειωμένη ευπάθεια σε ακραίες θερμοκρασίες. Η αυξημένη χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας μειώνει το εγχώριο ενεργειακό κόστος
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	Διατίθεται εθνική χρηματοδότηση για τοπικά σχέδια ανακαίνισης κτιρίων και προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	Η ενίσχυση /αύξηση της μόνωσης των κτιρίων και η αύξηση της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στις κατοικίες έχουν ως αποτέλεσμα τη μείωση της κατανάλωσης συμβατικών πηγών ενέργειας και κατ' επέκταση τη μείωση των εκπομπών.

¹⁷¹ Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: να εφαρμοστεί σε 2 έως 5 έτη, Χαμηλή: να εφαρμοστεί μετά από 5 έτη

¹⁷² Βλέπε <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/knowledge/tools/adaptation-support-tool/step-3-0>

¹⁷³ Χαμηλό: €100,000 ή λιγότερο: Μέσο: €100,000 EUR - €1,000,000· Υψηλό: πάνω από €1 εκατ.

Όνομασία του μέτρου	Πρόγραμμα «Ενεργειακή απόδοση — Αναβάθμιση κατοικιών»
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	Μειωμένες εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα (CO ₂).
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή	Μέση
Εμπόδια για την εφαρμογή	Διαθεσιμότητα χρηματοδότησης
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	Κανένας
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Υπηρεσία Βιομηχανίας και Τεχνολογίας, Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	Κλάδος Δομικών Προϊόντων της Διεύθυνσης Τεχνικών Υπηρεσιών και Ανάπτυξης του Υπουργείου Εσωτερικών
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/συνέργειες	Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Υψηλή
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση-σύντομη) ¹⁷⁴	Μακρά
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	Κατά την εφαρμογή
Χρηματοδότηση	Εθνικά Ταμεία
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> Αριθμός επικαιροποιήσεων
Σχετίζεται με	-

¹⁷⁴ Σύντομη: λιγότερο από 2 έτη, Μέση: από 2 έως 5 έτη, Μακρά: περισσότερα από 5 έτη

Ονομασία του μέτρου	Καλή συντήρηση και πιθανή αναβάθμιση των γραμμών μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας ώστε να λαμβάνεται υπόψη η προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή για ελαχιστοποίηση των απωλειών στο σύστημα
Αριθμός του μέτρου	ENER 3
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή) ¹⁷⁵	Υψηλή
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Ακραίες θερμοκρασίες, ξηρασίες, δασικές πυρκαγιές
Πρωτογενής τομέας	Ενέργεια
Δευτερογενής τομέας	Υποδομές, Μεταφορές και Κτίρια
Κατηγορία ΚΤΜ ¹⁷⁶	Φυσική και Τεχνολογική
Επιμέρους ΚΤΜ	Γκρίζες Επιλογές
Σκοπός του μέτρου	Διαχείριση που σχετίζεται με την υπερθέρμανση των γραμμών μεταφοράς και την προσαρμογή των υφιστάμενων συστημάτων μεταφορών στους αναγνωρισμένους κλιματικούς κινδύνους.
Περιγραφή του μέτρου	Διαχείριση αστοχιών και ζημιών που προκαλούνται από την υπερθέρμανση των γραμμών μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας.
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Εθνικό
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό) ¹⁷⁷	Υψηλό
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Μέσο προς Υψηλό
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή στους ευάλωτους πληθυσμούς	Μειωμένος κίνδυνος πυρκαγιάς για κοινότητες κοντά σε δάση από τα οποία διέρχονται αυτές οι γραμμές.
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	Η ασφάλεια παροχής υψηλότερης ισχύος ενισχύει την ανθεκτικότητα στις επιπτώσεις από τις κλιματικές αλλαγές
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	Οι μειωμένες απώλειες ενέργειας έχουν ως αποτέλεσμα τη μείωση της παγκόσμιας ζήτησης ενέργειας και τη μείωση των εκπομπών
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	Κανένα
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή	Μέση
Εμπόδια για την εφαρμογή	Αδειοδότηση Υψηλό κόστος
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	Κανένας
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Διαχειριστής Συστήματος Μεταφοράς Κύπρου (ΔΣΜΚ), Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου (Ιδιοκτήτης Συστήματος Μεταφοράς)
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	Τμήμα Δασών
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που	Δράσεις πρόληψης δασικών πυρκαγιών από το Τμήμα Δασών

¹⁷⁵ Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: να εφαρμοστεί σε 2 έως 5 έτη, Χαμηλή: να εφαρμοστεί μετά από 5 έτη

¹⁷⁶ Βλέπε <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/knowledge/tools/adaptation-support-tool/step-3-0>

¹⁷⁷ Χαμηλή: €100,000 ή λιγότερο: Μέση: €100,000 - €1,000,000· Υψηλή: πάνω από €1 εκατ.

Όνομασία του μέτρου	Καλή συντήρηση και πιθανή αναβάθμιση των γραμμών μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας ώστε να λαμβάνεται υπόψη η προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή για ελαχιστοποίηση των απωλειών στο σύστημα
ευθυγραμμίζονται/συνέργειες	
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Υψηλή
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση-σύντομη) ¹⁷⁸	Σύντομη
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	Μαζί με την εφαρμογή
Χρηματοδότηση	Δεκαετές Πρόγραμμα Ανάπτυξης Δικτύων - Μεταφορά
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> • km των γραμμών μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας που αντικαταστάθηκαν. • km γραμμών μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας που συντηρήθηκαν.
Πρόσθετες παρατηρήσεις	Ίδρυμα Έρευνας και Καινοτομίας (ΙΔΕΚ): Προσαρμόζει ορισμένα προγράμματα σε σχέση με αυτά τα θέματα και προωθεί προγράμματα για το σκοπό αυτό.
Σχετίζεται με	BIODIV 2n BIODIV 4n BIODIV 5 BIODIV 6n AGRI 6

¹⁷⁸ Σύντομη: λιγότερο από 2 έτη, Μέση: από 2 έως 5 έτη, Μακρά: περισσότερα από 5 έτη

Όνομασία του μέτρου	Αύξηση της ενεργειακής ασφάλειας της Κύπρου με την αύξηση της διασύνδεσης με τα διεθνή δίκτυα διανομής ενέργειας
Αριθμός του μέτρου	ENER 4
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή) ¹⁷⁹	Υψηλή
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Κάλυψη υψηλότερων ενεργειακών απαιτήσεων (π.χ. ψύξη) λόγω ακραίων θερμοκρασιών και διασφάλιση της ασφάλειας του εφοδιασμού λόγω απροσδόκητων ακραίων καιρικών φαινομένων που ενδέχεται να διακόψουν τον εφοδιασμό από την τοπική παραγωγή.
Πρωτογενής τομέας	Ενέργεια
Δευτερογενής τομέας	Κανένας
Κατηγορία ΚΤΜ	Φυσική και Τεχνολογική
Επιμέρους ΚΤΜ	Γκρίζες Επιλογές
Σκοπός του μέτρου	Διασύνδεση της Κύπρου με τα διευρωπαϊκά δίκτυα ενέργειας, ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου, όπως ορίζονται από τον ευρωπαϊκό κανονισμό 347/13. Η διασύνδεση συμβάλλει σε: διαφοροποίηση του ενεργειακού μείγματος της χώρας, εξάλειψη της ενεργειακής απομόνωσης, ενεργειακή ασφάλεια, ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς ενέργειας.
Περιγραφή του μέτρου	Έργα κοινού ενδιαφέροντος: α) Αγωγός αερίου EastMed· β) Great Sea Interconnector (πρώην EuroAsia)· γ) ανάπτυξη υποδομών φυσικού αερίου Cyprus Gas2EU .
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Εθνικό
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό) ¹⁸⁰	Υψηλό
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Υψηλό
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή στους ευάλωτους πληθυσμούς	Εξασφάλιση συνεχούς παροχής οικονομικά προσιτής ενέργειας.
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	Εξασφάλιση συνεχούς παροχής οικονομικά προσιτής ενέργειας.
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	Μείωση των εκπομπών λόγω της αυξημένης χρήσης φυσικού αερίου
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	Μείωση των εκπομπών από την τοπική παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας λόγω της αυξημένης χρήσης φυσικού αερίου
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή	Υψηλή
Εμπόδια για την εφαρμογή	Υψηλό κόστος, γεωπολιτικοί κίνδυνοι
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	Ενδεχόμενη χρήση μη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας.
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Οι φορείς υλοποίησης του έργου είναι υπεύθυνοι για την υλοποίηση των έργων, δηλαδή του «ΙΠΤΟ» για τον Great Sea Interconnector, της

¹⁷⁹ Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: να εφαρμοστεί σε 2 έως 5 έτη, Χαμηλή: να εφαρμοστεί μετά από 5 έτη

¹⁸⁰ Χαμηλή: €100,000 ή λιγότερο: Μέση: €100,000 - €1,000,000· Υψηλή: πάνω από €1 εκατ.

Όνομασία του μέτρου	Αύξηση της ενεργειακής ασφάλειας της Κύπρου με την αύξηση της διασύνδεσης με τα διεθνή δίκτυα διανομής ενέργειας
	«IGI Poseidon A.E.» για τον αγωγό EastMed και της «ΕΤΥΦΑ» για την ανάπτυξη υποδομών φυσικού αερίου Cyprus Gas2EU.
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	Η εθνική αρμόδια αρχή για τα Έργα Κοινού Ενδιαφέροντος και οι αρμόδιες αρχές που είναι υπεύθυνες για την αδειοδότηση. Ειδικά για τον «Great Sea Interconnector», σε περίπτωση που η Κύπρος αποφασίσει να συμμετάσχει στο μετοχικό κεφάλαιο, τον ρόλο αυτό θα τον αναλάβει μια Κρατική Οντότητα μαζί με άλλους μετόχους.
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/συνέργειες	Εθνικό Σχέδιο για το Κλίμα και την Ενέργεια
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Υψηλή
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση-σύντομη)¹⁸¹	Αναμένεται το 2029 (για τον «Great Sea Interconnector»)
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	Κατά τη σύνδεση
Χρηματοδότηση	Σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της ΕΕ, Μηχανισμός «Συνδέοντας την Ευρώπη» (ΜΣΕ), Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ), άλλα Επενδυτικά Ταμεία
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> Επιτυχής ολοκλήρωση της «δοκιμής αντοχής (stress test)»
Σχετίζεται με	-

¹⁸¹ Σύντομη: λιγότερο από 2 έτη, Μέση: από 2 έως 5 έτη, Μακρά: περισσότερα από 5 έτη

Όνομασία του μέτρου	Πρωώθηση νέων τεχνολογιών ανανεώσιμων πηγών ενέργειας που είναι ανθεκτικές υπό μεταβαλλόμενες κλιματικές συνθήκες, ενσωματώνοντας τεχνολογίες μετατροπής αποβλήτων σε ενέργεια
Αριθμός του μέτρου	ENER 5n
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή) ¹⁸²	Μέση
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Ακραία καιρικά φαινόμενα
Πρωτογενής τομέας	Ενέργεια
Δευτερογενής τομέας	Γεωργία
Κατηγορία ΚΤΜ ¹⁸³	Φυσική και Τεχνολογική
Επιμέρους ΚΤΜ	Τεχνολογικές Επιλογές
Σκοπός του μέτρου	Ενίσχυση της βιωσιμότητας του ενεργειακού τομέα, διασφάλιση της ενεργειακής ασφάλειας και στήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα (δηλ. περιορισμός της εξάρτησης και χρήσης ορυκτών καυσίμων), με παράλληλη προσαρμογή στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, όπως οι ακραίες θερμοκρασίες, οι διακυμάνσεις των καιρικών συνθηκών και η λειψυδρία, και συμβολή στη βελτίωση της διαχείρισης των οργανικών αποβλήτων.
Περιγραφή του μέτρου	<p>Προσαρμογή του συστήματος χρηματοδότησης που ισχύει από το 2018 για την προώθηση της εγκατάστασης μονάδων συμπαραγωγής ηλεκτρικής και θερμικής ενέργειας (ΣΗΘ) υψηλής απόδοσης έως 5MW στον εμπορικό, βιομηχανικό και δημόσιο τομέα στις απαιτήσεις της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791 για την ενεργειακή απόδοση.</p> <p>Η προγραμματισμένη αναθεώρηση θα καταστήσει επιλέξιμες για χρηματοδότηση τις μονάδες ΣΗΘ που τροφοδοτούνται με βιομεθάνιο/βιοαέριο.</p> <p>Το ΥΓΑΑΠ θα πρέπει να θέσει τις προϋποθέσεις/και να πραγματοποιήσει τις απαραίτητες επενδύσεις ώστε το βιομεθάνιο/βιοαέριο από οργανικά απόβλητα να είναι διαθέσιμο στην αγορά τα επόμενα χρόνια.</p>
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Εθνική κάλυψη
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό) ¹⁸⁴	Χαμηλό
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Χαμηλό
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή στους ευάλωτους πληθυσμούς	<ul style="list-style-type: none"> • Πρωθεί την ενεργειακή ασφάλεια μειώνοντας την εξάρτηση από εισαγόμενα ορυκτά καύσιμα και σταθεροποιώντας τις τιμές της ενέργειας. • Παρέχει αξιόπιστη παροχή ηλεκτρικού ρεύματος κατά τη διάρκεια ακραίων καιρικών φαινομένων, προς όφελος ευάλωτων πληθυσμών που επηρεάζονται δυσανάλογα από διακοπές και διαταραχές παροχής ηλεκτρισμού.

¹⁸² Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: να εφαρμοστεί σε 2 έως 5 έτη, Χαμηλή: να εφαρμοστεί μετά από 5 έτη

¹⁸³ Βλέπε <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/knowledge/tools/adaptation-support-tool/step-3-0>

¹⁸⁴ Χαμηλή: €100,000 ή λιγότερο: Μέση: €100,000 - €1,000,000· Υψηλή: πάνω από €1 εκατ.

Όνομασία του μέτρου	Πρώθηση νέων τεχνολογιών ανανεώσιμων πηγών ενέργειας που είναι ανθεκτικές υπό μεταβαλλόμενες κλιματικές συνθήκες, ενσωματώνοντας τεχνολογίες μετατροπής αποβλήτων σε ενέργεια
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	<ul style="list-style-type: none"> • Προωθεί την κοινωνική ισότητα: Η γεφύρωση του ενεργειακού χάσματος με την παροχή οικονομικά προσιτών και ανθεκτικών ενεργειακών λύσεων σε υποεξυπηρετούμενες περιοχές προωθεί την ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς και μειώνει τις περιφερειακές ανισότητες. • Ενισχύει την ανθεκτικότητα των παραγωγικών τομέων: Η τοπική γεωργία και η διαχείριση των υδάτινων πόρων μπορούν να επωφεληθούν από τις τεχνολογίες ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, υποστηρίζοντας τη βιώσιμη αγροτική ανάπτυξη. • Υποστηρίζει τη δημιουργία θέσεων εργασίας και την ανάπτυξη δεξιοτήτων: Η επέκταση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας δημιουργεί νέες ευκαιρίες απασχόλησης, ιδίως στην τεχνολογική ανάπτυξη, εγκατάσταση, συντήρηση και λειτουργία.
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	<ul style="list-style-type: none"> • Σημαντική μείωση των εκπομπών CO₂ από τη χρήση ορυκτών καυσίμων, συμβάλλοντας στην επίτευξη των εθνικών και ενωσιακών στόχων της Κύπρου για το κλίμα. • Έχει τη δυνατότητα να αυξήσει την ενεργειακή απόδοση μέσω της εφαρμογής προηγμένων τεχνολογιών ανανεώσιμων πηγών ενέργειας που ενσωματώνουν μέτρα ενεργειακής απόδοσης, μειώνοντας έτσι συνολικά την κατανάλωση ενέργειας και ελαχιστοποιώντας τις σχετικές εκπομπές.
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	<ul style="list-style-type: none"> • Μειώνει τις εκπομπές επιβλαβών ρύπων, όπως το διοξείδιο του θείου (SO₂), τα οξείδια του αζώτου (NO_x) και τα αιωρούμενα σωματίδια (PM), βελτιώνοντας την ποιότητα του αέρα και ωφελώντας τα οικοσυστήματα. • Εξάλειψη των κινδύνων πετρελαιοκηλίδων και χημικών απορροών που συνδέονται με τα ορυκτά καύσιμα, προστατεύοντας την ποιότητα του εδάφους και το θαλάσσιο περιβάλλον. • Αποτελεσματική διαχείριση οργανικών αποβλήτων.
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή	<ul style="list-style-type: none"> • Το μέτρο ευθυγραμμίζεται με τους στόχους της ΕΕ για το κλίμα και τις προτεραιότητες χρηματοδότησης, αυξάνοντας την πολιτική σκοπιμότητα και αξιοπιστία. • Είναι πιθανό να υπάρξει υψηλή δημόσια στήριξη, καθώς οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας ευθυγραμμίζονται με την αυξανόμενη περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση και τις ανησυχίες σχετικά με την κλιματική αλλαγή.
Εμπόδια για την εφαρμογή	<ul style="list-style-type: none"> • Περιορισμένη τεχνική εμπειρογνωμοσύνη για τον σχεδιασμό, την εγκατάσταση και τη διατήρηση ισχυρών συστημάτων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας θα μπορούσε να εμποδίσει την εφαρμογή τους. • Κανονιστικές και γραφειοκρατικές προκλήσεις. • Οι χρονοβόρες διαδικασίες αδειοδότησης θα μπορούσαν να καθυστερήσουν ή να περιπλέξουν τις εγκρίσεις μεμονωμένων έργων.
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> • Οι μεγάλης κλίμακας επενδύσεις σε μονάδες ΣΗΘ μπορούν να ανταγωνίζονται τη γεωργία και τη διατήρηση όταν δεν σχεδιάζονται προσεκτικά, με αποτέλεσμα ακούσιες αρνητικές επιπτώσεις, όπως:<ul style="list-style-type: none"> • Η αυξημένη ζήτηση για πρώτη ύλη για την παραγωγή βιοαερίου μπορεί να οδηγήσει σε υπερεξαγωγή γεωργικών

Όνομασία του μέτρου	Πρώθηση νέων τεχνολογιών ανανεώσιμων πηγών ενέργειας που είναι ανθεκτικές υπό μεταβαλλόμενες κλιματικές συνθήκες, ενσωματώνοντας τεχνολογίες μετατροπής αποβλήτων σε ενέργεια
	<p>υπολειμμάτων, ζωικών αποβλήτων ή ενεργειακών καλλιεργειών, υποβαθμίζοντας δυνητικά την ποιότητα του εδάφους και μειώνοντας τη γεωργική παραγωγικότητα.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Η καλλιέργεια ενεργειακών καλλιεργειών ειδικά για την παραγωγή βιοαερίου μπορεί να ανταγωνιστεί τους πόρους γης και ύδατος που απαιτούνται για την παραγωγή τροφίμων, επιδεινώνοντας τις ανησυχίες για την επισιτιστική ασφάλεια.
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας (ΥΕΕΒ) Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος (ΥΓΑΑΠ) - διασφάλιση της προμήθειας βιομεθανίου/αερίου μέσω της θέσπισης των προϋποθέσεων, της πραγματοποίησης των απαραίτητων επενδύσεων και της ανάπτυξης των απαραίτητων πολιτικών.
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας Κύπρου (ΡΑΕΚ), Διαχειριστής Συστήματος Διανομής (ΔΣΔ)
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/συνέργειες	Διαχείριση αποβλήτων
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Υψηλή
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση-σύντομη)¹⁸⁵	<p>Μέση προς Μακρά Μεσοπρόθεσμα επιτεύγματα:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Προσαρμογή του καθεστώτος χρηματοδότησης: Επικαιροποίηση του υφιστάμενου συστήματος χρηματοδότησης ώστε να ευθυγραμμιστεί με την Οδηγία (ΕΕ) 2023/1791, ώστε να διασφαλιστεί ότι οι μονάδες ΣΗΘ που τροφοδοτούνται με βιομεθάνιο/βιοαέριο καθίστανται επιλέξιμες για χρηματοδότηση. • Ανάπτυξη πολιτικής: Ανάπτυξη προϋποθέσεων και προτύπων για την παραγωγή, αποθήκευση και χρήση βιομεθανίου/βιοαερίου, με επικεφαλής το ΥΓΑΑΠ και τους σχετικούς ενδιαφερόμενους φορείς. • Ανάπτυξη Ικανοτήτων: Έναρξη προγραμμάτων κατάρτισης για τα ενδιαφερόμενα μέρη, συμπεριλαμβανομένων των γεωργών, των εταιρειών διαχείρισης αποβλήτων και των φορέων εκμετάλλευσης των μονάδων ΣΗΘ, προκειμένου να διασφαλιστεί η ετοιμότητα για την ενσωμάτωση βιομεθανίου/βιοαερίου. <p>Μακροπρόθεσμα επιτεύγματα:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Δημιουργία της αναγκαίας υποδομής για την παραγωγή και διανομή βιομεθανίου/βιοαερίου, συμπεριλαμβανομένων των εγκαταστάσεων αναερόβιας χώνευσης και των σημείων έγχυσης στο δίκτυο.
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για	Το μέτρο πιθανότατα θα αρχίσει να παρουσιάζει σημαντικές επιπτώσεις εντός 4-5 ετών (μεσοπρόθεσμα) , με πλήρη αποτελεσματικότητα και σημαντικά αποτελέσματα που θα

¹⁸⁵ Σύντομη: λιγότερο από 2 έτη, Μέση: από 2 έως 5 έτη, Μακρά: περισσότερα από 5 έτη

Όνομασία του μέτρου	Πρώθηση νέων τεχνολογιών ανανεώσιμων πηγών ενέργειας που είναι ανθεκτικές υπό μεταβαλλόμενες κλιματικές συνθήκες, ενσωματώνοντας τεχνολογίες μετατροπής αποβλήτων σε ενέργεια
να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	επιτευχθούν στο χρονικό πλαίσιο 8+ ετών (μακροπρόθεσμα) , υπό την προϋπόθεση της έγκαιρης ολοκλήρωσης των προαπαιτούμενων και των επενδύσεων υποδομής.
Χρηματοδότηση	Μέση Το ΥΕΕΒ εφαρμόζει, από το 2018, ένα σύστημα ισχύος 20 MW βάσει της αρχής της καθαρής τιμολόγησης (net-billing principle). Επιπλέον, τα Έργα Συμπαράγωγής Ηλεκτρισμού και Θερμότητας είναι επιλέξιμα για χρηματοδότηση στο πλαίσιο του προγράμματος επιχορήγησης « Εξοικονομώ – Αναβαθμίζω στις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις και Μη Κερδοσκοπικούς Οργανισμούς (2024) ». Θα μπορούσε να εξεταστεί το ενδεχόμενο θέσπισης καθεστώτος επιδοτήσεων από το ΥΓΑΑΠ για τη διασφάλιση της ασφάλειας του εφοδιασμού.
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> • Ποσοστό του υφιστάμενου συστήματος χρηματοδότησης που επικαιροποιήθηκε ώστε να ευθυγραμμιστεί με την Οδηγία (ΕΕ) 2023/1791, συμπεριλαμβανομένων των κριτηρίων επιλεξιμότητας για τις μονάδες ΣΗΘ βιομεθανίου/βιοαερίου. • Αριθμός μονάδων ΣΗΘ υψηλής απόδοσης (έως 5 MW) που είναι εγκατεστημένες στον εμπορικό, βιομηχανικό και δημόσιο τομέα, οι οποίες τροφοδοτούνται ειδικά με βιομεθάνιο/βιοαέριο. • Συνολικό ποσό της χρηματοδότησης που διατίθεται για την εγκατάσταση μονάδων ΣΗΘ βιομεθανίου/βιοαερίου.
Σχετικά με	-

Ενημερωτικά δελτία εκτίμησης επιπτώσεων για τα μέτρα της αλιείας και υδατοκαλλιέργειας

Όνομασία του μέτρου	Προστασία των οικοτόπων αναπαραγωγής
Αριθμός του μέτρου	FISH 1
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή) ¹⁸⁶	Υψηλή
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Ξηρασίες, καύσωνες
Πρωτογενής τομέας	Αλιεία και υδατοκαλλιέργεια
Δευτερογενής τομέας	Βιοποικιλότητα και οικοσυστήματα Δασοκομία
Κατηγορία ΚΤΜ¹⁸⁷	Λύσεις που βασίζονται στη φύση και προσεγγίσεις που βασίζονται στο οικοσύστημα
Επιμέρους ΚΤΜ	Μπλε επιλογές
Σκοπός του μέτρου	Εξασφάλιση βιώσιμης ιχθυοπαραγωγής
Περιγραφή του μέτρου	<ul style="list-style-type: none"> Καθορισμός απαγορευμένων περιοχών και περιόδων για τη βελτίωση της προστασίας των οικοτόπων, συμπεριλαμβανομένων των μη αλιευτικών ζωνών. Ανάπτυξη σχεδίων διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών, όπως απαιτείται από τη νομοθεσία, όταν δεν έχει ακόμη καταρτιστεί σχέδιο διαχείρισης. Αξιολόγηση του κατά πόσον το τρέχον δίκτυο προστατευόμενων θαλάσσιων περιοχών είναι ένα συνεκτικό και αντιπροσωπευτικό δίκτυο για την αντιμετώπιση των κινδύνων που συνδέονται με την κλιματική αλλαγή, όπως απαιτείται από την ΟΠΘΣ. Εισαγωγή και προώθηση της χρήσης αλιευτικών εργαλείων που περιορίζουν ή εξαλείφουν το παρεμπόδιτο αλιεύμα ειδών που δεν αποτελούν στόχο της αλιευτικής δραστηριότητας. Εισαγωγή και προώθηση αλιευτικών μεθόδων που έχουν περιορισμένες φυσικές επιπτώσεις στο περιβάλλον. Αύξηση της ευαισθητοποίησης — τόσο στον τομέα της αλιείας όσο και σε άλλους τομείς, όπως ο τουρισμός, σχετικά με τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής και τη σημασία της προστασίας της θάλασσας ως κρίσιμου παράγοντα για την εξασφάλιση αλιείας και το γεγονός ότι τα μέτρα αυτά οδηγούν σταδιακά σε αύξηση της απόδοσης των δραστηριοτήτων τους.
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Εθνικό και τοπικό
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό) ¹⁸⁸	Υψηλό
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Χαμηλό (έλεγχος)
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή	Εξετάζοντας προσεκτικά την κατανομή των πόρων, των υποδομών και των ευκαιριών, μπορεί να συμβάλει στην αντιμετώπιση των ανισοτήτων

¹⁸⁶ Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: πάνω από 2 έως 5 έτη, Μακρά: περισσότερα από 5 έτη

¹⁸⁷ Βλέπε <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/knowledge/tools/adaptation-support-tool/step-3-0>

¹⁸⁸ Χαμηλό: 100,000 EUR ή λιγότερο: Μέσο: 100,000 EUR — 1 000 000 EUR· Υψηλό: πάνω από 1 εκατ. ευρώ

Όνομασία του μέτρου	Προστασία των οικοτόπων αναπαραγωγής
στους ευάλωτους πληθυσμούς	και στη δημιουργία πιο δίκαιων κοινοτήτων ακόμη και σε ένα μεταβαλλόμενο κλίμα.
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	Η αποτελεσματική εφαρμογή του μέτρου θα διασφαλίσει την επίτευξη των στόχων των σχετικών πολιτικών της Οδηγίας-Πλαισίου για τη Θαλάσσια Στρατηγική, της Οδηγίας για τους Οικοτόπους και της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής για την καλή περιβαλλοντική κατάσταση και τη διατήρηση των οικοτόπων και της βιοποικιλότητας, οδηγώντας στην επίτευξη και τη διατήρηση βιώσιμων ιχθυαποθεμάτων.
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	Η αναπλήρωση των πληθυσμών ψαριών θα καταστήσει τα θαλάσσια οικοσυστήματα πιο ανθεκτικά στις αρνητικές επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, θα μειώσει τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου και θα αυξήσει τα αποθέματα άνθρακα στους ωκεανούς.
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	Αυτοί οι οικοτόποι θα αποτελέσουν επίσης πολύτιμο χώρο για άλλα είδη.
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή (υψηλή-μέση-χαμηλή)	<p>Το μέτρο είναι πολιτικά εφικτό, αλλά υπάρχουν ζητήματα, π.χ. όταν οι αποφάσεις επηρεάζουν τους επαγγελματίες αλιείς ή τις επιχειρήσεις υδατοκαλλιέργειας.</p> <p>Το μέτρο είναι κοινωνικά αποδεκτό, αλλά έχει κάποια εναντίωση από τους επαγγελματίες αλιείς. Ωστόσο, αυτοί αρχίζουν σταδιακά να βλέπουν τις θετικές επιδράσεις ορισμένων μέτρων που οδηγούν σταδιακά σε αύξηση των αποδόσεων στις δραστηριότητές τους.</p>
Εμπόδια για την εφαρμογή	Εναντίωση από τον αλιευτικό τομέα.
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	Αναποτελεσματική εφαρμογή.
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Τμήμα Αλιείας και Θαλάσσιων Ερευνών, ίσως με άλλες αρμόδιες αρχές, όπως η Λιμενική Αστυνομία για την επιβολή των κανονισμών αλιείας κ.λπ. Δάσος: προστασία των οικοτόπων αναπαραγωγής -> πηγές/ρέματα μέσω της διατήρησης των δασών
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	Αλιείς, επιχειρήσεις υδατοκαλλιέργειας.
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/συνέργειες	<p>Το μέτρο αυτό συνδέεται με μέτρα που σχετίζονται με την Οδηγία Πλαίσιο της ΕΕ για τη Θαλάσσια Στρατηγική, την Οδηγία για τους Οικοτόπους, την Οδηγία για τα πτηνά, την Οδηγία-Πλαίσιο για τα Ύδατα, την εφαρμογή της Οδηγίας για τον Θαλάσσιο Χωροταξικό Σχεδιασμό και τον Νόμο για την Αποκατάσταση της Φύσης.</p> <p>Υπάρχουν συνέργειες με τη Δασοκομία — για την προστασία των οικοτόπων αναπαραγωγής — και τον χωροταξικό σχεδιασμό.</p>
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Υψηλή
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση-σύντομη)	2025 και τακτικές επικαιροποιήσεις και προσαρμογή στις μεταβαλλόμενες συνθήκες [Έχει ήδη εφαρμοστεί στο πλαίσιο της τρέχουσας ΕΣΠ]
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	Μόλις τεθούν σε εφαρμογή τα σχέδια
Χρηματοδότηση	Χαμηλή χρηματοδότηση και προσωπικό
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	Αριθμός εγκριθέντων σχεδίων διαχείρισης Αύξηση των εκτιμώμενων ιχθυαποθεμάτων για τα στοχευόμενα είδη

Όνομασία του μέτρου	Προστασία των οικοτόπων αναπαραγωγής
Πρόσθετες παρατηρήσεις	Παρά το γεγονός ότι πολλά έχουν υλοποιηθεί ή υλοποιούνται, υπάρχει πάντα περιθώριο για βελτίωση ή προσαρμογή σε νέες αλλαγές. Οι συνθήκες του θαλάσσιου περιβάλλοντος αλλάζουν δυναμικά με την πάροδο του χρόνου και τα μέτρα θα πρέπει να αλλάζουν αναλόγως, π.χ. οι αριθμητικοί ή οι χρονικοί περιορισμοί της αλιείας με τράτα ενδέχεται να χρειαστεί να αλλάξουν και να καταστούν ακόμη πιο αυστηροί στο μέλλον, ανταποκρινόμενοι στις μεταβαλλόμενες συνθήκες.
Σχετίζεται με	BIODIV 1

Όνομασία του μέτρου	Βελτίωση της επιβολής της αλιευτικής νομοθεσίας και παρακολούθηση της αλιευτικής δραστηριότητας
Αριθμός του μέτρου	FISH 2n
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Υψηλή
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Κύματα καύσωνα, ξηρασίες
Πρωτογενής τομέας	Αλιεία και υδατοκαλλιέργεια
Δευτερογενής τομέας	Βιοποικιλότητα και οικοσυστήματα
Κατηγορία ΚΤΜ ¹⁸⁹	Διακυβέρνηση και θεσμικά όργανα
Επιμέρους ΚΤΜ	Διαχείριση και σχεδιασμός
Σκοπός του μέτρου	Διασφάλιση βιώσιμης αλιείας με τον έλεγχο της δραστηριότητας της επαγγελματικής και ερασιτεχνικής αλιείας.
Περιγραφή του μέτρου	<p>Σε ορισμένες περιόδους του έτους, ο ρυθμός αλιείας μπορεί να είναι 50:50 μεταξύ επαγγελματιών και ερασιτεχνικών αλιέων — συμπεριλαμβανομένων των σκαφών, της αλιεύσης με δίχτυα, των ψαροντούφεκων και άλλων μη αποδεκτών αλιευτικών μεθόδων και εργαλείων. Η υλοποίηση του μέτρου περιλαμβάνει τις ακόλουθες δραστηριότητες/στάδια:</p> <p>A. Ανάλυση της διοικητικής και τεχνικής ικανότητας παρακολούθησης της αλιευτικής δραστηριότητας, ανάλυση κενών της ισχύουσας νομοθεσίας, ευρήματα και συστάσεις.</p> <p>B. Σχεδιασμός και σταδιακή υλοποίηση των απαραίτητων δραστηριοτήτων για την εφαρμογή των συστάσεων που αναπτύχθηκαν κατά το στάδιο 1.</p> <p>Η επιβολή των κανονισμών και ο έλεγχος της ερασιτεχνικής αλιείας και η πρόληψη της παράνομης αλιείας θα είχαν ως αποτέλεσμα έναν πιο βιώσιμο τομέα αλιείας, συμβάλλοντας στη βιώσιμη παραγωγή ιχθύων.</p>
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Εθνικό και τοπικό
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό) ¹⁹⁰	Μέσο
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Μέσο
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή στους ευάλωτους πληθυσμούς	Η επιβολή των κανονισμών και ο έλεγχος της αλιευτικής δραστηριότητας θα είχαν ως αποτέλεσμα έναν πιο βιώσιμο αλιευτικό τομέα, ο οποίος θα βοηθούσε τη βιώσιμη παραγωγή ιχθύων και εμπορικών συναλλαγών.
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	Η εφαρμογή του μέτρου θα αποτρέψει τη ζημία των οικοτόπων μέσω της χρήσης μη αποδεκτών αλιευτικών μεθόδων και εργαλείων και της προστασίας των πληθυσμών των ιχθύων, μεταξύ άλλων με την πρόληψη της αλιεύσης μικρόσωμων ατόμων κ.λπ., υποστηρίζοντας έτσι την επίτευξη των στόχων των σχετικών πολιτικών της Οδηγίας-Πλαισίου για τη Θαλάσσια στρατηγική, της Οδηγίας για τους Οικοτόπους και της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής.
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	Κανένα

¹⁸⁹ Βλέπε <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/knowledge/tools/adaptation-support-tool/step-3-0>

¹⁹⁰ Χαμηλή: €100,000 ή λιγότερο: Μέση: €100,000 - €1,000,000· Υψηλή: πάνω από €1 εκατ.

Όνομασία του μέτρου	Βελτίωση της επιβολής της αλιευτικής νομοθεσίας και παρακολούθηση της αλιευτικής δραστηριότητας
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	Προστασία των οικοτόπων και των πληθυσμών των ιχθύων.
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Υψηλή
Εμπόδια για την εφαρμογή	Χαμηλό σε πόρους και εργαλεία/μηχανισμούς
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	Κανένας
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Τμήμα Αλιείας και Θαλάσσιων Ερευνών, ίσως με άλλες αρμόδιες αρχές (π.χ. Ακτοφυλακή για την επιβολή των κανονισμών αλιείας).
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	Ενώσεις Αλιέων
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/συνέργειες	Το μέτρο αυτό συνδέεται με μέτρα που σχετίζονται με την Οδηγία Πλαίσιο της ΕΕ για τη Θαλάσσια Στρατηγική, την Οδηγία για τους Οικοτόπους, την Οδηγία για τα Πτηνά και τον Νόμο για την Αποκατάσταση της Φύσης. Τομέας υδάτων: πιθανές συνέργειες για την επίτευξη των στόχων διαχείρισης για τη διατήρηση των ειδών στα εσωτερικά επιφανειακά ύδατα (χέλια)
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Μέση
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση-σύντομη)	Συνεχής δραστηριότητα, που χρειάζεται διαρκή βελτίωση
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	Σε εξέλιξη με την εφαρμογή
Χρηματοδότηση (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Χαμηλή
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> • Διενέργεια ανάλυσης της διοικητικής και τεχνικής ικανότητας για τον έλεγχο της αλιείας· ανάλυση των ελλείψεων της ισχύουσας νομοθεσίας· ευρήματα και συστάσεις. • Πρόγραμμα εργασίας για τη σταδιακή υλοποίηση των απαραίτητων δραστηριοτήτων για την εφαρμογή των συστάσεων που παρέχονται στο στάδιο 1. • Εφαρμοσμένες συστάσεις, αποτελέσματα. • Αριθμός επιθεωρήσεων που διενεργήθηκαν. • Αριθμός κυρώσεων που επιβλήθηκαν/έτος για παράνομη αλιεία (συμπεριλαμβανομένης της χρήσης μη εξουσιοδοτημένων αλιευτικών μεθόδων, αλίευσης νεαρών ατόμων κ.λπ.)
Σχετίζεται με	

Όνομασία του μέτρου	Ενίσχυση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή στο πλαίσιο της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής (ΚΑΛΠ), των εθνικών σχεδίων διαχείρισης και αποκατάστασης και του τομέα της υδατοκαλλιέργειας
Αριθμός του μέτρου	FISH 3n
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή) ¹⁹¹	Υψηλή
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Κύματα καύσωνα, ξηρασίες
Πρωτογενής τομέας	Αλιεία και υδατοκαλλιέργεια
Δευτερογενής τομέας	Βιοποικιλότητα και οικοσυστήματα
Κατηγορία ΚΤΜ ¹⁹²	Διακυβέρνηση και θεσμικά όργανα
Επιμέρους ΚΤΜ	Μέσα πολιτικής
Σκοπός του μέτρου	Ενίσχυση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή στην εθνική αλιευτική πολιτική της Κύπρου σύμφωνα με την αναθεωρημένη ΚΑΛΠ.
Περιγραφή του μέτρου	<p>Το 2023 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δρομολόγησε την ανακοίνωση: «Η κοινή αλιευτική πολιτική σήμερα και αύριο: ένα Σύμφωνο Αλιείας και Ωκεανών για βιώσιμη, επιστημονικά τεκμηριωμένα, καινοτόμο και χωρίς αποκλεισμούς διαχείριση της αλιείας»</p> <p>Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δρομολόγησε διαβούλευση σχετικά με την Κοινή Αλιευτική Πολιτική (ΚΑΛΠ), η οποία ολοκληρώθηκε τον Σεπτέμβριο του 2024. Τα αποτελέσματα των διαβουλεύσεων, παράλληλα με άλλες αναλύσεις και μελέτες, θα χρησιμοποιηθούν για την αξιολόγηση των επιδόσεων της ΚΑΛΠ όσον αφορά την επίτευξη των στόχων της, των οικονομικών της επιπτώσεων και της σημασίας της στο πλαίσιο των αναδύμενων αναγκών. Η Επιτροπή θα δημοσιεύσει συνοπτική έκθεση των διαβουλεύσεων, συμπεριλαμβανομένων των αποδεικτικών στοιχείων που συγκεντρώθηκαν, στις αρχές του 2025.</p> <p>Θεωρείται ότι αυτό θα οδηγήσει σε μια αναθεωρημένη ΚΑΛΠ που θα αντιμετωπίζει επίσης ευρύτερα τις προκλήσεις που σχετίζονται με την κλιματική αλλαγή. Ως εκ τούτου, προτείνεται να εξακολουθήσουν να λαμβάνονται υπόψη οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής κατά τον σχεδιασμό, την εφαρμογή και την παρακολούθηση της μελλοντικής ΚΑΛΠ στην Κύπρο. Ομοίως, η εθνική αλιευτική πολιτική θα ενσωματώσει ζητήματα σχετικά με την κλιματική αλλαγή στον σχεδιασμό, την εφαρμογή και την παρακολούθηση των σχεδίων διαχείρισης και αποκατάστασης, καθώς και στον τομέα της υδατοκαλλιέργειας.</p>
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Εθνικό και τοπικό
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό) ¹⁹³	Ανάλογα με τα ρητά μέτρα
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Ανάλογα με τα ρητά μέτρα
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή	Ανάλογα με τα ρητά μέτρα

¹⁹¹ Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: πάνω από 2 έως 5 έτη, Χαμηλή: περισσότερα από 5 έτη

¹⁹² Βλέπε <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/knowledge/tools/adaptation-support-tool/step-3-0>

¹⁹³ Χαμηλή: €100,000 ή λιγότερο: Μέση: €100,000 - €1,000,000· Υψηλή: πάνω από €1 εκατ.

Όνομασία του μέτρου	Ενίσχυση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή στο πλαίσιο της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής (ΚΑΛΠ), των εθνικών σχεδίων διαχείρισης και αποκατάστασης και του τομέα της υδατοκαλλιέργειας
στους ευάλωτους πληθυσμούς	
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	Βιωσιμότητα των τομέων της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας.
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	Κανένα
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	Προστασία της θαλάσσιας βιοποικιλότητας.
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Ανάλογα με τα συγκεκριμένα μέτρα, αλλά κυρίως υψηλή.
Εμπόδια για την εφαρμογή	Διαθεσιμότητα πόρων
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	Ανάλογα με τα ειδικά μέτρα
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Τμήμα Αλιείας και Θαλάσσιων Ερευνών
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	Ανάλογα με τα ειδικά μέτρα
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/συνέργειες	Οδηγία Πλαίσιο της ΕΕ για τη Θαλάσσια Στρατηγική, Οδηγία για τον Θαλάσσιο Χωροταξικό Σχεδιασμό και Νόμος για την Αποκατάσταση της Φύσης. Η εφαρμογή αυτού του μέτρου ΠΚΑ θα επιτρέψει την περαιτέρω εφαρμογή του μέτρου Fish 1.
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Εν αναμονή της έγκρισης της νέας Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής (ΚΑΛΠ)
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση-σύνομη)	1 έτος μετά την έγκριση της νέας ΚΑΛΠ
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	Ανάλογα με τα ειδικά μέτρα
Χρηματοδότηση (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Χαμηλή
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> • Ζητήματα σχετικά με την κλιματική αλλαγή που περιλαμβάνονται στον σχεδιασμό των πλάνων διαχείρισης και ανάκαμψης στο πλαίσιο της εθνικής ΚΑΛΠ. • Αριθμός μέτρων προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή που έχουν σχεδιαστεί στα πλάνα διαχείρισης και ανάκαμψης στο πλαίσιο της εθνικής ΚΑΛΠ.
Σχετίζεται με	

Όνομασία του μέτρου	Ανάπτυξη αλυσίδων αξίας
Αριθμός του μέτρου	FISH 4n
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Μέση
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Κύματα καύσωνα, ξηρασίες
Πρωτογενής τομέας	Αλιεία και υδατοκαλλιέργεια
Δευτερογενής τομέας	Τουρισμός Οικονομία, Βιομηχανία και Χρηματοοικονομικά
Κατηγορία ΚΤΜ¹⁹⁴	Διακυβέρνηση και Θεσμική
Επιμέρους ΚΤΜ	Συντονισμός, συνεργασία και δίκτυα
Σκοπός του μέτρου	Διασφάλιση και αύξηση της προστιθέμενης αξίας της τοπικής παραγωγής αλιείας και υδατοκαλλιέργειας, διασφαλίζοντας παράλληλα την κοινωνική, οικολογική και οικονομική βιωσιμότητα.
Περιγραφή του μέτρου	<p>α. Επενδύσεις σε υποδομές μεταποίησης και εμπορίας για την αύξηση της αξίας των τοπικών προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας.</p> <p>β. Υποστήριξη της ανάπτυξης τοπικών εμπορικών σημάτων και πιστοποιήσεων για την ποιότητα και τη βιωσιμότητα.</p> <p>γ. Επένδυση ώστε οι υδατοκαλλιέργειες να γίνουν πιο βιώσιμες, μέσω της βελτίωσης της διαχείρισης και άλλων μέτρων μείωσης του κόστους.</p> <p>δ. Ενθάρρυνση της διαφοροποίησης σε προϊόντα προστιθέμενης αξίας, όπως καπνιστά, αποξηραμένα ή μεταποιημένα θαλασσινά. Στήριξη των εν εξελίξει πρωτοβουλιών του ιδιωτικού τομέα θαλάσσιας υδατοκαλλιέργειας. Προώθηση της εσωτερικής υδατοκαλλιέργειας — όπως η πέστροφα και ο οξύρρυγχος.</p> <p>ε. Προώθηση των άμεσων πωλήσεων και των πλατφορμών ηλεκτρονικού εμπορίου για τη σύνδεση των παραγωγών με τους καταναλωτές. Υποστήριξη του έργου που ήδη επιτελεί ο ιδιωτικός τομέας.</p> <p>στ. Αύξηση της ευαισθητοποίησης σχετικά με την ποιότητα των τοπικών προϊόντων για την προώθηση της κατανάλωσής τους</p>
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Εθνικό και τοπικό
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό) ¹⁹⁵	Μέσο
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Μέσο
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή στους ευάλωτους πληθυσμούς	Βελτίωση του εισοδήματος της αλιευτικής κοινότητας και αντιμετώπιση της συνεχιζόμενης μείωσης του αριθμού των επαγγελματιών αλιέων στην Κύπρο. Παροχή ενός οικονομικά προσιτού, υψηλής ποιότητας προϊόντος στον καταναλωτή
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	Δημιουργία θέσεων εργασίας σε τοπικό επίπεδο στον τομέα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας, αλλά και στον τομέα του τουρισμού
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	Κανένα

¹⁹⁴ Βλέπε <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/knowledge/tools/adaptation-support-tool/step-3-0>

¹⁹⁵ Χαμηλή: €100,000 ή λιγότερο: Μέση: €100,000 - €1,000,000· Υψηλή: πάνω από €1 εκατ.

Όνομασία του μέτρου	Ανάπτυξη αλυσίδων αξίας
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	Κανένα
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Υψηλή πολιτική αποδοχή. Μέση κοινωνική αποδοχή: οι άνθρωποι διστάζουν να αγοράσουν μερικές φορές τοπικά προϊόντα, καθώς υπάρχει η πεποίθηση ότι η ποιότητα δεν είναι καλά ελεγχόμενη ή ρυθμισμένη.
Εμπόδια για την εφαρμογή	Έλλειψη κοινωνικής εμπιστοσύνης στην ποιότητα των τοπικών προϊόντων και στους μηχανισμούς και τους κανονισμούς ποιοτικού ελέγχου. Ανάγκη να αποκτήσουν εμπιστοσύνη στις διαδικασίες του ποιοτικού ελέγχου.
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	Κανένα
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Τμήμα Αλιείας και Θαλασσιών Ερευνών (για την εσωτερική υδατοκαλλιέργεια σε συνεργασία με το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων για την προώθηση της καλής οικολογικής/ χημικής κατάστασης των υδατικών συστημάτων ποταμών προκειμένου να διασφαλιστεί η ασφάλεια της κατανάλωσης ιχθύων αλιείας εσωτερικών υδάτων)
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	Επιχειρήσεις αλιείας και υδατοκαλλιέργειας Επιχειρήσεις λιανικού εμπορίου
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/ συνέργειες	Κοινή Αλιευτική Πολιτική (ΚΑΛΠ), Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Μέση
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση-σύντομη)	Συνεχής δραστηριότητα, που χρειάζεται συνεχή βελτίωση
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	Σε εξέλιξη με την εφαρμογή
Χρηματοδότηση (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Μέση
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	Ταμείο για τη στήριξη επενδύσεων που δημιουργούνται: έναρξη/σε εξέλιξη/ολοκληρώθηκε Αριθμός δραστηριοτήτων ευαισθητοποίησης ανά έτος
Σχετίζεται με	GOV 3n

Όνομασία του μέτρου	Προώθηση της αλιείας και της κατανάλωσης χωροκατακτητικών ξένων ειδών
Αριθμός του μέτρου	FISH 5n
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Υψηλή
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Κύματα καύσωνα, ξηρασίες
Πρωτογενής τομέας	Αλιεία και υδατοκαλλιέργεια
Δευτερογενής τομέας	Βιοποικιλότητα και οικοσυστήματα
Κατηγορία ΚΤΜ¹⁹⁶	Χρηματοοικονομικά
Επιμέρους ΚΤΜ	Χρηματοδοτικά μέσα και μέσα παροχής κινήτρων
Σκοπός του μέτρου	Έλεγχος των χωροκατακτητικών ειδών ιχθύων και προστασία της θαλάσσιας βιοποικιλότητας
Περιγραφή του μέτρου	Προώθηση της αλιείας και ευαισθητοποίηση σχετικά με τα χωροκατακτητικά ξένα είδη μέσω κινήτρων (όπως οικονομικά €/kg). Αυτό συμβαίνει επί του παρόντος για ορισμένα χωροκατακτητικά ξένα ψάρια και θα πρέπει να συνεχιστεί με πρόσθετα κονδύλια. Ορισμένα ψάρια (όπως τα <i>Lagocephalus</i> spp.) που δεν είναι βρώσιμα καταστρέφονται, ενώ άλλα όπως το λεοντόψαρο προωθούνται σε σεφ ξενοδοχείων και εστιατορίων με τον τρόπο καθαρισμού και μαγειρέματος για κατανάλωση. Υπήρξαν ορισμένα έργα επίδειξης που πρέπει να συνεχιστούν. Χρειάζονται οικονομικά κίνητρα — ιδιαίτερα σημαντικά για την προώθηση μέτρων για τις επιχειρήσεις (ιδίως τις ΜΜΕ).
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Εθνικό
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό) ¹⁹⁷	Μέσο
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Μέσο
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή στους ευάλωτους πληθυσμούς	Η εφαρμογή του μέτρου θα εξασφαλίσει τη βιωσιμότητα του αλιευτικού τομέα και του εμπορίου ιχθύων και θαλασσινών, επηρεάζοντας παράλληλα θετικά τον τουρισμό.
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	Η μείωση των χωροκατακτητικών ειδών είναι απαραίτητη για την αποκατάσταση της ισορροπίας των πληθυσμών των αυτόχθονων ειδών ιχθύων, αλλά και άλλων ειδών στα διάφορα τροφικά επίπεδα, για τη διατήρηση ή την αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και τη διατήρηση βιώσιμων ιχθυαποθεμάτων.
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	Κανένα
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	Προστασία της θαλάσσιας βιοποικιλότητας
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Υψηλή
Εμπόδια για την εφαρμογή	Χρηματοδότηση

¹⁹⁶ Βλέπε <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/knowledge/tools/adaptation-support-tool/step-3-0>

¹⁹⁷ Χαμηλή: €100,000 ή λιγότερο: Μέση: €100,000 - €1,000,000· Υψηλή: πάνω από €1 εκατ.

Όνομασία του μέτρου	Προώθηση της αλιείας και της κατανάλωσης χωροκατακτητικών ξένων ειδών
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	Κανένας
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Τμήμα Αλιείας και Θαλάσσιων Ερευνών
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	Αλιείς- Εστιατόρια
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/συνέργειες	Το μέτρο συνδέεται με μέτρα που σχετίζονται με την Οδηγία Πλαίσιο της ΕΕ για τη Θαλάσσια Στρατηγική, την Οδηγία Πλαίσιο για τα Ύδατα, την εφαρμογή της Οδηγίας για τον Θαλάσσιο Χωροταξικό Σχεδιασμό και τον Νόμο για την Αποκατάσταση της Φύσης.
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Υψηλή
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση-σύντομη)	2025
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	Μόλις τεθεί σε εφαρμογή το σχέδιο
Χρηματοδότηση (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Μέση έως Υψηλή
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> • Αριθμός πρωτοβουλιών που υλοποιήθηκαν για την προώθηση της αλιείας και της κατανάλωσης χωροκατακτητικών ξένων ειδών. • Εφαρμοσμένα κίνητρα για την προώθηση της αλιείας χωροκατακτητικών ξένων ειδών (€/kg · €/έτος). • Πραγματοποιηθέντα αλιεύματα χωροκατακτητικών ξένων ειδών (τόνοι/έτος).
Σχετίζεται με	GOV 6n

Ενημερωτικά δελτία εκτίμησης επιπτώσεων για τα μέτρα δασοκομίας

Όνομασία του μέτρου	Οι αρμόδιες υπηρεσίες στηρίζουν τη δασοκομία μέσω τουριστικού φόρου και δικτύων ενδιαφερόμενων φορέων για την ανάπτυξη βιώσιμων τουριστικών προσφορών
Αριθμός του μέτρου	FOR 1n
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή) ¹⁹⁸	Υψηλή
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Διάφορα
Πρωτογενής τομέας	Δασοκομία
Δευτερογενής τομέας	Τουρισμός
Κατηγορία ΚΤΜ¹⁹⁹	Οικονομικά και Χρηματοοικονομικά Διακυβέρνηση και θεσμικά όργανα
Επιμέρους ΚΤΜ	Χρηματοδοτικά μέσα και μέσα παροχής κινήτρων Συντονισμός, συνεργασία και δίκτυα
Σκοπός του μέτρου	Δημιουργία μηχανισμού χρηματοδότησης
Περιγραφή του μέτρου	Μέσω του τουριστικού φόρου, οι δήμοι θα μπορούσαν δυνητικά να χρηματοδοτήσουν βιώσιμες τουριστικές υποδομές, ανάπτυξη και προώθηση βιώσιμων τουριστικών προσφορών, προστασία των οικοσυστημικών υπηρεσιών σε περιοχές που αποτελούν τουριστικούς πόρους. Το μέτρο απαιτεί μελέτη των νομικών, οικονομικών και δημοσιονομικών επιπτώσεων. Δημιουργία δικτύου ενδιαφερόμενων φορέων (τοπικές αρχές, ΜΚΟ κ.λπ.) για την ανάπτυξη βιώσιμων τουριστικών προσφορών.
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Εθνικό/εθνικό σύνολο
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό) ²⁰⁰	Μέσο (;) (κυρίως ανάλογα με το κόστος της μελέτης τεκμηρίωσης)
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Μέσο
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή στους ευάλωτους πληθυσμούς	Καμία
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	Στήριξη της ανάπτυξης τοπικών βιώσιμων τουριστικών δραστηριοτήτων και της προστασίας των υπηρεσιών οικοσυστήματος που σχετίζονται με τη δασοκομία.
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	Δέσμευση CO ₂ λόγω διατηρούμενων δασών
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	Μείωση των αρνητικών επιπτώσεων του μη βιώσιμου τουρισμού.
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή	Πολιτικά εφικτό μόνο σε περίπτωση που υπάρχει μια ισχυρή — αξιόπιστη μελέτη τεκμηρίωσης Κοινωνικά αποδεκτό

¹⁹⁸ Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: πάνω από 2 έως 5 έτη, Χαμηλή: περισσότερα από 5 έτη

¹⁹⁹ Βλέπε <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/knowledge/tools/adaptation-support-tool/step-3-0>

²⁰⁰ Χαμηλή: €100,000 ή λιγότερο: Μέση: €100,000 - €1,000,000· Υψηλή: πάνω από €1 εκατ.

Οι αρμόδιες υπηρεσίες στηρίζουν τη δασοκομία μέσω τουριστικού φόρου και δικτύων ενδιαφερόμενων φορέων για την ανάπτυξη βιώσιμων τουριστικών προσφορών	
Εμπόδια για την εφαρμογή	Το Υπουργείο Οικονομικών δεν επιτρέπει τη δημιουργία Ειδικών Τοπικών Φορολογικών Συστημάτων με τοπικές μονάδες διαχείρισης για τη διαχείριση της εισπραξης του εν λόγω φόρου.
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	Αυξημένη τουριστική πίεση σε προστατευόμενες περιοχές και περιοχές υψηλής οικολογικής αξίας
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Υπουργείο Οικονομικών και Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	Τοπικές αρχές· ΜΚΟ· τουριστικοί φορείς και επιχειρήσεις· Ομοσπονδία Εργοδοτών & Βιομηχάνων Κύπρου (ΟΕΒ)
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/συνέργειες	Προστασία της βιοποικιλότητας Ο τουριστικός φόρος θα μπορούσε να είναι σημαντικός και για άλλους τομείς. Σύνδεση με τον τουρισμό: σημαντικός για τις επιχειρήσεις του τουριστικού τομέα που λειτουργούν μόνο κατά τη θερινή περίοδο
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Χαμηλή (χρειάζεται θεσμική καινοτομία για την ανακατανομή των φορολογικών ροών)
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση-σύντομη)²⁰¹	Μέση
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	Μόλις τεθούν σε εφαρμογή τα σχέδια και η χρηματοδότηση
Χρηματοδότηση	Θα υπάρξει ανάγκη για επιπλέον πόρους που θα δημιουργήσουν επιπλέον φόρτο.
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> • Αριθμός δικτύων ενδιαφερόμενων μερών που έχουν συσταθεί: έναρξη/σε εξέλιξη/ολοκληρώθηκε • Αριθμός παραγόμενων ευρώ • Αριθμός υποδομών που κατασκευάστηκαν από συγκεκριμένο φόρο
Σχετίζεται με	GOV 6n

²⁰¹ Σύντομη: λιγότερο από 2 έτη, Μέση: πάνω από 2 έως 5 έτη, Μακρά: περισσότερα από 5 έτη

Όνομασία του μέτρου	Αύξηση του προσωπικού πυρόσβεσης στο Τμήμα Δασών
Αριθμός του μέτρου	FOR 2n
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή) ²⁰²	Υψηλή
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Ακραίες θερμοκρασίες, ξηρασία, (δασικές πυρκαγιές)
Πρωτογενής τομέας	Δασοκομία
Δευτερογενής τομέας	ΔΚΚ
Κατηγορία ΚΤΜ ²⁰³	Γνώση και αλλαγή συμπεριφοράς
Επιμέρους ΚΤΜ	Ανάπτυξη ικανοτήτων, πρακτικές ενδυνάμωσης και τρόπου ζωής
Σκοπός του μέτρου	Μείωση των επιπτώσεων των δασικών πυρκαγιών
Περιγραφή του μέτρου	Για περισσότερες λεπτομέρειες, βλ. https://www.moa.gov.cy/moa/fd/fd.nsf/fd51_en/fd51_en?OpenDocument .
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Εθνικό
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό) ²⁰⁴	Μέσο (Εγγυημένος προϋπολογισμός)
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Μέσο
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή στους ευάλωτους πληθυσμούς	Μείωση του κινδύνου πυρκαγιάς σε όλες τις κοινότητες — ιδίως σε απομακρυσμένες πιο ευάλωτες αγροτικές κοινότητες.
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	Δημιουργία θέσεων εργασίας σε τοπικό επίπεδο
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	Βελτίωση των ικανοτήτων πυρόσβεσης και μείωση των εκπομπών από δασικές πυρκαγιές.
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	Μείωση των επιπτώσεων των δασικών πυρκαγιών
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή	Ναι
Εμπόδια για την εφαρμογή	Μη έγκριση από το Υπουργείο Οικονομικών για νέες προσλήψεις
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	Μείωση προσωπικού σε άλλες απαραίτητες δημόσιες υπηρεσίες για την πυροπροστασία και τη διαχείριση των δασών
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Τμήμα Δασών
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	Υπουργείο Οικονομικών
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/συνέργειες	Εδάφη: Προστασία ΟΑΕ (Οργανικός Άνθρακας Εδάφους) στα εδάφη
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Υψηλή

²⁰² Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: πάνω από 2 έως 5 έτη, Χαμηλή: περισσότερα από 5 έτη

²⁰³ Βλέπε <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/knowledge/tools/adaptation-support-tool/step-3-0>

²⁰⁴ Χαμηλή: €100,000 ή λιγότερο: Μέση: €100,000 - €1,000,000· Υψηλή: πάνω από €1 εκατ.

Όνομασία του μέτρου	Αύξηση του προσωπικού πυρόσβεσης στο Τμήμα Δασών
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση-σύντομη) ²⁰⁵	Βραχυπρόθεσμη
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	Βραχυπρόθεσμη
Χρηματοδότηση	Εγγυημένος προϋπολογισμός
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> • Αριθμός πρόσθετου προσωπικού που απασχολείται
Πρόσθετες παρατηρήσεις	Χρήσιμο. Ωστόσο, υπάρχει ανάγκη για επιπλέον στελέχωση του ΤΔ με προσωπικό πέρα από τις ευθύνες πυρόσβεσης.
Σχετίζεται με	

²⁰⁵ Σύντομη: λιγότερο από 2 έτη, Μέση: πάνω από 2 έως 5 έτη, Μακρά: περισσότερα από 5 έτη

Όνομασία του μέτρου	Αντιμετώπιση αυξημένου κινδύνου δασικών πυρκαγιών
Αριθμός του μέτρου	FOR 3
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή) ²⁰⁶	Υψηλή
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Δασικές πυρκαγιές
Πρωτογενής τομέας	Δασοκομία
Δευτερογενής τομέας	Βιοποικιλότητα Διαχείριση κινδύνου καταστροφών
Κατηγορία ΚΤΜ²⁰⁷	Φυσική και τεχνολογική
Επιμέρους ΚΤΜ	Τεχνολογικές επιλογές
Σκοπός του μέτρου	<ul style="list-style-type: none"> Μείωση του κινδύνου εκδήλωσης και εξάπλωσης δασικών πυρκαγιών. Προστασία σημαντικών δασικών οικοσυστημάτων και των εξαρτώμενων από αυτά ειδών χλωρίδας και πανίδας.
Περιγραφή του μέτρου	<p>Οι προτεινόμενες δράσεις περιλαμβάνουν</p> <p>A. Μείωση του κινδύνου εκδήλωσης και εξάπλωσης δασικών πυρκαγιών μέσω μέτρων όπως:</p> <ul style="list-style-type: none"> 100 % χρηματοδότηση των τεμαχιστών ξυλείας σε δασικές κοινότητες Δημιουργία περισσότερων ζωνών πυρόσβεσης στα δάση σε διαβούλευση με όλες τις αρμόδιες αρχές και λαμβάνοντας υπόψη τις πιθανές επιπτώσεις στη διατήρηση της άγριας πανίδας (βλ. https://www.moa.gov.cy/moa/fd/fd.nsf/fd51_en/fd51_en?OpenDocument για περισσότερες λεπτομέρειες) Προώθηση της ελεγχόμενης βόσκησης: Δοκιμαστικό σχέδιο υπό μελέτη για τη χρήση ελεγχόμενης βόσκησης γύρω από τα δάση για τη μείωση της βλάστησης (μελέτη βοσκοϊκανότητας) <p>B. Έγκαιρη ανίχνευση και αποτελεσματική και άμεση καταστολή των δασικών πυρκαγιών.</p> <p>C. Αποτελεσματική διαχείριση και αποκατάσταση των καμένων περιοχών μετά τις πυρκαγιές, με στόχο την αποκατάσταση και την ενίσχυση της φυσικής βλάστησης, τη μείωση του κινδύνου διάβρωσης και του μελλοντικού κινδύνου πυρκαγιών.</p> <p>D. Δημιουργία και δημοσίευση ενός ημερήσιου ψηφιακού χάρτη πρόβλεψης δασικών πυρκαγιών για την Κύπρο με βάση την τοπογραφία και τη μετεωρολογία.</p> <p>E. Εκστρατείες ευαισθητοποίησης του κοινού: εκπαίδευση και ενημέρωση για τη μείωση των δραστηριοτήτων που προκαλούν πυρκαγιές.</p>
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Εθνικό
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό) ²⁰⁸	Υψηλό
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Υψηλό

²⁰⁶ Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: πάνω από 2 έως 5 έτη, Χαμηλή: περισσότερα από 5 έτη

²⁰⁷ Βλέπε <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/knowledge/tools/adaptation-support-tool/step-3-0>

²⁰⁸ Χαμηλή: €100,000 ή λιγότερο: Μέση: €100,000 - €1,000,000· Υψηλή: πάνω από €1 εκατ.

Όνομασία του μέτρου	Αντιμετώπιση αυξημένου κινδύνου δασικών πυρκαγιών
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή στους ευάλωτους πληθυσμούς	Μειωμένος κίνδυνος δασικών πυρκαγιών
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	Μειωμένος κίνδυνος δασικών πυρκαγιών
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	Μείωση των εκπομπών από δασικές πυρκαγιές
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	Προστασία των δασικών οικοσυστημάτων
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή	Υψηλή
Εμπόδια για την εφαρμογή	Χρηματοδότηση. Εκτεταμένες ταινίες πυρόσβεσης συνδέονται με ανησυχίες για τις οικολογικές επιπτώσεις.
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	Οι ζώνες πυρόσβεσης μπορούν να έχουν αρνητικό αντίκτυπο στην προστασία της φύσης και στη διατήρηση της άγριας ζωής. Κάθε νέα προτεινόμενη διακοπή πυρός πρέπει να εξετάζεται σαφώς από όλες τις αρμόδιες αρχές, για παράδειγμα, την Υπηρεσία Θήρας και Πανίδας
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Τμήμα Δασών, Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	Ιδιωτικοί ιδιοκτήτες γης, διαχειριστές δασών Πολιτική άμυνα Επιβολή του νόμου
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/συνέργειες	Έμμεση Στρατηγική για τη Βιοποικιλότητα, Προστασία της ανθρώπινης ζωής, προστασία των περιουσιακών στοιχείων κ.λπ. Συνέργεια με Χωροταξικό Σχεδιασμό: δεν μπορούμε να μιλάμε για δασικές πυρκαγιές χωρίς να αντιμετωπίσουμε την πολιτική απομονωμένων κατοικιών. Σχέδια αγροτικής ανάπτυξης FOR 10n: Βασικό μέτρο για την επίτευξη της διατήρησης των δασικών οικοτόπων
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Υψηλή
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση-σύντομη)²⁰⁹	Το μέτρο περιλαμβάνεται στην ισχύουσα ΕΣΠ και την ανακοίνωση του Υπουργικού Συμβουλίου (2024) αλλά δεν έχει ακόμη εφαρμοστεί.
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	Θα πρέπει να εφαρμόζεται σε ετήσια βάση
Χρηματοδότηση	Υπουργείο Οικονομικών
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> Στατιστικά στοιχεία δασικών πυρκαγιών για περιστατικά εντός της πληγείσας περιοχής, δηλαδή περιοχή στην οποία έχουν εφαρμοστεί τα μέτρα
Πρόσθετες παρατηρήσεις	Μέτρο Δ: Είναι πολύ σημαντικό, αλλά δεν εφαρμόζεται πλήρως (κατάρτιση χαρτών κινδύνου πυρκαγιάς). Υπάρχει δυνατότητα βελτίωσης εάν εφαρμοστεί σε συνδυασμό με λεπτομερή γνώση της βλάστησης σε συγκεκριμένες περιοχές. Απαραίτητη πολιτική

²⁰⁹ Σύντομη: λιγότερο από 2 έτη, Μέση: πάνω από 2 έως 5 έτη, Μακρά: περισσότερα από 5 έτη

Όνομασία του μέτρου	Αντιμετώπιση αυξημένου κινδύνου δασικών πυρκαγιών
	απόφαση για την εξεύρεση και τη διάθεση του αναγκαίου προϋπολογισμού για την επίτευξη αυτού του στόχου. Ο μέσος χρόνος απόκρισης εντός των κρατικών δασών και της γύρω προστατευτικής περιοχής των 2 χιλιομέτρων είναι 12 λεπτά. Οι περιοχές με μείγμα ανθρώπινης δραστηριότητας κοντά/εντός των δασών θεωρούνται περιοχές υψηλού κινδύνου.
Σχετίζεται με	DRM 2n FOR 10n GOV 2n

Όνομασία του μέτρου	Ενσωμάτωση του κινδύνου πυρκαγιάς στον περιφερειακό σχεδιασμό και αξιοποίηση του δυναμικού των λύσεων που βασίζονται στη φύση στο πλαίσιο της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή
Αριθμός του μέτρου	FOR 4n
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή) ²¹⁰	Υψηλή
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Δασικές πυρκαγιές
Πρωτογενής τομέας	Δασοκομία
Δευτερογενής τομέας	Βιοποικιλότητα και Οικοσυστήματα Χωροταξικός Σχεδιασμός
Κατηγορία ΚΤΜ ²¹¹	Διακυβέρνηση και θεσμικά όργανα
Επιμέρους ΚΤΜ	Διαχείριση και σχεδιασμός
Σκοπός του μέτρου	Συμβολή στη μείωση του κινδύνου πυρκαγιών και αύξηση της ανθεκτικότητας σε αυτόν τον κίνδυνο, καθώς οι πυρκαγιές έχουν πολύ αρνητικό αντίκτυπο στο ισοζύγιο άνθρακα των δασών και στην ανθεκτικότητα των οικοσυστημάτων
Περιγραφή του μέτρου	<ul style="list-style-type: none"> Κινητοποίηση όλων των ενδιαφερόμενων φορέων στον τομέα των δασών, ιδίως των αρμόδιων τοπικών και περιφερειακών αρχών, ώστε να διασφαλιστεί ότι η διαχείριση των δασών προσαρμόζεται σταδιακά στην προβλεπόμενη αύξηση του κινδύνου δασικών πυρκαγιών (συχνότητα εμφάνισης και πληγείσες περιοχές). Διασφάλιση της συνέπειας του δυναμικού μετριασμού και προσαρμογής των πολιτικών διαχείρισης ή διατήρησης των δασών και της ανάκτησης και ανακύκλωσης της ξυλείας και της βιομάζας.
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Εθνικό
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό) ²¹²	Μέσο
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Μέσο
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή στους ευάλωτους πληθυσμούς	Ιδιαίτερη έμφαση μπορεί να δοθεί στους ευάλωτους πληθυσμούς κατά τον σχεδιασμό και την ΔΚΚ.
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	Ενσωμάτωση σχεδίων πυροπροστασίας στον περιφερειακό και τοπικό σχεδιασμό
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	Μείωση του κινδύνου δασικών πυρκαγιών και μείωση των εκπομπών CO ₂
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	Προστασία των δασικών οικοσυστημάτων και αύξηση της βιοποικιλότητας λόγω των NbS.
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή	Ναι. Οι κοινότητες θα απαιτήσουν να διατηρηθούν τα αναπτυξιακά δικαιώματα

²¹⁰ Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: πάνω από 2 έως 5 έτη, Χαμηλή: περισσότερα από 5 έτη

²¹¹ Βλέπε <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/knowledge/tools/adaptation-support-tool/step-3-0>

²¹² Χαμηλή: €100,000 ή λιγότερο: Μέση: €100,000 - €1,000,000· Υψηλή: πάνω από €1 εκατ.

Όνομασία του μέτρου	Ενσωμάτωση του κινδύνου πυρκαγιάς στον περιφερειακό σχεδιασμό και αξιοποίηση του δυναμικού των λύσεων που βασίζονται στη φύση στο πλαίσιο της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή
Εμπόδια για την εφαρμογή	Χρηματοδότηση και συνεργασία με άλλες αρχές και ιδιοκτήτες γης, ιδίως στις περιοχές των 2 χλμ. εκτός των δασών
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	Κανένας
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως με σχετική συμβολή και τεκμηρίωση από το Τμήμα Δασών
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	Τοπικές αρχές, ιδιώτες γαιοκτήμονες
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/συνέργειες	Τα σχέδια χωροταξικού σχεδιασμού και περιφερειακής ανάπτυξης μπορούν να το αντιμετωπίσουν αυτό Πολύ χρήσιμο για την πολιτική προστασία για να βοηθήσει στη μείωση του κινδύνου
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Υψηλή
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση-σύντομη) ²¹³	Μακρά
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	Μακρύς
Χρηματοδότηση	Επιπλέον χρηματοδότηση για το Τμήμα Δασών
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> • Αριθμός αναθεωρημένων χωροταξικών σχεδίων
Πρόσθετες παρατηρήσεις	Λύσεις που βασίζονται στη φύση, όπως οι παραδοσιακές γεωργικές πρακτικές ή η φυτεία ειδών που είναι πιο ανθεκτικά στις δασικές πυρκαγιές. Οι περισσότερες φωτιές προκαλούνται από ανθρώπους.
Σχετίζεται με	

²¹³ Σύντομη: λιγότερο από 2 έτη, Μέση: πάνω από 2 έως 5 έτη, Μακρά: περισσότερα από 5 έτη

Πρότυπο σχέσεων πυρκαγιάς-κλίματος για τον εντοπισμό περιοχών που είναι ευαίσθητες στον κίνδυνο δασικών πυρκαγιών	
Όνομασία του μέτρου	
Αριθμός του μέτρου	FOR 5n
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή) ²¹⁴	Χαμηλή
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Ακραίες θερμοκρασίες, ξηρασία, (δασικές πυρκαγιές)
Πρωτογενής τομέας	Δασοκομία
Δευτερογενής τομέας	Διαχείριση κινδύνου καταστροφών, πολιτική προστασία και υποδομές ζωτικής σημασίας
Κατηγορία ΚΤΜ²¹⁵	Γνώση και αλλαγή συμπεριφοράς
Επιμέρους ΚΤΜ	Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση
Σκοπός του μέτρου	Μείωση των κινδύνων δασικών πυρκαγιών και των επιπτώσεών τους.
Περιγραφή του μέτρου	Κάλυψη των υφιστάμενων κενών γνώσεων που εντοπίστηκαν σε προηγούμενα και εν εξελίξει ερευνητικά έργα. Το μοντέλο θα πρέπει να περιλαμβάνει εκτίμηση κινδύνου πυρκαγιάς, χαρακτηρισμό οικολογικά ευαίσθητων περιοχών κ.λπ.
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Εθνικό
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό) ²¹⁶	Χαμηλό
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Χαμηλό
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή στους ευάλωτους πληθυσμούς	Καμία
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	Βελτιωμένος σχεδιασμός κινδύνου πυρκαγιάς και μείωση της έκθεσης
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	Καμία
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	Βελτίωση της προστασίας των δασικών οικοσυστημάτων από τους κινδύνους των πυρκαγιών
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή	Ναι
Εμπόδια για την εφαρμογή	Δεν φαίνεται να έχει προτεραιότητα, ή ίσως να μην αποτιμάται επαρκώς
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	Κανένας
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Τμήμα Δασών με εξωτερική βοήθεια
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	Ιδιωτικός τομέας, ακαδημαϊκή κοινότητα, τοπικές αρχές, διαχείριση κινδύνου καταστροφών

²¹⁴ Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: να εφαρμοστεί σε 2 έως 5 έτη, Χαμηλή: εφαρμογή μετά από 5 έτη

²¹⁵ Βλέπε <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/knowledge/tools/adaptation-support-tool/step-3-0>

²¹⁶ Χαμηλή: €100,000 ή λιγότερο: Μέση: €100,000 - €1,000,000· Υψηλή: πάνω από €1 εκατ.

Όνομασία του μέτρου	Πρότυπο σχέσεων πυρκαγιάς-κλίματος για τον εντοπισμό περιοχών που είναι ευαίσθητες στον κίνδυνο δασικών πυρκαγιών
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/συνέργειες	Τα υφιστάμενα Σχέδια Διαχείρισης Δασών εξετάζουν ήδη τις δασικές πυρκαγιές. Τα έργα LIFE «JUNIPERCY» και «KEDROS» παρήγαγαν ήδη κάποιο είδος μοντέλου. Πολύ χρήσιμο για την πολιτική προστασία Συνέργειες με τις τοπικές αρχές
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Υψηλή
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση-σύντομη) ²¹⁷	Σύντομη
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	Μέσος
Χρηματοδότηση	Υπουργείο Οικονομικών — Χρηματοδότηση του Τμήματος Δασών για την πρόληψη των δασικών πυρκαγιών
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> • Αριθμός μελετών που υποβλήθηκαν και ολοκληρώθηκαν • Ανάπτυξη μοντέλων: έναρξη/σε εξέλιξη/ολοκληρώθηκε
Σχετίζεται με	

²¹⁷ Σύνομη: λιγότερο από 2 έτη, Μέση: μεταξύ 2 και 5 ετών, Μακρά: πάνω από 5 έτη

Όνομασία του μέτρου	Προώθηση της επανακαλλιέργειας εγκαταλελειμμένων γεωργικών γαιών
Αριθμός του μέτρου	FOR 6η
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή) ²¹⁸	Υψηλή
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Δασικές πυρκαγιές
Πρωτογενής τομέας	Δασοκομία
Δευτερογενής τομέας	Γεωργία Εδάφη Χωροταξικός Σχεδιασμός
Κατηγορία ΚΤΜ²¹⁹	Λύσεις που Βασίζονται στη Φύση και Προσεγγίσεις που Βασίζονται στο Οικοσύστημα
Επιμέρους ΚΤΜ	Πράσινες επιλογές
Σκοπός του μέτρου	Μείωση του κινδύνου δασικών πυρκαγιών σε εγκαταλελειμμένες γεωργικές εκτάσεις
Περιγραφή του μέτρου	Οι εγκαταλελειμμένες αγροτικές περιοχές που υπόκεινται σε διαδικασίες φυσικής δάσωσης είναι πιο ευάλωτες σε κινδύνους πυρκαγιάς λόγω έλλειψης διαχείρισης. Η προώθηση της ανακαλλιέργειας και της διαχείρισης αυτών των εδαφών μειώνει την έκθεση σε κίνδυνο πυρκαγιάς μέσω βελτιωμένης διαχείρισης.
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Εθνικό
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό) ²²⁰	Χαμηλό
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Χαμηλό
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή στους ευάλωτους πληθυσμούς	Ανάλογα με τον τρόπο με τον οποίο γίνεται αυτό, μπορεί να χρησιμοποιηθεί για δραστηριότητες καλλιέργειας ημι-ουσίας που επιτρέπουν σε ορισμένες ομάδες να παράγουν πρόσθετο εισόδημα
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	Διατήρηση των γεωργικών γαιών και της γεωργικής παραγωγής Ενίσχυση της ανάπτυξης στις αγροτικές κοινότητες
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	Μπορεί να σχεδιαστεί ως δέσμευση άνθρακα
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	Προστασία των δασικών οικοσυστημάτων λόγω του μειωμένου κινδύνου δασικών πυρκαγιών
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή	Ναι
Εμπόδια για την εφαρμογή	Κανένα ενδιαφέρον από τους αγρότες Η βιωσιμότητα του μέτρου εξαρτάται από το στάδιο στο οποίο βρίσκεται η φυσική αναδάσωση (Αλιεία, Βιοποικιλότητα)
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	Μπορεί να οδηγήσει σε αυξημένη ζήτηση νερού για άρδευση.
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως, Τμήμα Γεωργίας, Τμήμα Δασών
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	Γεωργοί, Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων

²¹⁸ Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: να εφαρμοστεί σε 2 έως 5 έτη, Χαμηλή: εφαρμογή μετά από 5 έτη

²¹⁹ Βλέπε <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/knowledge/tools/adaptation-support-tool/step-3-0>

²²⁰ Χαμηλή: €100,000 ή λιγότερο: Μέση: €100,000 - €1,000,000· Υψηλή: πάνω από €1 εκατ.

Όνομασία του μέτρου	Προώθηση της επανακαλλιέργειας εγκαταλελειμμένων γεωργικών γαιών
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/συνέργειες	Παράλληλα οφέλη για τη γεωργία, τη βιοποικιλότητα και τα εδάφη. Συνδέεται με τον χωροταξικό σχεδιασμό και πρέπει να αντιμετωπιστούν από κοινού. Εδάφη: προστασία της υποβάθμισης του εδάφους
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Υψηλή
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση-σύντομη) ²²¹	Μακρά
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	Μόλις καλλιεργηθούν εγκαταλελειμμένες γεωργικές εκτάσεις.
Χρηματοδότηση	Χαμηλή
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> • Έκταση που αποκαταστάθηκε μετά την εφαρμογή του μέτρου. • Επαλήθευση μέσω της διευκόλυνσης της τηλεπισκόπησης.
Σχετίζεται με	

²²¹ Σύντομη: λιγότερο από 2 έτη, Μέση: μεταξύ 2 και 5 ετών, Μακρά: πάνω από 5 έτη

Ανάπτυξη και εφαρμογή Στρατηγικού Σχεδίου για την προσαρμογή των δασών της Κύπρου στην κλιματική αλλαγή	
Όνομασία του μέτρου	
Αριθμός του μέτρου	FOR 7
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή) ²²²	Υψηλή
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Όλα
Πρωτογενής τομέας	Δασοκομία
Δευτερογενής τομέας	Βιοποικιλότητα
Κατηγορία ΚΤΜ²²³	Διακυβέρνηση και θεσμικά όργανα
Επιμέρους ΚΤΜ	Διαχείριση και σχεδιασμός
Σκοπός του μέτρου	Προσαρμογή των δασικών οικοσυστημάτων στην κλιματική αλλαγή και συμβολή των δασών στην προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή
Περιγραφή του μέτρου	Ο σχεδιασμός στρατηγικών για την προσαρμογή των δασικών οικοσυστημάτων στην κλιματική αλλαγή είναι ουσιαστικής σημασίας για την πρόληψη μεγαλύτερων αλλαγών και τη διευκόλυνση της επιτόπιας προσαρμογής των δασών και της μετανάστευσης ειδών. Οι στρατηγικές αυτές θα πρέπει να ακολουθούν μια προληπτική προσέγγιση για την αποφυγή ανεπιθύμητων συνεπειών και μη αναστρέψιμων απωλειών και ζημιών στα δασικά οικοσυστήματα. Για το σκοπό αυτό, το Τμήμα Δασών προτείνει την ανάπτυξη και εφαρμογή του «Μεσοπρόθεσμου Στρατηγικού Σχεδίου Προσαρμογής της Κυπριακής Δασοκομίας στην κλιματική αλλαγή». Σύμφωνα με τη Δήλωση Δασικής Πολιτικής του ΤΔ (2013) θα συμπεριληφθούν μέτρα προσαρμογής που θα καλύπτουν όλο το φάσμα δραστηριοτήτων, όπως έρευνα και παρακολούθηση της κατάστασης των δασών, δασοπονία και υγεία των φυτών, αναδάσωση και δασοκομία, φυτώρια, παραγωγή και χρήση δασικού πολλαπλασιαστικού υλικού, πανίδα, προστασία από δασικές πυρκαγιές και διαφώτιση.
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Εθνικό
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό) ²²⁴	Υψηλό
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Μέσο
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή στους ευάλωτους πληθυσμούς	Εξαρτάται από τη λεπτομερή στρατηγική. Θα αναπτυχθεί στο πλαίσιο της αναπτυξιακής διαδικασίας.
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	Το σχέδιο μπορεί να ευθυγραμμιστεί με τις τοπικές δραστηριότητες και σχέδια, ιδίως τον τουρισμό.
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	Διατήρηση της ικανότητας αποθήκευσης άνθρακα των δασών, μειωμένος κίνδυνος εκπομπών από δασικές πυρκαγιές
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	Διατήρηση των δασικών οικοσυστημάτων

²²² Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: να εφαρμοστεί σε 2 έως 5 έτη, Χαμηλή: εφαρμογή μετά από 5 έτη

²²³ Βλέπε <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/knowledge/tools/adaptation-support-tool/step-3-0>

²²⁴ Χαμηλή: €100,000 ή λιγότερο: Μέση: €100,000 - €1,000,000· Υψηλή: πάνω από €1 εκατ.

Όνομασία του μέτρου	Ανάπτυξη και εφαρμογή Στρατηγικού Σχεδίου για την προσαρμογή των δασών της Κύπρου στην κλιματική αλλαγή
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή	Υψηλή
Εμπόδια για την εφαρμογή	Ανάγκη για περισσότερους ανθρώπινους πόρους. Ορισμένες φορές υπάρχουν συγκρούσεις μεταξύ των αρμοδιοτήτων των αρχών όσον αφορά τους στόχους (π.χ. η αραίωση των δασών θα μπορούσε να θεωρηθεί απώλεια οικοτόπων προστατευόμενων ειδών πτηνών).
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	Κανένας
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Τμήμα Δασών, Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	Κανένας
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/συνέργειες	Δασική Πολιτική, Στρατηγική για τη Βιοποικιλότητα
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Υψηλή
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση-σύντομη) ²²⁵	Περιλαμβάνεται στην τρέχουσα ΕΣΠ της Κύπρου
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	Δασική απογραφή κάθε 10 χρόνια, συνεχείς προσπάθειες βελτίωσης
Χρηματοδότηση	Σε εξέλιξη στο πλαίσιο του ετήσιου προϋπολογισμού του Τμήματος
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> • Στρατηγικό σχέδιο για την προσαρμογή των δασών της Κύπρου στην κλιματική αλλαγή: έναρξη/σε εξέλιξη/ολοκληρώθηκε • Για την εφαρμογή, η στρατηγική θα πρέπει να αναπτύξει τα δικά της μέτρα ανάλογα με τα μέτρα
Σχετίζεται με	BIODIV 10n

²²⁵ Σύντομη: λιγότερο από 2 έτη, Μέση: μεταξύ 2 και 5 ετών, Μακρά: πάνω από 5 έτη

Όνομασία του μέτρου	Έρευνα, συλλογή δεδομένων και συστηματική παρακολούθηση των επιπτώσεων των βιοτικών και αβιοτικών παραγόντων που σχετίζονται με την κλιματική αλλαγή στα δάση/ επιλογή και χρήση κατάλληλων δασικών ειδών με υψηλή αντοχή σε δυσμενείς κλιματικές συνθήκες (π.χ. ξηρασία)
Αριθμός του μέτρου	FOR 8
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή) ²²⁶	Υψηλή
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Δασικές πυρκαγιές, καύσωνες, ξηρασίες
Πρωτογενής τομέας	Δασοκομία
Δευτερογενής τομέας	Βιοποικιλότητα
Κατηγορία ΚΤΜ²²⁷	Γνώση και αλλαγή συμπεριφοράς
Επιμέρους ΚΤΜ	Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση
Σκοπός του μέτρου	Αντιμετώπιση του αυξημένου κινδύνου ζημίας λόγω ξηρασίας/ μείωσης της παραγωγικότητας των δασών και βελτίωση των γνώσεων σχετικά με τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στα δάση.
Περιγραφή του μέτρου	Τα μέτρα αυτά προβλέπονται για: Α. Την ταξινόμηση των δασικών ειδών ανάλογα με το δυναμικό προσαρμογής τους στην κλιματική αλλαγή. Β. Προσδιορισμός των περιοχών υψηλού κινδύνου (με αποτελέσματα από το FOR 5n) όπου θα πρέπει να προταθούν ειδικές παρεμβάσεις και μέτρα για την προστασία και την προσαρμογή των δασών. Γ. Η χρήση ιθαγενών ειδών σε δράσεις αποκατάστασης, τα οποία είναι καλά προσαρμοσμένα στην ξηρασία. Δ. Έρευνα σχετικά με την επιλογή κατάλληλου αναπαραγωγικού υλικού με χαρακτηριστικά αντοχής στην ξηρασία και στα παράσιτα.
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Εθνικό
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό) ²²⁸	Υψηλό
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Υψηλό
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή στους ευάλωτους πληθυσμούς	Καμία
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	Βάση δεδομένων/Ικανότητα για εφαρμοσμένη έρευνα
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	Διατήρηση των ικανοτήτων αποθήκευσης άνθρακα των δασών
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	Διατήρηση των δασικών οικοσυστημάτων

²²⁶ Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: να εφαρμοστεί σε 2 έως 5 έτη, Χαμηλή: εφαρμογή μετά από 5 έτη

²²⁷ Βλέπε <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/knowledge/tools/adaptation-support-tool/step-3-0>

²²⁸ Χαμηλή: €100,000 ή λιγότερο: Μέση: €100,000 - €1,000,000· Υψηλή: πάνω από €1 εκατ.

Όνομασία του μέτρου	Έρευνα, συλλογή δεδομένων και συστηματική παρακολούθηση των επιπτώσεων των βιοτικών και αβιοτικών παραγόντων που σχετίζονται με την κλιματική αλλαγή στα δάση/ επιλογή και χρήση κατάλληλων δασικών ειδών με υψηλή αντοχή σε δυσμενείς κλιματικές συνθήκες (π.χ. ξηρασία)
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή	Υψηλή
Εμπόδια για την εφαρμογή	Περιορισμένοι πόροι, μη αποτελεσματικές διατομεακές συνέργειες, ζητήματα διακυβέρνησης
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	Καμία
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Τμήμα Δασών, Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	Ακαδημαϊκή κοινότητα
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/ συνέργειες	<ul style="list-style-type: none"> Απαιτείται βάσει του νόμου για την παρακολούθηση των δασών και του τομέα LULUCF. Δάσωση σε ιδιωτικές εκτάσεις μέσω του ΠΑΑ και της αραίωσης των δασών
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Υψηλή
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση-σύντομη)²²⁹	Περιλαμβάνεται στην τρέχουσα ΕΣΠ
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	Μακρύς
Χρηματοδότηση	Χαμηλή
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> Ανάπτυξη συστήματος παρακολούθησης: έναρξη/σε εξέλιξη/ολοκληρώθηκε
Πρόσθετες παρατηρήσεις	<ul style="list-style-type: none"> Συνέχιση της παρακολούθησης των βιοτικών παραμέτρων, των παραμέτρων ρύπανσης, του διεθνούς προγράμματος συνεργασίας για την αξιολόγηση και την παρακολούθηση των επιπτώσεων της ατμοσφαιρικής ρύπανσης στα δάση, ICP-FORESTS. Πρέπει να γίνει εντός του υπουργείου. Τηλεπισκόπηση και παρακολούθηση εδάφους. Η δάσωση δεν πρέπει να πραγματοποιείται με ένα μόνο είδος, ώστε να υπάρχουν περισσότερες πιθανότητες επιτυχίας. Επί του παρόντος, η συλλογή σπόρων από συγκεκριμένη περιοχή για την καλλιέργεια νέων δένδρων θα χρησιμοποιηθεί για αναδάσωση/δάσωση στις ίδιες περιοχές όπου συλλέχθηκαν οι σπόροι, ώστε τα δέντρα να προσαρμόζονται ευκολότερα στο κλίμα.
Σχετίζεται με	

²²⁹ Σύντομη: λιγότερο από 2 έτη, Μέση: μεταξύ 2 και 5 ετών, Μακρά: πάνω από 5 έτη

Όνομασία του μέτρου	Παρακολούθηση πληθυσμού παρασίτων για έγκαιρο εντοπισμό τους και εντοπισμό πιθανών επιδημιών
Αριθμός του μέτρου	FOR 9
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή) ²³⁰	Υψηλή
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Όλες
Πρωτογενής τομέας	Δασοκομία
Δευτερογενής τομέας	Βιοποικιλότητα και οικοσυστήματα
Κατηγορία ΚΤΜ ²³¹	Διακυβέρνηση και θεσμικά όργανα
Επιμέρους ΚΤΜ	Διαχείριση και σχεδιασμός
Σκοπός του μέτρου	Αντιμετώπιση του αυξημένου κινδύνου προσβολής από παράσιτα, παθογόνα έντομα (ασθένειες) κ.λπ. ενδημικά στα δάση της Κύπρου ή που ανήκουν στην κατηγορία των οργανισμών καραντίνας.
Περιγραφή του μέτρου	<p>Το μέτρο αυτό προβλέπεται για:</p> <p>A. Χρήση διαθέσιμων δεδομένων από την παρακολούθηση των πληθυσμών επιβλαβών δασικών οργανισμών (οργανισμοί ενδημικοί στην Κύπρο ή οργανισμοί καραντίνας που μπορούν να εισαχθούν όπως π.χ. <i>Ips sexdentatus</i> και <i>Bursaphelenchus xylophilus</i>) στα δάση της Κύπρου και η ανάπτυξη συγκεκριμένων μοντέλων για την πρόβλεψη της μετατόπισης της περιοχής εξάπλωσής τους με βάση διάφορα σενάρια κλιματικής αλλαγής, προκειμένου να αντιμετωπιστούν εγκαίρως οι επιπτώσεις που προκαλούν.</p> <p>B. Έλεγχος του πληθυσμού παρασίτων σε περιοχές όπου εμφανίζονται σοβαρά προβλήματα. Ο έλεγχος αυτός μπορεί να εφαρμοστεί μέσω πρακτικών που δεν διαταράσσουν την οικολογική ισορροπία των δασικών οικοσυστημάτων, όπως η εφαρμογή ολοκληρωμένης φυτοπροστασίας.»</p>
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Εθνικό
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό) ²³²	Υψηλό
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Χαμηλό
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή στους ευάλωτους πληθυσμούς	Καμία
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	Η αποτελεσματικότητα του μέτρου μπορεί να ωφελήσει τον τοπικό πληθυσμό
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	Η αυξημένη υγεία των δασικών οικοσυστημάτων ενισχύει τη δέσμευση CO ₂
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	Εξασφαλισμένη βιοποικιλότητα

²³⁰ Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: να εφαρμοστεί σε 2 έως 5 έτη, Χαμηλή: εφαρμογή μετά από 5 έτη

²³¹ Βλέπε <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/knowledge/tools/adaptation-support-tool/step-3-0>

²³² Χαμηλή: €100,000 ή λιγότερο: Μέση: €100,000 - €1,000,000· Υψηλή: πάνω από €1 εκατ.

Όνομασία του μέτρου	Παρακολούθηση πληθυσμού παρασίτων για έγκαιρο εντοπισμό τους και εντοπισμό πιθανών επιδημιών
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή	Υψηλή
Εμπόδια για την εφαρμογή	Χρειάζονται πρόσθετοι πόροι
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	Κανένας
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Τμήμα Δασών
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	Κτηνιατρικές Υπηρεσίες
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/συνέργειες	Στρατηγική για τη Βιοποικιλότητα, Οδηγία για τους Οικοτόπους, Οδηγία για τα Πτηνά
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Υψηλή
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση-σύντομη) ²³³	Μακρά
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	Σε ετήσια και μακροπρόθεσμη βάση
Χρηματοδότηση	Απαιτείται πρόσθετη χρηματοδότηση
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> Παρακολούθηση των εστιών επιβλαβών οργανισμών που διαπιστώθηκαν: έναρξη/σε εξέλιξη/ολοκληρώθηκε
Σχετίζεται με	

²³³ Σύντομη: λιγότερο από 2 έτη, Μέση: μεταξύ 2 και 5 ετών, Μακρά: πάνω από 5 έτη

Όνομασία του μέτρου	Ανάπτυξη σχεδίων και στρατηγικών διαχείρισης δασών για την Κύπρο που λαμβάνουν υπόψη την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, ώστε να διασφαλίζεται η συνεχής παροχή αγαθών και υπηρεσιών οικοσυστήματος και η βελτίωση των δασικών πόρων
Αριθμός του μέτρου	FOR 10n
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή) ²³⁴	Υψηλή
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Όλες
Πρωτογενής τομέας	Δασοκομία
Δευτερογενής τομέας	Βιοποικιλότητα και οικοσυστήματα Χωροταξικός σχεδιασμός
Κατηγορία ΚΤΜ ²³⁵	Διακυβέρνηση και θεσμικά όργανα
Επιμέρους ΚΤΜ	Διαχείριση και σχεδιασμός
Σκοπός του μέτρου	Καλύτερη και πιο ολιστική διαχείριση των δασών
Περιγραφή του μέτρου	Η ανάπτυξη αποτελεσματικών σχεδίων και στρατηγικών διαχείρισης των δασών είναι απαραίτητη για τη διασφάλιση της μακροπρόθεσμης υγείας και βιωσιμότητας των δασών. Εδώ είναι μια γενική περιγραφή της διαδικασίας: Α. Καθορισμός σκοπών και στόχων Β. Διενέργεια ολοκληρωμένης δασικής απογραφής Γ. Ανάπτυξη ζωνών διαχείρισης Δ. Δημιουργία σχεδίων διαχείρισης, τα οποία ενσωματώνουν την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή Ε. Ανάπτυξη στρατηγικών για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στα δάση ΣΤ. Εφαρμογή και παρακολούθηση
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Εθνικό
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό) ²³⁶	Υψηλό
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Υψηλό
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή στους ευάλωτους πληθυσμούς	Ορισμένες φορές υπάρχουν συγκρούσεις μεταξύ των αρμοδιοτήτων των αρχών όσον αφορά τους στόχους (π.χ. η αραίωση των δασών θα μπορούσε να θεωρηθεί απώλεια οικοτόπων προστατευόμενων ειδών πτηνών)
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	Επιτρέπει τη σύνδεση με τουριστικές δραστηριότητες που θα μπορούσαν να αυξήσουν το εισόδημα των περιφερειών. Εξασφάλιση και αύξηση των χώρων αναψυχής
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	Θα μπορούσε επίσης να χρησιμοποιηθεί για την αύξηση των προσπαθειών μετριασμού
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	Εξασφαλισμένη βιοποικιλότητα
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή	Υψηλή

²³⁴ Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: να εφαρμοστεί σε 2 έως 5 έτη, Χαμηλή: εφαρμογή μετά από 5 έτη

²³⁵ Βλέπε <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/knowledge/tools/adaptation-support-tool/step-3-0>

²³⁶ Χαμηλή: €100,000 ή λιγότερο: Μέση: €100,000 - €1,000,000· Υψηλή: πάνω από €1 εκατ.

Όνομασία του μέτρου	Ανάπτυξη σχεδίων και στρατηγικών διαχείρισης δασών για την Κύπρο που λαμβάνουν υπόψη την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, ώστε να διασφαλίζεται η συνεχής παροχή αγαθών και υπηρεσιών οικοσυστήματος και η βελτίωση των δασικών πόρων
Εμπόδια για την εφαρμογή	Ορισμένες φορές υπάρχουν συγκρούσεις μεταξύ των αρμοδιοτήτων των αρχών όσον αφορά τους στόχους (π.χ. η αραίωση των δασών θα μπορούσε να θεωρηθεί απώλεια οικοτόπων προστατευόμενων ειδών πτηνών)
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	Κανένας
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Τμήμα Δασών
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	Άλλοι ιδιοκτήτες δασών, δηλαδή τοπικές αρχές, Τμήμα Περιβάλλοντος και Υπηρεσία Θήρας και Πανίδας, εάν πρόκειται για περιοχή Natura 2000
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/συνέργειες	Χωροταξικός σχεδιασμός, σχέδια διαχείρισης Natura 2000
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Υψηλή
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση-σύντομη)²³⁷	Μακρά
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	Μακρύς
Χρηματοδότηση	Τεχνική Υποστήριξη DG Reform
Δείκτης για την επαλήθευση της πρόδου εφαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> Αριθμός σχεδίων και στρατηγικών διαχείρισης δασών: έναρξη/σε εξέλιξη/ολοκληρώθηκε
Σχετίζεται με	

²³⁷ Σύντομη: λιγότερο από 2 έτη, Μέση: μεταξύ 2 και 5 ετών, Μακρά: πάνω από 5 έτη

Ενημερωτικά δελτία εκτίμησης επιπτώσεων για τα μέτρα διακυβέρνησης

Όνομασία του μέτρου	Επέκταση και επικαιροποίηση των γνώσεων σχετικά με τις επιπτώσεις και τον κίνδυνο της κλιματικής αλλαγής στους διάφορους τομείς (επικαιροποίηση CRV)
Αριθμός του μέτρου	GOV 1n
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή) ²³⁸	Υψηλή
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Όλες
Πρωτογενής τομέας	Διατομεακός
Δευτερογενής τομέας	Διατομεακός
Κατηγορία ΚΤΜ²³⁹	Γνώση και αλλαγή συμπεριφοράς
Επιμέρους ΚΤΜ	Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση
Σκοπός του μέτρου	Παραγωγή επικαιροποιημένων πληροφοριών για την εκτίμηση των επιπτώσεων και των κινδύνων της κλιματικής αλλαγής στους διάφορους τομείς σύμφωνα με τα πλέον πρόσφατα διαθέσιμα κλιματικά μοντέλα και σενάρια.
Περιγραφή του μέτρου	<p>Τα μέτρα και οι αποφάσεις προσαρμογής πρέπει να βασίζονται σε μια ολοκληρωμένη και επικαιροποιημένη κατανόηση των κινδύνων και των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής. Εκτός από τις ειδικές δράσεις παραγωγής γνώσεων που προτείνονται στα τομεακά μέτρα, στο πλαίσιο της ΕΣΠ, θα προωθηθούν οι ακόλουθες δράσεις:</p> <p>A. Ενσωμάτωση των συνεισφορών που παράγονται από διαδοχικές IPCC στις αξιολογήσεις κινδύνου και τρωτότητας και στον καθορισμό των μέτρων προσαρμογής.</p> <p>B. Επικαιροποίηση της εθνικής αξιολόγησης κινδύνου και τρωτότητας για το κλίμα κάθε 6 έτη.</p> <p>Γ. Ανάπτυξη κατευθυντήριων γραμμών για την προετοιμασία τομεακών αξιολογήσεων των κινδύνων της κλιματικής αλλαγής και των εκτιμήσεων επιπτώσεων (περιεχόμενα και συνιστώμενες μεθοδολογίες για τομεακές αξιολογήσεις).</p> <p>Δ. Ανάπτυξη πρακτικών εργαλείων (προβλέψεις, προβολείς σεναρίων, κατευθυντήριες γραμμές για τη χρήση των σεναρίων, εγχειρίδια κ.λπ.) για την εκπόνηση τομεακών μελετών έκθεσης και ευπάθειας.</p> <p>E. Εντοπισμός εκκρεμωσών κενών γνώσεων και ανάπτυξη σχεδίων δράσης για την αντιμετώπισή τους.</p>
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Εθνικό
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό) ²⁴⁰	Χαμηλό
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Χαμηλό
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή στους ευάλωτους πληθυσμούς	Η βελτίωση της κατανόησης των κλιματικών κινδύνων, των τρωτών σημείων και των επιπτώσεων θα συμβάλει στην ανάπτυξη αποτελεσματικότερων μέτρων προσαρμογής που μειώνουν την ανθεκτικότητα της κοινωνίας, προπαντός σημαντικά για τους πολίτες που είναι ιδιαίτερα ευάλωτοι στους κινδύνους της κλιματικής αλλαγής.

²³⁸ Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: να εφαρμοστεί σε 2 έως 5 έτη, Χαμηλή: εφαρμογή μετά από 5 έτη

²³⁹ Βλέπε <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/knowledge/tools/adaptation-support-tool/step-3-0>

²⁴⁰ Χαμηλή: €100,000 ή λιγότερο: Μέση: €100,000 - €1,000,000· Υψηλή: πάνω από €1 εκατ.

Όνομασία του μέτρου	Επέκταση και επικαιροποίηση των γνώσεων σχετικά με τις επιπτώσεις και τον κίνδυνο της κλιματικής αλλαγής στους διάφορους τομείς (επικαιροποίηση CRV)
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	Η βελτίωση των γνώσεων και των δράσεων μειώνει τις επιπτώσεις στις τοπικές κοινότητες και, ως εκ τούτου, ελαχιστοποιεί τις οικονομικές επιπτώσεις.
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	Κανένα
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	Οι πιθανοί κίνδυνοι για τα οικοσυστήματα ενδέχεται να εντοπιστούν νωρίτερα, έτσι ώστε να μπορούν να ληφθούν μέτρα προσαρμογής σε πρώιμο στάδιο
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή	Υψηλή
Εμπόδια για την εφαρμογή	Διαθεσιμότητα πόρων και τεχνικής εμπειρογνομosύνης για την ανάπτυξη κατευθυντήριων γραμμών
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	Κανένα
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Τμήμα Περιβάλλοντος & Τμήμα Μετεωρολογίας, Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	Όλα τα υπουργικά τμήματα με αρμοδιότητες σε επηρεαζόμενους τομείς, Περιφερειακοί Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης, δήμοι
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/συνέργειες	Συνέργειες με όλες τις τομεακές πολιτικές στις προσπάθειές τους να ενσωματώσουν την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Υψηλή
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση-σύντομη)²⁴¹	Σύντομη
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	Μέσος — ο αναγκαίος χρόνος ώστε οι τομεακές υπηρεσίες να ενσωματώσουν τις κατευθυντήριες γραμμές και τις γνώσεις που προκύπτουν από το μέτρο αυτό
Χρηματοδότηση	Μέση, Προϋπολογισμός του Τμήματος
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> Επικαιροποιημένη Αξιολόγηση Κλιματικού Κινδύνου και Τρωτότητας μετά από έξι έτη και έπειτα
Σχετίζεται με	Όλα τα μέτρα της ΕΣΠ

²⁴¹ Σύντομη: λιγότερο από 2 έτη, Μέση: μεταξύ 2 και 5 ετών, Μακρά: πάνω από 5 έτη

Όνομασία του μέτρου	Κατάρτιση και ανάπτυξη ικανοτήτων για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή
Αριθμός του μέτρου	GOV 2n
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή) ²⁴²	Υψηλή
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Όλες
Πρωτογενής τομέας	Διατομεακός
Δευτερογενής τομέας	Διατομεακός
Κατηγορία ΚΤΜ	Γνώση και αλλαγή συμπεριφοράς
Επιμέρους ΚΤΜ	Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση
Σκοπός του μέτρου	Βελτίωση της κατανόησης των επιπτώσεων και των συνεπειών που σχετίζονται με την κλιματική αλλαγή, ώστε να ενισχυθεί η υλοποίηση των δράσεων προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, καθώς και η ανθεκτικότητα των ατόμων και των κοινοτήτων στους κινδύνους της κλιματικής αλλαγής.
Περιγραφή του μέτρου	<p>Το μέτρο αυτό περιλαμβάνει τις ακόλουθες δραστηριότητες:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Προσδιορισμός των αναγκών προβολής, κατάρτισης και ανάπτυξης ικανοτήτων. • Ανάπτυξη (online) διαδραστικών παρουσιάσεων: Επεξήγηση των τοπικών επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής, όπως η άνοδος της στάθμης της θάλασσας, οι καύσωνες και τα ακραία καιρικά φαινόμενα. • Σχεδιασμός συνεδριών συζήτησης που μπορούν να υλοποιηθούν σε τοπικό επίπεδο (από τους ΕΟΑ, τους δήμους, τις επιχειρήσεις ή τις οργανώσεις πολιτών): Ενθάρρυνση των συμμετεχόντων να μοιραστούν τις εμπειρίες και τις ανησυχίες τους σχετικά με την κλιματική αλλαγή. • Πρακτικές λύσεις: Συζήτηση, ανταλλαγή και επίδειξη στρατηγικών προσαρμογής, όπως η εξοικονόμηση νερού, η ενεργειακή απόδοση και οι ανθεκτικές υποδομές. <p>Κοινό-στόχος: Προσωπικό σε ΕΟΑ, δημοτικές και κοινοτικές κυβερνήσεις, κάτοικοι, ηγέτες κοινοτήτων και επιχειρήσεις.</p> <p>Δεδομένου ότι διαφορετικές ομάδες-στόχοι ενδιαφέρονται για διαφορετικά είδη γνώσεων, το υλικό πρέπει να αναπτυχθεί και να καταστεί κατάλληλο για το κοινό-στόχο — από γενικές γνώσεις (π.χ. για τον πληθυσμό σχολικής ηλικίας) έως πολύ συγκεκριμένες και σε βάθος πληροφορίες (π.χ. για επαγγελματίες, όπως οι γιατροί και πάροχοι υγειονομικής περίθαλψης).</p>
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Εθνική κάλυψη, περιφερειακή εφαρμογή
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό) ²⁴³	Χαμηλό
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Χαμηλό

²⁴² Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: να εφαρμοστεί σε 2 έως 5 έτη, Χαμηλή: εφαρμογή μετά από 5 έτη

²⁴³ Χαμηλή: €100,000 ή λιγότερο: Μέση: €100,000 - €1,000,000· Υψηλή: πάνω από €1 εκατ.

Όνομασία του μέτρου	Κατάρτιση και ανάπτυξη ικανοτήτων για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή στους ευάλωτους πληθυσμούς	Είναι ζωτικής σημασίας η συμμετοχή των παραγόντων/ομάδων-στόχων που θα επωφεληθούν από την καλλιέργεια δεξιοτήτων, στην ανάπτυξη και τον σχεδιασμό των συγκεκριμένων τρόπων καλλιέργειας δεξιοτήτων. Αυτό διασφαλίζει ότι το περιεχόμενο και τα μηνύματα που προετοιμάζονται στοχεύουν τις ανάγκες των χρηστών και μεταφράζονται στα συγκεκριμένα πλαίσια εντός των οποίων λειτουργεί η ομάδα-στόχος. Συχνά, η ανάπτυξη ικανοτήτων αποτελεί εγγενή συνιστώσα των ευρύτερων διαδικασιών συμμετοχής των ενδιαφερόμενων μερών. Η πρόσβαση σε ηλικιωμένους και άτομα με αναπηρία θα πρέπει να διασφαλίζεται, καθώς και σε άτομα με περιορισμένες δεξιότητες γραμματισμού ή γλώσσας.
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	Το μέτρο μπορεί επίσης να αυξήσει την αποδοχή τοπικών λύσεων
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	Περιεχόμενο σχετικό μπορεί να συμπεριληφθεί σε αυτά τα εργαστήρια και τις εκδηλώσεις
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	Περιεχόμενο σχετικό μπορεί να συμπεριληφθεί σε αυτά τα εργαστήρια και τις εκδηλώσεις
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή	Υψηλή
Εμπόδια για την εφαρμογή	Έλλειψη ενδιαφέροντος και έλλειψη δραστηριοτήτων δημόσιας επικοινωνίας
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	Κανένας
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Τμήμα Περιβάλλοντος, ΥΓΑΑΠ Μονάδα Εκπαίδευσης για το Περιβάλλον και την Αειφόρο Ανάπτυξη (ΕΠΑΑ) του Υπουργείου Παιδείας Αθλητισμού και Νεολαίας (ΥΠΑΝ)
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	Τοπικές αρχές, σχολεία, πανεπιστήμια, τομεακές αρχές (υπουργικές υπηρεσίες) με ικανότητες σε σχέση με προσδιορισμένες ανάγκες κατάρτισης (π.χ. υγεία, πολιτιστική κληρονομιά, τουρισμός κ.λπ.)
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/συνέργειες	Δεσμεύσεις σχετικά με την ενημέρωση σχετικά με την κλιματική αλλαγή και την ανάπτυξη ικανοτήτων.
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Υψηλή
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση-σύντομη)²⁴⁴	Σύντομη. Το Παραδοτέο 1.5 του έργου ΕΣΠ θα αναπτύξει δραστηριότητες κατάρτισης για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή πριν από τον Νοέμβριο του 2025.
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	Ανάλογα με το ποσοστό απορρόφησης
Χρηματοδότηση	Μέση, Προϋπολογισμός του Τμήματος
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> Αριθμός εκδηλώσεων που πραγματοποιούνται ετησίως για διάφορες ομάδες-στόχους

²⁴⁴ Σύντομη: λιγότερο από 2 έτη, Μέση: μεταξύ 2 και 5 ετών, Μακρά: πάνω από 5 έτη

Όνομασία του μέτρου	Κατάρτιση και ανάπτυξη ικανοτήτων για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή
Σχετίζεται με	Όλα τα μέτρα της ΕΣΠ

Όνομασία του μέτρου	Επικοινωνία και κοινωνική προβολή σχετικά με την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή
Αριθμός του μέτρου	GOV 3η
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή) ²⁴⁵	Υψηλή
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Όλες
Πρωτογενής τομέας	Διατομεακός
Δευτερογενής τομέας	Διατομεακός
Κατηγορία ΚΤΜ²⁴⁶	Γνώση και αλλαγή συμπεριφοράς
Επιμέρους ΚΤΜ	Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση
Σκοπός του μέτρου	Αύξηση της γενικής κατανόησης των επιπτώσεων και των επιπτώσεων που σχετίζονται με την κλιματική αλλαγή.
Περιγραφή του μέτρου	<p>Οι εκστρατείες θα πρέπει να καλύπτουν τις ακόλουθες δραστηριότητες:</p> <p>Z. Κοινοποίηση ενημερωτικών γραφικών και βίντεο: Χρήση οπτικά ελκυστικού περιεχομένου για τη μεταφορά πολύπλοκων εννοιών της κλιματικής αλλαγής.</p> <p>H. Ενθάρρυνση του περιεχομένου που παράγεται από τους χρήστες: Διοργάνωση διαγωνισμών ή προκλήσεων που προσκαλούν τους ανθρώπους να μοιραστούν τις εμπειρίες ή τις ιδέες τους που σχετίζονται με την κλιματική αλλαγή.</p> <p>Θ. Συνεργασία με influencers: Συνεργασία με δημοφιλείς προσωπικότητες των μέσων κοινωνικής δικτύωσης για προσέγγιση ευρύτερου κοινού ενίσχυση του μηνύματος.</p> <p>Κοινό-στόχος: Ευρύ φάσμα ατόμων, ιδίως ευπαθών πληθυσμών και νεότερων γενεών.</p>
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Εθνική κάλυψη
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό) ²⁴⁷	Χαμηλό
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Χαμηλό
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή στους ευάλωτους πληθυσμούς	Είναι ζωτικής σημασίας η συμμετοχή των παραγόντων/ομάδων-στόχων που θα επωφεληθούν από αυτές τις εκστρατείες, στην ανάπτυξή τους. Αυτό διασφαλίζει ότι το περιεχόμενο και τα μηνύματα που προετοιμάζονται στοχεύουν τις ανάγκες των χρηστών και μεταφράζονται στα συγκεκριμένα πλαίσια εντός της ομάδας-στόχου. Θα πρέπει να διασφαλιστεί η πρόσβαση σε άτομα με περιορισμένες δεξιότητες αλφαριθμητισμού και ελληνικής γλώσσας.
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	Το μέτρο μπορεί επίσης να αυξήσει την αποδοχή τοπικών λύσεων
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	Περιεχόμενο σχετικό μπορεί να συμπεριληφθεί σε αυτά τα εργαστήρια και τις εκδηλώσεις

²⁴⁵ Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: να εφαρμοστεί σε 2 έως 5 έτη, Χαμηλή: εφαρμογή μετά από 5 έτη

²⁴⁶ Βλέπε <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/knowledge/tools/adaptation-support-tool/step-3-0>

²⁴⁷ Χαμηλή: €100,000 ή λιγότερο: Μέση: €100,000 - €1,000,000· Υψηλή: πάνω από €1 εκατ.

Όνομασία του μέτρου	Επικοινωνία και κοινωνική προβολή σχετικά με την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	Περιεχόμενο σχετικό μπορεί να συμπεριληφθεί σε αυτά τα εργαστήρια και τις εκδηλώσεις
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή	Υψηλή
Εμπόδια για την εφαρμογή	Έλλειψη πόρων — τόσο προσωπικό όσο και οικονομικό. Το προσωπικό πρέπει να διοριστεί ειδικά για την εφαρμογή του σχεδίου επικοινωνίας.
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	Κανένας
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Τμήμα Περιβάλλοντος, ΥΓΑΑΠ
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	Άλλα τομεακά υπουργεία και περιφερειακές οργανώσεις τοπικής αυτοδιοίκησης με αρμοδιότητα σε μέτρα προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/συνέργειες	Βελτίωση της πληροφόρησης και της γνώσης σχετικά με την κλιματική αλλαγή
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Υψηλή
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση-σύντομη) ²⁴⁸	Σύντομη Στο πλαίσιο του έργου ΕΣΠ, θα αναπτυχθεί ένα σχέδιο επικοινωνίας για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή το 2025. Η επικοινωνιακή στρατηγική περιλαμβάνει τη διάρκεια εφαρμογής της ΕΣΠ.
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	Ανάλογα με το ποσοστό αφομοίωσης
Χρηματοδότηση	Μέση, προϋπολογισμός τμήματος
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> • Αριθμός γραφικών υλικών που δημιουργήθηκαν • Αριθμός ετήσιων αναρτήσεων στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης • Αριθμός ακούθων
Πρόσθετες παρατηρήσεις	<ul style="list-style-type: none"> • Η επικοινωνία αποτελεί κρίσιμο μέρος της εφαρμογής της στρατηγικής προσαρμογής. • Για μια φιλόδοξη εφαρμογή της επικοινωνιακής στρατηγικής απαιτούνται ειδικά διορισμένοι πόροι — μέλη και προσωπικό.
Σχετίζεται με	Όλα τα μέτρα της ΕΣΠ

²⁴⁸ Σύντομη: λιγότερο από 2 έτη, Μέση: μεταξύ 2 και 5 ετών, Μακρά: πάνω από 5 έτη

Πρωτόθση της ανάπτυξης περιφερειακών και τοπικών σχεδίων προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή σε συντονισμό με την Εθνική Στρατηγική Προσαρμογής	
Όνομασία του μέτρου	
Αριθμός του μέτρου	GOV 4n
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή) ²⁴⁹	Μέση
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Όλες
Πρωτογενής τομέας	Διατομεακός
Δευτερογενής τομέας	Διατομεακός
Κατηγορία ΚΤΜ²⁵⁰	Διακυβέρνηση και θεσμικά όργανα
Επιμέρους ΚΤΜ	Διαχείριση και σχεδιασμός
Σκοπός του μέτρου	Πρωτόθση ώστε οι ΕΟΑ και οι δήμοι εφαρμόζουν μέτρα προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή στους αντίστοιχους τομείς αρμοδιότητάς τους, τα οποία ευθυγραμμίζονται και συμβάλλουν στους στόχους της Εθνικής Στρατηγικής Προσαρμογής της Κύπρου.
Περιγραφή του μέτρου	Οι δήμοι και οι κοινότητες είναι υπεύθυνοι για την ανάπτυξη πολιτικών, σχεδίων και δράσεων σε διάφορους τομείς — ύδρευση και αποχέτευση, αστικές μεταφορές, τουρισμός, πολιτιστική κληρονομιά κ.λπ. — που αποτελούν το επίκεντρο της ΕΣΠ. Οι εν λόγω πολιτικές, σχέδια και δράσεις θα πρέπει να ευθυγραμμιστούν με την ΕΣΠ και να ενσωματωθούν σε ένα περιφερειακό/τοπικό σχέδιο προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, ώστε να ενισχυθούν οι συνέργειες και η συμπληρωματικότητα και να αποφευχθούν αντιφάσεις.
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Περιφερειακή και Δημοτική
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό) ²⁵¹	Χαμηλό
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Χαμηλό
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή στους ευάλωτους πληθυσμούς	Η ανάπτυξη περιφερειακών και τοπικών σχεδίων προσαρμογής θα μειώσει την ευπάθεια της κοινωνίας και των κοινοτήτων στους κλιματικούς κινδύνους.
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	Επιτρέπει τον συνδυασμό των αλλαγών που απαιτούνται για την προσαρμογή με άλλες δραστηριότητες περιφερειακής ανάπτυξης που οδηγούν σε μείωση του κόστους και επιτρέπουν μετασχηματιστικές προσεγγίσεις.
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	Οι ανθεκτικές στην κλιματική αλλαγή περιφερειακές και τοπικές πολιτικές —συγκοινωνίες, κτίρια, υποδομές, νερό κ.λπ. — θα συμβάλουν στη μείωση των εκπομπών. Επιπλέον, η εφαρμογή λύσεων βασισμένων στη φύση για την αντιμετώπιση των κλιματικών κινδύνων θα ενισχύσει τις ικανότητες διατήρησης του CO ₂ .
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	Η εφαρμογή λύσεων Βασισμένων στη Φύση στο πλαίσιο των δημοτικών και περιφερειακών σχεδίων προσαρμογής για την αντιμετώπιση των κλιματικών κινδύνων θα ενισχύσει τη βιοποικιλότητα και την ποιότητα του περιβάλλοντος.

²⁴⁹ Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: να εφαρμοστεί σε 2 έως 5 έτη, Χαμηλή: εφαρμογή μετά από 5 έτη

²⁵⁰ Βλέπε <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/knowledge/tools/adaptation-support-tool/step-3-0>

²⁵¹ Χαμηλή: €100,000 ή λιγότερο: Μέση: €100,000 - €1,000,000· Υψηλή: πάνω από €1 εκατ.

Όνομασία του μέτρου	Πρωώθηση της ανάπτυξης περιφερειακών και τοπικών σχεδίων προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή σε συντονισμό με την Εθνική Στρατηγική Προσαρμογής
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή	Υψηλή
Εμπόδια για την εφαρμογή	Έλλειψη προσωπικού και οικονομικών πόρων, καθώς και τεχνικής εμπειρογνωμοσύνης σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο για την ανάπτυξη στρατηγικών προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	Κανένας
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Περιφερειακές Οργανώσεις Τοπικής Αυτοδιοίκησης, δήμοι
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	Τμήμα Περιβάλλοντος για την υποστήριξη συνεργειών με την ΕΣΠ Άλλες τομεακές υπηρεσίες με ταυτόχρονες αρμοδιότητες — Υπουργείο Εσωτερικών χωροταξικού σχεδιασμού, Τμήμα Ανάπτυξης Υδάτων, Υφυπουργείο Τουρισμού
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/συνέργειες	ΕΣΠ
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Υψηλή
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση-σύντομη) ²⁵²	Τα μεσοπρόθεσμα — περιφερειακά και τοπικά σχέδια θα πρέπει να εκπονηθούν μετά την έγκριση της ΕΣΠ το 2025.
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	Μέσος
Χρηματοδότηση	Μέση, προϋπολογισμός τμήματος
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> Αριθμός περιφερειακών οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης που αναπτύσσουν σχέδια προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή Αριθμός δήμων που καταρτίζουν σχέδια προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή
Σχετίζεται με	Όλα τα μέτρα στους τομείς «Υδρολογικό Καθεστώς και Διαχείριση Υδάτων» και «Χωροταξικός Σχεδιασμός»

²⁵² Σύντομη: λιγότερο από 2 έτη, Μέση: μεταξύ 2 και 5 ετών, Μακρά: πάνω από 5 έτη

Ανάπτυξη συστήματος IT παρακολούθησης και υποβολής εκθέσεων για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή	
Όνομασία του μέτρου	
Αριθμός του μέτρου	GOV 5n
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή) ²⁵³	Υψηλή
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Όλες
Πρωτογενής τομέας	Διατομεακός τομέας
Δευτερογενής τομέας	Διατομεακός τομέας
Κατηγορία ΚΤΜ²⁵⁴	Φυσική και τεχνολογική
Επιμέρους ΚΤΜ	Τεχνολογικές επιλογές
Σκοπός του μέτρου	Διευκόλυνση της παρακολούθησης και της αξιολόγησης της εφαρμογής της εθνικής στρατηγικής προσαρμογής.
Περιγραφή του μέτρου	A. Καθορισμός μιας πλατφόρμας IT παρακολούθησης και υποβολής εκθέσεων που θα επιτρέπει στις τοπικές, περιφερειακές και εθνικές αρχές να υποβάλλουν ηλεκτρονικά εκθέσεις σχετικά με την πρόοδο στην εφαρμογή των μέτρων προσαρμογής με βάση τους δείκτες που αναπτύχθηκαν. Η πλατφόρμα θα συμμορφώνεται με τις απαιτήσεις υποβολής εκθέσεων του ΕΟΠ. B. Υλοποίηση της πλατφόρμας IT στο πλαίσιο IT του Τμήματος Περιβάλλοντος.
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Εθνικό
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό) ²⁵⁵	Χαμηλό
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Χαμηλό
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή στους ευάλωτους πληθυσμούς	Καμία
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	Κανένα
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	Κανένα
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	Κανένα
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή	Υψηλή
Εμπόδια για την εφαρμογή	Κανένα
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	Κανένας

²⁵³ Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: να εφαρμοστεί σε 2 έως 5 έτη, Χαμηλή: εφαρμογή μετά από 5 έτη

²⁵⁴ Βλέπε <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/knowledge/tools/adaptation-support-tool/step-3-0>

²⁵⁵ Χαμηλή: €100,000 ή λιγότερο: Μέση: €100,000 - €1,000,000· Υψηλή: πάνω από €1 εκατ.

Ανάπτυξη συστήματος IT παρακολούθησης και υποβολής εκθέσεων για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή	
Ονομασία του μέτρου	
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Τμήμα Περιβάλλοντος, Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	Όλες οι αρχές αναφοράς
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/συνέργειες	Συμμόρφωση με τις απαιτήσεις υποβολής εκθέσεων του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Περιβάλλοντος
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Υψηλή
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση-σύντομη)²⁵⁶	Σύντομη: Το μέτρο θα υλοποιηθεί την περίοδο 2025-2026 στο πλαίσιο του έργου ΕΣΠ (ανάπτυξη των Όρων Εντολής) και της ευρύτερης μεταρρύθμισης του Τμήματος Περιβάλλοντος.
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	Μέσος: Μόλις τεθεί σε εφαρμογή η πλατφόρμα IT, οι αρχές αναφοράς μπορούν να αποκτήσουν πρόσβαση και να αρχίσουν να τη χρησιμοποιούν για την πρώτη περίοδο αναφοράς ΕΣΠ (2025-2027)
Χρηματοδότηση	Ανάπτυξη των όρων Αναφοράς IT στο πλαίσιο του έργου ΕΣΠ που χρηματοδοτείται από την DG Reform, Υλοποίηση στο πλαίσιο του έργου μεταρρύθμισης IT του γενικού Υπουργείου Περιβάλλοντος.
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> Ανάπτυξη της πλατφόρμας παρακολούθησης και υποβολής εκθέσεων IT
Πρόσθετες παρατηρήσεις	Όλα τα μέτρα της ΕΣΠ

²⁵⁶ Σύντομη: λιγότερο από 2 έτη, Μέση: μεταξύ 2 και 5 ετών, Μακρά: πάνω από 5 έτη

Όνομασία του μέτρου	Δημιουργία Διακυβερνητικής Ομάδας Εργασίας για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή και καθορισμός σημείων επαφής για την προσαρμογή σε αρμόδια υπουργεία, επαρχιακούς οργανισμούς αυτοδιοίκησης και δημοτικούς εκπροσώπους
Αριθμός του μέτρου	GOV 6n
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή) ²⁵⁷	Υψηλή
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Όλες
Πρωτογενής τομέας	Διατομεακός τομέας
Δευτερογενής τομέας	Διατομεακός τομέας
Κατηγορία ΚΤΜ²⁵⁸	Διακυβέρνηση και θεσμικά όργανα
Επιμέρους ΚΤΜ	Συντονισμός, συνεργασία και δίκτυα
Σκοπός του μέτρου	Ενίσχυση της συνεκτίμησης της κλιματικής αλλαγής σε όλα τα υπουργεία και τις αρμόδιες αρχές και διασφάλιση της συντονισμένης και αποτελεσματικής εφαρμογής της Εθνικής Στρατηγικής Προσαρμογής.
Περιγραφή του μέτρου	<p>Η Διακυβερνητική Ομάδα Εργασίας για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή (ΔΟΕΠΚΑ) επιβλέπει τις εργασίες σχετικά με:</p> <ul style="list-style-type: none"> A. Παρακολούθηση και αξιολόγηση της ΕΣΠ. B. Ενημέρωση της ΕΣΠ εντός της εθνικής κυβέρνησης. Γ. Περαιτέρω ανάπτυξη του Εθνικού Σχεδίου Δράσης Προσαρμογής (ΕΣΔΠ). Δ. Βελτίωση της διαδιοικητικής συνεργασίας — τόσο διατομεακή όσο και σε όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης. Ε. Προώθηση των διαδικασιών δημόσιας προβολής/συμμετοχής όταν είναι αναγκαίο, για παράδειγμα, για τη διάδοση των διετών εκθέσεων αξιολόγησης της εφαρμογής. <p>Για να επιτευχθεί αυτό, κάθε αρμόδιο υπουργείο και οι ΕΟΑ θα ορίσουν ένα σημείο εστίασης για την στρατηγική προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή (ΣΕΣΠΚΑ). Η Ένωση Δήμων θα ορίσει επίσης ένα ΣΕΣΠΚΑ για την εκπροσώπηση των δημοτικών κυβερνήσεων και κοινοτήτων.</p> <p>Όλες οι αρμόδιες αρχές θα συνεργάζονται στην ΔΟΕΠΚΑ υπό την ηγεσία του ΥΓΑΑΠ, θα αλληλοενημερώνονται τακτικά για τις δραστηριότητές τους και θα θέτουν συνεχώς νέους στόχους προκειμένου να δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις για αποτελεσματική προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή στην Κύπρο. Το Τμήμα Μετεωρολογίας συνοδεύει τακτικά τη ΔΟΕΠΚΑ για την παροχή νέων πληροφοριών σχετικά με τις παρατηρούμενες κλιματικές αλλαγές.</p> <p>Εκτός από την τακτική επικοινωνία μεταξύ των σημείων εστίασης, η πλήρης ΔΟΕΠΚΑ θα συνεδριάζει τουλάχιστον μία φορά το χρόνο. Η ΔΟΕΠΚΑ θα συντονιστεί με τον φορέα διαχείρισης κινδύνων καταστροφών που αναπτύσσεται επί του παρόντος στο πλαίσιο του χρηματοδοτούμενου από την ΕΕ έργου <i>Μεταρρύθμιση, Ανάπτυξη και Ενίσχυση του Συστήματος Πολιτικής Προστασίας στην Κύπρο</i> (Σεπτέμβριος 2024-Σεπτέμβριος 2026).</p>
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Εθνική κάλυψη

²⁵⁷ Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: να εφαρμοστεί σε 2 έως 5 έτη, Χαμηλή: εφαρμογή μετά από 5 έτη

²⁵⁸ Βλέπε <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/knowledge/tools/adaptation-support-tool/step-3-0>

Όνομασία του μέτρου	Δημιουργία Διακυβερνητικής Ομάδας Εργασίας για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή και καθορισμός σημείων επαφής για την προσαρμογή σε αρμόδια υπουργεία, επαρχιακούς οργανισμούς αυτοδιοίκησης και δημοτικούς εκπροσώπους
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό) ²⁵⁹	Χαμηλό
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Χαμηλό
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή στους ευάλωτους πληθυσμούς	Έμμεσα οφέλη από τη βελτίωση της εφαρμογής της ΕΣΠ και του ΕΣΔ
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	Έμμεσα οφέλη από τη βελτίωση της εφαρμογής της ΕΣΠ και του ΕΣΔ
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	Έμμεσα οφέλη από τη βελτίωση της εφαρμογής της ΕΣΠ και του ΕΣΔ
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	Έμμεσα οφέλη από τη βελτίωση της εφαρμογής της ΕΣΠ και του ΕΣΔ
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή	Υψηλή
Εμπόδια για την εφαρμογή	Κανένα
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	Κανένας
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Τμήμα Περιβάλλοντος, Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	Επιμέρους υπουργεία, Επαρχιακοί Οργανισμοί Αυτοδιοίκησης, Ένωση Δήμων
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/συνέργειες	Όλες οι τομεακές δραστηριότητες που σχετίζονται με την προσαρμογή
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Υψηλή
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση-σύντομη) ²⁶⁰	Σύντομη
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	Αμέσως
Χρηματοδότηση	Υπουργικοί προϋπολογισμοί
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> Ορισμός σημείων επαφής για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή Σύσταση διακυβερνητικής ομάδας εργασίας για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή Αριθμός ετήσιων συνεδριάσεων
Σχετίζεται με	Όλα τα μέτρα της ΕΣΠ

²⁵⁹ Χαμηλή: €100,000 ή λιγότερο: Μέση: €100,000 - €1,000,000· Υψηλή: πάνω από €1 εκατ.

²⁶⁰ Σύντομη: λιγότερο από 2 έτη, Μέση: μεταξύ 2 και 5 ετών, Μακρά: πάνω από 5 έτη

Όνομασία του μέτρου	Ανάπτυξη νομοθεσίας για υποχρεωτικές απαιτήσεις αναφοράς των δημοσίων υπηρεσιών σχετικά με την εφαρμογή μέτρων προσαρμογής
Αριθμός του μέτρου	GOV 7η
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή) ^[1]	Υψηλή
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Όλα
Πρωτογενής τομέας	Διατομεακός τομέας
Δευτερογενής τομέας	Διατομεακός τομέας
Κατηγορία ΚΤΜ ^[2]	Διακυβέρνηση και θεσμικά όργανα
Επιμέρους ΚΤΜ	Συντονισμός, συνεργασία και δίκτυα
Σκοπός του μέτρου	Διευκόλυνση της συλλογής πληροφοριών σχετικά με την εφαρμογή της Εθνικής Στρατηγικής Προσαρμογής για την ενημέρωση των διετών εκθέσεων προόδου που πρέπει να κοινοποιούνται στο Συμβούλιο των Υπουργών, στην Διακυβερνητική Ομάδα Εργασίας για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή και στο κοινό στον ιστότοπο του ΥΓΑΑΠ.
Περιγραφή του μέτρου	Στο πλαίσιο του Νέου Εθνικού Νόμου για το Κλίμα, περιλαμβάνεται άρθρο για την υποχρεωτική υποβολή εκθέσεων σχετικά με την εφαρμογή των μέτρων προσαρμογής. Οι απαιτήσεις υποβολής εκθέσεων θα διευκολυνθούν μέσω του νέου συστήματος παρακολούθησης και υποβολής εκθέσεων (μέτρο GOV 5η) και θα εξορθολογιστούν με τις απαιτήσεις υποβολής εκθέσεων της ΕΕ, καθιστώντας την υποδομή υποβολής εκθέσεων συμβατή με το REPORTNET 3.0 του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Περιβάλλοντος (ΕΟΠ).
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Εθνική κάλυψη
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό) ^[3]	Χαμηλό
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Χαμηλό
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή στους ευάλωτους πληθυσμούς	Έμμεσα οφέλη από τη βελτίωση της εφαρμογής της ΕΣΠ και του ΕΣΔ
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	Έμμεσα οφέλη από τη βελτίωση της εφαρμογής της ΕΣΠ και του ΕΣΔ
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	Έμμεσα οφέλη από τη βελτίωση της εφαρμογής της ΕΣΠ και του ΕΣΔ
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	Έμμεσα οφέλη από τη βελτίωση της εφαρμογής της ΕΣΠ και του ΕΣΔ
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή	Υψηλή
Εμπόδια για την εφαρμογή	Πολιτική στήριξη για τη νέα νομοθεσία

Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	Καμία
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Τμήμα Περιβάλλοντος, Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	Επιμέρους υπουργεία, Περιφερειακές Οργανώσεις Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Ένωση Δήμων και άλλοι φορείς αρμόδιοι για την εφαρμογή των μέτρων της ΕΣΠ
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/συνέργειες	Όλες οι τομεακές δραστηριότητες που σχετίζονται με την προσαρμογή
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Υψηλή
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση-σύντομη) ^[4]	Μέση
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	Κατά την πρώτη περίοδο αναφοράς της ΕΣΠ
Χρηματοδότηση	Μη απαραίτητη
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> Έγκριση νομοθετικής πράξης που καθιστά υποχρεωτική την υποβολή εκθέσεων για τις αρμόδιες αρχές
Σχετίζεται με	Όλα τα μέτρα ΕΣΠ

Ενημερωτικά δελτία εκτίμησης επιπτώσεων για τα μέτρα της υγείας

Όνομασία του μέτρου	Προσδιορισμός των κινδύνων της κλιματικής αλλαγής για την ανθρώπινη υγεία και ανάπτυξη των πλέον αποτελεσματικών μέτρων προσαρμογής με την ενσωμάτωση της κλιματικής αλλαγής στην εθνική πολιτική για την υγεία
Αριθμός του μέτρου	HEAL 1n
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή) ²⁶¹	Υψηλή
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Ακραίες θερμοκρασίες, ποιότητα του αέρα, φυσικές καταστροφές
Πρωτογενής τομέας	Υγεία
Δευτερογενής τομέας	Οικονομία, Βιομηχανία και Χρηματοοικονομικά (στον βαθμό που η υγεία των εργαζομένων επηρεάζεται από την κλιματική αλλαγή) Διαχείριση κινδύνου καταστροφών
Κατηγορία ΚΤΜ	Διακυβέρνηση και Θεσμική
Επιμέρους ΚΤΜ	Διαχείριση και Σχεδιασμός
Σκοπός του μέτρου	Μείωση των κινδύνων για την υγεία από την κλιματική αλλαγή.
Περιγραφή του μέτρου	<p>Η κλιματική αλλαγή έχει ποικίλες επιπτώσεις στην υγεία του πληθυσμού, επιδεινώνοντας τους υφιστάμενους κινδύνους για την υγεία ή δημιουργώντας νέους (για παράδειγμα, μεταβάλλοντας τη γεωγραφική κατανομή των ασθενειών που μεταδίδονται από φορείς). Για τον λόγο αυτό, οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, οι οποίες έχουν ήδη παρατηρηθεί ή είναι προβλέψιμες, θα πρέπει να προσδιοριστούν και να ενσωματωθούν στα εθνικά σχέδια για την υγεία — σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο — και στις διάφορες διαστάσεις της: ακραίες θερμοκρασίες, ποιότητα του αέρα, φυσικές καταστροφές, υγειονομική ποιότητα του νερού και των τροφίμων, και φορείς που μεταδίδουν ασθένειες. Το γενικό στρατηγικό σχέδιο της Κύπρου για την περίοδο 2024-2026 δεν ενσωματώνει αυτές τις εκτιμήσεις. Ορισμένες από τις κύριες γραμμές παρέμβασης που πρέπει να αντιμετωπιστούν από τα σχέδια περιλαμβάνουν:</p> <p>A. Έρευνα για τη βελτίωση των γνώσεων σχετικά με τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στην υγεία και την αποτελεσματικότητα των μέτρων προσαρμογής</p> <p>B. Κατάρτιση και ενημέρωση σχετικά με τους κινδύνους για τη βελτίωση των γνώσεων τόσο των επαγγελματιών του τομέα της υγείας όσο και του κοινού</p> <p>Γ. Προσδιορισμός δράσεων για την αντιμετώπιση βραχυπρόθεσμων, μεσοπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων κινδύνων</p> <p>Δ. Ανάπτυξη και εφαρμογή ενός πληροφοριακού συστήματος για την εφαρμογή του Δείκτη Κοινωνικής Ευπάθειας (SVI) για την αξιολόγηση της ευπάθειας μιας κοινότητας σε κλιματικούς κινδύνους και επιπτώσεις, όπως πλημμύρες, ακραίες θερμοκρασίες και ξηρασία. Θα πρέπει να δοθεί έμφαση στη Χαρτογράφηση Δεικτών Ευπάθειας Θερμότητας.</p>
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Εθνικό, περιφερειακό και τοπικό
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό) ²⁶²	Μέσο (πρέπει να συζητηθεί με όλους τους σχετικούς φορείς)

²⁶¹ Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: να εφαρμοστεί σε 2 έως 5 έτη, Χαμηλή: εφαρμογή μετά από 5 έτη

²⁶² Χαμηλή: €100,000 ή λιγότερο: Μέση: €100,000 - €1,000,000· Υψηλή: πάνω από €1 εκατ.

Προσδιορισμός των κινδύνων της κλιματικής αλλαγής για την ανθρώπινη υγεία και ανάπτυξη των πλέον αποτελεσματικών μέτρων προσαρμογής με την ενσωμάτωση της κλιματικής αλλαγής στην εθνική πολιτική για την υγεία	
Όνομασία του μέτρου	
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Χαμηλό
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή στους ευάλωτους πληθυσμούς	Μείωση των κινδύνων για την υγεία που σχετίζονται με το κλίμα, ιδίως για τους ευάλωτους πληθυσμούς που είναι ιδιαίτερα ευάλωτοι στους κλιματικούς κινδύνους
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	Ένας υγιής πληθυσμός βοηθά στην οικοδόμηση ενός παραγωγικού εργατικού δυναμικού για τη χώρα. Ακόμη και η μη παραγωγική ηλικιακή ομάδα πρέπει να είναι υγιής για να μειώσει το βάρος της υγειονομικής περίθαλψης.
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	Κανένα
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	Κανένα
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή	Υψηλή
Εμπόδια για την εφαρμογή	<p>Γεωπολιτικά εμπόδια: Η Κυπριακή Δημοκρατία δεν ασκεί αποτελεσματικό έλεγχο στο βόρειο τμήμα του νησιού λόγω της τουρκικής κατοχής. Έτσι, δεν είμαστε σε θέση να εφαρμόσουμε μέτρα ελέγχου των φορέων, να διεξάγουμε επιτήρηση ή να εφαρμόσουμε στρατηγικές πρόληψης ασθενειών σε αυτούς τους τομείς, οδηγώντας σε πιθανά κενά στη διαχείριση ασθενειών που μεταδίδονται από φορείς.</p> <p>Υποστελέχωση: Οι περιορισμένοι ανθρώπινοι πόροι, ιδίως σε βασικούς τομείς όπως η επιδημιολογία, η εντομολογία και η δημόσια υγεία, μπορούν να παρεμποδίσουν την αποτελεσματική εφαρμογή της επιτήρησης, του ελέγχου των φορέων και των πρωτοβουλιών δημόσιας εκπαίδευσης. Η έλλειψη προσωπικού επηρεάζει επίσης τις προσπάθειες κατάρτισης, έρευνας και συντονισμού που απαιτούνται για μια πολυτομεακή προσέγγιση.</p> <p>Δυσκολία στη διυπηρεσιακή και διυπουργική συνεργασία: Η εθνική στρατηγική απαιτεί τη συμμετοχή διάφορων τομέων, όπως η υγεία, η γεωργία, το περιβάλλον και οι δήμοι. Ο συντονισμός των προσπαθειών μεταξύ αυτών των διαφόρων υπουργείων και υπηρεσιών μπορεί να είναι δύσκολος.</p>
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	Κανένα
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Υπουργείο Υγείας — Η δράση αυτή χρειάζεται συντονισμένη ανταπόκριση από διάφορα υπουργεία, φορείς και υπηρεσίες και πρέπει να αντιμετωπιστεί στο επίπεδο της Ομάδας Διαχείρισης Κρίσεων του Υπουργείου Υγείας
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, δήμοι, περιφερειακές κυβερνήσεις, Οργανισμός Κρατικών Υπηρεσιών Υγείας (ΟΚΥΠΥ), Μονάδα Παρακολούθησης Υγείας, Οργανισμός Ασφάλισης Υγείας (ΟΑΥ), δήμοι, μετεωρολογικές υπηρεσίες, ακαδημαϊκή κοινότητα και ερευνητικά ιδρύματα.
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/συνέργειες	Βελτίωση της ετοιμότητας και της αντιμετώπισης διασυνοριακών απειλών κατά της υγείας. Τα εθνικά σχέδια ετοιμότητας προετοιμάζουν τους εμπλεκόμενους φορείς σε σενάρια όπως πλημμύρες, σεισμοί κ.λπ. Βελτίωση της υγείας των εργαζομένων που επηρεάζεται από την κλιματική αλλαγή.

Όνομασία του μέτρου	Προσδιορισμός των κινδύνων της κλιματικής αλλαγής για την ανθρώπινη υγεία και ανάπτυξη των πλέον αποτελεσματικών μέτρων προσαρμογής με την ενσωμάτωση της κλιματικής αλλαγής στην εθνική πολιτική για την υγεία
	Καλό για την Διαχείριση Κινδύνου Καταστροφών: περιλαμβάνουν επίσης μέτρα προσαρμογής για συγκεκριμένα ενδιαφερόμενα μέρη που ασχολούνται με τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, π.χ. πυροσβέστες, λειτουργούς πολιτικής άμυνας κ.λπ. Το μέτρο θα μπορούσε να περιλαμβάνει την αναβάθμιση των στολών ή των εργαλείων που θα τους βοηθήσουν όσον αφορά την αντοχή κατά τη διάρκεια των επιχειρήσεών τους.
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Μέση
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση-σύντομη) ²⁶³	Μέση
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	Μετά την ολοκλήρωση της Ανάλυσης Κινδύνου και την προσαρμογή των Εθνικών Σχεδίων Υγείας
Χρηματοδότηση	Χαμηλή
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> • Ο αριθμός των εθνικών σχεδίων υγείας που επικαιροποιήθηκαν
Σχετίζεται με	GOV 2n GOV 3n EDU 5n

²⁶³ Σύντομη: λιγότερο από 2 έτη, Μέση: μεταξύ 2 και 5 ετών, Μακρά: πάνω από 5 έτη

Όνομασία του μέτρου	Βελτίωση της διακυβέρνησης των κυμάτων καύσωνα για τη μείωση των επιπτώσεών τους στην ανθρώπινη υγεία: Ετοιμασία ενός Εθνικού Σχεδίου Δράσης για τον Καύσωνα - Υγεία
Αριθμός του μέτρου	HEAL 2n
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή) ²⁶⁴	Μέση
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Κύματα καύσωνα
Πρωτογενής τομέας	Υγεία
Δευτερογενής τομέας	Διαχείριση Κινδύνου Καταστροφών
Κατηγορία ΚΤΜ ²⁶⁵	Διακυβέρνηση και θεσμικά όργανα Γνώση και αλλαγή συμπεριφοράς
Επιμέρους ΚΤΜ	Διαχείριση και σχεδιασμός Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση
Σκοπός του μέτρου	Ενέργειες βάσει υπερσύγχρονων Σχεδίων Δράσης Υγεία - Θερμότητα που τροφοδοτούνται από επιστημονικά άρθρα παρακολούθηση και αξιολόγηση δεδομένων και παρακολούθηση της συμμόρφωσης με την ισχύουσα νομοθεσία για την ασφάλεια.
Περιγραφή του μέτρου	<p>A. Ανάπτυξη και ενίσχυση του συστήματος έγκαιρης προειδοποίησης για τα κύματα καύσωνα σε ολόκληρη την Κύπρο μέσω μιας διαδικτυακής πλατφόρμας όπου θα δημοσιεύονται οι σχετικές πληροφορίες. Αυτό το σύστημα θα πρέπει να χρησιμοποιεί τις διαθέσιμες πληροφορίες για το κλίμα για την ποσοτικοποίηση συγκεκριμένων κλιματικών δεικτών που εκφράζουν τη θερμική άνεση ενός ατόμου, όπως ο δείκτης Humidex (Masterton και Richardson, 1979), ο οποίος εκφράζει το επίπεδο δυσφορίας που βιώνει ένα άτομο ως συνάρτηση της θερμοκρασίας και της υγρασίας και προτείνει τη λήψη σχετικών προφυλάξεων ανάλογα με το επίπεδο δυσφορίας.</p> <p>B. Παροχή καθοδήγησης μέσω των μέσων μαζικής ενημέρωσης για την προστασία από τους καύσωνες. Να ληφθούν ιδιαίτερα υπόψη οι τουρίστες και οι ευάλωτες ομάδες.</p> <p>Γ. Υποχρέωση κάθε εργοδότη και κάθε μη μισθωτού να εφαρμόζουν μέτρα σύμφωνα με τις διατάξεις της νομοθεσίας για την αποφυγή ή τη μείωση σε αποδεκτό επίπεδο των κινδύνων που προκύπτουν από την έκθεση των εργαζομένων σε χώρους εργασίας με θερμική επιβάρυνση. Διασφάλιση της συμμόρφωσης με τις διατάξεις των διαταγμάτων ΚΔΠ 291/2014, 206/2020 και 231/2023 σχετικά με τα κύματα καύσωνα και τις θερμικές συνθήκες.</p> <p>Δ. Επαναξιολόγηση της διακυβέρνησης του Σχεδίου Δράσης για την Υγεία - Θερμότητα (ΣΔΥΘ) με βάση τις αρχές παρακολούθησης και αξιολόγησης</p>
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Εθνικό
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό) ²⁶⁶	Μέσο
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Χαμηλό
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερα	Οι ευάλωτοι πληθυσμοί επηρεάζονται από τα κύματα καύσωνα. Σε αυτούς περιλαμβάνονται οι ηλικιωμένοι, τα άτομα με χρόνιες παθήσεις, τα παιδιά, τα

²⁶⁴ Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: να εφαρμοστεί σε 2 έως 5 έτη, Χαμηλή: εφαρμογή μετά από 5 έτη

²⁶⁵ Βλέπε <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/knowledge/tools/adaptation-support-tool/step-3-0>

²⁶⁶ Χαμηλή: €100,000 ή λιγότερο: Μέση: €100,000 - €1,000,000· Υψηλή: πάνω από €1 εκατ.

Όνομασία του μέτρου	Βελτίωση της διακυβέρνησης των κυμάτων καύσωνα για τη μείωση των επιπτώσεών τους στην ανθρώπινη υγεία: Ετοιμασία ενός Εθνικού Σχεδίου Δράσης για τον Καύσωνα - Υγεία
προσοχή στους ευάλωτους πληθυσμούς	άτομα που βρίσκονται σε κακές συνθήκες διαβίωσης. Το μέτρο αυτό θα μειώσει τις επιπτώσεις των κυμάτων καύσωνα στην ανθρώπινη υγεία.
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	Κανένα
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	Κανένα
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	Κανένα
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή	Υψηλή
Εμπόδια για την εφαρμογή	Γλωσσικό εμπόδιο στις εκστρατείες επικοινωνίας στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης (πρέπει να αντιμετωπιστεί)
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	Κανένα
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Ιατρικές Υπηρεσίες και Υπηρεσίες Δημόσιας Υγείας, Υπουργείο Υγείας
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	Τμήμα Επιθεώρησης Εργασίας, Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Οργανισμός Κρατικών Υπηρεσιών Υγείας, Οργανισμός Ασφάλισης Υγείας, Παγκύπριος Ιατρικός Σύλλογος, μετεωρολογικές υπηρεσίες, Κυπριακός Οργανισμός Αθλητισμού Το σύστημα έγκαιρης προειδοποίησης συντονίζεται από το Τμήμα Μετεωρολογίας του Υπουργείου Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος.
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/συνέργειες	Να εξεταστούν οι επιλογές μεταφοράς για απομονωμένες και ευάλωτες κοινότητες.
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Υψηλή
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση-σύντομη) ²⁶⁷	Συμπεριλήφθηκε στην Εθνική Στρατηγική Προσαρμογής 2017. Εν αναμονή της εφαρμογής
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	Μετά την έγκριση και εφαρμογή του σχεδίου.
Χρηματοδότηση	Μέση
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> • Αριθμός θανάτων που σχετίζονται με το κύμα καύσωνα • Αριθμός νοσηλειών που συνδέονται με το κύμα καύσωνα
Σχετίζεται με	EDU 5n GOV 1n

²⁶⁷ Σύντομη: λιγότερο από 2 έτη, Μέση: μεταξύ 2 και 5 ετών, Μακρά: πάνω από 5 έτη

Όνομασία του μέτρου	Λειτουργία κοινοτικών κέντρων σε κάθε δήμο/κοινότητα (π.χ. δημαρχεία, σχολεία, ανοικτά κέντρα προστασίας ηλικιωμένων κ.λπ.) για την παροχή προστασίας (κλιματισμός, σκιά, υγρά) στον πληθυσμό που κινδυνεύει
Αριθμός του μέτρου	HEAL 3
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή) ²⁶⁸	Υψηλή
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Όλες
Πρωτογενής τομέας	Υγεία
Δευτερογενής τομέας	Μεταφορές, Υποδομές και Κτίρια, Διαχείριση Κινδύνου Καταστροφών, πολιτική προστασία & υποδομές κρίσιμης σημασίας
Κατηγορία ΚΤΜ ²⁶⁹	Διακυβέρνηση και θεσμικά όργανα
Επιμέρους ΚΤΜ	Διαχείριση και σχεδιασμός
Σκοπός του μέτρου	Διαχείριση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στη θνησιμότητα και τη νοσηρότητα
Περιγραφή του μέτρου	Λειτουργία κοινοτικών κέντρων σε κάθε δήμο/κοινότητα για την παροχή προστασίας στον πληθυσμό που κινδυνεύει.
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Τοπικά
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό) ²⁷⁰	Χαμηλό
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Χαμηλό
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή στους ευάλωτους πληθυσμούς	Μειωμένη έκθεση και ευπάθεια σε κινδύνους κλιματικής αλλαγής
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	Διαθεσιμότητα κλινών, αναλωσίμων και γενικά ελαχιστοποίηση των εξόδων υγείας
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	Κανένα
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	Κανένα
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή	Υψηλή
Εμπόδια για την εφαρμογή	Απουσία ηγεσίας συντονισμού
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	Κανένας
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Δήμοι και κοινότητες, μέσω της Ένωσης Κοινοτήτων Κύπρου και της Ένωσης Δήμων Κύπρου
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	Υπουργείο Εσωτερικών· Υφυπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας· Πολιτική Άμυνα
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που	Καμία

²⁶⁸ Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: να εφαρμοστεί σε 2 έως 5 έτη, Χαμηλή: εφαρμογή μετά από 5 έτη

²⁶⁹ Βλέπε <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/knowledge/tools/adaptation-support-tool/step-3-0>

²⁷⁰ Χαμηλή: €100,000 ή λιγότερο: Μέση: €100,000 - €1,000,000· Υψηλή: πάνω από €1 εκατ.

Όνομασία του μέτρου	Λειτουργία κοινοτικών κέντρων σε κάθε δήμο/κοινότητα (π.χ. δημαρχεία, σχολεία, ανοικτά κέντρα προστασίας ηλικιωμένων κ.λπ.) για την παροχή προστασίας (κλιματισμός, σκιά, υγρά) στον πληθυσμό που κινδυνεύει
ευθυγραμμίζονται/συνέργειες	
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Υψηλή
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση-σύνομη) ²⁷¹	Σύντομη
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	Σύντομος
Χρηματοδότηση	Ίσως μέσω έργων Horizon ή Horizon Europe
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> Αριθμός κοινοτικών κέντρων που λειτουργούν ως κλιματικά καταφύγια
Σχετίζεται με	GOV 1n

²⁷¹ Σύνομη: λιγότερο από 2 έτη, Μέση: μεταξύ 2 και 5 ετών, Μακρά: πάνω από 5 έτη

Όνομασία του μέτρου	Ενδυνάμωση και προετοιμασία του ιατρικού/ νοσηλευτικού και του προσωπικού δήμων για την αντιμετώπιση καταστάσεων έκτακτης ανάγκης λόγω της κλιματικής αλλαγής και την εξυπηρέτηση αυξημένου αριθμού ασθενών/ συμβάντων που σχετίζονται με την κλιματική αλλαγή
Αριθμός του μέτρου	HEAL 4
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή) ²⁷²	Υψηλή
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Όλες
Πρωτογενής τομέας	Υγεία
Δευτερογενής τομέας	Διαχείριση Κινδύνου Καταστροφών
Κατηγορία ΚΤΜ ²⁷³	Γνώση και αλλαγή συμπεριφοράς
Επιμέρους ΚΤΜ	Ανάπτυξη ικανοτήτων
Σκοπός του μέτρου	Διαχείριση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στη θνησιμότητα και τη νοσηρότητα.
Περιγραφή του μέτρου	<p>A. Δημιουργία διεπιστημονικής ομάδας για την παρακολούθηση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στην υγεία και παροχή έγκαιρων προειδοποιήσεων για την προειδοποίηση των σχετικών ενδιαφερόμενων μερών στον τομέα της υγείας. Με βάση τα δεδομένα που συγκεντρώθηκαν στο πλαίσιο του HEAL1, να ενημερώσει τις αρμόδιες αρχές και να παράσχει συστάσεις για περαιτέρω μέτρα έρευνας, κατάρτισης, παρακολούθησης και προσαρμογής</p> <p>B. Ανάπτυξη σχεδίων έκτακτης ανάγκης στα συστήματα υγείας και κοινωνικής περίθαλψης, καθώς και στους δήμους, για την εξυπηρέτηση αυξημένου αριθμού ασθενών/συμβάντων που σχετίζονται με την κλιματική αλλαγή (π.χ. δυναμικότητα κλινών, αναλώσιμα, διαθεσιμότητα προσωπικού). Εξέταση των αυξημένων αναγκών κατά τη διάρκεια της τουριστικής περιόδου.</p> <p>Γ. Ανάπτυξη ειδικού ενημερωτικού υλικού και διοργάνωση σεμιναρίων κατάρτισης σχετικά με τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στην υγεία και τρόπους αντιμετώπισής τους.</p> <p>Δ. Εξέταση του ενδεχόμενου να υποστηρίξει την εισαγωγή του θέματος της κλιματικής αλλαγής στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα για τους επαγγελματίες του τομέα της υγείας, συμπεριλαμβανομένου του συσχετισμού/επίπτωσης σε θέματα Υγείας.</p>
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Εθνικό
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό) ²⁷⁴	Χαμηλό
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Χαμηλό
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή στους ευάλωτους πληθυσμούς	Μειωμένη ευπάθεια του πληθυσμού στις κλιματικές επιπτώσεις που σχετίζονται με την ανθρώπινη υγεία
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες	Δημιουργία ασφαλούς περιβάλλοντος και ελαχιστοποίηση των κινδύνων και του κόστους των πολιτών

²⁷² Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: να εφαρμοστεί σε 2 έως 5 έτη, Χαμηλή: εφαρμογή μετά από 5 έτη

²⁷³ Βλέπε <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/knowledge/tools/adaptation-support-tool/step-3-0>

²⁷⁴ Χαμηλή: €100,000 ή λιγότερο: Μέση: €100,000 - €1,000,000· Υψηλή: πάνω από €1 εκατ.

Όνομασία του μέτρου	Ενδυνάμωση και προετοιμασία του ιατρικού/ νοσηλευτικού και του προσωπικού δήμων για την αντιμετώπιση καταστάσεων έκτακτης ανάγκης λόγω της κλιματικής αλλαγής και την εξυπηρέτηση αυξημένου αριθμού ασθενών/ συμβάντων που σχετίζονται με την κλιματική αλλαγή
περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	Κανένα
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	Κανένα
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή	Υψηλή
Εμπόδια για την εφαρμογή	Απουσία ηγεσίας συντονισμού
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	Κανένας
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Υπουργείο Υγείας· Οργανισμός Ασφάλισης Υγείας
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	Η δράση αυτή χρειάζεται συντονισμένη ανταπόκριση από διάφορες υπηρεσίες του Υπουργείου Υγείας (Υπηρεσίες Νοσηλευτικής (εκπαίδευση και κατάρτιση), Μονάδα Παρακολούθησης Υγείας του Υπουργείου Υγείας, Ιατρικής και Δημόσιας Υγείας) εκτός από άλλους εμπλεκόμενους φορείς. Δήμοι. Μονάδα Εκπαίδευσης για το Περιβάλλον και την Αειφόρο Ανάπτυξη (ΕΠΑΑ) του Υπουργείου Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας μπορεί να υποστηρίξει τις Δράσεις Γ και Δ σε συντονισμό με το Υπουργείο Υγείας.
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/ συνέργειες	Συνέργεια με DRM 4
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Υψηλή
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση-σύντομη) ²⁷⁵	Σύντομη
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	Σύντομος
Χρηματοδότηση	Ίσως μέσω χρηματοδότησης της ΕΕ/ Έργο Horizon
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> • Δημιουργία διεπιστημονικής ομάδας παρακολούθησης • Αριθμός σχεδίων έκτακτης ανάγκης που εκπονήθηκαν για την εξυπηρέτηση αυξημένου αριθμού ασθενών/συμβάντων που σχετίζονται με την κλιματική αλλαγή • Αριθμός σεμιναρίων κατάρτισης που πραγματοποιήθηκαν • Αριθμός προγραμμάτων κατάρτισης στον τομέα της υγειονομικής περίθαλψης που ενσωματώνουν την κλιματική αλλαγή
Σχετίζεται με	GOV 1n

²⁷⁵ Σύντομη: λιγότερο από 2 έτη, Μέση: μεταξύ 2 και 5 ετών, Μακρά: πάνω από 5 έτη

Όνομασία του μέτρου	Ανάπτυξη εθνικής στρατηγικής για την πρόληψη των κινδύνων για την υγεία από λοιμώδεις και παρασιτικές ασθένειες που μεταδίδονται ή δεν μεταδίδονται από φορείς και ευνοούνται από την κλιματική αλλαγή
Αριθμός του μέτρου	HEAL 5n
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή) ²⁷⁶	Υψηλή
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Κύματα καύσιμα, άνοδος θερμοκρασίας, ακραία κλιματικά φαινόμενα, εποχιακές μετατοπίσεις
Πρωτογενής τομέας	Υγεία
Δευτερογενής τομέας	Υδρολογικό Καθεστώς και Διαχείριση Υδάτων
Κατηγορία ΚΤΜ ²⁷⁷	Διακυβέρνηση και θεσμικά όργανα
Επιμέρους ΚΤΜ	Διαχείριση και σχεδιασμός
Σκοπός του μέτρου	Πρόληψη των κινδύνων για την υγεία από μολυσματικές και παρασιτικές ασθένειες που μεταδίδονται ή δεν μεταδίδονται από φορείς και οι οποίες ευνοούνται από την κλιματική αλλαγή και διαθέτουν τις βέλτιστες διαθέσιμες γνώσεις για την κατάλληλη αντίδραση σε αναδυόμενους κινδύνους για την υγεία, εάν απαιτείται
Περιγραφή του μέτρου	<p>Η κλιματική αλλαγή ευνοεί την εξάπλωση διαφόρων μολυσματικών και παρασιτικών ασθενειών που μεταδίδονται ή δεν μεταδίδονται από φορείς στη νότια Ευρώπη, όπως ο Δάγκειος πυρετός, ο ιός Τσικουνγκούνια και Ζίκα, οι οποίοι μεταδίδονται από τα κουνούπια <i>Aedes</i>, τα οποία επεκτείνονται λόγω της κλιματικής αλλαγής. Οι ασθένειες που υπάρχουν ήδη σε ορισμένες περιοχές της νότιας Ευρώπης για τις οποίες θα απαιτηθεί προσοχή εν προκειμένω περιλαμβάνουν, τη λεισμανίαση, την τουλαραιμία, τον αιμορραγικό πυρετό Κριμαίας-Κονγκό, τον πυρετό του Δυτικού Νείλου και τη νόσο του Lyme, καθώς και μεταξύ των φορέων, οι κρότνες και άλλα είδη κουνουπιών.</p> <p>Η αντιμετώπιση των αναδυόμενων κινδύνων θα απαιτήσει μια πολυτομεακή συντονισμένη προσέγγιση, με τη συγκέντρωση εμπειρογνομosύνης από διάφορες ιατρικές ειδικότητες και άλλους τομείς εμπειρογνομosύνης — οικολογία, εντομολογία κ.λπ. — για την αντιμετώπιση τόσο των φορέων όσο και της διανομής τους, καθώς και των επιπτώσεων στην υγεία.</p> <p>Είναι αναγκαίο να αντιμετωπιστεί αυτός ο κίνδυνος με τη βελτίωση των ακόλουθων γραμμών δράσης:</p> <ul style="list-style-type: none"> A. επιδημιολογική και μικροβιολογική επιτήρηση για την ανίχνευση, διάγνωση και θεραπεία όλων των ασθενών το συντομότερο δυνατόν. B. εντομολογική επιτήρηση για την ανίχνευση της παρουσίας του φορέα. Γ. διαχείριση φορέων για την πρόληψη και τον έλεγχο της παρουσίας τους και, αν είναι δυνατόν, εξάλειψής τους. Δ. ατομική προστασία του πληθυσμού. Ε. κατάρτιση και ενημέρωση και, αν χρειαστεί, έρευνα σε διάφορους τομείς — επιδημιολογία, δημόσια υγεία, ταξονομία, εντομολογία, οικολογία κ.λπ. ΣΤ. προώθηση της επικοινωνίας, της δικτύωσης και του συντονισμού μεταξύ των διοικήσεων και των εμπλεκόμενων φορέων, χωρίς την οποία δεν θα μπορούσαν να πραγματοποιηθούν οι δραστηριότητες που προβλέπονται στο σχέδιο.

²⁷⁶ Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: να εφαρμοστεί σε 2 έως 5 έτη, Χαμηλή: εφαρμογή μετά από 5 έτη

²⁷⁷ Βλέπε <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/knowledge/tools/adaptation-support-tool/step-3-0>

Όνομασία του μέτρου	Ανάπτυξη εθνικής στρατηγικής για την πρόληψη των κινδύνων για την υγεία από λοιμώδεις και παρασιτικές ασθένειες που μεταδίδονται ή δεν μεταδίδονται από φορείς και ευνοούνται από την κλιματική αλλαγή
	Αξίζει επίσης να τονιστεί το ενδιαφέρον των επιστημονικών πρωτοβουλιών των πολιτών για την αξιολόγηση και τον έλεγχο της παρουσίας των φορέων που προκαλούν αυτές τις ασθένειες. Αυτές οι γραμμές δράσης θα μπορούσαν να συμπεριληφθούν σε ένα εθνικό σχέδιο ετοιμότητας και αντίδρασης ή στρατηγική για τις μεταδιδόμενες από φορείς νόσους.
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Εθνικό
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό) ²⁷⁸	Το κόστος εφαρμογής της στρατηγικής αυτής δεν είναι υψηλό για τη Μονάδα Επιδημιολογικής Επιτήρησης και Ελέγχου Λοιμωδών Νοσημάτων (κυρίως εργαστηριακή ετοιμότητα) Το κόστος, αν λάβουμε υπόψη τις ενέργειες των Υπηρεσιών Δημόσιας Υγείας, είναι υψηλό. Προς συμπλήρωση από τις Υπηρεσίες Δημόσιας Υγείας
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Βλέπε ανωτέρω
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή στους ευάλωτους πληθυσμούς	Μειωμένη έκθεση σε μολυσματικές και παρασιτικές ασθένειες που μεταδίδονται ή όχι από φορείς
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	Ελαχιστοποίηση των κινδύνων για την υγεία.
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	Κανένα
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	Κανένα
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή	Μέση
Εμπόδια για την εφαρμογή	<p>Γεωπολιτικά εμπόδια: Η Κυπριακή Δημοκρατία δεν ασκεί αποτελεσματικό έλεγχο στο βόρειο τμήμα του νησιού λόγω της τουρκικής κατοχής. Έτσι, δεν είμαστε σε θέση να εφαρμόσουμε μέτρα ελέγχου των φορέων, να διεξάγουμε επιτήρηση ή να εφαρμόσουμε στρατηγικές πρόληψης ασθενειών σε αυτούς τους τομείς, οδηγώντας σε πιθανά κενά στη διαχείριση ασθενειών που μεταδίδονται από φορείς.</p> <p>Υποστελέχωση: Οι περιορισμένοι ανθρώπινοι πόροι, ιδίως σε βασικούς τομείς όπως η επιδημιολογία, η εντομολογία και η δημόσια υγεία, μπορούν να παρεμποδίσουν την αποτελεσματική εφαρμογή της επιτήρησης, του ελέγχου των φορέων και των πρωτοβουλιών δημόσιας εκπαίδευσης. Η έλλειψη προσωπικού επηρεάζει επίσης τις προσπάθειες κατάρτισης, έρευνας και συντονισμού που απαιτούνται για μια πολυτομεακή προσέγγιση.</p> <p>Δυσκολία στη διυπηρεσιακή και διυπουργική συνεργασία: Η εθνική στρατηγική απαιτεί τη συμμετοχή διαφόρων τομέων, όπως η υγεία, η γεωργία, το περιβάλλον και οι δήμοι. Ο συντονισμός των προσπαθειών μεταξύ αυτών των διαφόρων υπουργείων και υπηρεσιών μπορεί να είναι δύσκολος.</p>
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	Μέσοι

²⁷⁸ Χαμηλή: €100,000 ή λιγότερο: Μέση: €100,000 - €1,000,000· Υψηλή: πάνω από €1 εκατ.

Όνομασία του μέτρου	Ανάπτυξη εθνικής στρατηγικής για την πρόληψη των κινδύνων για την υγεία από λοιμώδεις και παρασιτικές ασθένειες που μεταδίδονται ή δεν μεταδίδονται από φορείς και ευνοούνται από την κλιματική αλλαγή
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Ιατρικές Υπηρεσίες και Υπηρεσίες Δημόσιας Υγείας, και Γραφεία Περιβαλλοντικής Υγείας
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	<ul style="list-style-type: none"> • Οργανισμός Κρατικών Υπηρεσιών Υγείας (ΟΚΥΠΥ) • Αερολιμενικές/Λιμενικές αρχές • Δήμοι • Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος • Γιατροί και άλλοι επαγγελματίες υγείας • Οργανισμός Ασφάλισης Υγείας (ΟΑΥ) • Ινστιτούτο Νευρολογίας & Γενετικής Κύπρου
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/συνέργειες	<p>Βελτίωση των συστημάτων επιδημιολογικής επιτήρησης, βελτίωση της ετοιμότητας και της αντιμετώπισης των απειλών κατά της υγείας.</p> <p>Οι ασθένειες που μεταδίδονται μέσω φορέων και οι οποίες σχετίζονται με τα εσωτερικά ύδατα και τους υδροτόπους συνδέουν το ζήτημα αυτό με τον τομέα της διαχείρισης των υδάτων.</p> <p>Σύνδεση ζητημάτων ποιότητας του αέρα. Δεν υπάρχει διαθέσιμη μελέτη σχετικά με την ποιότητα του αέρα και τις επιπτώσεις στην υγεία στην Κύπρο</p>
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	<p>Πρόσφατα εκπονήθηκε εθνικό σχέδιο δράσης για τις ασθένειες που μεταδίδονται από τα <i>Aedes aegypti</i> και <i>Aedes albopictus</i>.</p> <p>Επιπλέον, αναπτύσσεται σχέδιο δράσης για τη διαχείριση του πληθυσμού των κουνουπιών (πρόληψη και έλεγχος)</p>
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση-σύντομη) ²⁷⁹	Μακρά
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	Μακρύς
Χρηματοδότηση	<p>Για τη Μονάδα Επιδημιολογικής Επιτήρησης — Υψηλό, καθώς είναι ένα μικρό κόστος.</p> <p>Υπηρεσίες Δημόσιας Υγείας;</p>
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> • Ανάπτυξη εθνικής στρατηγικής
Σχετίζεται με	GOV 3η

²⁷⁹ Σύντομη: λιγότερο από 2 έτη, Μέση: μεταξύ 2 και 5 ετών, Μακρά: πάνω από 5 έτη

Όνομασία του μέτρου	Καθιέρωση ενός αποτελεσματικού συστήματος πολυεπίπεδης διακυβέρνησης που θα προσδιορίζει έναν επικεφαλής οργανισμό, θα καθορίζει σαφείς ρόλους και αρμοδιότητες των διαφόρων υπηρεσιών υγείας και κοινωνικής μέριμνας και θα διευκολύνει τον διατομεακό και διακυβερνητικό συντονισμό για τη διαχείριση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στη δημόσια υγεία
Αριθμός του μέτρου	HEAL 6η
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή) ²⁸⁰	Μέση
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Όλες
Πρωτογενής τομέας	Υγεία
Δευτερογενής τομέας	Κανένας
Κατηγορία ΚΤΜ²⁸¹	Διακυβέρνηση και θεσμικά όργανα
Επιμέρους ΚΤΜ	Διαχείριση και σχεδιασμός
Σκοπός του μέτρου	Βελτίωση της απόκρισης του συστήματος υγειονομικής περιθάλψης στους κινδύνους για την υγεία που σχετίζονται με το κλίμα, βελτίωση της ροής πληροφοριών και ενίσχυση των ικανοτήτων των αρμόδιων αρχών και κοινοτήτων για την αντιμετώπιση των κινδύνων για την υγεία που σχετίζονται με το κλίμα
Περιγραφή του μέτρου	<p>Το μέτρο αυτό περιλαμβάνει:</p> <p>A. Ανάπτυξη ολοκληρωμένης στρατηγικής που θα καθορίζει τις αρμοδιότητες των διαφόρων υπηρεσιών υγείας και κοινωνικής μέριμνας για τον άμεσο έλεγχο των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στην υγεία σε περίπτωση εκδήλωσης ασθένειας ή εμφάνισης ακραίων καιρικών φαινομένων (καύσωνες, πλημμύρες, πυρκαγιές).</p> <p>B. Καθιέρωση ενός συστήματος πολυεπίπεδης διακυβέρνησης με τη συμμετοχή των εθνικών, περιφερειακών και τοπικών αρχών, το οποίο θα καθορίζει σαφείς ρόλους και αρμοδιότητες τυπικά και εκ των προτέρων, προσδιορίζοντας έναν επικεφαλής οργανισμό. Προώθηση επίσημων και άτυπων διατομεακών μηχανισμών συντονισμού, όπως οι ομάδες εργασίας.</p> <p>Γ. Παροχή σε όλους τους σχετικούς φορείς των απαραίτητων πληροφοριών και πόρων για την υλοποίηση των δράσεων που υπάγονται στην αρμοδιότητά τους, διασφαλίζοντας τη ροή αμφίδρομων πληροφοριών όσο το δυνατόν πλησιέστερα στον πραγματικό χρόνο και παρέχοντας ευκαιρίες για τη συμμετοχή των ενδιαφερόμενων φορέων. Συγκεκριμένα:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Καθορισμός αποτελεσματικών οδών ροής πληροφοριών για διάφορους κινδύνους που σχετίζονται με το κλίμα, αρμόδιες αρχές και ενδιαφερόμενα μέρη ○ Διοργάνωση εκστρατειών ευαισθητοποίησης για την ανάπτυξη και διάδοση εκπαιδευτικών μηνυμάτων σχετικά με τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στην υγεία και τον τρόπο αντιμετώπισης και προστασίας της ○ Ανάπτυξη κατάλληλων διαύλων επικοινωνίας για τη λήψη επιτόπιων πληροφοριών σε πραγματικό χρόνο σχετικά με τους κινδύνους για την υγεία.

²⁸⁰ Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: να εφαρμοστεί σε 2 έως 5 έτη, Χαμηλή: εφαρμογή μετά από 5 έτη

²⁸¹ Βλέπε <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/knowledge/tools/adaptation-support-tool/step-3-0>

Ονομασία του μέτρου	Καθιέρωση ενός αποτελεσματικού συστήματος πολυεπίπεδης διακυβέρνησης που θα προσδιορίζει έναν επικεφαλής οργανισμό, θα καθορίζει σαφείς ρόλους και αρμοδιότητες των διαφόρων υπηρεσιών υγείας και κοινωνικής μέριμνας και θα διευκολύνει τον διατομεακό και διακυβερνητικό συντονισμό για τη διαχείριση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στη δημόσια υγεία
	<ul style="list-style-type: none"> ο Δημιουργία φόρουμ για τη συμμετοχή των ενδιαφερόμενων μερών στην ανάπτυξη σχεδίων και διαδικασιών
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Εθνικό
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)²⁸²	Μέσο
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Χαμηλό
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή στους ευάλωτους πληθυσμούς	Μείωση της ευπάθειας του πληθυσμού σε κινδύνους για την υγεία που σχετίζονται με το κλίμα
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	Βελτίωση της αποτελεσματικότητας των υπηρεσιών υγειονομικής περίθαλψης
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	Κανένα
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	Κανένα
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή	Υψηλή
Εμπόδια για την εφαρμογή	Κανένα
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	Κανένας
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Υπουργείο Υγείας
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	Η δράση αυτή χρειάζεται συντονισμένη ανταπόκριση από διάφορες υπηρεσίες του Υπουργείου Υγείας, πέραν των άλλων εμπλεκόμενων φορέων. Η πολυεπίπεδη διακυβέρνηση συντονίζεται από το Υπουργείο Εσωτερικών
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/συνέργειες	Καμία
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Υψηλή
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση-σύντομη)²⁸³	Μέση
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	Μακρύς

²⁸² Χαμηλή: €100,000 ή λιγότερο: Μέση: €100,000 - €1,000,000· Υψηλή: πάνω από €1 εκατ.

²⁸³ Σύντομη: λιγότερο από 2 έτη, Μέση: μεταξύ 2 και 5 ετών, Μακρά: πάνω από 5 έτη

Ονομασία του μέτρου	Καθιέρωση ενός αποτελεσματικού συστήματος πολυεπίπεδης διακυβέρνησης που θα προσδιορίζει έναν επικεφαλή οργανισμό, θα καθορίζει σαφείς ρόλους και αρμοδιότητες των διαφόρων υπηρεσιών υγείας και κοινωνικής μέριμνας και θα διευκολύνει τον διατομεακό και διακυβερνητικό συντονισμό για τη διαχείριση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στη δημόσια υγεία
Χρηματοδότηση	Μέση —Ίσως μέσω έργων Horizon ή Horizon Europe
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> • Ανάπτυξη ολοκληρωμένης στρατηγικής για τη διαχείριση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στην υγεία • Ανάπτυξη συστήματος πολυεπίπεδης διακυβέρνησης με ανάθεση ρόλων και αρμοδιοτήτων
Σχετίζεται με	GOV 3n

Ενημερωτικά δελτία εκτίμησης επιπτώσεων για τα μέτρα του υδρολογικού καθεστώτος και διαχείρισης των υδάτων

Όνομασία του μέτρου	Περιοδικές επανεξετάσεις της προόδου και των προτεραιοτήτων των πολιτικών και των σχεδίων για τα ύδατα, καθώς και προσαρμογή των στόχων, των μέσων και των πόρων, λαμβάνοντας υπόψη την κλιματική αλλαγή
Αριθμός του μέτρου	WAT 1
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή) ²⁸⁴	Υψηλή ή Μέση με βάση τις νομικές απαιτήσεις (κάθε έξι χρόνια)
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Ξηρασία, πλημμύρες
Πρωτογενής τομέας	Υδρολογικό Καθεστώς και Διαχείριση Υδάτων
Δευτερογενής τομέας	Όλοι οι τομείς που εξαρτώνται από το νερό
Κατηγορία ΚΤΜ²⁸⁵	Διακυβέρνηση και θεσμικά όργανα
Επιμέρους ΚΤΜ	Διαχείριση και σχεδιασμός
Σκοπός του μέτρου	Ενσωμάτωση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή στην υδατική πολιτική και σχεδιασμό — ΣΔΛΑΠ, Σχέδια Διαχείρισης Κινδύνων Πλημμύρας, ΣΔΞ — δίνοντας ιδιαίτερη προτεραιότητα στη διαχείριση ακραίων φαινομένων (ξηρασίες και πλημμύρες).
Περιγραφή του μέτρου	Οι περιοδικές αναθεωρήσεις των υδατικών πολιτικών και σχεδίων θα πρέπει να εξετάζουν τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στο στάδιο της αξιολόγησης και παρακολούθησης της κατάστασης των υδατικών συστημάτων και του σχεδιασμού και της επιλογής μέτρων προσαρμογής. Οι πληροφορίες σχετικά με τις κλιματικές επιπτώσεις, τους κινδύνους και την ευπάθεια πρέπει να είναι άμεσα διαθέσιμες. Η περιοδική επανεξέταση θα πρέπει να πραγματοποιείται κατά την επανεξέταση των ΣΔΛΑΠ (ΟΠΥ) και των Σχεδίων Διαχείρισης Κινδύνων Πλημμύρας (Οδηγία για τις Πλημμύρες).
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Περιοχή λεκάνης απορροής ποταμού
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό) ²⁸⁶	Μέσο προς υψηλό
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Δεν εφαρμόζεται
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή στους ευάλωτους πληθυσμούς	Η αποτελεσματική ενσωμάτωση των παραμέτρων προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή στις πολιτικές και τα σχέδια για τους υδατικούς πόρους μειώνει την ευπάθεια και την έκθεση σε υδροκλιματικούς κινδύνους και αυξάνει την ασφάλεια των υδάτων
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	Η βελτιωμένη διαχείριση της ξηρασίας και των κινδύνων πλημμύρας μειώνει την τοπική έκθεση και την ευπάθεια σε αυτούς τους κινδύνους

²⁸⁴ Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: να εφαρμοστεί σε 2 έως 5 έτη, Χαμηλή: εφαρμογή μετά από 5 έτη

²⁸⁵ Βλέπε <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/knowledge/tools/adaptation-support-tool/step-3-0>

²⁸⁶ Χαμηλό: €100,000 ή λιγότερο: Μέσο: €100,000 - €1,000,000· Υψηλό: πάνω από €1 εκατ.

Όνομασία του μέτρου	Περιοδικές επανεξετάσεις της προόδου και των προτεραιοτήτων των πολιτικών και των σχεδίων για τα ύδατα, καθώς και προσαρμογή των στόχων, των μέσων και των πόρων, λαμβάνοντας υπόψη την κλιματική αλλαγή
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	Δ. Ε.
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	Η βελτίωση της συνεκτίμησης των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής μπορεί να συμβάλει στη διασφάλιση των αναγκών των εξαρτώμενων από το νερό οικοσυστημάτων και ειδών στο πλαίσιο πλημμυρών και ξηρασιών.
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή	Εξαρτάται από τα νέα μέτρα, ορισμένα θα είναι ιδιαίτερα αποδεκτά, ενώ άλλα όχι. Μετά από ακραία γεγονότα αυξάνεται η πολιτική και κοινωνική σκοπιμότητα.
Εμπόδια για την εφαρμογή	Ανάλογα με το μέτρο Πολιτικό Κόστος Η εκπόνηση επανεξετάσεων περιορίζεται από τους διαθέσιμους ανθρώπινους πόρους
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	Κανένας
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	Άλλες αρμόδιες αρχές, όπως το Τμήμα Γεωργίας, Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/συνέργειες	Όλα τα άλλα σχετικά Χωροταξικός σχεδιασμός
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Υψηλή
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση-σύντομη)²⁸⁷	Περιοδικές επανεξετάσεις βάσει νομικής εντολής — για παράδειγμα κάθε 6 έτη για την Οδηγία-Πλαίσιο για τα Ύδατα και την Οδηγία για τις Πλημμύρες
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	Ανάλογα με το μέτρο, αλλά σύντομος έως μέσος
Χρηματοδότηση	Περιορισμένοι ανθρώπινοι πόροι, μερική διαθεσιμότητα χρηματικών πόρων
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> Αριθμός σχεδίων που εξετάστηκαν
Πρόσθετες παρατηρήσεις	Καλύπτεται εν μέρει από την εξαετή περιοδική επανεξέταση των σχεδίων διαχείρισης λεκάνης απορροής ποταμού της Οδηγίας-Πλαισίου για τα Ύδατα και των σχεδίων διαχείρισης των κινδύνων πλημμύρας. Η κλιματική αλλαγή εξετάζεται σε αυτές τις αναθεωρήσεις. Υπάρχουν πολλά μέτρα, αλλά πάντα υπάρχει περιθώριο βελτίωσης.
Σχετίζεται με	

²⁸⁷ Σύντομη: λιγότερο από 2 έτη, Μέση: μεταξύ 2 και 5 ετών, Μακρά: πάνω από 5 έτη

Όνομασία του μέτρου	Βελτίωση, αναβάθμιση, εκσυγχρονισμός και επισκευή των δικτύων ύδρευσης και διανομής και των σχετικών υποδομών για τη μείωση των απωλειών νερού
Αριθμός του μέτρου	WAT 2
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή) ²⁸⁸	Χαμηλά δίκτυα του Τμήματος Ανάπτυξης Υδάτων (WDD). Υψηλός για τους περιφερειακούς οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης.
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Ξηρασία
Πρωτογενής τομέας	Υδρολογικό Καθεστώς και Διαχείριση Υδάτων
Δευτερογενής τομέας	Υποδομές, Μεταφορές και Κτίρια
Κατηγορία ΚΤΜ²⁸⁹	Φυσική και τεχνολογική
Επιμέρους ΚΤΜ	Γκρίζες επιλογές
Σκοπός του μέτρου	Εξοικονόμηση νερού για την αντιμετώπιση της λειψυδρίας/ υψηλού κόστους νερού λόγω της αυξημένης ζήτησης αφαλάτωσης/ ενέργειας από τους φορείς ύδρευσης.
Περιγραφή του μέτρου	Οι απώλειες νερού στη διανομή νερού, γνωστές και ως ατιμολόγητο νερό, εκτιμάται ότι κυμαίνονται από 15 % έως 20 % στις αστικές περιοχές και από 30 % έως 50 % στις αγροτικές περιοχές. Η εξοικονόμηση νερού από την αντικατάσταση ή την αναβάθμιση του δικτύου αναμένεται να είναι πιο αποτελεσματική από άλλα μέτρα εξοικονόμησης νερού. Το μέτρο αποσκοπεί στην αντικατάσταση και επισκευή όλων των παλαιών και ανεπαρκώς συντηρημένων δικτύων διανομής νερού και στη βελτίωση της ανίχνευσης διαρροών με την υιοθέτηση κατάλληλων τεχνολογιών.
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Περιφερειακό και τοπικό
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό) ²⁹⁰	Υψηλό
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Υψηλό
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή στους ευάλωτους πληθυσμούς	Βελτίωση της ασφάλειας του νερού για οικιακή ύδρευση και άλλες χρήσεις — εμπορικές, τουριστικές, κ.λπ.
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	Διασφάλιση της παροχής νερού για διάφορες χρήσεις και μείωση του κινδύνου λειψυδρίας.
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	Οι μειωμένες απώλειες νερού έχουν ως αποτέλεσμα τη μείωση της συνολικής κατανάλωσης νερού και, ως εκ τούτου, των αναγκών σε ποτοποιία και επεξεργασία, μειώνοντας έτσι τη ζήτηση και τις εκπομπές ενέργειας.

²⁸⁸ Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: να εφαρμοστεί σε 2 έως 5 έτη, Χαμηλή: εφαρμογή μετά από 5 έτη

²⁸⁹ Βλέπε <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/knowledge/tools/adaptation-support-tool/step-3-0>

²⁹⁰ Χαμηλή: €100,000 ή λιγότερο: Μέση: €100,000 - €1,000,000· Υψηλή: πάνω από €1 εκατ.

Όνομασία του μέτρου	Βελτίωση, αναβάθμιση, εκσυγχρονισμός και επισκευή των δικτύων ύδρευσης και διανομής και των σχετικών υποδομών για τη μείωση των απωλειών νερού
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	Η βελτίωση της αποδοτικότητας του δικτύου διανομής μειώνει τη συνολική ζήτηση από τα φυσικά οικοσυστήματα.
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή	Νομικά υποχρεωμένος άρα πολιτικά αποδεκτός, Η κοινωνική αποδοχή εξαρτάται από τον αντίκτυπο στα τιμολόγια νερού
Εμπόδια για την εφαρμογή	Διαθεσιμότητα πόρων
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	Κανένας
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων για τους κύριους αγωγούς. Επαρχιακοί Οργανισμοί Αυτοδιοίκησης για τα Δίκτυα Διανομής.
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	Επαρχιακοί Οργανισμοί Αυτοδιοίκησης
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/συνέργειες	Οδηγία για το πόσιμο νερό Δείκτης διαρροής ανά περιοχή παροχής νερού, για τον καθορισμό των προτεραιοτήτων και του κόστους συντήρησης με βάση τη διαθεσιμότητα πόρων. Ενεργειακή απόδοση: Η μειωμένη διαρροή στο δίκτυο διανομής νερού μειώνει την κατανάλωση ενέργειας.
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Υψηλή
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση-σύντομη)²⁹¹	Ανάλογα με τη διαθεσιμότητα ανθρωπίνων και οικονομικών πόρων
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	Αμέσως μετά την ολοκλήρωση των εργασιών αναβάθμισης και συντήρησης.
Χρηματοδότηση	Μέση
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> Ετήσια % Μείωση των απωλειών νερού Χιλιόμετρα αναβαθμισμένου/αντικατασταθέντος αγωγού
Σχετίζεται με	

²⁹¹ Σύντομη: λιγότερο από 2 έτη, Μέση: μεταξύ 2 και 5 ετών, Μακρά: πάνω από 5 έτη

Όνομασία του μέτρου	Το Εθνικό Επενδυτικό Πλάνο Υδατικών Έργων εξετάζει την αναθεωρημένη Εθνική Στρατηγική Προσαρμογής και ανταποκρίνεται στους καθορισμένους στρατηγικούς και ειδικούς στόχους
Αριθμός του μέτρου	WAT 3
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή) ²⁹²	Υψηλή
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Ξηρασία και πλημμύρες
Πρωτογενής τομέας	Υδρολογικό Καθεστώς και Διαχείριση Υδάτων
Δευτερογενής τομέας	Χρηματοοικονομικά
Κατηγορία ΚΤΜ²⁹³	Οικονομία και Οικονομικά
Επιμέρους ΚΤΜ	Χρηματοδοτικά μέσα και μέσα παροχής κινήτρων
Σκοπός του μέτρου	Στοχευένη κατανομή πόρων για την υλοποίηση έργων υποδομής για την προστασία των υδάτων και τη βιώσιμη ικανοποίηση των αναγκών σε νερό, λαμβάνοντας υπόψη την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή.
Περιγραφή του μέτρου	Στο πλαίσιο της εκπλήρωσης των βασικών προϋποθέσεων για την έγκριση του Προγράμματος Πολιτικής Συνοχής «ΘΑΛΙΑ 2021-2027», το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων (ΤΑΥ) και το Υπουργικό Συμβούλιο ενέκριναν το Εθνικό Επενδυτικό Πλάνο Υδατικών Έργων, το οποίο ισχύει για έργα του ΤΑΥ και άλλων φορέων ύδρευσης και αποχέτευσης (πρώην Συμβούλια Υδάτων και Συμβούλια Αποχέτευσεν – νυν ΕΟΑ, Δήμων, Κοινοτήτων κ.λπ.) τα οποία είτε βρίσκονται σε εξέλιξη είτε προγραμματίζονται να υλοποιηθούν εντός της δεκαετίας.
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Εθνικό και τοπικό
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό) ²⁹⁴	Υψηλό
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Κανένα
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή στους ευάλωτους πληθυσμούς	Βελτίωση της ασφάλειας των υδάτων μέσω βελτιωμένου σχεδιασμού υποδομών ύδρευσης, λαμβάνοντας υπόψη την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή.
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	Εφαρμογή του νομικού πλαισίου
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	Κανένα
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	Ανάλογα με τα μέτρα που εφαρμόζονται και τη συμβολή τους στη βελτίωση της κατάστασης όλων των υδάτων — επιφανειακών, υπόγειων και παράκτιων υδάτων.
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή	Υψηλή
Εμπόδια για την εφαρμογή	Διαθεσιμότητα πόρων

²⁹² Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: να εφαρμοστεί σε 2 έως 5 έτη, Χαμηλή: εφαρμογή μετά από 5 έτη

²⁹³ Βλέπε <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/knowledge/tools/adaptation-support-tool/step-3-0>

²⁹⁴ Χαμηλή: €100,000 ή λιγότερο: Μέση: €100,000 - €1,000,000· Υψηλή: πάνω από €1 εκατ.

Όνομασία του μέτρου	Το Εθνικό Επενδυτικό Πλάνο Υδατικών Έργων εξετάζει την αναθεωρημένη Εθνική Στρατηγική Προσαρμογής και ανταποκρίνεται στους καθορισμένους στρατηγικούς και ειδικούς στόχους
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	Ανάλογα με το περιεχόμενο του αναθεωρημένου επενδυτικού σχεδίου και των εξεταζόμενων μέτρων. Θα πρέπει να δοθεί έμφαση στις προσαρμοστικές επιλογές.
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Επαρχιακοί Οργανισμοί Αυτοδιοίκησης, Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	Επαρχιακοί Οργανισμοί Αυτοδιοίκησης, Υπουργείο Οικονομικών
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/συνέργειες	Νομικές απαιτήσεις
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Υψηλή
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση-σύντομη) ²⁹⁵	2025-2030
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	Αμέσως μετά την εφαρμογή
Χρηματοδότηση	Υψηλή
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> Αριθμός χρηματοδοτούμενων έργων ανά έτος
Πρόσθετες παρατηρήσεις	<p>Το σχέδιο εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο 3.4.2024 (1,17 δισ. EUR για έργα που πρόκειται να υλοποιηθούν σε 2 φάσεις, α) για τα εν εξελίξει έργα που πρόκειται να ολοκληρωθούν εντός του 2024-2029 και β) για τα προγραμματισμένα/υπό εξέταση έργα, που εκτιμάται ότι θα ξεκινήσουν έως το 2025 και θα ολοκληρωθούν έως το 2030. Προγραμματίζονται έργα (υποδομές), μαζί με το Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΣΑΑ).</p> <p>https://www.moa.gov.cy/moa/wdd/wdd.nsf/All/9C95FC3F1264EADAC2258B3B003D6654/\$file/Ethniko_Ependitiko_Plano_Ydatikon_Ergon_June2024.pdf</p>
Σχετίζεται με	AGRI 4

²⁹⁵ Σύντομη: λιγότερο από 2 έτη, Μέση: μεταξύ 2 και 5 ετών, Μακρά: πάνω από 5 έτη

Όνομασία του μέτρου	Δημιουργία ενός εργαλείου έγκαιρης ανίχνευσης διαρροών και μιας ψηφιακής πλατφόρμας (εφαρμογής) για την ενημέρωση των καταναλωτών σχετικά με την κατανάλωσή τους, την υποβολή αιτήσεων και την πληρωμή λογαριασμών
Αριθμός του μέτρου	WAT 4
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή) ²⁹⁶	Υψηλή
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Ξηρασία
Πρωτογενής τομέας	Υδρολογικό Καθεστώς και Διαχείριση Υδάτων
Δευτερογενής τομέας	Κανένας
Κατηγορία ΚΤΜ²⁹⁷	Φυσική και τεχνολογική Γνώση και αλλαγή συμπεριφοράς
Επιμέρους ΚΤΜ	Τεχνολογικές επιλογές Ενημέρωση και ανάπτυξη ικανοτήτων
Σκοπός του μέτρου	Έγκαιρη ανίχνευση διαρροών σε οικιακά συστήματα ύδρευσης. Αλλαγή συμπεριφοράς των καταναλωτών όσον αφορά την προστασία του νερού, με αποτέλεσμα την εξοικονόμηση νερού. Διευκόλυνση των καταναλωτών. Αναβάθμιση των υπηρεσιών. Αυξημένη αξιοπιστία του φορέα παροχής νερού.
Περιγραφή του μέτρου	A. Δημιουργία πλατφόρμας (εφαρμογής) για την ενημέρωση των καταναλωτών σχετικά με την κατανάλωσή τους, εάν υπάρχει έξυπνο σύστημα μέτρησης (για τυχόν αυξημένη κατανάλωση, διαρροές κ.λπ.), για την υποβολή αιτήσεων και την πληρωμή λογαριασμών A. Δημιουργία ενός εργαλείου έγκαιρης ανίχνευσης μέσω του σχηματισμού ενός Ψηφιακού Δίδυμου του δικτύου διανομής νερού. Αυτό το εργαλείο μπορεί να επιτευχθεί με την εγκατάσταση αισθητήρων πίεσης και αισθητήρων ποιότητας νερού για την αποτελεσματική παρακολούθηση της παροχής νερού σε διαφορετικές περιοχές εξυπηρέτησης. Επιπλέον, η ανάπτυξη ενός τέτοιου εργαλείου θα παράσχει στις αρχές ύδρευσης έναν χρήσιμο πόρο που θα προσφέρει δεδομένα ζωντανής ροής σχετικά με την παροχή νερού και θα υποδεικνύει πιθανές ανωμαλίες στο δίκτυο, πιθανές δυσλειτουργίες και απώλειες νερού. Αυτό θα επιτρέψει τη λήψη προληπτικών μέτρων για τέτοια γεγονότα, συμβάλλοντας στη μείωση των απωλειών νερού.
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Εθνικό και τοπικό
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό) ²⁹⁸	Υψηλό
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Μέσο
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή στους ευάλωτους πληθυσμούς	Αυξημένη αξιοπιστία του συστήματος ύδρευσης

²⁹⁶ Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: να εφαρμοστεί σε 2 έως 5 έτη, Χαμηλή: να εφαρμοστεί μετά από 5 έτη

²⁹⁷ Βλέπε <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/knowledge/tools/adaptation-support-tool/step-3-0>

²⁹⁸ Χαμηλή: €100,000 ή λιγότερο: Μέση: €100,000 - €1,000,000· Υψηλή: πάνω από €1 εκατ.

Όνομασία του μέτρου	Δημιουργία ενός εργαλείου έγκαιρης ανίχνευσης διαρροών και μιας ψηφιακής πλατφόρμας (εφαρμογής) για την ενημέρωση των καταναλωτών σχετικά με την κατανάλωσή τους, την υποβολή αιτήσεων και την πληρωμή λογαριασμών
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	Μείωση των απωλειών στα δίκτυα διανομής νερού και μείωση του κόστους παραγωγής και διανομής νερού.
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	Οι μειωμένες απώλειες έχουν ως αποτέλεσμα τη μείωση της κατανάλωσης, τη μείωση των ποσοτήτων νερού που χάνονται, την μείωση κατανάλωσης ενέργειας για την επεξεργασία νερού και λυμάτων και τη μείωση των εκπομπών.
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	Μείωση της ζήτησης νερού και μείωση της ποσοτικής πίεσης στα υδατικά συστήματα.
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή	Υψηλή
Εμπόδια για την εφαρμογή	Χρηματοδότηση και ανθρώπινοι πόροι
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	Κανένας
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Επαρχιακοί Οργανισμοί Αυτοδιοίκησης για την ζήτηση πόσιμου νερού.
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/συνέργειες	Ενίσχυση της συμμόρφωσης με την αναθεωρημένη Οδηγία για το νερό ανθρώπινης κατανάλωσης
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Ανάλογα με την κατάσταση ανάπτυξης της εφαρμογής.
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση-σύντομη) ²⁹⁹	Ανάλογα με την κατάσταση ανάπτυξης της εφαρμογής.
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	Λίγο μετά την εφαρμογή της εφαρμογής.
Χρηματοδότηση	Χρηματοδότηση από τους Επαρχιακούς Οργανισμούς Αυτοδιοίκησης
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> Δημιουργία πλατφόρμας: έναρξη/σε εξέλιξη/ολοκληρώθηκε
Σχετίζεται με	

²⁹⁹ Σύντομη: λιγότερο από 2 έτη, Μέση: από 2 έως 5 έτη, Μακρά: περισσότερα από 5 έτη

Όνομασία του μέτρου	Επέκταση της χρήσης των μετρητών νερού
Αριθμός του μέτρου	WAT 5
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή) ³⁰⁰	Υψηλή
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Ξηρασία
Πρωτογενής τομέας	Υδρολογικό Καθεστώς και Διαχείριση Υδάτων
Δευτερογενής τομέας	Υποδομές, Μεταφορές και Κτίρια Γεωργία
Κατηγορία ΚΤΜ³⁰¹	Φυσική και τεχνολογική
Επιμέρους ΚΤΜ	Τεχνολογικές επιλογές
Σκοπός του μέτρου	<ul style="list-style-type: none"> • Βελτίωση της παρακολούθησης των χρήσεων του νερού. • Μείωση των απωλειών στα δίκτυα διανομής νερού. • Μείωση της συνολικής χρήσης νερού και της λειψυδρίας.
Περιγραφή του μέτρου	Επέκταση της χρήσης μετρητών παροχής νερού και οθονών πίεσης νερού στα δίκτυα διανομής. Εγκατάσταση μετρητών ύδρευσης για όλους τους χρήστες και παρόχους νερού. Εγκατάσταση αυτόματων κεντρικών συστημάτων συλλογής δεδομένων και μετρήσεων για αποτελεσματική παρακολούθηση.
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Εθνικό
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό) ³⁰²	Το κόστος είναι για τον καταναλωτή
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Κόστος καταναλωτή
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή στους ευάλωτους πληθυσμούς	Οικονομικές επιπτώσεις του κόστους των μετρητών. Βελτίωση της διαχείρισης των υδάτων και της υδατικής ασφάλειας.
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	Η βελτίωση των δεδομένων και των πληροφοριών σχετικά με τα καταναλωτικά πρότυπα μπορεί να διευκολύνει τον εντοπισμό και τη μείωση των απωλειών, να μειώσει τη συνολική ζήτηση νερού και να μειώσει το κόστος των υπηρεσιών ύδρευσης.
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	Η μειωμένη κατανάλωση έχει ως αποτέλεσμα τη μειωμένη χρήση ενέργειας και τις μειωμένες εκπομπές
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	Η μειωμένη κατανάλωση έχει ως αποτέλεσμα μειωμένες ποσοτικές επιπτώσεις στα υδατικά συστήματα.
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή	Πολιτική: Υψηλή Κοινωνική: Αρχική επιφυλακτικότητα και σταδιακά αποδεκτή
Εμπόδια για την εφαρμογή	Ελάχιστο ανθρώπινο δυναμικό για την επιθεώρηση της κατάστασης των μετρητών και των μετρήσεων κατανάλωσης — εκτός εάν έχουν εγκατασταθεί έξυπνοι μετρητές. Έξυπνοι μετρητές θα εγκατασταθούν σε μεγάλους καταναλωτές (κυρίως από γεωτρήσεις)
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	Κανένας

³⁰⁰ Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: να εφαρμοστεί σε 2 έως 5 έτη, Χαμηλή: να εφαρμοστεί μετά από 5 έτη

³⁰¹ Βλέπε <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/knowledge/tools/adaptation-support-tool/step-3-0>

³⁰² Χαμηλή: €100,000 ή λιγότερο: Μέση: €100,000 - €1,000,000· Υψηλή: πάνω από €1 εκατ.

Όνομασία του μέτρου	Επέκταση της χρήσης των μετρητών νερού
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Τμήμα Αναπτύξεως για μη οικιακούς χρήστες Επαρχιακοί Οργανισμοί Αυτοδιοίκησης για οικιακούς χρήστες
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	Επαρχιακοί Οργανισμοί Αυτοδιοίκησης
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/συνέργειες	Συμμόρφωση με την αναθεωρημένη Οδηγία για το νερό ανθρώπινης κατανάλωσης
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Υψηλή
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση-σύντομη) ³⁰³	Έχει εφαρμοστεί σε σημαντικό βαθμό σε ορισμένες περιφέρειες.
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	Σύντομος μετά την εγκατάσταση των μετρητών νερού.
Χρηματοδότηση	Τιμολόγηση νερού
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> • Αριθμός υδρομετρητών που εγκαθίστανται κάθε χρόνο • Ποσοστό καλυπτόμενων νοικοκυριών
Σχετίζεται με	

³⁰³ Σύντομη: λιγότερο από 2 έτη, Μέση: από 2 έως 5 έτη, Μακρά: περισσότερα από 5 έτη

Όνομασία του μέτρου	Εφαρμογή και τακτική επανεξέταση του Σχεδίου Διαχείρισης Ξηρασίας (ΣΔΞ) που ενσωματώνει πληροφορίες σχετικά με τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στους υδάτινους πόρους και ενσωματώνει τη διαχείριση των κινδύνων ξηρασίας στον σχεδιασμό και τη διαχείριση των υδάτων
Αριθμός του μέτρου	WAT 6
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή) ³⁰⁴	Υψηλή
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Ξηρασία
Πρωτογενής τομέας	Υδρολογικό Καθεστώς και Διαχείριση Υδάτων
Δευτερογενής τομέας	Βιοποικιλότητα, γεωργία
Κατηγορία ΚΤΜ ³⁰⁵	Φυσική και τεχνολογική
Επιμέρους ΚΤΜ	Τεχνολογικές επιλογές
Σκοπός του μέτρου	Εφαρμογή και τακτικές αναθεωρήσεις του Σχεδίου Διαχείρισης Ξηρασίας.
Περιγραφή του μέτρου	<p>A. Εφαρμογή των μέτρων που απαιτούνται για την εφαρμογή του Σχεδίου Διαχείρισης Ξηρασίας.</p> <p>B. Εφαρμογή και ενίσχυση των συστημάτων έγκαιρης προειδοποίησης.</p> <p>Γ. Περιοδική επαναξιολόγηση των δεικτών και των ορίων που έχουν ανατεθεί σε αυτά.</p> <p>Δ. Οι δείκτες ξηρασίας βασίζονται σε στοχαστική μοντελοποίηση των ιστορικών ροών και προτείνουν την εκ των προτέρων διαχείριση των υδάτινων πόρων σε ένα πενταετές πιθανό σενάριο ξηρασίας. Οι κλιματικές προβλέψεις που βασίζονται σε κλιματικά μοντέλα δεν περιλαμβάνονται ακόμη στα Σχέδια Διαχείρισης Ξηρασίας — βασίζονται σε στατιστικές αναλύσεις ιστορικών δεδομένων. Η επανεξέταση θα πρέπει να διενεργείται κάθε 6 έτη σύμφωνα με την Οδηγία-Πλαίσιο για τα Ύδατα.</p>
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Εθνικό — Περιοχή Λεκάνης Απορροής Ποταμού
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό) ³⁰⁶	Ανάλογα με τα μέτρα που περιλαμβάνονται στα Σχέδια Διαχείρισης Ξηρασίας
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Ανάλογα με τα μέτρα που περιλαμβάνονται στα Σχέδια Διαχείρισης Ξηρασίας
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή στους ευάλωτους πληθυσμούς	Μείωση της ευπάθειας σε κινδύνους ξηρασίας και ενίσχυση της ασφάλειας των υδάτων
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	Μείωση επιπτώσεων της ξηρασίας στην παροχή νερού για διάφορες χρήσεις
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	Κανένα

³⁰⁴ Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: να εφαρμοστεί σε 2 έως 5 έτη, Χαμηλή: να εφαρμοστεί μετά από 5 έτη

³⁰⁵ Βλέπε <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/knowledge/tools/adaptation-support-tool/step-3-0>

³⁰⁶ Χαμηλή: €100,000 ή λιγότερο: Μέση: €100,000 - €1,000,000· Υψηλή: πάνω από €1 εκατ.

Όνομασία του μέτρου	Εφαρμογή και τακτική επανεξέταση του Σχεδίου Διαχείρισης Ξηρασίας (ΣΔΞ) που ενσωματώνει πληροφορίες σχετικά με τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στους υδάτινους πόρους και ενσωματώνει τη διαχείριση των κινδύνων ξηρασίας στον σχεδιασμό και τη διαχείριση των υδάτων
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	Διασφάλιση των οικολογικών παροχών μέσω βελτιωμένης διαχείρισης του κινδύνου ξηρασίας
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή	Υψηλή
Εμπόδια για την εφαρμογή	Εάν απαιτούνται γκρίζα μέτρα για την αντιμετώπιση της ξηρασίας, ορισμένα από αυτά είναι ακριβά.
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	Ορισμένα μέτρα αντίδρασης που εφαρμόζονται για την αντιμετώπιση καταστάσεων έκτακτης ανάγκης λόγω ξηρασίας μπορούν να οδηγήσουν σε αυξημένη ευπάθεια σε μελλοντικές ξηρασίες — για παράδειγμα στην ανεξέλεγκτη χρήση υπόγειων υδάτων ή στη μείωση των οικολογικών παροχών κατά τη διάρκεια ξηρασίας.
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	Τμήμα Περιβάλλοντος, Τμήμα Δασών, Τμήμα Γεωργίας
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/συνέργειες	Συμμόρφωση με την Οδηγία Πλαίσιο για τα Ύδατα
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Υψηλή
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση-σύντομη)³⁰⁷	Το Σχέδιο Διαχείρισης Ξηρασίας επικαιροποιείται κάθε 6 έτη σύμφωνα με τα Σχέδια Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμού (ΣΔΛΑΠ). Θα επικαιροποιηθεί παράλληλα με το 4 ^ο ΣΔΛΑΠ. Οι δείκτες ξηρασίας παρακολουθούνται μηνιαίως.
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	Παράλληλα με την εφαρμογή του σχεδίου
Χρηματοδότηση	Χαμηλή διαθεσιμότητα
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> • Προβολές και προβλέψεις κλιματικών αλλαγών που λήφθηκαν υπόψη στα ΣΔΞ
Σχετίζεται με	DRM 2n GOV 1n

³⁰⁷ Σύντομη: λιγότερο από 2 έτη, Μέση: από 2 έως 5 έτη, Μακρά: περισσότερα από 5 έτη

Όνομασία του μέτρου	Βελτίωση της εφαρμογής της αρχής «ο ρυπαίνων πληρώνει» για τη βελτίωση της ποιότητας των υδάτων
Αριθμός του μέτρου	WAT 7n
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή) ³⁰⁸	Μέση
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Ξηρασία
Πρωτογενής τομέας	Υδρολογικό Καθεστώς και Διαχείριση Υδάτων
Δευτερογενής τομέας	Βιομηχανία, Οικονομία και χρηματοοικονομικά, Γεωργία
Κατηγορία ΚΤΜ ³⁰⁹	Οικονομία και χρηματοοικονομικά
Επιμέρους ΚΤΜ	Χρηματοδοτικά μέσα και μέσα παροχής κινήτρων
Σκοπός του μέτρου	Μείωση της ρύπανσης και βελτίωση της ποιότητας των υδάτων.
Περιγραφή του μέτρου	<p>Η αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει» βρίσκεται στο επίκεντρο της περιβαλλοντικής πολιτικής της ΕΕ: οι υπεύθυνοι για την περιβαλλοντική ζημία θα πρέπει να πληρώσουν για την κάλυψη των δαπανών. Αυτό ισχύει για την πρόληψη της ρύπανσης, την αποκατάσταση, την ευθύνη (ποινική, αστική και περιβαλλοντική ευθύνη) και το κόστος που επιβάλλεται στην κοινωνία από τη ρύπανση που συμβαίνει. Η ενσωμάτωση του περιβαλλοντικού κόστους στα τέλη ύδρευσης στην Κύπρο μπορεί να συμβάλει στη μείωση της ρύπανσης και στη βελτίωση της ποιότητας των υδάτων μέσω καλύτερων πρακτικών χρήσης του νερού.</p> <p>Τα τέλη χρήσης νερού σε αστικά κέντρα μπορούν να ενσωματώσουν το κόστος της προηγμένης επεξεργασίας νερού για τη βελτίωση της επαναχρησιμοποίησης των λυμάτων στη γεωργία — λόγω του μειωμένου κόστους — για την αντικατάσταση των πηγών γλυκού νερού και τη βελτίωση της ποιότητας του νερού.</p>
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Εθνικό
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό) ³¹⁰	Μέσο (κόστος παρακολούθησης και επιβολής)
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Χαμηλό
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή στους ευάλωτους πληθυσμούς	Οφέλη από τη βελτίωση της ποιότητας του νερού για την ασφάλεια του νερού και για τη χρήση νερού αναψυχής
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	Βελτίωση της ποιότητας ζωής, συμπεριλαμβανομένης της ανθεκτικότητας στην κλιματική αλλαγή (ΚΑ)
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	Κανένα
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	Βελτίωση της ποιότητας του νερού

³⁰⁸ Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: να εφαρμοστεί σε 2 έως 5 έτη, Χαμηλή: να εφαρμοστεί μετά από 5 έτη

³⁰⁹ Βλέπε <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/knowledge/tools/adaptation-support-tool/step-3-0>

³¹⁰ Χαμηλή: €100,000 ή λιγότερο: Μέση: €100,000 - €1,000,000· Υψηλή: πάνω από €1 εκατ.

Όνομασία του μέτρου	Βελτίωση της εφαρμογής της αρχής «ο ρυπαίνων πληρώνει» για τη βελτίωση της ποιότητας των υδάτων
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή	Μέση
Εμπόδια για την εφαρμογή	Χρειάζεται καλύτερη επιβολή. Υπάρχουν μέτρα, τα αποτελέσματα δείχνουν ότι υπάρχει περιθώριο βελτίωσης, λόγω έλλειψης ανθρώπινων πόρων.
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	Κανένας
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων, Τμήμα Περιβάλλοντος, Τμήμα Γεωργίας, Υπηρεσία Βιομηχανίας και Τεχνολογίας, Υπηρεσία Μεταλλείων και Λατομείων
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	Τοπικές αρχές
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/συνέργειες	Συμμόρφωση με την Οδηγία Ππλαίσιο για τα Ύδατα. Κανονισμός για την επαναχρησιμοποίηση των υδάτων
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Υψηλή
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση-σύντομη) ³¹¹	Σύντομη
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	Κατά την εφαρμογή
Χρηματοδότηση	Περιορισμένοι ανθρώπινοι πόροι
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> Μεταβολή της κατάστασης του υδατικού συστήματος
Σχετίζεται με	WAT 9n

³¹¹ Σύντομη: λιγότερο από 2 έτη, Μέση: από 2 έως 5 έτη, Μακρά: περισσότερα από 5 έτη

Όνομασία του μέτρου	Επαναχρησιμοποίηση επεξεργασμένων αστικών λυμάτων μετά από αυστηρό έλεγχο της καταλληλότητάς τους, και παροχή συστημάτων κινήτρων για την τομεακή υιοθέτηση της επαναχρησιμοποίησης των υδάτων (καλλιέργεια, κτηνοτροφία, άλλες χρήσεις)
Αριθμός του μέτρου	WAT 8
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή) ³¹²	Υψηλή
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Ξηρασία
Πρωτογενής τομέας	Υδρολογικό Καθεστώς και Διαχείριση Υδάτων
Δευτερογενής τομέας	Οικονομία, Βιομηχανία και Χρηματοοικονομικά Γεωργία Χωροταξικός σχεδιασμός
Κατηγορία ΚΤΜ³¹³	Φυσική και τεχνολογική Οικονομική και Χρηματοοικονομική
Επιμέρους ΚΤΜ	Γκρίζες επιλογές Χρηματοδοτικά μέσα και μέσα παροχής κινήτρων
Σκοπός του μέτρου	Επαναχρησιμοποίηση επεξεργασμένων αστικών λυμάτων με αυστηρό έλεγχο της καταλληλότητάς τους σύμφωνα με τους ισχύοντες κανονισμούς.
Περιγραφή του μέτρου	Ανάπτυξη των αναγκαίων υποδομών για τη διάθεση επεξεργασμένων αστικών λυμάτων για άρδευση χώρων πρασίνου, αθλητικών εγκαταστάσεων και καλλιέργειών, όπου οι υποδομές αυτές δεν είναι διαθέσιμες. Διεξαγωγή των απαραίτητων μελετών (τεχνικών, κόστους-οφέλους κ.λπ.) για την ανάπτυξη των δικτύων διανομής νερού.
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Εθνικό και τοπικό
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό) ³¹⁴	Υψηλή
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Μέσο — Υψηλό για τις υπάρχουσες υποδομές. Οι καταναλωτές πληρώνουν για τη συντήρηση, αλλά επιδοτούνται σε μεγάλο βαθμό. Το κόστος συντήρησης του προγραμματιζόμενου δικτύου θα καθοριστεί.
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή στους ευάλωτους πληθυσμούς	Το ανακυκλωμένο νερό είναι μια ασφαλής παροχή νερού.
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	Ενίσχυση του γεωργικού τομέα, της αγροτικής οικονομίας κ.λπ.
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	Κανένα
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	Εξοικονόμηση νερού — μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων με την επαναχρησιμοποίηση του νερού έναντι των πηγών γλυκού νερού
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή	Υψηλή

³¹² Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: να εφαρμοστεί σε 2 έως 5 έτη, Χαμηλή: να εφαρμοστεί μετά από 5 έτη

³¹³ Βλέπε <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/knowledge/tools/adaptation-support-tool/step-3-0>

³¹⁴ Χαμηλή: €100,000 ή λιγότερο: Μέση: €100,000 - €1,000,000· Υψηλή: πάνω από €1 εκατ.

Όνομασία του μέτρου	Επαναχρησιμοποίηση επεξεργασμένων αστικών λυμάτων μετά από αυστηρό έλεγχο της καταλληλότητάς τους, και παροχή συστημάτων κινήτρων για την τομεακή υιοθέτηση της επαναχρησιμοποίησης των υδάτων (καλλιέργεια, κτηνοτροφία, άλλες χρήσεις)
Εμπόδια για την εφαρμογή	Η ποιότητα του ανακυκλωμένου νερού που προέρχεται από μονάδες επεξεργασίας αστικών λυμάτων σε ορισμένες παράκτιες περιοχές — για παράδειγμα στη Λάρνακα — έχει υψηλή αλατότητα και μπορεί να χρησιμοποιηθεί μόνο σε ανθεκτικές καλλιέργειες. Λαμβάνονται μέτρα για τη μείωση της αγωγιμότητας. Νέες περιοχές θα συνδεθούν σε τρία χρόνια και αναμένεται να μειώσουν την αγωγιμότητα.
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	Το ανακυκλωμένο νερό ανταποκρίνεται σε νέες ή αυξημένες απαιτήσεις, αντί να υποκαθιστά τις υπάρχουσες χρήσεις και να μειώνει την πίεση στα συστήματα επιφανειακών και υπόγειων υδάτων.
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων είναι υπεύθυνο για τα τριτογενή επεξεργασμένα λύματα (αυτό μπορεί να αλλάξει στους Επαρχιακούς Οργανισμούς Αυτοδιοίκησης)
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	Τμήμα Γεωργίας Επαρχιακοί Οργανισμοί Αυτοδιοίκησης αρμόδιοι για την επεξεργασία λυμάτων έως τη δευτεροβάθμια επεξεργασία
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/συνέργειες	Συμμόρφωση με τον κανονισμό (ΕΕ) 2020/741, της 25ης Μαΐου 2020, σχετικά με τις ελάχιστες απαιτήσεις για την επαναχρησιμοποίηση υδάτων Τα υπόγεια ύδατα/το επεξεργασμένο νερό μπορούν να χρησιμοποιηθούν για άρδευση στις πόλεις — συνέργεια με το μέτρο φύτευσης δέντρων στις πόλεις Εδάφη: η καλή ποιότητα του νερού προστατεύει επίσης το έδαφος
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Υψηλή
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση-σύντομη)³¹⁵	Σύντομη
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	Σύντομη μετά τη λειτουργία των υποδομών επεξεργασίας και μεταφοράς λυμάτων.
Χρηματοδότηση	Χαμηλή
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> Κυβικά μέτρα νερού που επαναχρησιμοποιήθηκε ανά έτος
Πρόσθετες παρατηρήσεις	Η Κύπρος δεν έχει ακόμη εκπληρώσει πλήρως τις νομικές της υποχρεώσεις όσον αφορά την Οδηγία 91/271/ΕΚ για την Επεξεργασία των Αστικών Λυμάτων, η οποία αποτελεί πλέον προτεραιότητα. Στο πλαίσιο της αναθεωρημένης Οδηγίας για τα λύματα προτείνονται αυστηρότερα πρότυπα επεξεργασίας λυμάτων. Ενώ οι σταθμοί τριτογενούς επεξεργασίας αστικών λυμάτων (ΣΕΛ) λειτουργούν ήδη σε ορισμένα σημεία, τα σχέδια περιλαμβάνουν την επέκταση ΣΕΛ σε άλλους οικισμούς και το ΤΑΥ σκοπεύει να επενδύσει για την τριτοβάθμια επεξεργασία και την επαναχρησιμοποίηση του ανακτημένου νερού στη γεωργία, για την απελευθέρωση αποθεμάτων γλυκού νερού κ.λπ.
Σχετίζεται με	AGRI 4

³¹⁵ Σύντομη: λιγότερο από 2 έτη, Μέση: από 2 έως 5 έτη, Μακρά: περισσότερα από 5 έτη

Όνομασία του μέτρου	Προστασία των πόρων των υπόγειων υδάτων από τη ρύπανση και την υπερβολική χρήση, και προώθηση της μείωσης των αντλήσεων υπόγειων υδάτων σε περίπτωση υπέρβασης των ορίων βιωσιμότητας
Αριθμός του μέτρου	WAT 9n
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή) ³¹⁶	Υψηλή (Η Οδηγία 2000/60/ΕΚ για τη θέσπιση πλαισίου κοινοτικής δράσης στον τομέα της πολιτικής των υδάτων και οι Οδηγίες 2008/105/ΕΚ και 2006/118/ΕΚ σχετικά με τα πρότυπα ποιότητας περιβάλλοντος στον τομέα της πολιτικής των υδάτων έχουν ενσωματωθεί στην εθνική νομοθεσία)
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Ξηρασία
Πρωτογενής τομέας	Υδρολογικό Καθεστώς και Διαχείριση Υδάτων
Δευτερογενής τομέας	Γεωργία Χωροταξικός σχεδιασμός
Κατηγορία ΚΤΜ³¹⁷	Διακυβέρνηση και θεσμικά όργανα
Επιμέρους ΚΤΜ	Διαχείριση και σχεδιασμός
Σκοπός του μέτρου	Βελτίωση της κατάστασης των συστημάτων υπόγειων υδάτων
Περιγραφή του μέτρου	<p>Τα υπόγεια ύδατα είναι ένας στρατηγικός πόρος για τη διαχείριση των υδάτων σε καταστάσεις ξηρασίας, δεδομένου ότι συνήθως ανταποκρίνονται πιο αργά στις αλλαγές των βροχοπτώσεων. Διαδραματίζουν καίριο ρόλο στη διασφάλιση της υδροδότησης σε περιόδους ξηρασίας και στη διατήρηση των υδάτινων οικοσυστημάτων, παρέχοντας τη βασική ροή των ποτάμιων συστημάτων. και η επιδείνωσή τους θέτει σε κίνδυνο την περιβαλλοντική κατάσταση των ποταμών και τη βιωσιμότητα των υπηρεσιών ύδρευσης και συντήρησης των ροών τους. Η ανάκτηση των συστημάτων υπόγειων υδάτων αποτελεί στόχο προτεραιότητας όσον αφορά την προσαρμογή. Θα πρέπει να προωθηθεί η μείωση των αντλήσεων υπόγειων υδάτων σε περίπτωση υπέρβασης των ορίων βιωσιμότητας και να ενθαρρυνθεί η αποτελεσματική μείωση της ρύπανσης, ιδίως όσον αφορά τη γεωργία και την κτηνοτροφία. Τα μέτρα σε αυτή τη γραμμή δράσης μπορούν να περιλαμβάνουν:</p> <p>A. Βελτίωση του χαρακτηρισμού των συστημάτων υπόγειων υδάτων/κατανόηση των ετήσιων ανανεώσιμων πόρων και της δυναμικής των υπόγειων υδάτων.</p> <p>B. Απαίτηση από όλους τους χρήστες υπόγειων υδάτων να εγκαταστήσουν μετρητές νερού (έξυπνοι μετρητές εάν υπάρχουν διαθέσιμοι πόροι) και να υποβάλλουν περιοδικά εκθέσεις στο ΤΑΥ.</p> <p>Γ. Βελτίωση της παρακολούθησης και του ελέγχου των χρήσεων των υπόγειων υδάτων για την ενίσχυση της βιωσιμότητας του υδροφόρου ορίζοντα. Αυτό απαιτεί την επανεξέταση του υφιστάμενου δικτύου παρακολούθησης για τον έλεγχο και τη βελτίωση της αντιπροσωπευτικότητάς του, των πόρων για την περιοδική παρακολούθηση, τη συλλογή δεδομένων, την επεξεργασία και την (ημιαυτόματη) τακτική υποβολή εκθέσεων. Θα μπορούσε ενδεχομένως να εφαρμοστεί σε πιλοτική βάση.</p>

³¹⁶ Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: να εφαρμοστεί σε 2 έως 5 έτη, Χαμηλή: να εφαρμοστεί μετά από 5 έτη

³¹⁷ Βλέπε <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/knowledge/tools/adaptation-support-tool/step-3-0>

Όνομασία του μέτρου	Προστασία των πόρων των υπόγειων υδάτων από τη ρύπανση και την υπερβολική χρήση, και προώθηση της μείωσης των αντλήσεων υπόγειων υδάτων σε περίπτωση υπέρβασης των ορίων βιωσιμότητας
	Δ. Περιορισμός των μη βασικών χρήσεων υπόγειων υδάτων — τοποιότηχηση, άρδευση — σε περίπτωση υπέρβασης των ορίων βιωσιμότητας, λαμβάνοντας υπόψη κοινωνικοοικονομικά και περιβαλλοντικά κριτήρια.
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Εθνικό/περιφέρεια λεκάνης απορροής ποταμού
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό) ³¹⁸	Μέσο
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Χαμηλό
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή στους ευάλωτους πληθυσμούς	Η παραγωγή παραδοσιακών καλλιεργειών, η αντίσταση των γεωργών στην αλλαγή των καλλιεργειών για τη μείωση της ζήτησης νερού άρδευσης και η λειψυδρία παρεμποδίζουν την αποτελεσματική εφαρμογή αυτού του μέτρου
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	Αντιστρέφει τις τάσεις κακής ποσοτικής και χημικής κατάστασης των υπόγειων υδάτων.
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	Κανένα
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	Βελτίωση της κατάστασης των συστημάτων υπόγειων υδάτων και των υδάτινων οικοσυστημάτων που εξαρτώνται από τα υπόγεια ύδατα
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή	Υψηλή
Εμπόδια για την εφαρμογή	Ανάγκη αποζημίωσης των γεωργών για την απώλεια εισοδήματος λόγω της μείωσης της άντλησης υπόγειων υδάτων.
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	Κανένα
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων/Τμήμα Γεωλογικής Επισκόπησης
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	Τοπικές Αρχές, Επαρχιακοί Οργανισμοί Αυτοδιοίκησης, Ενώσεις αγροτών και αγροτικές οργανώσεις
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/συνέργειες	Συμμόρφωση με την ΟΠΥ, Οδηγίες για τα Υπόγεια Ύδατα. Διατήρηση δασικών οικοτόπων Εδάφη: η καλή ποιότητα του νερού προστατεύει επίσης το έδαφος
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Μέση
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση-σύντομη) ³¹⁹	Σύντομη
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	Ανάλογα με τις δυνατότητες παρακολούθησης και επιβολής, καθώς και το είδος της πίεσης — τα συστήματα υπόγειων υδάτων ανακάμπτουν από κακή ποσοτική κατάσταση, αλλά με πιο αργό ρυθμό από την κακή ποιοτική κατάσταση.
Χρηματοδότηση	Χαμηλή

³¹⁸ Χαμηλή: €100,000 ή λιγότερο: Μέση: €100,000 - €1,000,000· Υψηλή: πάνω από €1 εκατ.

³¹⁹ Σύντομη: λιγότερο από 2 έτη, Μέση: από 2 έως 5 έτη, Μακρά: περισσότερα από 5 έτη

Όνομασία του μέτρου	Προστασία των πόρων των υπόγειων υδάτων από τη ρύπανση και την υπερβολική χρήση, και προώθηση της μείωσης των αντλήσεων υπόγειων υδάτων σε περίπτωση υπέρβασης των ορίων βιωσιμότητας
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> • Μεταβολή της κατάστασης των υπόγειων υδάτων σύμφωνα με την Οδηγία Πλαίσιο για τα Ύδατα
Σχετίζεται με	WAT 7n

Μείωση των κινδύνων πλημμύρας μέσω της αποκατάστασης του οικοσυστήματος ποταμών και της ανάπλασης σε αγροτικές και αστικές περιοχές	
Όνομασία του μέτρου	
Αριθμός του μέτρου	WAT 10n
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή) ³²⁰	Υψηλή
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Πλημμύρες
Πρωτογενής τομέας	Υδρολογικό Καθεστώς και Διαχείριση Υδάτων
Δευτερογενής τομέας	Βιοποικιλότητα και οικοσυστήματα Υποδομές, Μεταφορές και Κτίρια Χωροταξικός σχεδιασμός Εδάφη Γεωργία
Κατηγορία ΚΤΜ³²¹	Λύσεις που βασίζονται στη φύση και προσεγγίσεις που βασίζονται στο οικοσύστημα
Επιμέρους ΚΤΜ	Πράσινες επιλογές
Σκοπός του μέτρου	Προσαρμογή των πρακτικών σχεδιασμού έτσι ώστε οι οικολογικές και υδρολογικές συνέχειες και η λειτουργικότητα των οικοσυστημάτων να ενημερώνουν τον χωροταξικό σχεδιασμό (περιφερειακό, αστικό), την έγκριση έργων που επηρεάζουν τα εσωτερικά ύδατα και την ενίσχυση της ανθεκτικότητας των εδαφών στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής.
Περιγραφή του μέτρου	<p>Συνεργασία εθνικών, περιφερειακών και τοπικών αρχών για την ανάπτυξη μεσοπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων ισορροπημένων στρατηγικών για τη γη, οι οποίες:</p> <p>A. Περιορίζουν την κατάληψη φυσικών, γεωργικών και δασικών περιοχών, ώστε να μειωθεί η τεχνητοποίηση και να ευνοηθεί η απορρόφηση υδάτων από βροχοπτώσεις.</p> <p>B. Αποκαταστούν τα πλημμυρικά πεδία — παρέχοντας «χώρο στον ποταμό».</p> <p>Γ. Προωθούν την αποκατάσταση των υδάτινων οικοσυστημάτων και της υδρομορφολογικής αποκατάστασης ποταμών μέσω της απομάκρυνσης και/ή της βελτίωσης των διαμήκων και οριζόντιων εμποδίων — μικρών φραγμάτων, φραγμάτων που δεν χρησιμοποιούνται πλέον κ.λπ.</p> <p>Δ. Στις αστικές περιοχές, προσδιορίζουν και επανατοποθετούν τις κοίτες ποταμών και άλλες περιοχές που έχουν τη δυνατότητα να εξελιχθούν σε «πράσινους διαδρόμους», λειτουργώντας όχι μόνο ως ζώνες πλημμύρας αλλά και προσφέροντας πλεονεκτήματα στους κατοίκους και λειτουργώντας ως καταφύγιο για την άγρια πανίδα. Ορισμένες δράσεις περιλαμβάνουν:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Αποκατάσταση των παρόχθιων περιοχών και της κοίτης του ποταμού. ○ Ανακατασκευή μονοπατιών χρησιμοποιώντας φυσικά υλικά. ○ Φύτευση ιθαγενών δέντρων και φυτικών ειδών. ○ Εγκατάσταση ευέλικτων και ευπροσάρμοστων υποδομών. <p>E. Χρησιμοποιούν το εργαλείο «Climate Resilient City Tool» (CRCTool) για να διερευνήσουν τις επιλογές προσαρμογής χωροταξικού σχεδιασμού (κυρίως NbS) σε αστικές περιοχές, ώστε να διευκολυνθεί η εξερεύνηση και η επιλογή λύσεων προσαρμογής που βασίζονται στη φύση για τον πολεοδομικό σχεδιασμό.</p>

³²⁰ Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: να εφαρμοστεί σε 2 έως 5 έτη, Χαμηλή: να εφαρμοστεί μετά από 5 έτη

³²¹ Βλέπε <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/knowledge/tools/adaptation-support-tool/step-3-0>

Όνομασία του μέτρου	Μείωση των κινδύνων πλημμύρας μέσω της αποκατάστασης του οικοσυστήματος ποταμών και της ανάπλασης σε αγροτικές και αστικές περιοχές
	<p>ΣΤ. Εμπλέκουν ενεργά τους κατοίκους και τους χρήστες της γης, όπως οι ιδιοκτήτες γης, και τις γνώσεις τους σχετικά με τα ιστορικά γεγονότα πλημμύρας για την ενημέρωση των σχεδίων.</p> <p>Οι δράσεις αυτές συμβάλλουν στη μείωση των απορροών, των κινδύνων πλημμύρας, της διάβρωσης του εδάφους και της ενίσχυσης της διατήρησης της βιοποικιλότητας.</p>
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Τοπικό
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό) ³²²	Μέσο (ανάλογα με την αξιολόγηση των αναγκών)
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Χαμηλό
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή στους ευάλωτους πληθυσμούς	Τα μέτρα αυτά σε αστικό περιβάλλον συνδέονται συχνά με την τοπική βελτίωση της ποιότητας ζωής, που συνδέεται με την αύξηση των χώρων πρασίνου και την ενίσχυση της βιοποικιλότητας στις αστικές περιοχές.
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	Αυξημένη αντιπλημμυρική προστασία, μειωμένο κόστος ασφάλισης
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	Κανένα
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	Βελτίωση της βιοποικιλότητας, βελτίωση της λειτουργικότητας των υδάτινων οικοσυστημάτων
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή	Υψηλή
Εμπόδια για την εφαρμογή	Τα μέτρα φυσικής συγκράτησης νερού (<i>Natural Water Retention Measures - NWRM</i>) απαιτούν μεγαλύτερη διαθεσιμότητα χώρου/εδάφους. Μερικές φορές η ιδιωτική γη πρέπει να απαλλοτριωθεί/κατασχεθεί, πράγμα που συνεπάγεται οικονομικό και πολιτικό κόστος. Χαμηλή διαθεσιμότητα ανθρώπινων και οικονομικών πόρων Σύγκρουση με τη δασοκομία (FOR 6η)
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	Δ.Ε.
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Για τα μέτρα υδρομορφολογικής αποκατάστασης ποταμών που περιλαμβάνονται στην Οδηγία Πλαίσιο για τα Ύδατα-Σχέδιο Διαχείρισης Λεκάνης Απορροής Ποταμού-Πρόγραμμα Μέτρων, το Τμήμα Περιβάλλοντος και το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων είναι οι φορείς υλοποίησης Για δράσεις σε αστικές περιοχές: Τμήμα Περιβάλλοντος, Επαρχιακοί Οργανισμοί Αυτοδιοίκησης
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως, Επαρχιακοί Οργανισμοί Αυτοδιοίκησης, Επαρχιακή Διοίκηση
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/συνέργειες	Οδηγία για τις Πλημμύρες, Οδηγία Πλαίσιο για τα Ύδατα ΥΜΕΕ (Υπουργείο Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων): χρήση υποδομών αντιπλημμυρικής προστασίας στις αστικές περιοχές σε συνδυασμό με άλλα έργα, π.χ. ποδηλατικές διαδρομές (για δροσισμό), χώρους πρασίνου κ.λπ. Συνέργεια με τα μέτρα του τομέα υποδομών, δεδομένου ότι τα υδατικά στοιχεία θα μπορούσαν να συνδυαστούν με ποδηλατικές υποδομές, καθώς η

³²² Χαμηλή: €100,000 ή λιγότερο: Μέση: €100,000 - €1,000,000· Υψηλή: πάνω από €1 εκατ.

Όνομασία του μέτρου	Μείωση των κινδύνων πλημμύρας μέσω της αποκατάστασης του οικοσυστήματος ποταμών και της ανάπλασης σε αγροτικές και αστικές περιοχές
	<p>δημιουργία καναλιών ρεόντος νερού κάτω από ποδηλατόδρομους μπορεί να δημιουργήσει δροσερές συνθήκες για τους ποδηλάτες, ενώ ταυτόχρονα είναι έργα αστικής αντιπλημμυρικής προστασίας</p> <p>Συνέργεια με τα μέτρα του τομέα υποδομών: αστικοί χώροι πρασίνου, καθώς η δημιουργία σιντριβανιών και άλλων υδάτινων στοιχείων σε αστικούς χώρους πρασίνου μπορεί να δημιουργήσει δροσερές συνθήκες για τους κατοίκους που απολαμβάνουν χώρους πρασίνου σε τέτοιες περιοχές, παρέχοντας παράλληλα προστασία από τις πλημμύρες</p>
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Υψηλή
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση-σύντομη) ³²³	Σύντομη — η εφαρμογή βρίσκεται σε εξέλιξη και διάφορα μέτρα για την υδρομορφολογική αποκατάσταση ποταμών περιλαμβάνονται στο πρόγραμμα μέτρων του 3 ^{ου} Σχεδίου Διαχείρισης Λεκάνης Απορροής Ποταμού
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	Κατά την εφαρμογή
Χρηματοδότηση	Χαμηλή
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> Μειωμένος αριθμός δυσμενών συνεπειών σύμφωνα με το άρθρο 6 (5) της Οδηγίας για τις Πλημμύρες.
Σχετίζεται με	DRM 8n EDU 5n INFR 3 SPAT 1 SPAT 4n SPAT 5n

³²³ Σύντομη: λιγότερο από 2 έτη, Μέση: από 2 έως 5 έτη, Μακρά: περισσότερα από 5 έτη

Όνομασία του μέτρου	Ενίσχυση της αποδοτικής χρήσης του νερού στα κτίρια, τη βιομηχανία και τη γεωργία
Αριθμός του μέτρου	WAT 11
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή) ³²⁴	Υψηλή
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Ξηρασία
Πρωτογενής τομέας	Υδρολογικό Καθεστώς και Διαχείριση Υδάτων
Δευτερογενής τομέας	Υποδομές, Μεταφορές και Κτίρια Οικονομία, Βιομηχανία και Χρηματοοικονομικά Γεωργία
Κατηγορία ΚΤΜ³²⁵	Διακυβέρνηση και Θεσμική
Επιμέρους ΚΤΜ	Μέσα πολιτικής
Σκοπός του μέτρου	Εξοικονόμηση νερού για την αντιμετώπιση της λειψυδρίας/ υψηλού κόστους νερού λόγω της αυξημένης ζήτησης αφαλάτωσης/ ενέργειας από τους φορείς ύδρευσης.
Περιγραφή του μέτρου	<p>A. Ενίσχυση της αποδοτικής χρήσης νερού στα κτίρια, τη βιομηχανία και τη γεωργία (π.χ. αποδοτικότερες οικιακές συσκευές, εγκατάσταση συσκευών εξοικονόμησης νερού, ανακύκλωση νερού στις βιομηχανίες, προώθηση βελτιωμένων συστημάτων άρδευσης στις καλλιέργειες).</p> <p>B. Πρόταση υποχρεωτικής έγκρισης του WAT 11 από τις μεγάλες ιδιωτικές επιχειρήσεις και τον δημόσιο τομέα και παροχή κινήτρων για τον οικιστικό τομέα και τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις (παροχή δωρεάν εξοπλισμού, επιδοτήσεις, εκπτώσεις στα τέλη και τους φόρους). Να καταστεί το μέτρο υποχρεωτικό για τα νέα κτίρια.</p> <p>Γ. Εκπόνηση μελέτης σκοπιμότητας σχετικά με τις δυνατότητες συλλογής όμβριων υδάτων για ορισμένες οικιακές και γεωργικές χρήσεις και προώθησή της μέσω ενός προγράμματος επιχορήγησης, εάν είναι βιώσιμο.</p>
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Εθνικό και τοπικό
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό) ³²⁶	Μέσο
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Μέσο
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή στους ευάλωτους πληθυσμούς	Οι επιδοτήσεις για συσκευές μεγαλύτερης υδατικής και ενεργειακής απόδοσης θα συμβάλουν στη μείωση του κόστους κοινής ωφέλειας
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	Υψηλό κόστος κεφαλαίου αλλά χαμηλότερο λειτουργικό κόστος (λόγω χαμηλότερων λογαριασμού νερού)

³²⁴ Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: να εφαρμοστεί σε 2 έως 5 έτη, Χαμηλή: να εφαρμοστεί μετά από 5 έτη

³²⁵ Βλέπε <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/knowledge/tools/adaptation-support-tool/step-3-0>

³²⁶ Χαμηλή: €100,000 ή λιγότερο: Μέση: €100,000 - €1,000,000· Υψηλή: πάνω από €1 εκατ.

Όνομασία του μέτρου	Ενίσχυση της αποδοτικής χρήσης του νερού στα κτίρια, τη βιομηχανία και τη γεωργία
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	Οι αποδοτικότερες συσκευές και οι διαδικασίες παραγωγής συνεπάγονται επίσης χαμηλότερη κατανάλωση ενέργειας και λιγότερες εκπομπές
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	Η βελτιωμένη απόδοση μπορεί να συμβάλει στη μείωση της συνολικής ζήτησης νερού και στη μείωση της ποσοτικής πίεσης στις πηγές γλυκού νερού.
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή	Μέση, λόγω του κόστους εφαρμογής
Εμπόδια για την εφαρμογή	Χαμηλοί χρηματοδοτικοί πόροι.
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	Κανένας
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων με το Υπουργείο Εσωτερικών Για τα κτίρια: Επαρχιακοί Οργανισμοί Αυτοδιοίκησης Γεωργία: προωθούνται πολλά μέτρα — η εκπαίδευση των γεωργών: Τμήμα Γεωργίας Υφυπουργείο Τουρισμού
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	Τοπικές αρχές
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/συνέργειες	Συμμόρφωση με την Οδηγία Πλαίσιο για τα Ύδατα Βοηθά εν γένει την ενεργειακή απόδοση
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Υψηλή
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση-σύντομη) ³²⁷	Μέση
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	Σύντομος μετά την εγκατάσταση βελτιωμένων συσκευών, εξοπλισμού, συστημάτων άρδευσης κ.λπ.
Χρηματοδότηση	Χαμηλή
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> Αριθμός αναπτύξεων που υιοθετούν μέτρα υδατικής αποδοτικότητας
Σχετίζεται με	INFR 1n

³²⁷ Σύντομη: λιγότερο από 2 έτη, Μέση: από 2 έως 5 έτη, Μακρά: περισσότερα από 5 έτη

Όνομασία του μέτρου	Έλεγχος και περιορισμός των δραστηριοτήτων εντατικής ζήτησης νερού (π.χ. γήπεδα γκολφ, τουριστικές εγκαταστάσεις, υδροβόρες καλλιέργειες) σε περιοχές με έλλειψη νερού
Αριθμός του μέτρου	WAT 12
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή) ³²⁸	Υψηλή
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Ξηρασία
Πρωτογενής τομέας	Υδρολογικό Καθεστώς και Διαχείριση Υδάτων
Δευτερογενής τομέας	Γεωργία Χωροταξικός σχεδιασμός Τουρισμός
Κατηγορία ΚΤΜ³²⁹	Διακυβέρνηση και Θεσμική
Επιμέρους ΚΤΜ	Διαχείριση και σχεδιασμός
Σκοπός του μέτρου	Εξοικονόμηση νερού για την αντιμετώπιση της λειψυδρίας και του υψηλού κόστους νερού λόγω της αυξημένης ζήτησης αφαλάτωσης.
Περιγραφή του μέτρου	Α. Επαναπροσδιορισμός των κριτηρίων αδειοδότησης αναπτύξεων εντατικής χρήσης νερού. Β. Ανάπτυξη και εξέταση σεναρίων προσαρμογής για τον έλεγχο των αναπτύξεων εντατικής χρήσης νερού σε περιοχές με ανεπαρκείς υδάτινους πόρους. Γ. Ενσωμάτωση διαδικασιών αδειοδότησης σχεδιασμού για νέες εξελίξεις.
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Εθνικό και τοπικό
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό) ³³⁰	Σχετικά με τον ιδιωτικό τομέα — Υψηλό
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Δ.Ε.
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή στους ευάλωτους πληθυσμούς	Δ.Ε.
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	Αυξημένη διαθεσιμότητα νερού σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	Κανένα
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	Μειωμένη πίεση στα εξαρτώμενα από το νερό οικοσυστήματα και στην ποσοτική κατάσταση των υδατικών συστημάτων
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή	Πολιτικά: Χαμηλή Κοινωνικά — Υψηλή (π.χ. αγρότες)
Εμπόδια για την εφαρμογή	Όμιλοι επενδυτών/lobbies/πολιτικά Υφιστάμενο καθεστώς πολιτικής και αδειοδότηση (για την ανάπτυξη γηπέδων γκολφ)

³²⁸ Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: να εφαρμοστεί σε 2 έως 5 έτη, Χαμηλή: να εφαρμοστεί μετά από 5 έτη

³²⁹ Βλέπε <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/knowledge/tools/adaptation-support-tool/step-3-0>

³³⁰ Χαμηλή: €100,000 ή λιγότερο: Μέση: €100,000 - €1,000,000· Υψηλή: πάνω από €1 εκατ.

Όνομασία του μέτρου	Έλεγχος και περιορισμός των δραστηριοτήτων εντατικής ζήτησης νερού (π.χ. γήπεδα γκολφ, τουριστικές εγκαταστάσεις, υδροβόρες καλλιέργειες) σε περιοχές με έλλειψη νερού
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	Κανένας
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων σε συνεργασία με το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως, Υπουργείο Εσωτερικών
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	Φορείς τουριστικών αναπτύξεων
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/συνέργειες	Υφιστάμενα Σχέδια για την προώθηση τέτοιων μεγάλων και υδροβόρων αναπτύξεων (γκολφ, τουριστικές αναπτύξεις κ.λπ.). Βοηθά στη μείωση της κατανάλωσης ενέργειας
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Υψηλή
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση-σύντομη)³³¹	Σύντομη
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	Αμέσως μετά την εφαρμογή
Χρηματοδότηση	Είναι θέμα πολιτικής βούλησης
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> Δείκτες ζήτησης νερού (% μείωσης ανά χρήση νερού, % της ζήτησης που καλύπτεται από την προσφορά, κ.λπ.)
Σχετίζεται με	

³³¹ Σύντομη: λιγότερο από 2 έτη, Μέση: από 2 έως 5 έτη, Μακρά: περισσότερα από 5 έτη

Όνομασία του μέτρου	Ανάπτυξη μελλοντικών σεναρίων διαθεσιμότητας και ζήτησης νερού (για το 2050, 2070) στο πλαίσιο των προβλέψεων για την κλιματική αλλαγή και ανάπτυξη στρατηγικών σχεδίων για την προσαρμογή των απαιτήσεων στις προβλέψεις
Αριθμός του μέτρου	WAT 13n
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)³³²	Υψηλή
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Ξηρασίες, Πλημμύρες
Πρωτογενής τομέας	Υδρολογικό Καθεστώς και Διαχείριση Υδάτων
Δευτερογενής τομέας	Γεωργία Οικονομία, βιομηχανία και χρηματοοικονομικά Χωροταξικός σχεδιασμός
Κατηγορία ΚΤΜ³³³	Γνώση και αλλαγή συμπεριφοράς Διακυβέρνηση και θεσμικά όργανα
Επιμέρους ΚΤΜ	Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση Διαχείριση και σχεδιασμός
Σκοπός του μέτρου	Δημιουργία επικαιροποιημένων πληροφοριών για την αξιολόγηση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στους υδάτινους πόρους, τα ακραία φαινόμενα, τις χρήσεις ύδατος και την κατάσταση των υδατικών συστημάτων και των συναφών υδάτινων οικοσυστημάτων, σύμφωνα με τα τελευταία διαθέσιμα κλιματικά μοντέλα και σενάρια. Ανάπτυξη σχεδίων για την προσαρμογή της τρέχουσας και της μελλοντικής ζήτησης νερού στους διαθέσιμους πόρους σε ένα πλαίσιο κλιματικής αλλαγής, σε διαβούλευση με τους τομείς και φορείς που πλήττονται.
Περιγραφή του μέτρου	<p>Προώθηση και χρηματοδότηση μελετών και ερευνητικών έργων που παράγουν τις ακόλουθες πληροφορίες:</p> <p>A. Επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στους υδάτινους πόρους. B. Επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής σε ακραία φαινόμενα (ξηρασίες και πλημμύρες). Γ. Επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στις χρήσεις του νερού. Δ. Επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στην κατάσταση των υδατικών συστημάτων και των συναφών υδάτινων οικοσυστημάτων.</p> <p>Οι μελέτες αυτές θα τροφοδοτήσουν/βοηθήσουν το μέτρο WAT 1 «Οι περιοδικές αναθεωρήσεις των υδατικών πολιτικών και σχεδίων θα πρέπει να εξετάζουν τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής».</p> <p>Οι δράσεις για την προσαρμογή των απαιτήσεων στους τρέχοντες και τους προβλεπόμενους διαθέσιμους πόρους περιλαμβάνουν:</p> <p>A. Προσαρμογή της κατανομής αδειών χρήσης νερού στους μελλοντικά αναμενόμενους διαθέσιμους πόρους. B. Συν-ανάπτυξη λύσεων σε κάθε περιφέρεια που είναι προσαρμοσμένες στις τοπικές ανάγκες και πλαίσια, μέσω διαδικασιών δημόσιας διαβούλευσης. Γ. Ανάπτυξη μηχανισμών ανακατανομής των υδάτων υπό δημόσια διαχείριση σε καταστάσεις λειψυδρίας ή ξηρασίας με βάση κριτήρια ισότητας, κοινωνικοοικονομικά, εδαφικά και περιβαλλοντικά κριτήρια, σε διαβούλευση με τους ενδιαφερόμενους φορείς.</p>
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Εθνικό

³³² Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: να εφαρμοστεί σε 2 έως 5 έτη, Χαμηλή: να εφαρμοστεί μετά από 5 έτη

³³³ Βλέπε <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/knowledge/tools/adaptation-support-tool/step-3-0>

Όνομασία του μέτρου	Ανάπτυξη μελλοντικών σεναρίων διαθεσιμότητας και ζήτησης νερού (για το 2050, 2070) στο πλαίσιο των προβλέψεων για την κλιματική αλλαγή και ανάπτυξη στρατηγικών σχεδίων για την προσαρμογή των απαιτήσεων στις προβλέψεις
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό) ³³⁴	Μέσο — Υψηλό
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Χαμηλό
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή στους ευάλωτους πληθυσμούς	Κανένα βραχυπρόθεσμο όφελος, αλλά μακροπρόθεσμη ενίσχυση της υδατικής ασφάλειας
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	Καλύτερη κατανόηση των κινδύνων που σχετίζονται με το κλίμα για τον σχεδιασμό και τη διαχείριση των υδάτινων πόρων
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	Κανένα
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	Οι πληροφορίες σχετικά με τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στα υδάτινα οικοσυστήματα επιτρέπουν τον σχεδιασμό και την ανάπτυξη κατάλληλων μέτρων προσαρμογής
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή	Υψηλή
Εμπόδια για την εφαρμογή	Κόστος
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	Κανένας
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	Ακαδημαϊκή κοινότητα, συμβουλευτικές εταιρείες
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/συνέργειες	Νομοθεσία για το Κλίμα Οδηγία-Πλαίσιο για τα Ύδατα, Οδηγία για τις Πλημμύρες
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Υψηλή
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση-σύντομη) ³³⁵	Υλοποιείται κατά το παρόν μέσω Σύμβασης που ανατίθεται σε Ιδιωτικούς Συμβούλους
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	Μακρός
Χρηματοδότηση	Χρηματοδότηση της ΕΕ μέσω του ΘΑΛΕΙΑ
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> Μελέτη σχετικά με τα μελλοντικά σενάρια διαθεσιμότητας και ζήτησης νερού (για το 2050, 2070) στο πλαίσιο των προβλέψεων για την κλιματική αλλαγή και ανάπτυξη στρατηγικών σχεδίων για την προσαρμογή της ζήτησης στις εν λόγω προβλέψεις: έναρξη/σε εξέλιξη/ολοκληρώθηκε
Σχετίζεται με	GOV 1n

³³⁴ Χαμηλή: €100,000 ή λιγότερο: Μέση: €100,000 - €1,000,000· Υψηλή: πάνω από €1 εκατ.

³³⁵ Σύντομη: λιγότερο από 2 έτη, Μέση: από 2 έως 5 έτη, Μακρά: περισσότερα από 5 έτη

Ενημερωτικά δελτία εκτίμησης επιπτώσεων για τα μέτρα υποδομών, μεταφορών και κτιρίων

Όνομασία του μέτρου	Προσαρμογή των οικοδομικών κωδίκων στην προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή
Αριθμός του μέτρου	INFR 1n
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή) ³³⁶	Μέση
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Διάφορες
Πρωτογενής τομέας	Υποδομές, Μεταφορές και Κτίρια
Δευτερογενής τομέας	Χωροταξικός σχεδιασμός Υδρολογικό καθεστώς και διαχείριση υδάτων: οι προσαρμοσμένοι οικοδομικοί κώδικες θα πρέπει να περιλαμβάνουν μέτρα εξοικονόμησης νερού
Κατηγορία ΚΤΜ³³⁷	Διακυβέρνηση και Θεσμική
Επιμέρους ΚΤΜ	Διαχείριση και σχεδιασμός Συντονισμός, συνεργασία και δίκτυα
Σκοπός του μέτρου	Αύξηση της ανθεκτικότητας των υποδομών
Περιγραφή του μέτρου	<p>Η θωράκιση των οικοδομικών κωδίκων στην κλιματική αλλαγή περιλαμβάνει διάφορες πτυχές του οικοδομικού τομέα που σχετίζονται με την κατασκευή, την παραγωγή, τη συντήρηση και την παροχή υπηρεσιών. Πέραν της βελτίωσης της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή και της συμβολής στον μετριασμό, η θωράκιση των οικοδομικών κωδίκων στην κλιματική αλλαγή έχει επίσης τη δυνατότητα να συμβάλει στη βελτίωση της ποιότητας των αστικών χώρων και της ζωής των κατοίκων τους. Σε υποδειγματικές περιπτώσεις, η εφαρμογή των οικοδομικών κωδίκων πραγματοποιείται από διοικητικούς τεχνικούς, επαγγελματίες και ερευνητές, και οι επικαιροποιήσεις διαδίδονται μέσω της συμμετοχής των πολιτών και των διόδων ενημέρωσης.</p> <p>Η ενίσχυση της ανθεκτικότητας των κτιρίων απαιτεί επίσης πρόοδο όσον αφορά:</p> <ul style="list-style-type: none"> A. την ανάπτυξη της πράσινης αστικής υποδομής, B. την ανάκτηση όμβριων και γκριζών υδάτων από κτίρια και καινοτομίες τόσο όσον αφορά τα υλικά (π.χ. διαπερατές οδικές επιφάνειες, κατασκευές ξυλείας) όσο και τις κτιριακές λύσεις (για παράδειγμα, βιοκλιματική αρχιτεκτονική, πράσινες προσόψεις ή στέγες, εποχιακές λύσεις σκίασης, στρατηγικές νυχτερινού δροσισμού), Γ. αντιμετώπιση των επιπτώσεων δροσισμού/θέρμανσης των κτιρίων στους γειτνιάζοντες δημόσιους χώρους, λαμβάνοντας υπόψη τον αντίκτυπο των χρησιμοποιούμενων δομικών υλικών, τον αριθμό και τα είδη των δέντρων που θα φυτευτούν κ.λπ. <p>Δημιουργία ενός φόρουμ για την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ διοικήσεων και διαχειριστών υποδομών και συστημάτων μεταφορών.</p>

³³⁶ Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: να εφαρμοστεί σε 2 έως 5 έτη, Χαμηλή: να εφαρμοστεί μετά από 5 έτη

³³⁷ Βλέπε <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/knowledge/tools/adaptation-support-tool/step-3-0>

Όνομασία του μέτρου	Προσαρμογή των οικοδομικών κωδίκων στην προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Εθνικό
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό) ³³⁸	Μέσο
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Κανένα
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή στους ευάλωτους πληθυσμούς	Οι βελτιώσεις της ανθεκτικότητας των κτιρίων στην κλιματική αλλαγή θα έχουν θετικές επιπτώσεις στον πληθυσμό ενόψει των κυμάτων καύσωνα και θα μειώσουν το κόστος ενέργειας.
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	Θα στηρίξει τους τοπικούς στόχους για να καταστεί η αστική ανάπτυξη ανθεκτική στην κλιματική αλλαγή.
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	Θα μπορούσε επίσης να οδηγήσει σε μείωση των εκπομπών CO ₂ λόγω προσεγγίσεων με αποδοτικότερη χρήση των πόρων
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	Μειωμένη κατανάλωση νερού
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή	Υψηλή
Εμπόδια για την εφαρμογή	Χρηματοδότηση και ανθρωπίνος πόροι
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	Κανένα
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Συντονισμός μεταξύ των αρμόδιων αρχών για τους οικοδομικούς κώδικες, το νερό, την ενέργεια και τον χωροταξικό σχεδιασμό
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	Υπουργείο Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων -Τμήμα Δημοσίων Έργων Υπουργείο Εσωτερικών: Δ/ση Τεχνικών Υπηρεσιών, Τομέας Δομικών Προϊόντων και Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας: Υπηρεσία Ενέργειας Τμήμα Περιβάλλοντος, ΥΓΑΑΠ
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/συνέργειες	Υδρολογικό καθεστώς και διαχείριση υδάτων: οι προσαρμοσμένοι οικοδομικοί κώδικες θα πρέπει να περιλαμβάνουν μέτρα αποδοτικής χρήσης του νερού και εξοικονόμησης
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Υψηλή
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση-σύντομη) ³³⁹	Μέση
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	Εντός 5 ετών από την έγκριση νέων οικοδομικών κωδίκων, μόλις αυτοί τεθούν σε εφαρμογή σε τοπικό επίπεδο.
Χρηματοδότηση	Σύντομη
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> Ποσοστό των οικοδομικών κωδίκων που αναθεωρήθηκαν και προσαρμόστηκαν.

³³⁸ Χαμηλή: €100,000 ή λιγότερο: Μέση: €100,000 - €1,000,000· Υψηλή: πάνω από €1 εκατ.

³³⁹ Σύντομη: λιγότερο από 2 έτη, Μέση: από 2 έως 5 έτη, Μακρά: περισσότερα από 5 έτη

Όνομασία του μέτρου	Προσαρμογή των οικοδομικών κωδίκων στην προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή
Σχετίζεται με	WAT 11

Όνομασία του μέτρου	Δημιουργία και συντήρηση αστικών πάρκων και άλλων χώρων πρασίνου για τη μείωση της επίδρασης της αστικής θερμονησίδας
Αριθμός του μέτρου	INFR 2
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή) ³⁴⁰	Υψηλή
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Κύματα καύσωνα, ξηρασίες
Πρωτογενής τομέας	Υποδομές, Μεταφορές και Κτίρια
Δευτερογενής τομέας	Χωροταξικός σχεδιασμός
Κατηγορία ΚΤΜ³⁴¹	Λύσεις που βασίζονται στη φύση και προσεγγίσεις που βασίζονται στο οικοσύστημα
Επιμέρους ΚΤΜ	Πράσινες επιλογές
Σκοπός του μέτρου	Διαχείριση του φαινομένου της αστικής θερμονησίδας.
Περιγραφή του μέτρου	<p>Το μέτρο αυτό περιλαμβάνει διάφορες δραστηριότητες:</p> <p>A. Διεξαγωγή έρευνας για τους προγραμματισμένους Χώρους Πρασίνου, αξιολόγηση της κατάστασής τους και προώθηση της ανάπτυξής τους ως χώρων πρασίνου. Αυτοί θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν μη ανεπτυγμένες πολεοδομικές ζώνες που σχεδιάζονται για χώρους πρασίνου, υφιστάμενους ποδηλατοδρόμους/ πεζόδρομους και περιοχές προστασίας για την αποστράγγιση όμβριων που ενδέχεται να τοπιοτεχνηθούν.</p> <p>B. Διεξαγωγή μελέτης βέλτιστων πρακτικών για τον περιορισμό του φαινομένου της αστικής θερμονησίδας. Τα ευρήματα της παρούσας μελέτης θα προσαρμοστούν και θα ενσωματωθούν στα κατάλληλα θεσμικά πλαίσια (αναπτυξιακά σχέδια, οικοδομικοί κανονισμοί κ.λπ.) για την αποφυγή/μείωση του φαινομένου των αστικών θερμονησίδων, τη μείωση της κατανάλωσης ενέργειας για ψύξη και εξωτερική σκίαση κ.λπ.</p> <p>Γ. Περιλαμβάνει σκίαση σε υποδομές ποδηλασίας και πεζών μέσω φύτευσης δέντρων, εγκατάστασης ηλιακών συλλεκτών και άλλων βιοκλιματικών επιλογών σκίασης (πέργκολες, κ.λπ.).</p> <p>Δ. Χρήση έργων διαχείρισης ομβρίων υδάτων και κινδύνων πλημμύρας για τη δημιουργία «κλιματικών καταφυγίων» μέσω του τοπίου, των διαπερατών πεζοδρόμων, των σιντριβανιών, των καναλιών και άλλων μπλε υποδομών κ.λπ.</p> <p>Πιθανές πηγές ορθών πρακτικών: Adaptation Stories Building heat resilience in Zagreb: Μετά τον σεισμό του 2020, η διαδικασία ανοικοδόμησης ήταν μια ευκαιρία για την αντιμετώπιση της αυξανόμενης θερμικής καταπόνησης. Ως πρώτο βήμα, αναπτύχθηκε ένας χάρτης θερμότητας για μια περιοχή της πόλης και αναλύθηκαν οι επιπτώσεις της θερμότητας σε διάφορους τομείς. Η χωρική κατανομή της θερμότητας έδειξε σημαντικές διακυμάνσεις θερμοκρασίας έως 4 °C στο ίδιο οικοδομικό τετράγωνο, οι οποίες καθορίστηκαν κυρίως από την</p>

³⁴⁰ Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: να εφαρμοστεί σε 2 έως 5 έτη, Χαμηλή: να εφαρμοστεί μετά από 5 έτη

³⁴¹ Βλέπε <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/knowledge/tools/adaptation-support-tool/step-3-0>

Όνομασία του μέτρου	Δημιουργία και συντήρηση αστικών πάρκων και άλλων χώρων πρασίνου για τη μείωση της επίδρασης της αστικής θερμονησίδας
	ύπαρξη ή την απουσία πράσινης υποδομής. Σε γενικές γραμμές, οι περιοχές πλούσιες σε πράσινες υποδομές ήταν πιο δροσερές από εκείνες χωρίς. Με βάση την ανάλυση της διανομής αστικής θερμότητας σε επίπεδο οικ. τετραγώνου, οι πράσινες υποδομές και οι NbS συμπεριλήφθηκαν στη διαδικασία ανοικοδόμησης. Refreshing the city of Toulouse
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Εθνικός, τοπικός
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό) ³⁴²	Μέσο
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Μέσο
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή στους ευάλωτους πληθυσμούς	Προστασία του πληθυσμού που είναι πιο ευάλωτος στα κύματα καύσωνα, συμπεριλαμβανομένων των παιδιών.
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	Στόχοι LULUCF (χρήση γης, αλλαγή χρήσης γης και δασοκομία), μείωση των εκπομπών, προώθηση της μικροκινητικότητας (ποδηλατικές μετακινήσεις και κυκλοφορία πεζών)
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	Μείωση των εκπομπών λόγω της αυξημένης χρήσης δημόσιων χώρων και δημόσιων συγκοινωνιών και μικροκινητικότητας. Αυξημένη ικανότητα απορρόφησης CO ₂ από χώρους πρασίνου.
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	Βελτιωμένος οικότοπος για την αστική βιοποικιλότητα.
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή	Υψηλή
Εμπόδια για την εφαρμογή	Διαθεσιμότητα δέντρων προς φύτευση, διαθεσιμότητα χώρου στις αστικές περιοχές, διαθεσιμότητα προσωπικού από τις τοπικές αρχές για την φύτευση δέντρων/εφαρμογή πράσινων πρακτικών, προτεραιότητα των πράσινων πρακτικών/υποδομών έναντι άλλων (π.χ. χώροι στάθμευσης, οδοί κ.λπ.).
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	Κανένας
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Τοπικές αρχές, δεδομένου ότι είναι σε τοπικό επίπεδο, αλλά θα μπορούσε να διοικείται και να συντονίζεται από κεντρική αρχή (π.χ. Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, Υπουργείο Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων)
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	Τμήμα Περιβάλλοντος, Τμήμα Δασών, Τμήμα Δημοσίων Έργων, Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως, ΜΚΟ, Ενεργειακό Γραφείο Κύπρου
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/συνέργειες	Επεκτάσεις υποδομών ποδηλασίας και κυκλοφορίας πεζών και ολοκλήρωση δικτύου (πρέπει να υπάρχει κατάλληλη σκίαση για άνετες συνθήκες ποδηλασίας ειδικά κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού)
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Υψηλή
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση-σύντομη) ³⁴³	Μέση

³⁴² Χαμηλή: €100,000 ή λιγότερο: Μέση: €100,000 - €1,000,000· Υψηλή: πάνω από €1 εκατ.

³⁴³ Σύντομη: λιγότερο από 2 έτη, Μέση: από 2 έως 5 έτη, Μακρά: περισσότερα από 5 έτη

Όνομασία του μέτρου	Δημιουργία και συντήρηση αστικών πάρκων και άλλων χώρων πρασίνου για τη μείωση της επίδρασης της αστικής θερμνησίδας
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	Μέσα σε μήνες από την ανάπτυξη των χώρων πρασίνου.
Χρηματοδότηση	Μέση
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> • Συνολική έκταση αστικών πάρκων και χώρων πρασίνου • Ποσοστιαία αύξηση της κάλυψης χώρων πρασίνου • Αριθμός πράσινων στεγών και τοίχων που υλοποιήθηκαν • Ποσοστό αστικών πάρκων με βιώσιμα συστήματα διαχείρισης υδάτων.
Πρόσθετες παρατηρήσεις	EDU 5n HEAL 2n SPAT 1n

Ανάπτυξη έργων αντιπλημμυρικής προστασίας στις πόλεις για τη συμπλήρωση υφιστάμενων και νέων λύσεων αντιπλημμυρικής προστασίας	
Όνομασία του μέτρου	
Αριθμός του μέτρου	INFR 3
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή) ³⁴⁴	Υψηλή
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Πλημμύρες
Πρωτογενής τομέας	Υποδομές, Μεταφορές και Κτίρια
Δευτερογενής τομέας	Χωροταξικός σχεδιασμός
Κατηγορία ΚΤΜ ³⁴⁵	Λύσεις που βασίζονται στη φύση και προσεγγίσεις που βασίζονται στο οικοσύστημα
Επιμέρους ΚΤΜ	Μπλε επιλογές
Σκοπός του μέτρου	Μείωση του κινδύνου πλημμύρας, ιδίως των υποδομών μεταφορών, των υπηρεσιών κοινής ωφελείας και των αρχαιολογικών χώρων, και μείωση του αριθμού των ατόμων και των ιδιοκτητών ακινήτων που εκτίθενται σε σημαντικό κίνδυνο πλημμύρας.
Περιγραφή του μέτρου	<p>A. Διεξαγωγή μελετών για τον εντοπισμό κατάλληλων περιοχών για την ανάπτυξη έργων αποσυμφόρησης πλημμυρών και επιλογή κατάλληλων μεθόδων εφαρμογής. Τα έργα αυτά μπορούν να υλοποιηθούν στο ευρύτερο πλαίσιο των πολιτικών βιώσιμης διαχείρισης των ομβρίων υδάτων με τη συμπερίληψη μιας σειράς μέτρων, όπως διαπερατές επιφάνειες, χώροι πρασίνου, πράσινες στέγες, λίμνες κατακράτησης, απορροφητικά φρεάτια και οχετοί.</p> <p>B. Χρήση έργων αντιπλημμυρικής προστασίας για την ανάπτυξη στοιχείων νερού για ποδηλατικές υποδομές — για παράδειγμα κανάλια ρέοντος νερού κάτω από ποδηλατόδρομους, ώστε να δημιουργηθούν δροσερές συνθήκες για τους ποδηλάτες· ή σιντριβάνια και άλλα στοιχεία νερού σε αστικούς χώρους πρασίνου για τη δημιουργία δροσερών συνθηκών για τους πολίτες, παρέχοντας παράλληλα αντιπλημμυρική προστασία.</p> <p>Γ. Αξιοποίηση της εμπειρίας από την υλοποίηση παρόμοιων ή σχετικών έργων σε άλλες περιοχές της Κύπρου.</p> <p>Δ. Πρόβλεψη για τη δημιουργία τέτοιων έργων κατά τη δημιουργία ή την επέκταση των αναπτυξιακών ζωνών.</p>
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Τοπικές
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό) ³⁴⁶	Υψηλή
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Μέσο
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή στους ευάλωτους πληθυσμούς	Επηρεάζει κυρίως τους πιο ευάλωτους στην κλιματική αλλαγή
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες	Ελαχιστοποίηση του κόστους μετά από εκδήλωση πλημμύρας (οικονομικό και κοινωνικό κόστος)

³⁴⁴ Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: να εφαρμοστεί σε 2 έως 5 έτη, Χαμηλή: να εφαρμοστεί μετά από 5 έτη

³⁴⁵ Βλέπε <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/knowledge/tools/adaptation-support-tool/step-3-0>

³⁴⁶ Χαμηλή: €100,000 ή λιγότερο: Μέση: €100,000 - €1,000,000· Υψηλή: πάνω από €1 εκατ.

Ανάπτυξη έργων αντιπλημμυρικής προστασίας στις πόλεις για τη συμπλήρωση υφιστάμενων και νέων λύσεων αντιπλημμυρικής προστασίας	
Ονομασία του μέτρου	περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	Κανένα
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	Οι λύσεις που βασίζονται στη φύση για τη διαχείριση των κινδύνων πλημμύρας ενισχύουν τη βιοποικιλότητα και τις οικοσυστημικές υπηρεσίες.
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή	Υψηλή
Εμπόδια για την εφαρμογή	Το κόστος για την υλοποίηση αυτού του είδους υποδομής, το οποίο είναι νέο στην Κύπρο, θα πρέπει να καταμετρηθεί μεταξύ των αρμόδιων υπηρεσιών, και θα πρέπει επίσης να αποκτηθεί η απαραίτητη τεχνογνωσία για την υλοποίηση. Περιορισμένος χώρος στις αστικές περιοχές για έργα βιώσιμης αποστράγγισης.
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	Κανένα
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων, Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως, Τοπικές Αρχές
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	Τμήμα Δημοσίων Έργων, ΜΚΟ
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/συνέργειες	Λειψυδρία στην Κύπρο, καθώς τα όμβρια ύδατα που συλλέγονται μπορούν να χρησιμοποιηθούν στη γεωργία (μετά από κατάλληλη επεξεργασία), καθώς και την εφαρμογή πράσινης/ μπλε υποδομής στις αστικές περιοχές
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Υψηλή (αλλά σχετικά νέο στην Κύπρο, και, ως εκ τούτου, απαιτείται ανάπτυξη ικανοτήτων)
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση-σύντομη)³⁴⁷	Μέση
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	Λίγο μετά την εφαρμογή
Χρηματοδότηση	Μέση
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> • Αριθμός έργων αντιπλημμυρικής προστασίας που υλοποιήθηκαν, • Ποσοστό αστικών περιοχών που καλύπτονται από αντιπλημμυρικές λύσεις, • Μείωση του κόστους των ζημιών από πλημμύρες μετά την υλοποίηση έργου, • Μέσος χρόνος απόκρισης σε πλημμύρες σε περιοχές με νέα συστήματα αποστράγγισης, • Μέσος χρόνος για την αποκατάσταση των κανονικών λειτουργιών μετά από ένα συμβάν πλημμύρας
Πρόσθετες παρατηρήσεις	Λόγω του περιορισμού του χώρου στην αστική περιοχή, τα μέτρα αντιπλημμυρικής προστασίας θα μπορούσαν να συνδυαστούν με άλλες υποδομές, π.χ. πάρκα, υποδομές μικροκινητικότητας (π.χ. κανάλια κάτω από ποδηλατοδρόμους που προσφέρουν οφέλη δροσισμού) κ.λπ.

³⁴⁷ Σύντομη: λιγότερο από 2 έτη, Μέση: από 2 έως 5 έτη, Μακρά: περισσότερα από 5 έτη

Όνομασία του μέτρου	Ανάπτυξη έργων αντιπλημμυρικής προστασίας στις πόλεις για τη συμπλήρωση υφιστάμενων και νέων λύσεων αντιπλημμυρικής προστασίας
Σχετίζεται με	WAT 10n

Αλλαγή των πρακτικών σύναψης δημόσιων συμβάσεων για την ενσωμάτωση των κριτηρίων προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή κατά την κατάρτιση προσκλήσεων υποβολής προσφορών και τον καθορισμό κριτηρίων κατανομής	
Όνομασία του μέτρου	
Αριθμός του μέτρου	INFR 4n
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή) ³⁴⁸	Μέση
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Διάφορες
Πρωτογενής τομέας	Υποδομές, Μεταφορές και Κτίρια
Δευτερογενής τομέας	Οικονομία, Βιομηχανία και Χρηματοοικονομικά
Κατηγορία ΚΤΜ³⁴⁹	Διακυβέρνηση και Θεσμική
Επιμέρους ΚΤΜ	Μέσα πολιτικής
Σκοπός του μέτρου	Ενσωμάτωση των κριτηρίων προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή στις διαδικασίες δημόσιων συμβάσεων για υποδομές.
Περιγραφή του μέτρου	Αυτή η γραμμή δράσης περιλαμβάνει τα ακόλουθα πιθανά μέτρα: Α. Προώθηση της ενσωμάτωσης των κριτηρίων της ΠΚΑ στην ανάπτυξη προκηρύξεων υποβολής προσφορών. Β. Προώθηση της ενσωμάτωσης των παραμέτρων της ΠΚΑ στην ανάπτυξη των διαδικασιών ανάθεσης δημόσιων συμβάσεων, ώστε να ενσωματωθούν και να σταθμιστούν επαρκώς τα σχετικά με το κλίμα τεχνικά κριτήρια. Για να υλοποιηθεί αυτό, πρέπει να διεξαχθεί μελέτη προκειμένου να βρεθούν οι τρόποι για να γίνει αυτό εφικτό και αξιόπιστο.
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Εθνικό
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό) ³⁵⁰	Μέσο
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Χαμηλή
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή στους ευάλωτους πληθυσμούς	Μακροπρόθεσμες επιπτώσεις (καμία άμεση ή προφανής επίπτωση, η οποία θα μπορούσε να μειώσει την προτεραιότητα του μέτρου)
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	Πολλαπλά οφέλη σε όλα τα έργα που πρόκειται να υλοποιηθούν
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	Εάν συνδυαστούν με πτυχές μετριασμού (π.χ. κλιματικά ουδέτερα προϊόντα) θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε μείωση των εκπομπών CO ₂
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	Κανένα
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή	Μέση. Οι φορείς ανάπτυξης μπορεί να αντισταθούν σε αυτό το μέτρο λόγω της πιθανής αύξησης του κόστους.

³⁴⁸ Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: να εφαρμοστεί σε 2 έως 5 έτη, Χαμηλή: να εφαρμοστεί μετά από 5 έτη

³⁴⁹ Βλέπε <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/knowledge/tools/adaptation-support-tool/step-3-0>

³⁵⁰ Χαμηλή: €100,000 ή λιγότερο: Μέση: €100,000 - €1,000,000· Υψηλή: πάνω από €1 εκατ.

Όνομασία του μέτρου	Αλλαγή των πρακτικών σύναψης δημόσιων συμβάσεων για την ενσωμάτωση των κριτηρίων προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή κατά την κατάρτιση προσκλήσεων υποβολής προσφορών και τον καθορισμό κριτηρίων κατανομής
Εμπόδια για την εφαρμογή	Υψηλό διοικητικό κόστος
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	Κανένας
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Κεντρικά το Γενικό Λογιστήριο της Δημοκρατίας, καθώς και οι Τομείς Προκηρύξεων κάθε Τμήματος
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	Τμήμα Περιβάλλοντος (κατευθυντήριες γραμμές για τα κριτήρια συμπερίληψης), Υφυπουργείο Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων (συμβολή στα κριτήρια και παροχή κατευθυντήριων γραμμών σε όλα τα Τμήματα του Υπουργείου για την ενσωμάτωση των κριτηρίων στις δημόσιες συμβάσεις τους)
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/συνέργειες	Natura 2000 (ειδικά για τις περιοχές αυτές) Συνέργεια με την ECON 6
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Μέση (έλλειψη ειδικευμένου προσωπικού για να αποφασίσει τα κριτήρια και έλλειψη προσωπικού εν γένει στα εμπλεκόμενα τμήματα)
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση-σύντομη)³⁵¹	Σύντομη (οι αλλαγές μπορούν να αποφασιστούν και να προσαρμοστούν μέσα σε 2 χρόνια, αλλά ο χρόνος που απαιτείται για να τις αξιοποιήσουν οι κυβερνητικές υπηρεσίες, μπορεί να είναι μεγαλύτερος)
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	Λίγο μετά την έγκριση.
Χρηματοδότηση	Μέση
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> • Ποσοστό προσφορών με κριτήρια προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή. • Μέση στάθμιση των κριτηρίων προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή κατά την αξιολόγηση των προσφορών. • Εξοικονόμηση ή αύξηση του κόστους που συνδέεται με την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή στις δημόσιες συμβάσεις. • Παρακολούθηση και Αξιολόγηση (M&E) του περιβαλλοντικού αποτυπώματος έργων που υλοποιήθηκαν με διαγωνισμούς με κριτήρια προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή.
Σχετίζεται με	SOIL 7n

³⁵¹ Σύντομη: λιγότερο από 2 έτη, Μέση: από 2 έως 5 έτη, Μακρά: περισσότερα από 5 έτη

Όνομασία του μέτρου	Εκτεταμένη δενδροφύτευση
Αριθμός του μέτρου	INFR 5
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή) ³⁵²	Υψηλή έως Μέση (ορισμένα έργα προγραμματίζονται να υλοποιηθούν εντός των επόμενων 5 ετών)
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Ακραίες θερμοκρασίες, Επίδραση αστικής θερμονησίδας
Πρωτογενής τομέας	Υποδομές, Μεταφορές και Κτίρια
Δευτερογενής τομέας	Βιοποικιλότητα και οικοσυστήματα Δασοκομία Χωροταξικός σχεδιασμός
Κατηγορία ΚΤΜ³⁵³	Λύσεις που βασίζονται στη φύση και προσεγγίσεις που βασίζονται στο οικοσύστημα
Επιμέρους ΚΤΜ	Πράσινες επιλογές
Σκοπός του μέτρου	<ul style="list-style-type: none"> • Σκίαση και μείωση θερμοκρασίας. • Αισθητική βελτίωση και αστική διαμόρφωση του τοπίου. • Απορρόφηση CO₂. • Βελτιωμένες συνθήκες για περπάτημα και ποδηλασία.
Περιγραφή του μέτρου	<p>Το μέτρο αυτό μπορεί να περιλαμβάνει:</p> <p>A. Δενδροφύτευση κατά μήκος δρόμων σε πόλεις και χωριά B. Φύτευση δέντρων κατά μήκος υπεραστικών και αγροτικών δρόμων Γ. Φύτευση δέντρων σε δημόσιους χώρους και κρατική γη Δ. Δενδροφύτευση κατά μήκος υφιστάμενων και προγραμματισμένων υποδομών ποδηλασίας/πεζών για άνετες συνθήκες</p> <p>Το μέτρο θα πρέπει να υλοποιηθεί στο πλαίσιο στρατηγικού σχεδίου το οποίο:</p> <p>A. Δίνει προτεραιότητα στα πεζοδρόμια, στους δημόσιους ανοικτούς χώρους (συμπεριλαμβανομένων των πλατειών, των πάρκων κ.λπ.), στα σχολεία, σε στρατόπεδα και άλλα δημόσια κτίρια, B. Εξετάζει τον πολεοδομικό και χωροταξικό σχεδιασμό καθώς και άλλες πιθανές ανάγκες για την ανάπτυξη της κρατικής γης. Γ. Επιλέγει κατάλληλα είδη δέντρων, προσαρμοσμένα στο τοπικό κλίμα, για να αντέχουν τη ρύπανση, την κακή ποιότητα του εδάφους, τον περιορισμένο χώρο και γενικά τις ιδιαιτερότητες/προκλήσεις του αστικού τοπίου. Δ. Περιλαμβάνει ένα πρόγραμμα συντήρησης δέντρων που εξασφαλίζει τη συνεχή φροντίδα, επιβίωση και ανάπτυξη των δέντρων.</p>
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Τοπικό
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό) ³⁵⁴	Μέσο
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Μέσο
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή στους ευάλωτους πληθυσμούς	Κυρίως στην υπηρεσία των πιο ευάλωτων ατόμων που πλήττονται περισσότερο από την αυξημένη θερμοότητα λόγω της κλιματικής αλλαγής, καθώς και των παιδιών (επιβάτες ενεργών μέσων μετακίνησης)
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες	Στόχοι LULUCF, μείωση των εκπομπών, προώθηση της μικροκινητικότητας (ποδηλατικές μετακινήσεις και κυκλοφορία πεζών)

³⁵² Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: να εφαρμοστεί σε 2 έως 5 έτη, Χαμηλή: να εφαρμοστεί μετά από 5 έτη

³⁵³ Βλέπε <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/knowledge/tools/adaptation-support-tool/step-3-0>

³⁵⁴ Χαμηλή: €100,000 ή λιγότερο: Μέση: €100,000 - €1,000,000· Υψηλή: πάνω από €1 εκατ.

Όνομασία του μέτρου	Εκτεταμένη δενδροφύτευση
περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	Μείωση των εκπομπών λόγω της αυξημένης χρήσης εναλλακτικών τρόπων μεταφοράς (δημόσια, ποδηλασία κ.λπ.) Αυξημένη απορρόφηση CO ₂ από νέες φυτεύσεις δέντρων.
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	Βελτίωση της αστικής βιοποικιλότητας και του αστικού μικροκλίματος
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή	Υψηλή
Εμπόδια για την εφαρμογή	Διαθεσιμότητα δέντρων προς φύτευση, διαθεσιμότητα χώρου στις αστικές περιοχές, διαθεσιμότητα προσωπικού από τις τοπικές αρχές για την φύτευση δέντρων, προτεραιότητα χρήσης των προαποφασισμένων περιοχών (σύμφωνα με τον πολεοδομικό σχεδιασμό) που θα χρησιμοποιηθούν ως χώροι πρασίνου στο αστικό περιβάλλον έναντι άλλων χρήσεων
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	Αύξηση του κινδύνου για το κοινό σε περίπτωση ισχυρών ανέμων και καταιγίδων όταν φυτεύονται σε ακατάλληλες τοποθεσίες Επιλογή ενδημικών ειδών Οι νέες φυτεύσεις έχουν σημαντική ζήτηση νερού άρδευσης, επομένως απαιτείται προσεκτικός σχεδιασμός
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Τοπικές αρχές, δεδομένου ότι είναι σε τοπικό επίπεδο, αλλά θα μπορούσε να διοικείται και να συντονίζεται από κεντρική αρχή (π.χ. Υπουργείο Γεωργίας, Υπουργείο Μεταφορών)
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	Τμήμα Περιβάλλοντος, Τμήμα Δασών, Τμήμα Δημοσίων Έργων, Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως, ΜΚΟ, Ενεργειακό Γραφείο Κύπρου
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/συνέργειες	<ul style="list-style-type: none"> • Το μέτρο αυτό θα πρέπει να συντονίζεται με: <ul style="list-style-type: none"> ○ Μέτρο που προτάθηκε από το ΤΠΟ και ενσωματώθηκε στο ΕΣΕΚ: «Να καταρτίσει στρατηγικό σχέδιο φύτευσης με προτεραιότητα τα πεζοδρόμια, τους δημόσιους ανοικτούς χώρους (συμπεριλαμβανομένων πλατειών, πάρκων κ.λπ.), τα σχολεία, τα στρατόπεδα και άλλα δημόσια κτίρια, λαμβάνοντας υπόψη τον πολεοδομικό και χωροταξικό σχεδιασμό, καθώς και άλλες πιθανές ανάγκες για την ανάπτυξη της κρατικής γης.» ○ Η ανάπτυξη διαδρομών μεταφοράς, δεδομένου ότι μπορεί να συμβάλει στη δημιουργία φιλικών προς το περπάτημα δραστηριοτήτων και άλλων υπαίθριων δραστηριοτήτων. Επεκτάσεις υποδομών ποδηλασίας και κυκλοφορίας πεζών και ολοκλήρωση δικτύου (πρέπει να υπάρχει κατάλληλη σκίαση για άνετες συνθήκες ποδηλασίας ειδικά κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού) • Συμβάλλει στην επίτευξη του στόχου της αύξησης του πρασίνου στο αστικό περιβάλλον και, ως εκ τούτου, στην άμβλυνση του φαινομένου της αστικής θερμονησίδας, καθώς βελτιώνει το μικροκλίμα των αστικών περιοχών, αλλά και προωθεί την αστική ποδηλασία, καθώς εξασφαλίζει κατάλληλες συνθήκες ποδηλασίας, ιδιαίτερα σε υψηλές θερμοκρασίες. • Συμβάλλει στην ενίσχυση της τουριστικής εμπειρίας • Τομέας υδάτων: θετικές επιδράσεις στον κύκλο του νερού
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Υψηλή
Περίοδος εφαρμογής	Σύντομη

Όνομασία του μέτρου	Εκτεταμένη δενδροφύτευση
(μακρά-μέση-σύντομη) ³⁵⁵	
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	Ανάλογα με το μέγεθος των φυτεμένων δέντρων, αλλά μέση έως μακρά.
Χρηματοδότηση	Πρέπει να αναπτυχθούν οι επιλογές χρηματοδότησης μέσω της ΚΓΠ
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> • Αριθμός δέντρων που φυτεύθηκαν ετησίως • Ποσοστό επιβίωσης δέντρων μετά από ένα χρόνο • Αύξηση της κάλυψης από κόμη δέντρων σε αστικές περιοχές (ειδικά όταν εξυπηρετούν πρόσθετους σκοπούς, όπως η σκίαση για υποδομές ποδηλασίας)
Σχετίζεται με	SPAT 1n, SPAT 5n

³⁵⁵ Σύντομη: λιγότερο από 2 έτη, Μέση: από 2 έως 5 έτη, Μακρά: περισσότερα από 5 έτη

Όνομασία του μέτρου	Ενσωμάτωση των κριτηρίων προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή στον στρατηγικό σχεδιασμό του τομέα των μεταφορών, συμπεριλαμβανομένης της στήριξης και της ενίσχυσης των ικανοτήτων προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή στις δημόσιες διοικήσεις και σε άλλους βασικούς τομείς και φορείς
Αριθμός του μέτρου	INFR 6η
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή) ³⁵⁶	Μέση λόγω της μακροπρόθεσμης επίδρασής του και του διοικητικού του κόστους
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Ξηρασίες, κύματα καύσωνα, πλημμύρες, άνοδος της στάθμης της θάλασσας
Πρωτογενής τομέας	Υποδομές, Μεταφορές και Κτίρια
Δευτερογενής τομέας	Χωροταξικός σχεδιασμός
Κατηγορία ΚΤΜ ³⁵⁷	Διακυβέρνηση και Θεσμική
Επιμέρους ΚΤΜ	Διαχείριση και σχεδιασμός
Σκοπός του μέτρου	Βελτίωση της ανθεκτικότητας του τομέα των μεταφορών στην κλιματική αλλαγή.
Περιγραφή του μέτρου	Ενσωμάτωση των κριτηρίων προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή στον στρατηγικό σχεδιασμό του τομέα των μεταφορών. Στήριξη και ενίσχυση των ικανοτήτων προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή στις δημόσιες διοικήσεις και σε άλλους βασικούς τομείς και φορείς. Δημιουργία ενός φόρουμ για την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ αρχών και διαχειριστών υποδομών και συστημάτων μεταφοράς.
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Εθνικό
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό) ³⁵⁸	Μέσο
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Μέσο
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή στους ευάλωτους πληθυσμούς	Μακροπρόθεσμες επιπτώσεις (καμία άμεση ή προφανής επίπτωση, η οποία θα μπορούσε να μειώσει την προτεραιότητα του μέτρου)
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	Πολλαπλά οφέλη για όλα τα έργα που πρόκειται να υλοποιηθούν και ειδικά για τον τομέα των μεταφορών
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	Οι προσεγγίσεις έξυπνου σχεδιασμού θα μπορούσαν επίσης να μειώσουν τις εκπομπές CO ₂ λόγω των συντομότερων διαδρομών μεταφοράς και περιόδων αναμονής, καθώς και των μεταφορών με βιώσιμους μέσα μεταφοράς
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	Μείωση των εκπομπών και της κατανάλωσης ενέργειας στον τομέα των μεταφορών
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή	Μέση
Εμπόδια για την εφαρμογή	Υψηλό διοικητικό κόστος για την αλλαγή, έλλειψη κατάλληλης εμπειρογνωμοσύνης για την εφαρμογή του μέτρου

³⁵⁶ Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: να εφαρμοστεί σε 2 έως 5 έτη, Χαμηλή: να εφαρμοστεί μετά από 5 έτη

³⁵⁷ Βλέπε <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/knowledge/tools/adaptation-support-tool/step-3-0>

³⁵⁸ Χαμηλή: €100,000 ή λιγότερο: Μέση: €100,000 - €1,000,000· Υψηλή: πάνω από €1 εκατ.

Όνομασία του μέτρου	Ενσωμάτωση των κριτηρίων προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή στον στρατηγικό σχεδιασμό του τομέα των μεταφορών, συμπεριλαμβανομένης της στήριξης και της ενίσχυσης των ικανοτήτων προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή στις δημόσιες διοικήσεις και σε άλλους βασικούς τομείς και φορείς
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	Κανένας
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Υπουργείο Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων (γενικές κατευθυντήριες γραμμές, συντονισμός και ευθύνη), καθώς και όλα τα Τμήματα για τις Στρατηγικές που μελετούν
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	Τμήμα Περιβάλλοντος (Βοήθεια, Έγκριση, Διαδικασίες Στρατηγικής Περιβαλλοντικής Εκτίμησης)
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/συνέργειες	Natura 2000 (ιδίως για τις περιοχές αυτές), Υποχρεώσεις παρακολούθησης και αξιολόγησης από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τους κανονισμούς για την Πράσινη Συμφωνία (Fit-for-55)
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Μέση (Υπάρχει κάποιο προσωπικό με τη γνώση να ενσωματώσει τα κριτήρια της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή στις στρατηγικές μεταφορών, ωστόσο όχι στις αρμόδιες θέσεις και όχι εξ ολοκλήρου εμπειρογνώμονες επί του θέματος. Έχουν το υπόβαθρο για περαιτέρω κατάρτιση. Επιπλέον, η στρατηγική και η πολιτική του Υπουργείου Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων πρέπει να επικαιροποιηθεί καλύτερα προς αποδοχή και προώθηση της ενσωμάτωσης των κριτηρίων της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή-ΠΚΑ)
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση-σύντομη) ³⁵⁹	Μέση (η κατάρτιση του προσωπικού για την προετοιμασία των στρατηγικών μπορεί να απαιτήσει σύντομο χρονικό διάστημα, ωστόσο η ενσωμάτωση των κριτηρίων της ΠΚΑ στη Στρατηγική του Υπουργείου και των Τμημάτων του χρειάζεται περισσότερο χρόνο)
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	Μεσοπρόθεσμα έως μακροπρόθεσμα, δεδομένου ότι οι Στρατηγικές είναι συνήθως κάθε, και, για 10 χρόνια, και ο αντίκτυπος των μέτρων απαιτεί χρόνο ώστε να διαφανεί η επίδρασή τους.
Χρηματοδότηση	Μέση
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> • Αριθμός στρατηγικών, που συμπεριλαμβανομένων εκτιμήσεις κλιματικού κινδύνου και κριτηρίων ΠΚΑ, • Αριθμός εκπαιδευμένου προσωπικού (ποσοστό του συνολικού προσωπικού κάθε τμήματος/αύξηση ετησίως), • Μείωση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής από έργα μεταφορών
Σχετίζεται με	

³⁵⁹ Σύντομη: λιγότερο από 2 έτη, Μέση: από 2 έως 5 έτη, Μακρά: περισσότερα από 5 έτη

Βελτίωση των δημόσιων συγκοινωνιών προσαρμόζοντάς τα στις νέες κλιματικές συνθήκες, ιδίως στη θερμική καταπόνηση	
Όνομασία του μέτρου	
Αριθμός του μέτρου	INFR 7n
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή) ³⁶⁰	Υψηλή
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Ακραίες θερμοκρασίες
Πρωτογενής τομέας	Υποδομές, Μεταφορές και Κτίρια
Δευτερογενής τομέας	Υγεία
Κατηγορία ΚΤΜ³⁶¹	Λύσεις που βασίζονται στη φύση και προσεγγίσεις που βασίζονται στο οικοσύστημα
Επιμέρους ΚΤΜ	Πράσινες επιλογές, Γκρίζες επιλογές
Σκοπός του μέτρου	Μείωση της θερμικής καταπόνησης στις δημόσιες συγκοινωνίες
Περιγραφή του μέτρου	<p>Ορισμένα μέτρα σε αυτή τη γραμμή δράσης περιλαμβάνουν:</p> <p>A. Οι στάσεις των δημόσιων συγκοινωνιών στις πόλεις μετατρέπονται σε αυτόνομα κλιματικά καταφύγια σύντομης παραμονής.</p> <p>B. Η ψύξη με ακτινοβολία και οι λύσεις που βασίζονται στη φύση μπορούν να χρησιμοποιηθούν με καινοτόμο τρόπο για θερμικό εγκλιματισμό σε αστικούς ανοιχτούς χώρους.</p> <p>Γ. Υλικά και σχέδια που ελαχιστοποιούν την απορρόφηση θερμότητας χρησιμοποιούνται για την ενίσχυση της άνεσης των επιβατών.</p> <p>Δ. Χρήση μηχανισμών ψύξης — AC, πάνελ ψύξης, ανεμιστήρες κ.λπ. — χρησιμοποιούνται για οχήματα και σταθμούς.</p> <p>E. Απαίτηση ανάπτυξης ικανοτήτων πριν από την εφαρμογή για τον σχεδιασμό αποτελεσματικών μέτρων.</p>
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Τοπικό
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό) ³⁶²	Υψηλό
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Μέσο
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή στους ευάλωτους πληθυσμούς	Μεγάλες επιπτώσεις, ιδίως για τα πιο ευάλωτα άτομα, στις αστικές και αγροτικές περιοχές
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	Αναδιάταξη του αστικού περιβάλλοντος για να διευκολυνθεί η βιώσιμη κινητικότητα, να γίνει πιο φιλική και προσβάσιμη, μειώνοντας τα ζητήματα κυκλοφορίας και ρύπανσης, καθώς και να παρέχει ίσες ευκαιρίες σε όλους τους πολίτες όσον αφορά την καθημερινή τους μεταφορά
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	Η βελτίωση της άνεσης στις δημόσιες συγκοινωνίες οδηγεί σε αυξημένη χρήση και μειωμένη χρήση αυτοκινήτων και μοτοσικλετών.
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	Μείωση των εκπομπών και της κατανάλωσης ενέργειας στον τομέα των μεταφορών
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή	Μέση

³⁶⁰ Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: να εφαρμοστεί σε 2 έως 5 έτη, Χαμηλή: να εφαρμοστεί μετά από 5 έτη

³⁶¹ Βλέπε <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/knowledge/tools/adaptation-support-tool/step-3-0>

³⁶² Χαμηλή: €100,000 ή λιγότερο: Μέση: €100,000 - €1,000,000· Υψηλή: πάνω από €1 εκατ.

Όνομασία του μέτρου	Βελτίωση των δημόσιων συγκοινωνιών προσαρμόζοντάς τα στις νέες κλιματικές συνθήκες, ιδίως στη θερμική καταπόνηση
Εμπόδια για την εφαρμογή	Πολιτική βούληση για προσαρμογή και υποστήριξη μέτρων σχετικά με τη βιώσιμη κινητικότητα, αλλαγή συμπεριφοράς και αποδοχή από το κοινό, χωροταξικός περιορισμός στις αστικές περιοχές, συντονισμός των διαφόρων Τμημάτων για την εφαρμογή των μέτρων που σχετίζονται με τη βιώσιμη κινητικότητα
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	Κανένας
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Υπουργείο Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων, Τοπικές Αρχές
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	Τμήμα Δημοσίων Έργων, Τμήμα Οδικών Μεταφορών, Τμήμα Ηλεκτρομηχανολογικών Υπηρεσιών, Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/συνέργειες	Πολιτική Δημοσίων Μεταφορών και Μικροκινητικότητας, Πολιτική ΣΕΜ (Συστημάτων Ευφύων Μεταφορών), Πολιτική για την ηλεκτροκίνηση του στόλου Βελτίωση της τουριστικής εμπειρίας· Υφυπουργείο Τουρισμού
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Υψηλή
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση-σύντομη) ³⁶³	Μέση
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	Απαιτείται λίγος χρόνος μετά την εφαρμογή για να προσαρμοστούν οι επιβάτες στις νέες υπηρεσίες δημόσιων μεταφορών.
Χρηματοδότηση	Μέση
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> • Ποσοστό δημόσιων λεωφορείων που έχουν μετασκευασθεί για ανθεκτικότητα στη θερμότητα, • Ποσοστό υποδομών βιώσιμης κινητικότητας (π.χ. ποδηλατικές διαδρομές) που βελτιώθηκαν για την ανθεκτικότητα στη θερμότητα, • Ικανοποίηση των επιβατών, • Ποσοστό στάσεων λεωφορείων με προηγμένα χαρακτηριστικά, • Χωρητικότητα σε επιβάτες κατά τη διάρκεια καύσωνα μετρούμενη για όλους τους βιώσιμους τρόπους μεταφοράς, • Ζώνες δροσισμού ή πράσινες υποδομές κοντά στις δημόσιες συγκοινωνίες και τις υποδομές μικροκινητικότητας
Πρόσθετες παρατηρήσεις	Τα μέτρα για την προώθηση της βιώσιμης κινητικότητας (δημόσιες μεταφορές, μικροκινητικότητα) περιλαμβάνονται όλα στα ΣΒΑΚ (Σχέδια Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας) των πόλεων, τα οποία αποτελούν μια ολοκληρωμένη δέσμη μέτρων για τον συνολικό μετασχηματισμό των πόλεων, την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και την παροχή βιώσιμων λύσεων κινητικότητας. Τα ΣΒΑΚ προτείνουν βαθιές αλλαγές στο αστικό περιβάλλον, γι' αυτό συναντούν τέτοια αντίσταση από το κοινό, ενώ είναι επίσης δαπανηρά και έχουν αργό ρυθμό αποτελεσματικότητας, γι' αυτό είναι δύσκολο να εφαρμοστούν. Ωστόσο, οι συνέπειες της μη εφαρμογής θα είναι εξαιρετικά δαπανηρές και δυσανάλογα τιμωρητικές τις επόμενες δεκαετίες. Ωστόσο, τα ΣΒΑΚ φαίνεται να λειτουργούν περισσότερο υπέρ του μετριασμού, δηλαδή της μικρότερης χρήσης αυτοκινήτων, και των χαμηλότερων εκπομπών CO ₂ .
Σχετίζεται με	GOV 2n, SPAT 1n

³⁶³ Σύντομη: λιγότερο από 2 έτη, Μέση: από 2 έως 5 έτη, Μακρά: περισσότερα από 5 έτη

Βελτίωση των δημόσιων συγκοινωνιών προσαρμόζοντάς τα στις νέες κλιματικές συνθήκες, ιδίως στη θερμική καταπόνηση	
Όνομασία του μέτρου	Επανεξέταση πρωτοκόλλων συντήρησης για την υποδομή μεταφορών λαμβάνοντας υπόψη τους κινδύνους που προκύπτουν από την κλιματική αλλαγή
Αριθμός του μέτρου	INFR 8n
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή) ³⁶⁴	Μέση
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Ακραίες θερμοκρασίες, πλημμύρες, άνοδος της στάθμης της θάλασσας.
Πρωτογενής τομέας	Υποδομές, Μεταφορές και Κτίρια
Δευτερογενής τομέας	Υγεία
Κατηγορία ΚΤΜ³⁶⁵	Διακυβέρνηση και Θεσμική
Επιμέρους ΚΤΜ	Διαχείριση και σχεδιασμός
Σκοπός του μέτρου	Αύξηση της διάρκειας ζωής των υποδομών
Περιγραφή του μέτρου	Οι κύριοι στόχοι της συστηματικής αναθεώρησης των προτύπων είναι: Α. Προσαρμογή των τεχνικών απαιτήσεων των υποδομών μεταφορών στις αναμενόμενες κλιματικές αλλαγές. Β. Παροχή αμερόληπτης επανεξέτασης και προσδιορισμού των αναγκών και προτεραιοτήτων αναθεώρησης. Γ. Ολοκληρωμένη αντιμετώπιση της ανθεκτικότητας των υποδομών μεταφορών, συμπεριλαμβανομένου του σχεδιασμού, της συντήρησης και των λειτουργιών. Δ. Επικαιροποίηση των κλιματικών παραμέτρων και δεικτών που χρησιμοποιούνται συνήθως στα πρότυπα μεταφορών, ώστε να λαμβάνονται υπόψη οι πιθανές αλλαγές στο κλίμα της Κύπρου.
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Εθνικό
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό) ³⁶⁶	Μέσο
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Μέσο
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή στους ευάλωτους πληθυσμούς	Μακροπρόθεσμες επιπτώσεις (καμία άμεση ή προφανής επίπτωση, η οποία θα μπορούσε να μειώσει την προτεραιότητα του μέτρου)
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	Πολλαπλά οφέλη για όλα τα έργα που πρόκειται να υλοποιηθούν και ειδικά για τον τομέα των μεταφορών
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	Η χρήση υλικών φιλικών ως προς CO ₂ , θα μπορούσε να μειώσει την ένταση των πόρων του τομέα
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	Μείωση των εκπομπών και της κατανάλωσης ενέργειας στον τομέα των μεταφορών
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή	Υψηλή

³⁶⁴ Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: να εφαρμοστεί σε 2 έως 5 έτη, Χαμηλή: να εφαρμοστεί μετά από 5 έτη

³⁶⁵ Βλέπε <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/knowledge/tools/adaptation-support-tool/step-3-0>

³⁶⁶ Χαμηλή: €100,000 ή λιγότερο: Μέση: €100,000 - €1,000,000· Υψηλή: πάνω από €1 εκατ.

Όνομασία του μέτρου	Βελτίωση των δημόσιων συγκοινωνιών προσαρμόζοντάς τα στις νέες κλιματικές συνθήκες, ιδίως στη θερμική καταπόνηση
Εμπόδια για την εφαρμογή	Διοικητικό κόστος για την αλλαγή, έλλειψη κατάλληλης εμπειρογνωμοσύνης για την εφαρμογή του μέτρου
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	Κανένας
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Υπουργείο Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων (γενικές κατευθυντήριες γραμμές, συντονισμός και ευθύνη), καθώς και όλες οι υπηρεσίες του που είναι αρμόδιες για κάθε πρότυπο ξεχωριστά
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	Τμήμα Περιβάλλοντος (Βοήθεια, Έγκριση)
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/συνέργειες	Υποχρεώσεις παρακολούθησης και αξιολόγησης από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τους κανονισμούς για την Πράσινη Συμφωνία (Fit-for-55)
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Μέση (Υπάρχουν κάποιοι υπάλληλοι με γνώσεις να επανεξετάζουν τα πρωτόκολλα συντήρησης και να δοκιμάζουν τα υλικά για να γίνουν πιο ανθεκτικά, ωστόσο δεν έχουν εκπαιδευτεί ειδικά για την ΠΚΑ. Έχουν το υπόβαθρο για περαιτέρω κατάρτιση). Επιπλέον, η στρατηγική και η πολιτική του Υπουργείου Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων πρέπει να επικαιροποιηθεί καλύτερα προς αποδοχή και προώθηση της αναθεώρησης των πρωτοκόλλων συντήρησης.
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση-σύντομη) ³⁶⁷	Μέση (η κατάρτιση και η αναθεώρηση των πρωτοκόλλων δεν θα διαρκέσει πολύ όταν αποφασιστεί να εφαρμοστεί)
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	Βραχυπρόθεσμο έως μεσοπρόθεσμο (η εκπαίδευση θα επιτρέψει άμεσες επιπτώσεις στα πρωτόκολλα και τις πρακτικές συντήρησης, αλλά ο αντίκτυπος θα είναι προφανής μακροπρόθεσμα)
Χρηματοδότηση	Μέση
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> • Ποσοστό των πρωτοκόλλων συντήρησης που αναθεωρήθηκαν, • Μέσος χρόνος εκθέσεων για ανάγκες συντήρησης για το έργο (αύξηση), • Ποσοστό υποδομών που πληρούν νέα πρότυπα ανθεκτικότητας, • Κατάρτιση σε ετήσια βάση για το προσωπικό σχετικά με αυτό το θέμα, • Μείωση του κόστους συντήρησης ετησίως, • Παρακολούθηση και αξιολόγηση της απόκρισης των υποδομών κατά τη διάρκεια ακραίων κυμάτων καύσωνα (σύγκριση αυτών που συντηρούνται σύμφωνα με τα αναθεωρημένα πρωτόκολλα και εκείνων που δεν συντηρούνται βάσει αυτών)
Πρόσθετες παρατηρήσεις	Σύμφωνα με τις τρέχουσες προδιαγραφές υλικού για τους δρόμους, η διάρκεια ζωής πρέπει να είναι 8 έτη, αλλά λόγω των υψηλών θερμοκρασιών αυτό συμβαίνει πολύ νωρίτερα, στα 2 έτη! — Άμεση συνάφεια με τα μέτρα που προτείνουν αλλαγή των προδιαγραφών των υλικών, και την αλλαγή της διαδικασίας σύναψης συμβάσεων.
Σχετίζεται με	

³⁶⁷ Σύντομη: λιγότερο από 2 έτη, Μέση: από 2 έως 5 έτη, Μακρά: περισσότερα από 5 έτη

Όνομασία του μέτρου	Πρόγραμμα επιχορηγήσεων για την προσαρμογή των υποδομών των κοινοτήτων στην κλιματική αλλαγή
Αριθμός του μέτρου	INFR 9
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή) ³⁶⁸	Υψηλή
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Όλες
Πρωτογενής τομέας	Μεταφορές, Υποδομές και Κτίρια
Δευτερογενής τομέας	Οικονομία, Βιομηχανία και Χρηματοοικονομικά
Κατηγορία ΚΤΜ ³⁶⁹	Οικονομία και Οικονομικά
Επιμέρους ΚΤΜ	Χρηματοδοτικά μέσα και μέσα παροχής κινήτρων
Σκοπός του μέτρου	Μετριασμός των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στις υποδομές των κοινοτήτων.
Περιγραφή του μέτρου	<p>Χρηματοδότηση επενδύσεων σε υποδομές των κοινοτήτων για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή.</p> <p>A. Επενδύσεις που ενισχύουν την ανθεκτικότητα των κοινοτήτων σε υψηλές θερμοκρασίες (οικολογικό προσανατολισμό) και πλημμύρες (διαπερατά υλικά)</p> <p>B. Επενδύσεις σε υποδομές βιώσιμης κινητικότητας (κατασκευή ποδηλατοδρόμων και μονοπατιών πεζοπορίας που συνδέουν κοινότητες, συμπεριλαμβανομένης της στάθμευσης ποδηλάτων, καθώς και καλύτερη σύνδεση με υπηρεσίες δημόσιων μεταφορών και βελτίωση των υπηρεσιών των υπεραστικών δημόσιων μεταφορών)</p> <p>Γ. Δαπάνες παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών για τη συμμετοχή στο πρόγραμμα και την επιτυχή υλοποίηση των παρεμβάσεων</p>
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Εθνικό
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό) ³⁷⁰	Μέσο
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Χαμηλό
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή στους ευάλωτους πληθυσμούς	Βραχυπρόθεσμες επιπτώσεις με την άμεση χρηματοδότηση που λαμβάνεται για τις υποδομές Μακροπρόθεσμες επιπτώσεις μετά την υλοποίηση των έργων
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	Πολλαπλά οφέλη σε όλα τα έργα που πρόκειται να υλοποιηθούν και στις κοινότητες
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	Εάν συνδέονται με προσεγγίσεις που περιλαμβάνουν επίσης πτυχές μετριασμού, μειωμένες εκπομπές CO ₂
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	Σε συνδυασμό με τις προσπάθειες οικολογικού προσανατολισμού για την αύξηση των εφαρμογών NbS, οδηγεί στην αύξηση της βιοποικιλότητας
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή	Υψηλή

³⁶⁸ Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: να εφαρμοστεί σε 2 έως 5 έτη, Χαμηλή: να εφαρμοστεί μετά από 5 έτη

³⁶⁹ Βλέπε <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/knowledge/tools/adaptation-support-tool/step-3-0>

³⁷⁰ Χαμηλή: €100,000 ή λιγότερο: Μέση: €100,000 - €1,000,000· Υψηλή: πάνω από €1 εκατ.

Όνομασία του μέτρου	Πρόγραμμα επιχορηγήσεων για την προσαρμογή των υποδομών των κοινοτήτων στην κλιματική αλλαγή
Εμπόδια για την εφαρμογή	Διοικητικό κόστος που συνδέεται με την αναζήτηση χρηματοδότησης και γραφειοκρατία.
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	Κανένας
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Κεντρικά το Υπουργείο Οικονομικών και ιδίως η Γενική Διεύθυνση Ανάπτυξης για την Ευρωπαϊκή Χρηματοδότηση
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	Τοπικές αρχές, ιδιωτικός τομέας, βιομηχανίες (σχετικά με τον τομέα των μεταφορών)
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/συνέργειες	Στήριξη των κοινοτήτων, προώθηση της βιώσιμης κινητικότητας
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Υψηλή
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση-σύνομη)³⁷¹	Μέση (σύνομη για την κατάρτιση του προσωπικού για την υποβολή αιτήσεων και αίτηση για χρηματοδότηση, και μεσο-μακροπρόθεσμη για την υλοποίηση των έργων)
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	Οι αιτήσεις έχουν σύντομο χρονικό διάστημα (άμεση λήψη χρηματοδότησης), η υλοποίηση του έργου έχει μέσο έως μεγάλο χρονικό διάστημα.
Χρηματοδότηση	Μέση
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> • Συνολική χρηματοδότηση που διατίθεται για υποδομές ΠΚΑ από κοινότητες, • Αριθμός κοινοτήτων που εφαρμόζουν και υλοποιούν υποδομές ΠΚΑ, • Ικανοποίηση των τοπικών κοινοτήτων από την υλοποίηση υποδομών για την ΠΚΑ, • Παρακολούθηση και αξιολόγηση (M&E) χρηματοδοτούμενων έργων, • Ποσοστό του προσωπικού των κοινοτήτων που εκπαιδεύονται για να υποβάλουν αίτηση σε μέσα της ΕΕ για χρηματοδότηση
Πρόσθετες παρατηρήσεις	<p>Η χρηματοδότηση προέρχεται κυρίως από την ΕΕ και όχι από το κράτος. Αυτό δείχνει επίσης προτεραιότητες του κράτους, όχι τόσο προσανατολισμένες στην προσαρμογή στην ΚΑ.</p> <p>Υπάρχουν μηχανισμοί χρηματοδότησης της ΕΕ. Οι απαιτήσεις τεκμηρίωσης για να εξασφαλιστεί τέτοια χρηματοδότηση είναι υψηλές, και αυτό αποτελεί εμπόδιο λόγω των περιορισμένων ανθρωπίνων και οικονομικών πόρων, π.χ. για μικρούς οργανισμούς, όπως κοινότητες/δήμοι. Είτε α) θα είναι θετικό ότι η εν λόγω χρηματοδότηση θα μπορούσε να διατεθεί μέσω του κράτους (χαμηλότερες απαιτήσεις τεκμηρίωσης για τη διασφάλιση/αποκομιδή της χρηματοδότησης), είτε β) σε περίπτωση που παραμείνει σε επίπεδο ΕΕ, ένα άτομο με καλύτερη εμπειρογνωμοσύνη και διαθεσιμότητα χρόνου (τεκμηρίωση, παρακολούθηση, υποβολή εκθέσεων κ.λπ.) σε κάθε οργανισμό θα πρέπει να είναι αφοσιωμένο στη σχετική θέση εργασίας, ή η αίτηση από τις κοινότητες θα υποβάλλεται στην κυβέρνηση (π.χ. η ΓΔ Ανάπτυξης) και η αίτηση για τα μέσα της ΕΕ θα υποβάλλεται από τη ΓΔ Ανάπτυξης ή με τη βοήθειά της στις κοινότητες και άλλους μικρούς οργανισμούς.</p>
Σχετίζεται με	

³⁷¹ Σύνομη: λιγότερο από 2 έτη, Μέση: από 2 έως 5 έτη, Μακρά: περισσότερα από 5 έτη

Όνομασία του μέτρου	Παροχή κατάρτισης και ανάπτυξης ικανοτήτων στο προσωπικό των αρμόδιων αρχών — τμήμα σχεδιασμού, δήμοι, νέοι επαρχιακοί οργανισμοί αυτοδιοίκησης — σχετικά με τα οφέλη των χώρων πρασίνου και τις λύσεις που βασίζονται στη φύση για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή
Αριθμός του μέτρου	INFR 10n
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή) ³⁷²	Υψηλή
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Πλημμύρες, ακραία γεγονότα, καύσωνες
Πρωτογενής τομέας	Υποδομές, Μεταφορές και Κτίρια
Δευτερογενής τομέας	Βιοποικιλότητα και οικοσυστήματα Χωροταξικός σχεδιασμός
Κατηγορία ΚΤΜ³⁷³	Γνώση και αλλαγή συμπεριφοράς
Επιμέρους ΚΤΜ	Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση Ανάπτυξη ικανοτήτων, ενδυνάμωση και πρακτικές τρόπου ζωής
Σκοπός του μέτρου	Βελτίωση της ανθεκτικότητας των πόλεων και των κοινοτήτων σε κινδύνους που σχετίζονται με το κλίμα, μέσω της κατάρτισης του προσωπικού σχετικά με τα διαθέσιμα μέτρα.
Περιγραφή του μέτρου	Κατάρτιση του προσωπικού στο τμήμα σχεδιασμού, τους δήμους και τους νέους Επαρχιακούς Οργανισμούς (ΕΟΑ) σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο οι λύσεις που βασίζονται στη φύση μπορούν να συμβάλουν στην αντιμετώπιση των κοινωνικών προκλήσεων και στην επίτευξη βιώσιμης ανάπτυξης, ιδίως στο πλαίσιο της υδατικής ασφάλειας, της βιώσιμης κινητικότητας, της δράσης για το κλίμα και των μέσων διαβίωσης που βασίζονται στη φύση.
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Εθνικό
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό) ³⁷⁴	Μέσο
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Μέσο (εάν οι δραστηριότητες κατάρτισης επαναλαμβάνονται τακτικά)
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή στους ευάλωτους πληθυσμούς	Ο βελτιωμένος πολεοδομικός σχεδιασμός, οι δημόσιες συγκοινωνίες, οι εγκαταστάσεις μικροκινητικότητας, οι υπηρεσίες κοινόχρηστης μετακίνησης, οι οικοδομικοί κώδικες θα έχουν ως αποτέλεσμα περισσότερες βιώσιμες πόλεις και μειωμένες επιπτώσεις που σχετίζονται με το κλίμα.
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	Ο βελτιωμένος πολεοδομικός σχεδιασμός, οι δημόσιες συγκοινωνίες, οι εγκαταστάσεις μικροκινητικότητας, οι υπηρεσίες κοινόχρηστης μετακίνησης, οι οικοδομικοί κώδικες θα έχουν ως αποτέλεσμα περισσότερες βιώσιμες πόλεις και μειωμένες επιπτώσεις που σχετίζονται με το κλίμα.
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	Μείωση των εκπομπών λόγω της αυξημένης χρήσης των δημόσιων μεταφορών και της μικροκίνησης, λόγω της αυξημένης άνεσης, η αυξημένη απορρόφηση CO ₂ από αυξημένες περιοχές πρασίνου στις πόλεις.

³⁷² Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: να εφαρμοστεί σε 2 έως 5 έτη, Χαμηλή: να εφαρμοστεί μετά από 5 έτη

³⁷³ Βλέπε <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/knowledge/tools/adaptation-support-tool/step-3-0>

³⁷⁴ Χαμηλή: €100,000 ή λιγότερο: Μέση: €100,000 - €1,000,000· Υψηλή: πάνω από €1 εκατ.

Όνομασία του μέτρου	Παροχή κατάρτισης και ανάπτυξης ικανοτήτων στο προσωπικό των αρμόδιων αρχών — τμήμα σχεδιασμού, δήμοι, νέοι επαρχιακοί οργανισμοί αυτοδιοίκησης — σχετικά με τα οφέλη των χώρων πρασίνου και τις λύσεις που βασίζονται στη φύση για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	Αύξηση της αστικής βιοποικιλότητας λόγω της εφαρμογής πράσινων υποδομών και άλλων λύσεων που βασίζονται στη φύση
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή	Υψηλή
Εμπόδια για την εφαρμογή	Απροθυμία συμμετοχής σε εργαστήρια ανάπτυξης ικανοτήτων. Υποστελεχωμένες αρμόδιες αρχές για την παροχή εξειδικευμένου προσωπικού για την κατάρτιση. Δύσκολη επικοινωνία και συνεργασία μεταξύ των αρχών (σύγκρουση συμφερόντων) για το βέλτιστο αποτέλεσμα.
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	Κανένας
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Τμήμα Περιβάλλοντος
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	Υπουργείο Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων, Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως, Τοπικές Αρχές, Επαρχιακοί Οργανισμοί Αυτοδιοίκησης, Ακαδημαϊκή κοινότητα, ΜΚΟ, Ερευνητικά ιδρύματα, συμβουλευτικές εταιρείες με εμπειρία στην υλοποίηση αυτών των λύσεων
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/συνέργειες	Σχέδια Ανάπτυξης
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Υψηλή
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση-σύντομη)³⁷⁵	Σύντομη
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	Μέση, καθώς τα διδάγματα που αντλήθηκαν ενσωματώνονται σε νέα σχέδια, κώδικες, διαδικασίες δημόσιων συμβάσεων κ.λπ.
Χρηματοδότηση	Χαμηλή
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> • Αριθμός συμμετεχουσών αρχών ανά έτος • Αριθμός σεμιναρίων κατάρτισης που πραγματοποιούνται ανά έτος • Ποσοστό των αρχών που καταρτίστηκαν οι οποίες ανέφεραν πρόοδο στις πρακτικές • Ποσοστό αρχών που εφάρμοσαν τις αρχές που αποκτήθηκαν
Σχετίζεται με	GOV 2n, SPAT 1n, SPAT 2n, SPAT 5n

³⁷⁵ Σύντομη: λιγότερο από 2 έτη, Μέση: από 2 έως 5 έτη, Μακρά: περισσότερα από 5 έτη

Ενημερωτικά δελτία εκτίμησης επιπτώσεων για τα μέτρα θαλάσσιων και παράκτιων περιοχών

Όνομασία του μέτρου	Εκπόνηση μελέτης για τον εντοπισμό των παράκτιων περιοχών που είναι ευάλωτες στην κλιματική αλλαγή
Αριθμός του μέτρου	SEA 1
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή) ³⁷⁶	Υψηλή
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Άνοδος της στάθμης της θάλασσας, ακραία συμβάντα
Πρωτογενής τομέας	Θαλάσσιες και παράκτιες περιοχές
Δευτερογενής τομέας	Χωροταξικός σχεδιασμός Εδάφη Αλιεία και Υδατοκαλλιέργεια
Κατηγορία ΚΤΜ³⁷⁷	Γνώση και αλλαγή συμπεριφοράς
Επιμέρους ΚΤΜ	Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση
Σκοπός του μέτρου	Προστασία των τουριστικών εγκαταστάσεων που κινδυνεύουν από πλημμύρες λόγω της ανόδου της στάθμης της θάλασσας/επιπτώσεων στην παράκτια ανάπτυξη.
Περιγραφή του μέτρου	<p>Η μελέτη αυτή θα περιλαμβάνει:</p> <ul style="list-style-type: none"> Εκτίμηση του εδάφους που θα διαβρωθεί ή θα χαθεί έως τα έτη 2050 και 2100 με βάση διαφορετικά κλιματικά σενάρια, προκειμένου να εκτιμηθούν οι χερσαίες απώλειες λόγω της ανόδου της στάθμης της θάλασσας, της διάβρωσης του εδάφους και των καταγίδων σε παράκτιες περιοχές της Κύπρου, οι οποίες έχουν αυξημένη ευπάθεια (είτε λόγω χαμηλής κλίσης του εδάφους είτε λόγω υψηλών ποσοστών διάβρωσης). Ανάπτυξη κατάλληλων βάσεων δεδομένων και ψηφιακών χαρτών των ακτών για την αποτελεσματικότερη παρακολούθηση των υφιστάμενων πιέσεων. Αξιολόγηση των μέτρων προσαρμογής που έχουν ήδη ληφθεί και προσδιορισμός πρόσθετων αναγκαίων μέτρων. Επιανεξιολόγηση των παράκτιων γεωκινδύνων ως αποτέλεσμα της κλιματικής αλλαγής. Παροχή πληροφοριών για τον ορισμό της ζώνης υποχώρησης της ακτής. Το άρθρο 22 του πρωτοκόλλου ΟΔΠΖ ορίζει το εξής «εκπόνηση εκτιμήσεων τρωτότητας και επικινδυνότητας των παράκτιων ζωνών και λήψη μέτρων πρόληψης, μετριασμού και προσαρμογής για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων των φυσικών καταστροφών, ιδίως της κλιματικής αλλαγής». Τα άρθρα 22, 23 και 24 του πρωτοκόλλου ΟΔΠΖ παρέχουν περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τους κινδύνους που επηρεάζουν την παράκτια ζώνη.
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Εθνικό
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό) ³⁷⁸	Χαμηλό
Κόστος συντήρησης	Κανένα

³⁷⁶ Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: να εφαρμοστεί σε 2 έως 5 έτη, Χαμηλή: να εφαρμοστεί μετά από 5 έτη

³⁷⁷ Βλέπε <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/knowledge/tools/adaptation-support-tool/step-3-0>

³⁷⁸ Χαμηλή: €100,000 ή λιγότερο: Μέση: €100,000 - €1,000,000· Υψηλή: πάνω από €1 εκατ.

Όνομασία του μέτρου	Εκπόνηση μελέτης για τον εντοπισμό των παράκτιων περιοχών που είναι ευάλωτες στην κλιματική αλλαγή
(υψηλό-μέσο-χαμηλό)	
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή στους ευάλωτους πληθυσμούς	Η βελτίωση της πληροφόρησης για την ευπάθεια των παράκτιων περιοχών στην άνοδο της στάθμης της θάλασσας θα διευκολύνει τη λήψη μέτρων για την προστασία των παράκτιων κοινοτήτων.
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	Το μέτρο είναι σημαντικό για τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις σε αυτούς τους τομείς.
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	Κανένα
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	Πρόληψη της απώλειας ή της υποβάθμισης των χερσαίων οικοτόπων στην παράκτια περιοχή λόγω της άνοδου της στάθμης της θάλασσας. Πρόληψη της απώλειας βενθικών θαλάσσιων οικοτόπων λόγω ασφυκτικής κάλυψης που προκαλείται από τη διάβρωση των ακτών.
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή	Υψηλή
Εμπόδια για την εφαρμογή	Έλλειψη/μη έγκαιρη χρηματοδότηση — Δεν υπάρχει σαφής δικαιοδοσία που ανατέθηκε σε αρμόδια αρχή;
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	Κανένα
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	Τμήμα Δημοσίων Έργων
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/συνέργειες	<p>Συνέργειες με: Σχέδια Διαχείρισης Κινδύνων Πλημμύρας, προστασία της βιοποικιλότητας, θαλάσσια στρατηγική, προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς</p> <p>Συνέργειες με το πρωτόκολλο για την ολοκληρωμένη διαχείριση των παράκτιων ζωνών, άρθρο 22 «τα κράτη μέλη (συμβαλλόμενα μέρη) θα πρέπει να διενεργούν εκτιμήσεις τρωτότητας και επικινδυνότητας των παράκτιων ζωνών και να λαμβάνουν μέτρα πρόληψης, μετριασμού και προσαρμογής για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων των φυσικών καταστροφών, ιδίως της κλιματικής αλλαγής».</p> <p>Συνέργειες με τις προσπάθειες για την προστασία των οικοτόπων αναπαραγωγής για τη διασφάλιση της βιώσιμης παραγωγής ιχθύων (μέτρο FISH 1)</p> <p>Το μέτρο αυτό θα μπορούσε να είναι σημαντικό για τον καθορισμό των σημείων εγκατάστασης υπεράκτιων ανεμογεννητριών (Ενέργεια)</p> <p>Παροχή πληροφοριών στο Τμήμα Πολεοδομίας για την αξιολόγηση τρωτότητας και τον ορισμό της ζώνης υποχώρησης της ακτής.</p>
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Μέση
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση-σύντομη)³⁷⁹	Σύντομη — για την ανάπτυξη της μελέτης. Μέση — για τη μετατροπή των αποτελεσμάτων της μελέτης σε μέτρα
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για	Κατά την εφαρμογή των μέτρων

³⁷⁹ Σύντομη: λιγότερο από 2 έτη, Μέση: από 2 έως 5 έτη, Μακρά: περισσότερα από 5 έτη

Ονομασία του μέτρου	
να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	Εκπόνηση μελέτης για τον εντοπισμό των παράκτιων περιοχών που είναι ευάλωτες στην κλιματική αλλαγή
Χρηματοδότηση	Μελέτη — Χαμηλή, Μέτρα — Υψηλή
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> • Παραδοτέα μελέτης, με βάση τα διάφορα κλιματικά σενάρια • Προσδιοριζόμενες παράκτιες περιοχές ευάλωτες στην άνοδο της στάθμης της θάλασσας, χάρτες και δεδομένα χαρακτηριστικών. • Προσδιοριζόμενες παράκτιες περιοχές που είναι ευπαθείς στη διάβρωση του εδάφους, εκτιμώμενες πιθανές απώλειες εδάφους· χάρτες και περιγραφικά δεδομένα • Αξιολόγηση των υφιστάμενων μέτρων και των προτεινόμενων νέων μέτρων. • Επαναξιολόγηση των παράκτιων γεωκινδύνων ως αποτέλεσμα της κλιματικής αλλαγής.
Πρόσθετες παρατηρήσεις	Το Υπουργείο Περιβάλλοντος και το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως συζήτησαν την ανάγκη εφαρμογής Αξιολόγησης Ευπάθειας για την Ζώνη Υποχώρησης της Ακτής και αναμένεται ότι ένα από τα παραδοτέα αυτής της αξιολόγησης θα είναι η κατάρτιση συγκεκριμένων χαρτών όπου θα αποτυπωθούν τα διαφορετικά επίπεδα ευπάθειας των παράκτιων περιοχών. Με την ολοκλήρωση της αξιολόγησης τρωτότητας, αναμένεται ότι θα προσδιοριστεί η Ζώνη Υποχώρησης της Ακτής.
Σχετίζεται με	FISH1 GOV 1n

Όνομασία του μέτρου	Ανάπτυξη πρωτοβουλιών προσαρμογής και προώθηση λύσεων βασισμένων στη φύση για τη σταθεροποίηση και την ενίσχυση της ανθεκτικότητας των ακτών έναντι των κλιματικών κινδύνων
Αριθμός του μέτρου	SEA 2η
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή) ³⁸⁰	Υψηλή
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Ακραία καιρικά φαινόμενα, άνοδος της στάθμης της θάλασσας, πλημμύρες
Πρωτογενής τομέας	Θάλασσα και ακτή
Δευτερογενής τομέας	Βιοποικιλότητα και οικοσυστήματα Αλιεία και Υδατοκαλλιέργεια Χωροταξικός σχεδιασμός Τουρισμός
Κατηγορία ΚΤΜ³⁸¹	Οικονομία και Χρηματοοικονομικά
Επιμέρους ΚΤΜ	Χρηματοδοτικά μέσα και μέσα παροχής κινήτρων
Σκοπός του μέτρου	<p>α. Διατήρηση και αποκατάσταση της φυσικής ικανότητας της ακτής να προσαρμόζεται στις αλλαγές με την αύξηση της εφαρμογής λύσεων που βασίζονται στη φύση με στόχο: την προστασία της γης που έχει πληγεί από τη διάβρωση των ακτών και τη δράση των κυμάτων, αντιμετώπιση των επιπτώσεων στην παράκτια ανάπτυξη, πρόληψη της απώλειας οικοτόπων στον πυθμένα της θάλασσας.</p> <p>β. Μείωση των αρνητικών επιπτώσεων των υφιστάμενων υδροτεχνικών εγκαταστάσεων — για παράδειγμα των φραγμάτων — που εμποδίζουν τη φυσική ροή των ιζημάτων στην ακτή προκαλώντας αλλαγή των υδροδυναμικών συνθηκών στην παρακείμενη περιοχή και ενυδάτωση των οικοτόπων στον πυθμένα της θάλασσας .</p> <p>γ. Μείωση της ανάγκης για την κατασκευή σκληρών μέτρων προστασίας των ακτών, όπως κυματοθραύστες και πρόβολοι.</p>
Περιγραφή του μέτρου	<p>A. Δημιουργία ταμείου (κυρίως με βάση τη χρηματοδότηση της ΕΕ) που θα χρηματοδοτεί έργα που χρησιμοποιούν λύσεις που βασίζονται στη φύση και την προσαρμογή με βάση το οικοσύστημα) για να βοηθήσει τις ευάλωτες κοινότητες να προσαρμοστούν στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, συμπεριλαμβανομένων των εξής:</p> <ul style="list-style-type: none"> • προστασία της ακτής από τη διάβρωση, τις επιπτώσεις της κυματικής δράσης και τις υπερχειλίσεις σε περίπτωση καταιγίδων • αποκατάσταση των περιοχών που έχουν πληγεί • αποκατάσταση οικοτόπων (όπως παράκτια δάση, Ποσειδωνίες) • μείωση των αρνητικών επιπτώσεων των υφιστάμενων υδροτεχνικών εγκαταστάσεων στην παράκτια περιοχή. <p>B. Να συμπεριληφθούν NbS στα στρατηγικά σχέδια για την προστασία των ακτών.</p> <p>Γ. Παροχή κινήτρων για την ανάπτυξη ικανοτήτων/κατάρτισης και οικονομικά κίνητρα για τις τοπικές αρχές όσον αφορά τους</p>

³⁸⁰ Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: να εφαρμοστεί σε 2 έως 5 έτη, Χαμηλή: να εφαρμοστεί μετά από 5 έτη

³⁸¹ Βλέπε <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/knowledge/tools/adaptation-support-tool/step-3-0>

Ανάπτυξη πρωτοβουλιών προσαρμογής και προώθηση λύσεων βασισμένων στη φύση για τη σταθεροποίηση και την ενίσχυση της ανθεκτικότητας των ακτών έναντι των κλιματικών κινδύνων	
Ονομασία του μέτρου	<p>κλιματικούς κινδύνους και τις πιθανές επιλογές προσαρμογής στις ακτές.</p> <p>Δ. Εκστρατείες ενημέρωσης του κοινού σχετικά με:</p> <p>A. την σημασία των NbS ως δράσεων για τη διατήρηση του ρόλου που μπορεί να διαδραματίσει η φύση για την προσαρμογή και τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής, καθώς και για τη βελτίωση της ανθεκτικότητας των εκτεθειμένων παράκτιων ζωνών.</p> <ul style="list-style-type: none"> • την σημασία των φυσικών οικοτόπων για την ανθεκτικότητα των παράκτιων ζωνών και η ανάγκη περαιτέρω προστασίας τους • τον παράκτιο κίνδυνο από την κλιματική αλλαγή σε φορείς ανάπτυξης ιδιωτικής γης. <p>E. Συμμετοχή τοπικών ενδιαφερόμενων φορέων στην παρακολούθηση των παράκτιων ζωνών (π.χ. καταγραφή παράνομων πρακτικών που μπορούν να συνδεθούν με την αυξημένη διάβρωση των ακτών, όπως η αφαίρεση άμμου και βράχων).</p>
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Εθνικό και τοπικό
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό) ³⁸²	Υψηλό
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Χαμηλό
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή στους ευάλωτους πληθυσμούς	Η ενίσχυση των ακτών και η πρόληψη της απώλειας γης και περιουσίας είναι υψίστης σημασίας για τον πληθυσμό και τις επιχειρήσεις σε ευάλωτες περιοχές.
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	Η προστασία και η αποκατάσταση της βιοποικιλότητας έχει άμεσο αντίκτυπο στη διατήρηση βιώσιμων ιχθυαποθεμάτων και στις δραστηριότητες αναψυχής.
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	Αποτελεσματική πρόληψη και μετριασμός των δυσμενών επιπτώσεων στις παράκτιες περιοχές λόγω των κινδύνων που συνδέονται με την κλιματική αλλαγή μέσω της εφαρμογής λύσεων που βασίζονται στη φύση.
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	<p>Το μέτρο θα βοηθήσει:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Πρόληψη της απώλειας χερσαίων οικοτόπων και βενθικών θαλάσσιων οικοτόπων λόγω ασφυκτικής κάλυψης που προκαλείται από τη διάβρωση των ακτών και την ενυδάτωση λόγω παράκτιων εγκαταστάσεων. • Βελτίωση της φυσικής ανθεκτικότητας των ακτών έναντι της διάβρωσης. • Μείωση της ανάγκης για την κατασκευή σκληρών μέτρων προστασίας των ακτών, όπως κυματοθραύστες και πρόβολοι. • Αποκατάσταση των υδρομορφολογικών συνθηκών, των βενθικών θαλάσσιων οικοτόπων και της βιοποικιλότητας μέσω του μετριασμού των αρνητικών επιπτώσεων των υφιστάμενων σκληρών μέτρων προστασίας των ακτών που υπάρχουν ήδη στις ακτές της Κύπρου.

³⁸² Χαμηλή: €100,000 ή λιγότερο: Μέση: €100,000 - €1,000,000· Υψηλή: πάνω από €1 εκατ.

Όνομασία του μέτρου	Ανάπτυξη πρωτοβουλιών προσαρμογής και προώθηση λύσεων βασισμένων στη φύση για τη σταθεροποίηση και την ενίσχυση της ανθεκτικότητας των ακτών έναντι των κλιματικών κινδύνων
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή	Υψηλή
Εμπόδια για την εφαρμογή	<ul style="list-style-type: none"> Χαμηλή ή ανεπαρκής πρωτοβουλία, περιορισμένες γνώσεις και/ή περιορισμένες δραστηριότητες ενημέρωσης και επικοινωνίας σχετικά με τη σημασία των λύσεων που βασίζονται στη φύση και την αποτελεσματικότητά τους για τη βελτίωση της ανθεκτικότητας των παράκτιων ζωνών. Πίεση από τους τοπικούς φορείς για την κατασκευή σκληρών μέτρων προστασίας των ακτών, όπως κυματοθραύστες και πρόβολοι για την προστασία και τη βελτίωση του παράκτιου μετώπου τους.
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	Είναι σημαντικό να διενεργείται προσεκτική αξιολόγηση του αναμενόμενου αποτελέσματος κατά την επιλογή των κατάλληλων λύσεων που βασίζονται στη φύση για την αποφυγή ανεπιθύμητων επιπτώσεων ή χαμηλής απόδοσης. Στο πλαίσιο αυτό, είναι σημαντικό να διασφαλιστεί η ευαισθητοποίηση όλων των ενδιαφερόμενων φορέων και να δοθεί επαρκής χρόνος αντίδρασης για την παροχή απόψεων και τη συζήτηση των πιο αποτελεσματικών λύσεων.
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Τμήμα Δημοσίων Έργων
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	Τοπικές αρχές, ΜΚΟ, Cyprus Marine and Maritime Institute, Τμήμα Περιβάλλοντος, Τμήμα Αλιείας και Θαλάσσιων Ερευνών
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/συνέργειες	<p>Θαλάσσιος χωροταξικός σχεδιασμός, Προστασία της βιοποικιλότητας, Θαλάσσια στρατηγική, Οδηγία-Πλαίσιο για τα Ύδατα/ Σχέδια Διαχείρισης Λεκάνης Απορροής Ποταμού, Οδηγία για τους οικοτόπους, Κοινή Αλιευτική Πολιτική.</p> <p>Συνέργειες με τις προσπάθειες για την προστασία των οικοτόπων αναπαραγωγής για τη διασφάλιση της βιώσιμης παραγωγής ιχθύων (μέτρο FISH 1).</p> <p>Συνέργειες με τις τοπικές αρχές (εκπαίδευση των τοπικών αρχών και παροχή οικονομικών κινήτρων)</p>
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Μέση
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση-σύντομη)³⁸³	Μέση
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	Η πραγματική αποτελεσματικότητα του μέτρου αναμένεται μόνο μετά την υλοποίηση συγκεκριμένων πρωτοβουλιών. Ανάλογα με το είδος της λύσης που επιλέγεται με βάση τη φύση, το αποτέλεσμα μπορεί να είναι άμεσο ή έχει καθυστέρηση (π.χ. κατά την αποκατάσταση/ δημιουργία λιβαδιών θαλάσσιων φανερόγαμων, προκειμένου να λειτουργήσουν ως φυσικός κυματοθραύστης και να ενισχυθεί το υπόστρωμα στην παράκτια ζώνη ή κατά τη φύτευση ειδών παράκτιων φυτικών κοινοτήτων). Ενώ μπορεί να χρειαστεί χρόνος για να καταγραφεί η αποτελεσματικότητα, η διάρκεια των θετικών επιπτώσεων θα είναι μακροπρόθεσμη.
Χρηματοδότηση	Μέση
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> Καθιερωμένα χρηματοδοτικά μέσα και μέσα παροχής κινήτρων Αριθμός εθνικών/τοπικών αρχών/ειδικών που έχουν εκπαιδευτεί

³⁸³ Σύντομη: λιγότερο από 2 έτη, Μέση: από 2 έως 5 έτη, Μακρά: περισσότερα από 5 έτη

Όνομασία του μέτρου	Ανάπτυξη πρωτοβουλιών προσαρμογής και προώθηση λύσεων βασισμένων στη φύση για τη σταθεροποίηση και την ενίσχυση της ανθεκτικότητας των ακτών έναντι των κλιματικών κινδύνων
	<ul style="list-style-type: none"> • Αριθμός υλοποιηθέντων έργων που εφαρμόζουν λύσεις βασισμένες στη φύση για τη σταθεροποίηση και την προστασία της ακτογραμμής. • Συνολική έκταση (m²)/ποσοστό (%) της ευπρόσβλητης περιοχής της ακτογραμμής που προστατεύεται/αποκαθίσταται μέσω της εφαρμογής λύσεων που βασίζονται στη φύση.
Πρόσθετες παρατηρήσεις	<p>Το Πρόγραμμα Δράσεων Προτεραιότητας/Περιφερειακό Κέντρο Δραστηριοτήτων (PAP/RAC) του UNEP δημοσίευσε έγγραφο κατευθυντήριων γραμμών με τίτλο «Λύσεις που βασίζονται στη φύση για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή σε διαφορετικές παράκτιες τυπολογίες της Μεσογείου» (https://paprac.org/news/item/resilient-mediterranean-coasts-guidelines-nature-based-adaptation-strategies)</p> <p>Το έγγραφο έχει αναρτηθεί στην ιστοσελίδα του ΤΠ και εντός του 2025 θα είναι διαθέσιμο και σε ελληνική έκδοση.</p>
Σχετίζεται με	GOV 2n SPAT 1n SPAT 3n

Όνομασία του μέτρου	Εφαρμογή σύμβασης για την ολοκληρωμένη διαχείριση υγρατόπων στο πλαίσιο της κλιματικής αλλαγής
Αριθμός του μέτρου	SEA 3η
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή) ³⁸⁴	Μέση
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Όλες
Πρωτογενής τομέας	Υδρολογικό Καθεστώς και Διαχείριση Υδάτων
Δευτερογενής τομέας	Προστασία της βιοποικιλότητας Χωροταξικός σχεδιασμός
Κατηγορία ΚΤΜ ³⁸⁵	Λύσεις που βασίζονται στη φύση και προσεγγίσεις που βασίζονται στο οικοσύστημα
Επιμέρους ΚΤΜ	Μπλε επιλογές
Σκοπός του μέτρου	Προστασία των παράκτιων (υγρα) τόπων για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και την προστασία του περιβάλλοντος.
Περιγραφή του μέτρου	<p>Οι υγροί υγρατόποι είναι ζωτικής σημασίας για τον μετριασμό της υπερθέρμανσης του πλανήτη, λειτουργώντας ως φυσικές παγίδες άνθρακα και παρέχοντας ανθεκτικότητα έναντι ακραίων κλιματικών φαινομένων. Ωστόσο, ο κατακερματισμός των κυβερνητικών αρμοδιοτήτων αποτελεί πρόκληση για τη διαχείριση των υγρατόπων. Οι μηχανισμοί διακυβέρνησης που ενθαρρύνουν τη συνεργασία μεταξύ πολλών φορέων θεωρούνται ορθή πρακτική στη διαχείριση λεκανών απορροής ποταμών.</p> <p>Οι ειδικές δράσεις που θα αναπτυχθούν στο πλαίσιο του μέτρου περιλαμβάνουν:</p> <p>A. Θέσπιση μηχανισμού διακυβέρνησης για τη συνεργασία στον τομέα της ολοκληρωμένης διαχείρισης υγρατόπων.</p> <p>B. Έρευνα και ανάλυση των κινδύνων για τους παράκτιους υγρατόπους που συνδέονται με την κλιματική αλλαγή.</p> <p>Γ. Πρόταση ειδικών μέτρων (συμπεριλαμβανομένων, κατά περίπτωση, μεμονωμένων υγρατόπων) για την προστασία των οικοσυστημάτων, τη βιοποικιλότητα και την αύξηση της ικανότητας των υγρατόπων για δέσμευση άνθρακα.</p> <p>Δ. Εάν διαπιστωθεί ανάγκη, θα πρέπει να υποβληθούν προτάσεις για την τροποποίηση ή τη συμπλήρωση των καθεστώτων προστασίας των υγρατόπων που αποτελούν αντικείμενο προστασίας (Natura 2000, συμβάσεις κ.λπ.).</p>
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Εθνικό και τοπικό
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό) ³⁸⁶	Μέσο
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Χαμηλό
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή στους ευάλωτους πληθυσμούς	Το μέτρο θα συμβάλει στην ισόρροπη και αποτελεσματική διαχείριση των υγρατόπων κατά μήκος των ακτών, στην προστασία και διατήρηση της βιοποικιλότητας και, ως εκ τούτου, στην παροχή σχετικών οικοσυστημικών υπηρεσιών προς όφελος της κοινωνίας.

³⁸⁴ Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: να εφαρμοστεί σε 2 έως 5 έτη, Χαμηλή: να εφαρμοστεί μετά από 5 έτη

³⁸⁵ Βλέπε <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/knowledge/tools/adaptation-support-tool/step-3-0>

³⁸⁶ Χαμηλή: €100,000 ή λιγότερο: Μέση: €100,000 - €1,000,000· Υψηλή: πάνω από €1 εκατ.

Όνομασία του μέτρου	Εφαρμογή σύμβασης για την ολοκληρωμένη διαχείριση υγροτόπων στο πλαίσιο της κλιματικής αλλαγής
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	Οι υπηρεσίες οικοσυστήματος που παρέχονται από τους υγροτόπους ωφελούν τις περιφερειακές και τοπικές επιχειρήσεις, συμπεριλαμβανομένου του τουρισμού. Οι υγρότοποι έχουν μεγάλες δυνατότητες μείωσης του κινδύνου πλημμύρας σε ακραία καιρικά φαινόμενα.
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	Το μέτρο αποσκοπεί άμεσα στον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής μέσω της αύξησης της ικανότητας των υγροτόπων για δέσμευση άνθρακα. Τα ισορροπημένα οικοσυστήματα, από μόνα τους, είναι πιο ανθεκτικά στις εκδηλώσεις της κλιματικής αλλαγής. Από την άλλη πλευρά, το μέτρο συμβάλλει στον ρόλο των υγροτόπων στην πρόληψη των πλημμυρών.
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	Το μέτρο θα συμβάλει στην υδρολογική ισορροπία, την προστασία και τη διατήρηση της βιοποικιλότητας, καθώς και στη μείωση των επιβλαβών επιπτώσεων που προκαλούνται από τις πλημμύρες.
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή	Υψηλή
Εμπόδια για την εφαρμογή	Πιθανή αντίσταση των χρηστών νερού σε περίπτωση ανάγκης για την κατανομή των υδάτινων πόρων για τη διατήρηση των υγροτόπων. Στο πλαίσιο αυτό, οι ενημερωτικές εκστρατείες σχετικά με τη σημασία των υγροτόπων θα ήταν επωφελείς.
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	Κανένας
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Τμήμα Περιβάλλοντος, Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων. Υπηρεσία Θήρας και Πανίδας, ΜΚΟ
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/συνέργειες	Το μέτρο συμβάλλει στην επίτευξη των στόχων της Οδηγίας-Πλαισίου για τα Ύδατα, των ΣΔΛΑΠ, των Οδηγιών για τα Πτηνά και τους Οικοτόπους, και της Στρατηγικής για τη Βιοποικιλότητα με ορίζοντα το 2030. Συνέργεια με τα Σχέδια Διαχείρισης Κινδύνων Πλημμύρας.
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Υψηλή
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση-σύντομη)³⁸⁷	Μέση
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	Αναμένονται άμεσες επιπτώσεις στο περιβάλλον και στον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής ή στην προσαρμογή σε αυτήν μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα μετά την εφαρμογή ειδικών μέτρων και πρωτοβουλιών ως αποτέλεσμα των δράσεων Γ και Δ.
Χρηματοδότηση	Χαμηλή
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> • Αριθμός υγροτόπων που εντοπίστηκαν σε κίνδυνο που συνδέεται με την κλιματική αλλαγή. • Αριθμός και είδος των μέτρων που προσδιορίστηκαν ανά υγρότοπο. • Αριθμός προτάσεων για την τροποποίηση ή τη συμπλήρωση των καθεστώτων προστασίας των υγροτόπων, που ορίζονται ως περιοχές προστασίας.
Σχετίζεται με	

³⁸⁷ Σύντομη: λιγότερο από 2 έτη, Μέση: από 2 έως 5 έτη, Μακρά: περισσότερα από 5 έτη

Ενημερωτικά δελτία εκτίμησης επιπτώσεων για τα μέτρα εδάφους

Όνομασία του μέτρου	Συνέχιση και αύξηση των παρεμβάσεων μέσω της εφαρμογής του στρατηγικού σχεδίου της ΚΓΠ για την περίοδο 2023-2027
Αριθμός του μέτρου	SOIL 1
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή) ³⁸⁸	Υψηλή
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Ξηρασία, ακραία καιρικά φαινόμενα
Πρωτογενής τομέας	Έδαφος
Δευτερογενής τομέας	Γεωργία
Κατηγορία ΚΤΜ ³⁸⁹	Διακυβέρνηση και Θεσμική
Επιμέρους ΚΤΜ	Μέσα πολιτικής
Σκοπός του μέτρου	Αντιμετώπιση της αυξημένης διάβρωσης του εδάφους /απερήμωσης
Περιγραφή του μέτρου	Προστασία του εδάφους με την προώθηση γεωργοπεριβαλλοντικών μέτρων.
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Εθνικό
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό) ³⁹⁰	Χαμηλό
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Δ.Ε. (δεν εφαρμόζει)
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή στους ευάλωτους πληθυσμούς	Καμία
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	Οι συνθήκες υγιούς εδάφους οδηγούν σε έναν βιώσιμο και δυναμικό γεωργικό τομέα
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	Αυξημένη αποθήκευση άνθρακα στο έδαφος.
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	Το υγιές έδαφος με αυξημένο οργανικό άνθρακα προωθεί υγιή φυτά που είναι λιγότερο ευάλωτα σε παράσιτα και ασθένειες, έχει δομή που μοιάζει με σφουγγάρι που συγκρατεί την υγρασία και αποτρέπει τη διάβρωση. Το υγιές έδαφος συλλέγει, φιλτράρει και αφήνει να διεισδύσουν τα όμβρια ύδατα, συμβάλλοντας στη βελτίωση της ποιότητας του νερού.
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή	Υψηλή
Εμπόδια για την εφαρμογή	Ανεπαρκής χρηματοδότηση για τους γεωργούς
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	Κανένας
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Τμήμα Γεωργίας μέσω της εφαρμογής της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής (ΚΓΠ)

³⁸⁸ Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: να εφαρμοστεί σε 2 έως 5 έτη, Χαμηλή: να εφαρμοστεί μετά από 5 έτη

³⁸⁹ Βλέπε <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/knowledge/tools/adaptation-support-tool/step-3-0>

³⁹⁰ Χαμηλή: €100,000 ή λιγότερο: Μέση: €100,000 - €1,000,000· Υψηλή: πάνω από €1 εκατ.

Όνομασία του μέτρου	Συνέχιση και αύξηση των παρεμβάσεων μέσω της εφαρμογής του στρατηγικού σχεδίου της ΚΓΠ για την περίοδο 2023-2027
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	Γεωργοί
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/συνέργειες	ΚΓΠ
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Υψηλή
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση-σύντομη) ³⁹¹	Ήδη εφαρμόζεται
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	Δ.Ε.
Χρηματοδότηση	Χρηματοδότηση της ΚΓΠ
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> • Σχετικοί δείκτες της ΚΓΠ
Σχετίζεται με	AGRI 1

³⁹¹ Σύντομη: λιγότερο από 2 έτη, Μέση: από 2 έως 5 έτη, Μακρά: περισσότερα από 5 έτη

Όνομασία του μέτρου	Βελτίωση της διαχείρισης της εκτατικής κτηνοτροφίας και έλεγχος της παράνομης βόσκησης
Αριθμός του μέτρου	SOIL 2
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή) ³⁹²	Υψηλή
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Ξηρασίες, Ακραία καιρικά φαινόμενα
Πρωτογενής τομέας	Έδαφος
Δευτερογενής τομέας	Γεωργία Δασοκομία
Κατηγορία ΚΤΜ ³⁹³	Διακυβέρνηση και Θεσμική
Επιμέρους ΚΤΜ	Μέσα πολιτικής
Σκοπός του μέτρου	Πρόληψη της απερίμωσης, πρόληψη της διάβρωσης του εδάφους και προώθηση της αποκατάστασης υποβαθμισμένων εδαφών.
Περιγραφή του μέτρου	<p>Η εκτατική κτηνοτροφία αποτελεί αναπόσπαστο μέρος των μεσογειακών γεωργικών πρακτικών. Στα πλαίσια της κλιματικής αλλαγής, οι υπερβολικοί αριθμοί ζώων προκαλούν υποβάθμιση του εδάφους, υποβάθμιση των οικοσυστημάτων και οικονομικές απώλειες. Πρέπει να εκπονηθούν στρατηγικά σχέδια για την προσαρμογή του αριθμού των ζώων στη φέρουσα ικανότητα υπό νέες κλιματικές συνθήκες — μειωμένες βροχοπτώσεις και αυξημένες θερμοκρασίες.</p> <p>A. Αναθεώρηση του περί Αιγών Νόμου για την προώθηση της βιώσιμης κτηνοτροφίας και την προστασία του περιβάλλοντος και επέκταση της εφαρμογής του σε όλες τις περιοχές της Κύπρου.</p> <p>B. Έλεγχος της βόσκησης μέσω αδειοδότησης ανάλογα με τη φέρουσα ικανότητα κάθε περιοχής.</p> <p>Γ. Διεξαγωγή μελετών για τον προσδιορισμό της φέρουσας ικανότητας των ευαίσθητων περιοχών και υπό νέες κλιματικές συνθήκες.</p> <p>Δ. Ανάπτυξη στρατηγικών σχεδίων για την προσαρμογή του αριθμού ζώων στη φέρουσα ικανότητα.</p> <p>E. Επαναφορά του θεσμού του αγροφύλακα για τον έλεγχο της παράνομης βόσκησης και της συμμόρφωσης με τους αδειοδοτημένους αριθμούς ζώων.</p> <p>ΣΤ. Πρόσληψη γεωπόνων/αγροφυλάκων σε Τοπικές Αρχές ή Επαρχιακά Γραφεία, οι οποίοι θα έχουν την εξουσία, μεταξύ άλλων, να ελέγχουν την παράνομη βόσκηση.</p> <p>Z. Συνδυασμός με αντισταθμιστικά μέτρα για τους κτηνοτρόφους.</p>
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Εθνικό
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό) ³⁹⁴	Υψηλό
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Μέσο
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή στους ευάλωτους πληθυσμούς	Μη σημαντική

³⁹² Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: να εφαρμοστεί σε 2 έως 5 έτη, Χαμηλή: να εφαρμοστεί μετά από 5 έτη

³⁹³ Βλέπε <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/knowledge/tools/adaptation-support-tool/step-3-0>

³⁹⁴ Χαμηλή: €100,000 ή λιγότερο: Μέση: €100,000 - €1,000,000· Υψηλή: πάνω από €1 εκατ.

Όνομασία του μέτρου	Βελτίωση της διαχείρισης της εκτατικής κτηνοτροφίας και έλεγχος της παράνομης βόσκησης
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	Βελτίωση υγιών εδαφών
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	Αυξημένη αποθήκευση άνθρακα στο έδαφος.
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	Αυξημένη υγεία των δασικών οικοσυστημάτων και αυξημένη υγεία του εδάφους. Η βελτιωμένη διαχείριση της εκτατικής κτηνοτροφίας μπορεί να συμβάλει στην πρόληψη των πυρκαγιών μειώνοντας τα εύφλεκτα υλικά στα δάση.
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή	Κοινωνική: Υψηλή εάν το κόστος αναλαμβάνεται από το κράτος. Ωστόσο, εάν οι τοπικές κοινότητες πρέπει να πληρώσουν για τους αγροφύλακες, η κοινωνική αποδοχή θα είναι χαμηλή.
Εμπόδια για την εφαρμογή	Εξεύρεση χρηματοδότησης για αγροφύλακες
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	Η βόσκηση στα δάση είναι ένα αποτελεσματικό μέτρο ελέγχου των κινδύνων πυρκαγιάς. Η μείωση της παράνομης βόσκησης μπορεί να οδηγήσει σε συσσώρευση εύφλεκτου φυτικού υλικού στα δάση και σε αυξημένους κινδύνους πυρκαγιάς.
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Τμήμα Γεωργίας
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	Τοπικές αρχές
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/συνέργειες	Θα βοηθήσει τα δάση στο σύνολό τους Οι αίγες μπορούν να βοηθήσουν στην προστασία από τις δασικές πυρκαγιές
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Μέση
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση-σύντομη) ³⁹⁵	Μέση
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	Κατά την εφαρμογή
Χρηματοδότηση	Χαμηλή
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> Έκταση υπό την εφαρμογή του μέτρου
Πρόσθετες παρατηρήσεις	<p>Πρέπει να βρεθεί τρόπος για την εφαρμογή αυτού του μέτρου. Η πολύ παλαιά νομοθεσία απαιτεί επείγουσα επικαιροποίηση. Πολύ σημαντικό/επιθυμητό.</p> <p>Το πρόβλημα με την επαναφορά του αγροφύλακα είναι ότι ενώ υπάρχει κοινωνική αναγνώριση των παροχών, οι τοπικές αρχές (κοινότητες) δεν θέλουν να πληρώσουν για την εφαρμογή του (δηλ. να πληρώσουν τον μισθό των αγροφυλάκων).</p>
Σχετίζεται με	

³⁹⁵ Σύντομη: λιγότερο από 2 έτη, Μέση: από 2 έως 5 έτη, Μακρά: περισσότερα από 5 έτη

Όνομασία του μέτρου	Πρώθηση της πρακτικής ενσωμάτωσης της ενσωμάτωσης κόμποστ για τη μείωση της απερίθμωσης και της υποβάθμισης των γεωργικών εδαφών
Αριθμός του μέτρου	SOIL 3
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή) ³⁹⁶	Υψηλή
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Ξηρασίες, Ακραία καιρικά φαινόμενα
Πρωτογενής τομέας	Έδαφος
Δευτερογενής τομέας	Γεωργία
Κατηγορία ΚΤΜ ³⁹⁷	Γνώση και αλλαγή συμπεριφοράς
Επιμέρους ΚΤΜ	Ανάπτυξη ικανοτήτων, ενδυνάμωση και πρακτική τρόπου ζωής
Σκοπός του μέτρου	Μείωση της απερίθμωσης και υποβάθμιση των γεωργικών εδαφών
Περιγραφή του μέτρου	<p>Η αύξηση της οργανικής ύλης του εδάφους (SOM) των γεωργικών εδαφών με την ενσωμάτωση οργανικών προσθέτων, όπως το κόμποστ, αυξάνει τη διαπερατότητα του εδάφους, την ικανότητα συγκράτησης νερού, δημιουργεί συνθήκες για την αύξηση της βιοποικιλότητας του εδάφους και, ειδικότερα, των ωφέλιμων μικροοργανισμών του εδάφους, συμβάλλει στην αποθήκευση άνθρακα στο έδαφος και καθιστά το έδαφος ανθεκτικότερο στη διάβρωση λόγω των έντονων βροχοπτώσεων.</p> <p>Ωστόσο, στην Κύπρο, υπάρχει μια εντυπωσιακή διαφορά μεταξύ της ανάγκης να αυξηθεί η οργανική ύλη του εδάφους για τη βελτίωση της γονιμότητας και την καταπολέμηση των συνθηκών ξηρασίας, αφενός, και της διαθεσιμότητας βιομάζας αποβλήτων, όπως τα κλαδέματα πάρκων και κήπων, τα απορρίμματα τροφίμων κ.λπ., τα οποία θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν ως προς βελτίωση του εδάφους. Η εκτροπή αυτών των υλικών από την υγειονομική ταφή και η χρήση τους για κόμποστ και ενσωμάτωση στο έδαφος θα μπορούσε, εκτός από τα προαναφερθέντα οφέλη, να μειώσει την παραγωγή μεθανίου από τους χώρους υγειονομικής ταφής.</p>
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Εθνικό
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό) ³⁹⁸	Μέσο
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Μέσο
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή στους ευάλωτους πληθυσμούς	Καμία
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	Μειωμένες ποσότητες αποβλήτων σε χώρους υγειονομικής ταφής/κυκλική οικονομία

³⁹⁶ Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: να εφαρμοστεί σε 2 έως 5 έτη, Χαμηλή: να εφαρμοστεί μετά από 5 έτη

³⁹⁷ Βλέπε <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/knowledge/tools/adaptation-support-tool/step-3-0>

³⁹⁸ Χαμηλή: €100,000 ή λιγότερο: Μέση: €100,000 - €1,000,000· Υψηλή: πάνω από €1 εκατ.

Όνομασία του μέτρου	Πρώθηση της πρακτικής ενσωμάτωσης της ενσωμάτωσης κόμποστ για τη μείωση της απερίθωσης και της υποβάθμισης των γεωργικών εδαφών
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	Αυξημένη αποθήκευση άνθρακα στο έδαφος. Επιπλέον, η εκτροπή της οργανικής ύλης από τους χώρους υγειονομικής ταφής μπορεί να συμβάλει στη μείωση των εκπομπών μεθανίου από τους χώρους υγειονομικής ταφής
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	Το υγιές έδαφος δημιουργεί υγιή φυτά που είναι λιγότερο ευάλωτα σε παράσιτα και ασθένειες, έχει μια δομή που μοιάζει με σφουγγάρι που συγκρατεί την υγρασία και αποτρέπει τη διάβρωση. Το υγιές έδαφος συλλέγει, φιλτράρει και αφήνει να διεισδύσουν τα όμβρια ύδατα, συμβάλλοντας στη βελτίωση της ποιότητας του νερού.
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή	Υψηλή
Εμπόδια για την εφαρμογή	Δισταγμός λόγω έλλειψης διασφάλισης ποιότητας και προτύπων κομποστοποίησης
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	Κανένας
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Τμήμα Γεωργίας
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	Τμήμα Περιβάλλοντος, Επαρχιακές τοπικές αρχές που είναι αρμόδιες για τη διαχείριση των αστικών αποβλήτων, γεωργοί, γραφεία κλάδου Γεωργικών Εφαρμογών, ενώσεις και οργανώσεις αγροτών
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/συνέργειες	Κοινή Γεωργική Πολιτική
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Υψηλή
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση-σύντομη) ³⁹⁹	Μέση
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	Μέσος
Χρηματοδότηση	Χαμηλή
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> Έκταση υπό την εφαρμογή του μέτρου
Πρόσθετες παρατηρήσεις	Η έρευνα και η πιλοτική εφαρμογή έχουν ήδη γίνει στο πλαίσιο του LIFE — AgrOassis. Ανάγκη να αυξηθεί η εφαρμογή σε ολόκληρη τη χώρα
Σχετίζεται με	AGRI 3n

³⁹⁹ Σύντομη: λιγότερο από 2 έτη, Μέση: από 2 έως 5 έτη, Μακρά: περισσότερα από 5 έτη

Όνομασία του μέτρου	Πρώθηση της πρακτικής της εγκατάστασης φυτοφρακτών για τη μείωση της διάβρωσης του εδάφους
Αριθμός του μέτρου	SOIL 4
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή) ⁴⁰⁰	Μέση
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Ξηρασίες, Ακραία καιρικά φαινόμενα
Πρωτογενής τομέας	Έδαφος
Δευτερογενής τομέας	Βιοποικιλότητα και οικοσυστήματα
Κατηγορία ΚΤΜ ⁴⁰¹	Λύσεις που βασίζονται στη φύση και προσεγγίσεις που βασίζονται στο οικοσύστημα
Επιμέρους ΚΤΜ	Πράσινες επιλογές
Σκοπός του μέτρου	Περιορισμός της διάβρωσης του εδάφους
Περιγραφή του μέτρου	Η δημιουργία φυτοφρακτών ανθεκτικών στην ξηρασία στα σύνορα των υποβαθμισμένων γεωργικών εκτάσεων μπορεί να μειώσει σημαντικά τη διάβρωση του εδάφους και να συμβάλει στην προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή. Ταυτόχρονα, μπορούν να συμβάλουν στη διατήρηση των όμβριων υδάτων στην ύπαιθρο, να ενισχύσουν τη βιοποικιλότητα των γεωργικών συστημάτων και να παράσχουν εναλλακτικές πηγές εισοδήματος για τους παραγωγούς.
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Τοπικό
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό) ⁴⁰²	Χαμηλό
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Χαμηλό
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή στους ευάλωτους πληθυσμούς	Καμία
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	Μη σημαντικά
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	Η βελτίωση της υγείας του εδάφους ενισχύει την ικανότητα αποθήκευσης άνθρακα στο έδαφος
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	Ενίσχυση της βιοποικιλότητας των αγροοικοσυστημάτων, η βελτιωμένη κατακράτηση νερού συμβάλλει στη βελτίωση της ποιότητας των επιφανειακών υδάτων και στον εμπλουτισμό των υπόγειων υδάτων.
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή	Υψηλή
Εμπόδια για την εφαρμογή	Ανεπαρκείς χρηματοδοτικοί μηχανισμοί και πόροι Ανεπαρκής εκπαίδευση των αγροτών
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	Κανένας

⁴⁰⁰ Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: να εφαρμοστεί σε 2 έως 5 έτη, Χαμηλή: να εφαρμοστεί μετά από 5 έτη

⁴⁰¹ Βλέπε <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/knowledge/tools/adaptation-support-tool/step-3-0>

⁴⁰² Χαμηλή: €100,000 ή λιγότερο: Μέση: €100,000 - €1,000,000· Υψηλή: πάνω από €1 εκατ.

Όνομασία του μέτρου	Πρώθηση της πρακτικής της εγκατάστασης φυτοφρακτών για τη μείωση της διάβρωσης του εδάφους
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Τμήμα Γεωργίας, Τμήμα Δασών, Τμήμα Περιβάλλοντος
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	Ενώσεις και οργανώσεις αγροτών
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/συνέργειες	Κοινή Γεωργική Πολιτική (ΚΓΠ)
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Υψηλή
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση-σύντομη) ⁴⁰³	Σύντομη
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	Άμεση
Χρηματοδότηση	ΚΓΠ 2021 — 2027
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> Έκταση υπό την εφαρμογή του μέτρου
Πρόσθετες παρατηρήσεις	Οι εργασίες για το θέμα αυτό αναπτύσσονται στο πλαίσιο του έργου LIFE — AgrOassis
Σχετίζεται με	

⁴⁰³ Σύντομη: λιγότερο από 2 έτη, Μέση: από 2 έως 5 έτη, Μακρά: περισσότερα από 5 έτη

Όνομασία του μέτρου	Περιορισμός της κατάληψης γης και της σφράγισης του εδάφους με την εφαρμογή διαφόρων εργαλείων (π.χ. χωροταξικός σχεδιασμός κ.λπ.)
Αριθμός του μέτρου	SOIL 5n
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή) ⁴⁰⁴	Υψηλή
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Πλημμύρες, ξηρασία
Πρωτογενής τομέας	Έδαφος
Δευτερογενής τομέας	Χωροταξικός σχεδιασμός Υδρολογικό Καθεστώς και Διαχείριση Υδάτων
Κατηγορία ΚΤΜ⁴⁰⁵	Διακυβέρνηση και θεσμική διακυβέρνηση, Οικονομικά και χρηματοοικονομικά, Γνώση και αλλαγή συμπεριφοράς
Επιμέρους ΚΤΜ	Μέσα πολιτικής, Διαχείριση και προγραμματισμός, Μέσα χρηματοδότησης και παροχής κινήτρων, Ανάπτυξη ικανοτήτων
Σκοπός του μέτρου	Περιορισμός της κατάληψης γης και της σφράγισης του εδάφους
Περιγραφή του μέτρου	<p>Το μέτρο αυτό μπορεί να περιλαμβάνει τις ακόλουθες δράσεις:</p> <p>Α. Αυστηρότερος χωροταξικός σχεδιασμός: Επιβολή των χωροταξικών ρυθμίσεων και των ορίων αστικής ανάπτυξης.</p> <p>Β. Ανάπλαση εγκαταλελειμμένων εγκαταστάσεων: Προτεραιότητα της ανάπτυξης σε ήδη ανεπτυγμένες και εγκαταλελειμμένες περιοχές.</p> <p>Γ. Επανακαλλιέργεια σε αστικές περιοχές.</p> <p>Δ. Πράσινες στέγες και πράσινοι τοίχοι: Ενθάρρυνση της έρευνας για κατάλληλη βλάστηση σε κτίρια για τη μείωση των αδιαπέραστων επιφανειών.</p> <p>Ε. Φορολογικά κίνητρα: Προσφορά φορολογικών ελαφρύνσεων για τη διατήρηση της γης και τις πράσινες υποδομές.</p> <p>ΣΤ. Τέλη αντικτύπου: Χρέωση τελών στους φορείς αναπτύξεως για την αντιστάθμιση του περιβαλλοντικού κόστους των νέων κατασκευών.</p> <p>Ζ. Κοινή χρήση υποδομών: Προώθηση κοινών υπόγειων υποδομών για τη μείωση της χρήσης γης.</p> <p>Η. Υποχρεωτική χρήση τεχνολογικών επιλογών (π.χ. διαπερατές επιφάνειες).</p> <p>Θ. Ευαισθητοποίηση του κοινού και εκπαίδευση.</p>
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Τοπικό
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό) ⁴⁰⁶	Μέσο
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Μέσο
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή στους ευάλωτους πληθυσμούς	Μειώνει τους κινδύνους πλημμύρας στο αστικό περιβάλλον

⁴⁰⁴ Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: να εφαρμοστεί σε 2 έως 5 έτη, Χαμηλή: να εφαρμοστεί μετά από 5 έτη

⁴⁰⁵ Βλέπε <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/knowledge/tools/adaptation-support-tool/step-3-0>

⁴⁰⁶ Χαμηλή: €100,000 ή λιγότερο: Μέση: €100,000 - €1,000,000· Υψηλή: πάνω από €1 εκατ.

Όνομασία του μέτρου	Περιορισμός της κατάληψης γης και της σφράγισης του εδάφους με την εφαρμογή διαφόρων εργαλείων (π.χ. χωροταξικός σχεδιασμός κ.λπ.)
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	Βελτίωση της εφαρμογής των τοπικών σχεδίων χρήσης γης, βελτιωμένη διαχείριση ομβρίων υδάτων
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	Βελτιωμένες ικανότητες αποθήκευσης άνθρακα σε νέους αστικούς χώρους πρασίνου
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	Η μειωμένη αστική απορροή ομβρίων υδάτων συμβάλλει στη βελτίωση της ποιότητας του νερού, αύξηση του εμπλουτισμού των υπόγειων υδάτων. Η αύξηση των χώρων πρασίνου στις αστικές περιοχές συμβάλλει στη βελτίωση της αστικής βιοποικιλότητας και στη δημιουργία οικολογικών διαδρόμων.
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή	Υψηλή
Εμπόδια για την εφαρμογή	Αντίσταση για υιοθέτηση νέων διαπερατών υλικών
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	Κανένας
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	Υπουργείο Εσωτερικών, Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών, Τμήμα Δημοσίων Έργων, Τοπικές Αρχές
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/ συνέργειες	Περιορισμός της κατάληψης γης και της σφράγισης του εδάφους -> που συνδέονται με τη μη κατασκευή νέων οδών (τομέας μεταφορών) Συνέργεια με την ΟΔΠΖ (Ολοκληρωμένη Διαχείριση Παράκτιων Ζωνών) Συνέργεια με INFR 1 Ανάγκη ελέγχου της επέκτασης της ανάπτυξης στις αγροτικές περιοχές για τον περιορισμό της σφράγισης του εδάφους.
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Υψηλή
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση-σύντομη) ⁴⁰⁷	Μέση
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	Μέσος
Χρηματοδότηση	Χαμηλή
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	Ποσοστό σφραγισμένων εκτάσεων στην Κύπρο (μετρήσεις μέσω δορυφόρου) ανά έτος
Σχετίζεται με	GOV 2n GOV 3n SPA 1n SPAT 3n

⁴⁰⁷ Σύντομη: λιγότερο από 2 έτη, Μέση: από 2 έως 5 έτη, Μακρά: περισσότερα από 5 έτη

Όνομασία του μέτρου	Συμπερίληψη μέτρων πρόληψης της διάβρωσης του εδάφους στις απαιτήσεις αποκατάστασης μετά την εγκατάλειψη μεταλλείων/ λατομείων
Αριθμός του μέτρου	SOIL 6n
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή) ⁴⁰⁸	Μέση
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Απώλεια εδάφους
Πρωτογενής τομέας	Εδάφη
Δευτερογενής τομέας	Υγεία, Ποιότητα νερού
Κατηγορία ΚΤΜ ⁴⁰⁹	Διακυβέρνηση και θεσμικά όργανα
Επιμέρους ΚΤΜ	Διαχείριση και σχεδιασμός
Σκοπός του μέτρου	Πρόληψη της διάβρωσης του εδάφους
Περιγραφή του μέτρου	Θέσπιση αυστηρότερων απαιτήσεων, συμπεριλαμβανομένων προδιαγραφών για την πρόληψη της διάβρωσης του εδάφους κατά την ανάπτυξη σχεδίων αποκατάστασης μετά την παύση λειτουργίας των μεταλλείων/ λατομείων. Αυτό θα μπορούσε να επιτευχθεί με την ενσωμάτωση νέων απαιτήσεων στις προσκλήσεις υποβολής προσφορών.
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Εθνικό
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό) ⁴¹⁰	Χαμηλό
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Χαμηλό
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή στους ευάλωτους πληθυσμούς	Δ.Ε.
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	Τουριστική χρήση, πολιτιστική κληρονομιά
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	Η αποκατάσταση των εγκαταλελειμμένων μεταλλείων/ λατομείων θα απαιτήσει τη φύτευση δένδρων για τη σταθεροποίηση της διάβρωσης που οδηγεί σε οφέλη για την κλιματική αλλαγή
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	Βελτιωμένη αποκατάσταση μεταλλείων/ λατομείων Η βελτίωση της ποιότητας του νερού στους ποταμούς, μειώνει τις όξινες αποστράγγισης από μεταλλεία/ λατομεία.
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή	Υψηλή
Εμπόδια για την εφαρμογή	Κανένα
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	Στις δασώσεις πρέπει να χρησιμοποιούνται ενδημικά και ανθεκτικά είδη

⁴⁰⁸ Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: να εφαρμοστεί σε 2 έως 5 έτη, Χαμηλή: να εφαρμοστεί μετά από 5 έτη

⁴⁰⁹ Βλέπε <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/knowledge/tools/adaptation-support-tool/step-3-0>

⁴¹⁰ Χαμηλή: €100,000 ή λιγότερο: Μέση: €100,000 - €1,000,000· Υψηλή: πάνω από €1 εκατ.

Όνομασία του μέτρου	Συμπερίληψη μέτρων πρόληψης της διάβρωσης του εδάφους στις απαιτήσεις αποκατάστασης μετά την εγκατάλειψη μεταλλείων/ λατομείων
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Τμήμα Γεωλογικών Ερευνών, Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος (ΥΓΑΑΠ), Υπηρεσία Μεταλλείων και Λατομείων — ΥΓΑΑΠ
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	Τμήμα Γεωλογικής Επισκόπησης — Επιτροπή Αειφόρου Ανάπτυξης Ορυκτών Πόρων, Τμήμα Περιβάλλοντος
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/συνέργειες	Προστασία του περιβάλλοντος, πτυχές ασφάλειας Επίτευξη των στόχων της Οδηγίας-Πλαισίου για τα Ύδατα
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Υψηλή
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση-σύντομη) ⁴¹¹	Μέση
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	Μακροπρόθεσμα
Χρηματοδότηση	Διαθέσιμη ανά περίπτωση (διαδικασία υποβολής προσφορών)
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> • Αριθμός μεταλλείων/ λατομείων, όπου εφαρμόζεται το μέτρο • Έκταση που καλύπτεται από το μέτρο
Σχετίζεται με	

⁴¹¹ Σύντομη: λιγότερο από 2 έτη, Μέση: από 2 έως 5 έτη, Μακρά: περισσότερα από 5 έτη

Όνομασία του μέτρου	Επιναχρησιμοποίηση του εκσκαφέντος εδάφους από απόβλητα της κατασκευαστικής βιομηχανίας ανάλογα με τις προδιαγραφές τους για τη βελτίωση του εδάφους
Αριθμός του μέτρου	SOIL 7n
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή) ⁴¹²	Υψηλή
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Απώλεια εδάφους
Πρωτογενής τομέας	Εδάφη
Δευτερογενής τομέας	Χωροταξικός σχεδιασμός Υποδομές, μεταφορές και κτίρια
Κατηγορία ΚΤΜ ⁴¹³	Διακυβέρνηση και θεσμικά όργανα
Επιμέρους ΚΤΜ	Μέσα πολιτικής
Σκοπός του μέτρου	Αποτροπή απώλειας καλής ποιότητας εδάφους
Περιγραφή του μέτρου	Εφαρμογή ρύθμισης για τη χρήση εκσκαφέντος εδάφους από χώρους ανάπτυξης (κτίρια, λατομεία, εκσκαφές δρόμων, ανάπτυξη οικοπέδων). Αυτή τη στιγμή, τα υλικά εκσκαφής και τα απόβλητα κτιρίων απορρίπτονται με ρυθμιζόμενο τρόπο, αλλά αυτό που προτείνεται εδώ είναι να προχωρήσουμε ένα βήμα παραπέρα και να ρυθμίσουμε τι γίνεται με το καλής ποιότητας γεωργικό έδαφος. Το Τμήμα Γεωλογικής Επισκόπησης και ο Κλάδος Χρήσεων Γης και Ύδατος του Τμήματος Γεωργίας μπορούν να συνεργαστούν για να ορίσουν τις περιοχές όπου αυτό μπορεί να εφαρμοστεί αλλά και τις κοντινές περιοχές όπου το έδαφος μπορεί να επαναχρησιμοποιηθεί για τη γεωργία. Ένας εύκολος τρόπος για να εφαρμοστεί αυτό το μέτρο είναι να συμπεριληφθεί αυτός ο επιπλέον όρος στην Πολεοδομική Άδεια/ Άδεια Οικοδομής.
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Περιφερειακό/τοπικό
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό) ⁴¹⁴	Χαμηλό (για το κράτος)/Χαμηλό έως Μέσο (για την εφαρμογή του από τον ιδιωτικό τομέα)
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Δ.Ε.
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή στους ευάλωτους πληθυσμούς	Μη σημαντικές
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	Υψηλά
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	Υψηλά
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	Υψηλά
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή	Υψηλή

⁴¹² Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: να εφαρμοστεί σε 2 έως 5 έτη, Χαμηλή: να εφαρμοστεί μετά από 5 έτη

⁴¹³ Βλέπε <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/knowledge/tools/adaptation-support-tool/step-3-0>

⁴¹⁴ Χαμηλή: €100,000 ή λιγότερο: Μέση: €100,000 - €1,000,000· Υψηλή: πάνω από €1 εκατ.

Όνομασία του μέτρου	Επαναχρησιμοποίηση του εκσκαφέντος εδάφους από απόβλητα της κατασκευαστικής βιομηχανίας ανάλογα με τις προδιαγραφές τους για τη βελτίωση του εδάφους
Εμπόδια για την εφαρμογή	Ίσως από τον ιδιωτικό (κατασκευαστικό) τομέα
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	Όχι
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως — Υπουργείο Εσωτερικών
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	Τμήμα Γεωργίας, Τμήμα Γεωλογικής Επισκόπησης
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/συνέργειες	Οδηγία για το Έδαφος
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Υψηλή
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση-σύντομη) ⁴¹⁵	Σύντομη
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	Άμεση
Χρηματοδότηση	Πρέπει να διερευνηθεί
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> Όγκος ανασκαμμένου εδάφους καλής ποιότητας, έκταση γης στην οποία χρησιμοποιήθηκε/εφαρμόστηκε το εν λόγω έδαφος
Σχετίζεται με	INFR 4n

⁴¹⁵ Σύντομη: λιγότερο από 2 έτη, Μέση: από 2 έως 5 έτη, Μακρά: περισσότερα από 5 έτη

Ενημερωτικά δελτία εκτίμησης επιπτώσεων για τα μέτρα χωροταξικού σχεδιασμού

Ονομασία του μέτρου	Ενσωμάτωση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή στον χωροταξικό και πολεοδομικό σχεδιασμό, με ενίσχυση της ανθεκτικότητας στην κλιματική αλλαγή σύμφωνα με ειδικές κατευθυντήριες γραμμές
Αριθμός του μέτρου	SPAT 1n
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή) ⁴¹⁶	Ψηλή. Υφιστάμενα σχέδια βρίσκονται επί του παρόντος υπό αναθεώρηση. Οι δράσεις στον τομέα αυτό πρέπει να συμπεριληφθούν στην Έκθεση Αναθεώρησης του Σχεδίου Ανάπτυξης από τον Υπουργό Εσωτερικών, με την οποία ξεκινά η διαδικασία
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Καύσωνες, πυρκαγιές, ξηρασίες, πλημμύρες, άνοδος της στάθμης της θάλασσας
Πρωτογενής τομέας	Χωροταξικός σχεδιασμός
Δευτερογενής τομέας	Αστικός σχεδιασμός
Κατηγορία ΚΤΜ⁴¹⁷	Διακυβέρνηση και Θεσμική
Επιμέρους ΚΤΜ	Διαχείριση και Σχεδιασμός
Σκοπός του μέτρου	Η βελτιωμένη ενσωμάτωση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή στον χωροταξικό και πολεοδομικό σχεδιασμό υποστηρίζεται μέσω της ανάλυσης και της παρακολούθησης της αύξησης της αστικής εξάπλωσης από την άποψη της κλιματικής αλλαγής.
Περιγραφή του μέτρου	<p>Οι δήμοι και οι περιφέρειες διαθέτουν ισχυρές ικανότητες σχεδιασμού, είτε άμεσα είτε μέσω των οργανισμών ενέργειας, κλίματος και ανάπτυξης. Ωστόσο, συχνά στερούνται επιλογών για τη στήριξη και τη διευκόλυνση της εφαρμογής. Μολονότι τα Σχέδια Ανάπτυξης αποτελούν πολυεπιστημονικό εργαλείο που καλύπτει τις περισσότερες, αν όχι όλες, πτυχές της ανάπτυξης σε μια περιοχή, δεν χρησιμοποιούνται ευρέως για την ενίσχυση των επιδιώξεων για την ενέργεια και το κλίμα πέραν της εφαρμογής των εθνικών προτύπων κατασκευής. Με την επέκταση της χρήσης τους και τη συμπερίληψη βασικών στοιχείων για την επίτευξη των τοπικών ή περιφερειακών ενεργειακών και κλιματικών στόχων, τα Σχέδια Ανάπτυξης μπορούν να αποτελέσουν σημαντικό μοχλό αλλαγής. Η διαδικασία αυτή απαιτεί συνεργασία μεταξύ των βασικών παραγόντων: τοπικές και περιφερειακές κυβερνήσεις, εμπειρογνώμονες στον τομέα της ενέργειας και του κλίματος, καθώς και πολεοδόμοι και χωροτάκτες. Είναι επίσης αναγκαίο να εναρμονιστούν σχέδια και στρατηγικές, όπως τα Σχέδια Ανάπτυξης, Σχέδια Δράσης για τη Βιώσιμη Ενέργεια και το Κλίμα, σχέδια προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή και ανθεκτικότητας κ.λπ. Ορισμένες πιθανές δράσεις για την εφαρμογή αυτού του μέτρου περιλαμβάνουν:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ενσωμάτωση της διάστασης της κλιματικής αλλαγής και της πρόληψης των φυσικών κινδύνων στα Σχέδια Ανάπτυξης που πρόκειται να εκπονηθούν ή να τροποποιηθούν. • Ενσωμάτωση χαρτών φυσικών κινδύνων στον σχεδιασμό για την αποφυγή αστικών αναπτύξεων που θα μπορούσαν να επηρεαστούν από πλημμύρες, καταρακτώδεις βροχοπτώσεις, άνοδο της στάθμης της θάλασσας, ανεπάρκεια νερού, κίνδυνο κατολισθήσεων κ.λπ.

⁴¹⁶ Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: να εφαρμοστεί σε 2 έως 5 έτη, Χαμηλή: να εφαρμοστεί μετά από 5 έτη

⁴¹⁷ Βλέπε <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/knowledge/tools/adaptation-support-tool/step-3-0>

	<ul style="list-style-type: none"> • Περίληψη σεναρίων για την κλιματική αλλαγή, την εφαρμογή σχεδίων έκτακτης ανάγκης για την κλιματική αλλαγή και την προώθηση δράσεων πρόληψης και προσαρμογής σε αστικοποιημένες εκτάσεις που είναι επιρρεπείς σε φυσικούς κινδύνους. • Ενσωμάτωση της έννοιας των αστικών πράσινων και μπλε υποδομών στον σχεδιασμό, ως πολυλειτουργικών λύσεων βασισμένων στη φύση, οι οποίες επιλύουν αστικά προβλήματα, όπως η βελτίωση της βιοποικιλότητας, η διαχείριση περιοχών που είναι επιρρεπείς σε πλημμύρες και μειώνουν τις θερμονησίδες, καταπολεμούν την κλιματική αλλαγή και βελτιώνουν την ποιότητα του αέρα. • Προώθηση της ενσωμάτωσης της χαρτογράφησης των αστικών κλιματικών κινδύνων στον πολεοδομικό σχεδιασμό, η οποία μπορεί να ενθαρρύνει τη δημιουργία κλιματικών καταφυγίων. • Εφαρμογή, παρακολούθηση και αξιολόγηση των σχεδίων βιώσιμης αστικής κινητικότητας σε όλες τις πόλεις. Η ενσωμάτωση του στρατηγικού σχεδιασμού για τις δημόσιες συγκοινωνίες και τη μικροκίνηση στον πολεοδομικό σχεδιασμό προωθεί τις φιλικές προς το περιβάλλον μεταφορές, ελαχιστοποιώντας παράλληλα την αστική εξάπλωση, ελαχιστοποιεί τις ανάγκες για μεταφορές και έτσι απλοποιεί τον στρατηγικό σχεδιασμό που απαιτείται για τις δημόσιες συγκοινωνίες και τη μικροκίνηση. • Θέσπιση υποχρεώσεων πολεοδομικού σχεδιασμού για νέα κτίρια κατοικιών και μεγάλες κατασκευές, συμπεριλαμβανομένης της φύτευσης δέντρων και της αναβάθμισης του περιβάλλοντος του κτιρίου, κατά τρόπο που να προωθεί τη βιώσιμη ανάπτυξη της περιοχής (π.χ. θέσεις στάθμευσης ποδηλάτων, σταθμοί φόρτισης ηλεκτρικών οχημάτων, πεζοδρόμια, ποδηλατοδρόμια, ηλιακοί συλλέκτες, στοιχεία νερού κ.λπ.). • Σύνταξη κατευθυντήριων γραμμών πολεοδομικού σχεδιασμού από το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως, με στόχο τη διαμόρφωση ενός πλαισίου προδιαγραφών για τη δημιουργία βιώσιμων πάρκων, πλατειών, δρόμων και γενικότερα δημόσιων χώρων που ανταποκρίνονται στην κλιματική κρίση με τη χρήση υδάτινων στοιχείων, την εισαγωγή πρασίνου υψηλής βιοποικιλότητας με στόχο τη δημιουργία ευνοϊκού μικροκλίματος και τέλος μέσω αστικού εξοπλισμού, όπως παιδικές χαρές, πλακόστρωτα κ.λπ.
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Εθνικό και τοπικό
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό) ⁴¹⁸	Μέσο
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Άνευ αντικειμένου
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή στους ευάλωτους πληθυσμούς	<p>Η ενσωμάτωση πράσινων υποδομών, όπως πάρκα, πράσινες στέγες και αστικοί κήποι, μπορεί να βελτιώσει την ποιότητα του αέρα, να μειώσει τις επιπτώσεις της θερμονησίδας και να προσφέρει ευκαιρίες αναψυχής για όλους τους κατοίκους.</p> <p>Εξετάζοντας προσεκτικά την κατανομή των πόρων, των υποδομών και των ευκαιριών, μπορεί να συμβάλει στην αντιμετώπιση των ανισοτήτων και στη δημιουργία πιο δίκαιων κοινοτήτων ακόμη και σε ένα μεταβαλλόμενο κλίμα.</p>
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	<p>Καλύτερη πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες, όπως σχολεία, εγκαταστάσεις υγειονομικής περιθαλψής και δημόσιες συγκοινωνίες.</p> <p>Η χρήση μεθόδων συμμετοχικού σχεδιασμού, όπως οι συνεδριάσεις εργασίας και τα εργαστήρια, μπορεί να ενδυναμώσουν τις κοινότητες ώστε να έχουν λόγο στην ανάπτυξη των γειτονιών τους.</p>

⁴¹⁸ Χαμηλή: €100,000 ή λιγότερο: Μέση: €100,000 - €1,000,000· Υψηλή: πάνω από €1 εκατ.

Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	Επιτρέπει επίσης να λαμβάνονται υπόψη πτυχές μετριασμού
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	Επιτρέπει να παρέχεται χώρος για λύσεις που βασίζονται στη φύση και με αυτόν τον τρόπο ενισχύει το ρόλο του περιβάλλοντος
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή	Υψηλή
Εμπόδια για την εφαρμογή	Αντίσταση στις αλλαγές στον δημόσιο τομέα. Εξαρτάται από άλλα τμήματα που παρέχουν πληροφορίες σχετικά με τις στρατηγικές προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	Ο χωροταξικός σχεδιασμός επιδεινώνει τα υπάρχοντα τρωτά σημεία ή δημιουργεί νέα. Για παράδειγμα, οι αποφάσεις χρήσης γης, όπως τα πρότυπα χωροταξίας και ανάπτυξης, μπορούν να έχουν μακροχρόνιες επιπτώσεις στην ευπάθεια μιας κοινότητας στην κλιματική αλλαγή, εάν υποτιμηθούν. Κάθε σχέδιο θα πρέπει να υπόκειται σε λεπτομερή εκτίμηση κινδύνου κακής προσαρμογής
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Υπουργείο Εσωτερικών — Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως (ΤΠΟ), συμβολή συνεργασίας από όλους τους άλλους κλάδους των αρχών
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	Πολεοδόμοι/ Χωροτάκτες Υπουργείο Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων, Τμήμα Δημοσίων Έργων ΥΓΑΑΠ, Τμήμα Περιβάλλοντος, για την παροχή εκτιμήσεων κλιματικού κινδύνου
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/συνέργειες	Οτιδήποτε σχετίζεται με την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Υψηλή
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση-σύντομη)	2025 και συνεχείς επικαιροποιήσεις
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	Μόλις το Σχέδιο είναι νομικά δεσμευτικό
Χρηματοδότηση	Χαμηλή
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	Αριθμός νέων/τροποποιημένων σχεδίων ανά έτος που έχουν ενσωματώσει ζητήματα σχετικά με την κλιματική αλλαγή, την πρόληψη φυσικών κινδύνων ή άλλες δράσεις όπως περιγράφονται στο μέτρο
Πρόσθετες παρατηρήσεις	<ul style="list-style-type: none"> • Τα νέα Σχέδια περιλαμβάνουν Χάρτη Περιοχών Φυσικού Κινδύνου, έτσι ώστε οι άνθρωποι/επενδυτές να γνωρίζουν. Προέρχονται από άλλα τμήματα, όπως το ΤΑΥ για τις περιοχές κινδύνου πλημμύρας, το Τμήμα Γεωλογικής Επισκόπησης για τους Γεωτεχνικούς Κινδύνους κ.λπ. • Το μέτρο εφαρμόζεται ήδη εν μέρει, ίσως έμμεσα, αλλά μπορεί να βελτιωθεί • Αυτό πρέπει να συμπεριληφθεί στην Έκθεση Αναθεώρησης του Σχεδίου Ανάπτυξης από τον Υπουργό Εσωτερικών, η οποία ξεκινά τη διαδικασία.
Σχετίζεται με	INFR 2 INFR 5 INFR 7n INFR 10n
Ονομασία του μέτρου	Δημιουργία φόρουμ για την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των τοπικών αρχών
Αριθμός του μέτρου	SPAT 2n

Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή) 419	Υψηλή
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Καύσωνες, πυρκαγιές, ξηρασίες, πλημμύρες, άνοδος της στάθμης της θάλασσας
Πρωτογενής τομέας	Χωροταξικός σχεδιασμός
Δευτερογενής τομέας	Πολιτιστική κληρονομιά Υποδομές, μεταφορές και κτίρια Υγεία Υδρολογικό καθεστώς και διαχείριση των υδάτων Θαλάσσιες και παράκτιες περιοχές
Κατηγορία ΚΤΜ⁴²⁰	Διακυβέρνηση και Θεσμική Γνώση και αλλαγή συμπεριφοράς
Επιμέρους ΚΤΜ	Συντονισμός, συνεργασία και δίκτυα
Σκοπός του μέτρου	Ενίσχυση της ανταλλαγής πληροφοριών και βέλτιστων πρακτικών για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή.
Περιγραφή του μέτρου	Η δημιουργία ενός φόρουμ για την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των τοπικών αρχών σχετικά με τις κλιματικές αλλαγές θα επιτρέψει την καλύτερη εκτίμηση των συνεπειών της και τη βελτίωση των πολιτικών προσαρμογής. Θα πρέπει να δοθεί έμφαση στη διάσταση της προσαρμογής στο πλαίσιο αναφοράς για τις εδαφικές προσεγγίσεις της αειφόρου ανάπτυξης και θα πρέπει να οργανωθεί ανταλλαγή ορθών πρακτικών για το θέμα αυτό.
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Εθνικό
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό) 421	Μέσο
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Χαμηλό
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή στους ευάλωτους πληθυσμούς	Βελτίωση του χωροταξικού σχεδιασμού και μείωση της έκθεσης σε κλιματικούς κινδύνους. Η χρήση μεθόδων συμμετοχικού σχεδιασμού, όπως τα σεμινάρια και τα εργαστήρια, μπορεί να δώσει τη δυνατότητα στις μειονεκτούσες ομάδες να έχουν λόγο στην ανάπτυξη των γειτονιών τους.
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	Συντονισμός των τοπικών προτεραιοτήτων και επίτευξη λύσεων που είναι «περισσότερες από το άθροισμα των επιμέρους στοιχείων»
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	Επιτρέπει την εκμάθηση λύσεων <i>win-win</i> μετριασμού/προσαρμογής που εφαρμόζονται στην πράξη και μπορεί να οδηγήσουν σε υψηλότερο ποσοστό αναπαραγωγής
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	Επιτρέπει την εκμάθηση λύσεων βασισμένων στη φύση που εφαρμόζονται στην πράξη και μπορεί να οδηγήσουν σε υψηλότερο ποσοστό αναπαραγωγής
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή	Υψηλή

⁴¹⁹ Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: να εφαρμοστεί σε 2 έως 5 έτη, Χαμηλή: να εφαρμοστεί μετά από 5 έτη

⁴²⁰ Βλέπε <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/knowledge/tools/adaptation-support-tool/step-3-0>

⁴²¹ Χαμηλή: €100,000 ή λιγότερο: Μέση: €100,000 - €1,000,000· Υψηλή: πάνω από €1 εκατ.

Εμπόδια για την εφαρμογή	Απροθυμία/έλλειψη χρόνου/έλλειψη προσωπικού για συμμετοχή
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	Κανένας
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Ανάλογα με το πεδίο εφαρμογής της θα μπορούσε να υπάγεται στο Υπουργείο Οικονομικών ή στο Τμήμα Περιβάλλοντος του Υπουργείου Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος ή στο Υπουργείο Εσωτερικών
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	Τοπικές αρχές Ένωση Δήμων και Ένωση Κοινοτήτων
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/συνέργειες	Ευρωπαϊκή Αστική Πρωτοβουλία + ένα τέτοιο φόρουμ μπορεί να συμβάλει και σε άλλους στόχους
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Άνευ αντικειμένου
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση-σύντομη)	Συνεχής
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	Εξαρτάται από το πόσο γρήγορα τα άτομα που συμμετέχουν σε τέτοιες συναντήσεις είναι σε θέση να εφαρμόσουν τα διδάγματα που αντλήθηκαν.
Χρηματοδότηση	Χαμηλή
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> • Αριθμός συνεδριάσεων ανά έτος • Αριθμός συμμετεχουσών τοπικών κοινοτήτων
Πρόσθετες παρατηρήσεις	<ul style="list-style-type: none"> • Διαδικασία της Ευρωπαϊκής Αστικής Πρωτοβουλίας που βρίσκεται σε εξέλιξη, για την οποία το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως είναι το εθνικό σημείο επαφής, δημιουργώντας κόμβους και φόρουμ για την ανάπτυξη ικανοτήτων σε αστικά θέματα με τις τοπικές αρχές στα οποία η ανταλλαγή πληροφοριών μπορεί να περιλαμβάνει προγράμματα προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή. Η πρωτοβουλία αυτή μπορεί να διευρυνθεί προς την κατεύθυνση αυτή. • Ο «περί Πολεοδομίας και Χωροταξίας Νόμος» προέβλεπε τη σύσταση Μικτού Συμβουλίου, το οποίο απαρτιζόταν από εκπροσώπους των τοπικών αρχών κάθε φορά που ένα Τοπικό Σχέδιο τελεί υπό εκπόνηση/τροποποίηση. Η διάταξη αυτή καταργήθηκε από τον νόμο το 2014, διότι η εφαρμογή του μέχρι τότε δεν είχε αποφέρει τα επιθυμητά αποτελέσματα στην εκπόνηση κοινής δήλωσης οράματος για την υπό εξέταση περιοχή. Ωστόσο, αυτή είναι μια καλή ευκαιρία για την επαναφορά αυτού του εργαλείου σε γενικότερη εφαρμογή, και την ενεργοποίησή του όχι μόνο κατά την προετοιμασία/επικαιροποίηση σχεδίων ανάπτυξης, αλλά σε συνεχή λειτουργία για την ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με διάφορα θέματα. Θα μπορούσε επίσης να χρησιμεύσει για την ευαισθητοποίηση σε θέματα προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή.
Σχετίζεται με	INFR 10n

Όνομασία του μέτρου	Χαρτογράφηση των χερσαίων και εδαφικών αποθεμάτων και εξασφάλιση κρίσιμων περιοχών (π.χ. για τις διόδους αέρα, τις οικολογικά συναφείς περιοχές)
Αριθμός του μέτρου	SPAT 3n
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή) ⁴²²	Υψηλή
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Πυρκαγιές, ξηρασίες, πλημμύρες, άνοδος της στάθμης της θάλασσας
Πρωτογενής τομέας	Χωροταξικός σχεδιασμός
Δευτερογενής τομέας	Γεωργία Βιοποικιλότητα Έδαφος
Κατηγορία ΚΤΜ	Διακυβέρνηση και θεσμικά όργανα
Επιμέρους ΚΤΜ	Διαχείριση και σχεδιασμός
Σκοπός του μέτρου	Προετοιμασία του εδάφους για τη λήψη αποφάσεων χωροταξικού σχεδιασμού και ιδίως για το μέτρο SPAT 4n.
Περιγραφή του μέτρου	<p>Το μέτρο περιλαμβάνει τα ακόλουθα βήματα:</p> <p>A. Χαρτογράφηση Γης και Εδάφους</p> <ul style="list-style-type: none"> Απογραφή των χερσαίων και εδαφικών πόρων: Ολοκληρωμένη αξιολόγηση των τύπων γης και του εδάφους, της ποιότητας και της κατανομής σε μια συγκεκριμένη περιοχή. Συλλογή δεδομένων: Συλλογή πληροφοριών σχετικά με τη σύνθεση του εδάφους, τη γονιμότητα, τα ποσοστά διάβρωσης και άλλες σχετικές παραμέτρους. Χαρτογράφηση σε Σύστημα Γεωγραφικών Πληροφοριών (ΣΓΠ): Δημιουργία ψηφιακών χαρτών για την απεικόνιση των χαρακτηριστικών της γης και του εδάφους. <p>B. Προσδιορισμός των κρίσιμων περιοχών</p> <ul style="list-style-type: none"> Οικολογική εκτίμηση: Προσδιορισμός περιοχών με υψηλή οικολογική αξία, όπως τα κομβικά σημεία βιοποικιλότητας, οι υγρότοποι ή τα δάση. Αξιολόγηση της υποδομής: Προσδιορισμός της θέσης των υφιστάμενων και προγραμματισμένων υποδομών, συμπεριλαμβανομένων των διαδρομών μεταφοράς (δίοδοι αέρα). Ανάλυση επικάλυψης: Συνδυασμός οικολογικών δεδομένων και δεδομένων υποδομής για τον εντοπισμό περιοχών που χρήζουν προστασίας. <p>Γ. Εξασφάλιση των κρίσιμων περιοχών</p> <ul style="list-style-type: none"> Νομική προστασία: Θέσπιση νομικών πλαισίων για την προστασία των περιοχών που προσδιορίστηκαν από αναπτυξιακές ή επιβλαβείς δραστηριότητες. Αγορά γης: Αγορά ή μίσθωση κρίσιμων τεμαχίων γης για τη διασφάλιση μακροπρόθεσμης προστασίας. Διευκολύνσεις διατήρησης: Εφαρμογή νομικών συμφωνιών για τον περιορισμό της χρήσης γης με παράλληλη διατήρηση της ιδιωτικής ιδιοκτησίας. Παρακολούθηση και επιβολή: Δημιουργία συστημάτων για την παρακολούθηση της κατάστασης των προστατευόμενων περιοχών και επιβολή των κανονισμών.

⁴²² Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: να εφαρμοστεί σε 2 έως 5 έτη, Χαμηλή: να εφαρμοστεί μετά από 5 έτη

Όνομασία του μέτρου	Χαρτογράφηση των χερσαίων και εδαφικών αποθεμάτων και εξασφάλιση κρίσιμων περιοχών (π.χ. για τις διόδους αέρα, τις οικολογικά συναφείς περιοχές)
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Εθνικό
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό) ⁴²³	Υψηλό
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Χαμηλό
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή στους ευάλωτους πληθυσμούς	Καμία
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	Μπορεί να χρησιμοποιηθεί και για άλλους σκοπούς σχεδιασμού
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	Κανένα
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	Αυξημένες περιοχές για τη φύση, καλύτερη ποιότητα του εδάφους και συγκράτηση των υδάτων
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή	Υψηλή
Εμπόδια για την εφαρμογή	Χαμηλή διαθεσιμότητα πόρων
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	Κανένας
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Υπουργείο Εσωτερικών — Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	τοπικές και περιφερειακές αρχές, ερευνητές
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/συνέργειες	Διατομεακός
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Υψηλή
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση-σύντομη)	Μέση
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	Λίγο μετά την εφαρμογή
Χρηματοδότηση	Χαμηλή
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> Αριθμός χαρτών/επικαιροποιήσεων που παράγονται ανά έτος
Πρόσθετες παρατηρήσεις	Υπό εκπόνηση. Ανάγκη για συγκεκριμένα δεδομένα, όπως μη παραγωγικές γεωργικές εκτάσεις από το Τμήμα Γεωργίας κ.λπ.

⁴²³ Χαμηλή: €100,000 ή λιγότερο: Μέση: €100,000 - €1,000,000· Υψηλή: πάνω από €1 εκατ.

Όνομασία του μέτρου	Χαρτογράφηση των χερσαίων και εδαφικών αποθεμάτων και εξασφάλιση κρίσιμων περιοχών (π.χ. για τις διόδους αέρα, τις οικολογικά συναφείς περιοχές)
	<p>Οι χάρτες Corine, ως χάρτες χρήσης γης είναι μεγάλης κλίμακας για την Κύπρο</p> <p>Ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Διαστήματος θα παράσχει επαρκή Απογραφή Χρήσης Γης και πληροφορίες σχετικά με τη Χρήση Γης. Πρέπει να βελτιωθεί με την τεχνολογία. Ανάγκη ανάπτυξης ικανοτήτων για την ερμηνεία των δεδομένων που παρέχονται από τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Διαστήματος, και συντονισμό εργασιών, καθώς και για τις σχετικές υποδομές για τη χρήση αυτών των δεδομένων.</p>
Σχετίζεται με	

Ονομασία του μέτρου	Ανάπτυξη, σε συνεργασία με τις τοπικές και περιφερειακές αρχές, μεσοπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων ισορροπημένων στρατηγικών για τη γη που περιορίζουν την κατανάλωση φυσικών, γεωργικών και δασικών περιοχών, ώστε να επιτευχθεί ο στόχος <i>zero-net-artificialisation</i>
Αριθμός του μέτρου	SPAT 4n
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή) ⁴²⁴	Υψηλή
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Ξηρασία, πλημμύρες
Πρωτογενής τομέας	Χωροταξικός σχεδιασμός
Δευτερογενής τομέας	Γεωργία, Βιοποικιλότητα, Δασοκομία
Κατηγορία ΚΤΜ	Διακυβέρνηση και Θεσμική
Επιμέρους ΚΤΜ	Διαχείριση και Σχεδιασμός
Σκοπός του μέτρου	Περιορισμός της κατάληψης φυσικών, γεωργικών και δασικών περιοχών για την επίτευξη του στόχου <i>zero-net-artificialisation</i> και την ελαχιστοποίηση της σφράγισης του εδάφους.
Περιγραφή του μέτρου	<p>Το μέτρο αυτό απαιτεί προσέγγιση δύο σταδίων:</p> <p>A. Δραστηριότητες στο πλαίσιο του SPAT 3n: Χάρτης γης και εδαφικών αποθεμάτων</p> <p>B. Συζήτηση μέτρων για την αποθάρρυνση της τεχνητοποίησης, όπως:</p> <ul style="list-style-type: none"> Φόρος γης: Η επιβολή υψηλότερου φόρου γης για την τεχνητοποιημένη γη μπορεί να καταστήσει λιγότερο ελκυστική από οικονομική άποψη τη μετατροπή των φυσικών περιοχών. Τέλη ανάπτυξης: Η αύξηση των τελών ανάπτυξης για έργα που συνεπάγονται σημαντική τεχνητοποίηση μπορεί να αποθαρρύνει τέτοιες αναπτύξεις. Επιδοτήσεις για τη διατήρηση: Η παροχή επιδοτήσεων ή κινήτρων για τη διατήρηση και την αποκατάσταση της γης μπορεί να καταστήσει αυτές τις επιλογές πιο βιώσιμες από την τεχνητοποίηση. Χωροταξικοί περιορισμοί: Εφαρμογή αυστηρότερων κανονισμών χωροταξίας για τον περιορισμό της επέκτασης των αστικών περιοχών και την προστασία των φυσικών τοπίων. Πολιτικές αστικής ανάπτυξης: Προώθηση της αστικής ανάπτυξης και ανάπτυξης εντός των υφιστάμενων αστικών περιοχών, ώστε να μειωθεί η ανάγκη για νέα ανάπτυξη σε φυσικές εκτάσεις.
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Εθνικό/περιφερειακό
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό) ⁴²⁵	Υψηλό
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Χαμηλό
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή	<p>Αύξηση της δημόσιας υγείας, όπως⁴²⁶:</p> <ul style="list-style-type: none"> Βελτίωση της ποιότητας του αέρα: Μειώνει την ατμοσφαιρική ρύπανση που συνδέεται με την αστική ανάπτυξη.

⁴²⁴ Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: να εφαρμοστεί σε 2 έως 5 έτη, Χαμηλή: να εφαρμοστεί μετά από 5 έτη

⁴²⁵ Χαμηλή: €100,000 ή λιγότερο: Μέση: €100,000 - €1,000,000· Υψηλή: πάνω από €1 εκατ.

⁴²⁶ https://www.strategie.gouv.fr/sites/strategie.gouv.fr/files/atoms/files/dp_-_artificialisation_-_gb.pdf

Όνομασία του μέτρου	Ανάπτυξη, σε συνεργασία με τις τοπικές και περιφερειακές αρχές, μεσοπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων ισορροπημένων στρατηγικών για τη γη που περιορίζουν την κατανάλωση φυσικών, γεωργικών και δασικών περιοχών, ώστε να επιτευχθεί ο στόχος <i>zero-net-artificialisation</i>
στους ευάλωτους πληθυσμούς	<ul style="list-style-type: none"> Μειωμένη ρύπανση θορύβου: Διατηρεί πιο ήσυχα περιβάλλοντα, συμβάλλοντας στην καλύτερη ψυχική υγεία. Πρόσβαση σε πράσινους χώρους: Παρέχει ευκαιρίες για υπαίθρια αναψυχή και μείωση του στρες.
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	Μη γνωστές
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	Καλύτερη αποθήκευση CO ₂ ⁴²⁷
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	Αυξημένες περιοχές για τη φύση, καλύτερη ποιότητα του εδάφους και κατακράτηση των υδάτων
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή	Μέση
Εμπόδια για την εφαρμογή	Δεν υπάρχει νομικό πλαίσιο που να υποστηρίζει ορισμένα από αυτά τα εργαλεία σχεδιασμού. Πρέπει να μελετηθούν για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης και των πιθανών αλληλεπιδράσεων με άλλες πολιτικές και στόχους. Χρειάζεται μια οριζόντια μελέτη για την ανάλυση των επιπτώσεων σε άλλες πολιτικές και στόχους.
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	Κανένας
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Υπουργείο Εσωτερικών — Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	Τοπικές και περιφερειακές αρχές, ερευνητές
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/συνέργειες	Δεν προσδιορίστηκε
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Κανένα νομικό πλαίσιο που να υποστηρίζει ορισμένα από αυτά τα εργαλεία σχεδιασμού, πρέπει να μελετηθεί σε σχέση με άλλες πολιτικές και στόχους. Ανάγκη εκπόνησης οριζόντιας μελέτης για την ανάλυση των επιπτώσεων σε άλλες πολιτικές και στόχους
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση-σύντομη)	Συνεχής μετά την ανάπτυξη της νομικής βάσης
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	Αμέσως
Χρηματοδότηση	Χαμηλή
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> Ποσοστό μείωσης της συνολικής τεχνητοποίησης και της επαναφοράς στη φυσική κατάσταση
Πρόσθετες παρατηρήσεις	<ul style="list-style-type: none"> Εργαλεία σχεδιασμού, όπως αυτά που αναφέρονται σε αυτό το μέτρο, είναι χρήσιμα, μερικά είναι υπό συνεχή έρευνα, αλλά

⁴²⁷ https://www.strategie.gouv.fr/sites/strategie.gouv.fr/files/atoms/files/dp_-_artificialisation_-_gb.pdf

Ονομασία του μέτρου	Ανάπτυξη, σε συνεργασία με τις τοπικές και περιφερειακές αρχές, μεσοπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων ισορροπημένων στρατηγικών για τη γη που περιορίζουν την κατανάλωση φυσικών, γεωργικών και δασικών περιοχών, ώστε να επιτευχθεί ο στόχος <i>zero-net-artificialisation</i>
	χρειάζονται εις βάθος μελέτες σχετικά με τα συνταγματικά δικαιώματα των ιδιοκτητών, τις επιπτώσεις σε άλλους τομείς, το πολιτικό κόστος κ.λπ. <ul style="list-style-type: none"> • Θα πρέπει να εφαρμόζεται σε υφιστάμενες αστικές και προαστιακές περιοχές • Οι υφιστάμενες στρατηγικές για τη γη περιλαμβάνουν ορισμένες από αυτές τις αρχές (δηλαδή τη συνεχή/συνδεδεμένη ανάπτυξη) • Αστικός αναδασμός, ανάπτυξη οδικού δικτύου σε υφιστάμενες πολεοδομικές ζώνες για τον καθορισμό των προϋποθέσεων για την ανάπτυξη αδρανών οικοπέδων. • Εντατικοποίηση σε περιοχές όπου υπάρχει επαρκής υποδομή και κατόπιν αιτιολόγησης από τις φέρουσες ικανότητες
Σχετίζεται με	INFR 5 INFR 10n

Εφαρμογή του εργαλείου της πόλης για την ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή (CRC) για την επεξεργασία επιλογών προσαρμογής στον πολεοδομικό σχεδιασμό	
Αριθμός του μέτρου	SPAT 5η
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή) ⁴²⁸	Μέση
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Ακραίες θερμοκρασίες, πλημμύρες, ξηρασία
Πρωτογενής τομέας	Χωροταξικός σχεδιασμός
Δευτερογενής τομέας	Πολεοδομικός σχεδιασμός
Κατηγορία ΚΤΜ ⁴²⁹	Φυσική και τεχνολογική
Επιμέρους ΚΤΜ	Τεχνολογικές επιλογές
Σκοπός του μέτρου	Στήριξη του συνεργατικού σχεδιασμού μέτρων προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή για πιο ανθεκτικές και ελκυστικές πόλεις.
Περιγραφή του μέτρου	Το εργαλείο CRC υποστηρίζει την επιλογή των λύσεων προσαρμογής που βασίζονται στη φύση στο πλαίσιο του αστικού σχεδιασμού προσαρμογής και των διαλόγων με τους ενδιαφερόμενους φορείς, για την αντιμετώπιση των βροχοπτώσεων, της ξηρασίας και των κινδύνων θερμότητας. Χρησιμοποιεί ένα εννοιολογικό αστικό μοντέλο ισοζυγίου νερού για τον υπολογισμό των υδρολογικών επιπτώσεων των λύσεων που σχεδιάζονται από τους χρήστες. Το εργαλείο CRC μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε έναν υπολογιστή για να διερευνήσει και να συγκρίνει τις επιλογές προσαρμογής, ή σε μια οθόνη αφής για τη συνδημιουργία αστικών σχεδίων με ενδιαφερόμενους φορείς. Τα αποτελέσματα αυτά εμφανίζονται σε μια διεπαφή χάρτη και σε συνοδευτικό πίνακα. Το εργαλείο παρέχει πληροφορίες σχετικά με την υδρολογική αποτελεσματικότητα και ένδειξη του κόστους κατασκευής και συντήρησης.
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Τοπικό
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό) ⁴³⁰	Χαμηλό
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Κανένα
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή στους ευάλωτους πληθυσμούς	Το εργαλείο υποστηρίζει ανοικτές συζητήσεις προσαρμογής μεταξύ των ενδιαφερόμενων φορέων, με βάση ένα οπτικά διαισθητικό περιβάλλον
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	Υποστηρικτικές διαδικασίες σχεδιασμού
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	Κανένα
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	Πρωώθηση των επιλογών προσαρμογής που βασίζονται στη φύση.
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή	Υψηλή

⁴²⁸ Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: να εφαρμοστεί σε 2 έως 5 έτη, Χαμηλή: να εφαρμοστεί μετά από 5 έτη

⁴²⁹ Βλέπε <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/knowledge/tools/adaptation-support-tool/step-3-0>

⁴³⁰ Χαμηλή: €100,000 ή λιγότερο: Μέση: €100,000 - €1,000,000· Υψηλή: πάνω από €1 εκατ.

Όνομασία του μέτρου	Εφαρμογή του εργαλείου της πόλης για την ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή (CRC) για την επεξεργασία επιλογών προσαρμογής στον πολεοδομικό σχεδιασμό
Εμπόδια για την εφαρμογή	Χρειάζεται ένα σαφές σύνολο δεικτών έναντι του οποίου θα αξιολογηθεί
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	Όχι
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Επαρχιακοί Οργανισμοί Αυτοδιοίκησης Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως για μεγάλα έργα
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	Ενδιαφερόμενοι φορείς
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/συνέργειες	Νομοθεσία για το Κλίμα
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Υψηλή
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση-σύντομη)	< 1 μήνας
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	Μόλις δημιουργηθεί το εργαλείο με τοπικά σύνολα δεδομένων
Χρηματοδότηση	<ul style="list-style-type: none"> Χαμηλή
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> Αριθμός έργων που έχουν εφαρμόσει το εργαλείο κατά την διαδικασία σχεδιασμού και/ή διαλόγου με τα ενδιαφερόμενα μέρη
Πρόσθετες παρατηρήσεις	<ul style="list-style-type: none"> Μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε μικρές περιοχές σε επίπεδο έργου και για τον έλεγχο της ανάπτυξης κατά την αξιολόγηση των αιτήσεων ανάπτυξης για πολεοδομικές άδειες, ειδικά για μεγαλύτερες αναπτύξεις, όχι σε σχέδια ανάπτυξης. Η διαδικασία ελέγχου της ανάπτυξης για τις περισσότερες εξελίξεις ανήκει στους ΕΟΑ. Μόνο ορισμένα μεγάλα αναπτυξιακά έργα εμπίπτουν στις αρμοδιότητες του ΤΠΟ. Το μέτρο αυτό μπορεί να θεωρηθεί ως απαίτηση για συγκεκριμένα μεγάλα έργα κατά τη διάρκεια των διαδικασιών αδειοδότησης, προϋπόθεση, π.χ. από το ΤΠ κατά τη διάρκεια των διαδικασιών περιβαλλοντικής αδειοδότησης, ή από τις πολεοδομικές αρχές (ΕΟΑ/ΤΠΟ) κατά τη διάρκεια των διαδικασιών αδειοδότησης. Είτε έτσι είτε αλλιώς, η εφαρμογή του εργαλείου θα εναπόκειται σε κάθε ιδιοκτήτη/αιτών του έργου.
Σχετίζεται με	INFR 5 INFR 10n

Ενημερωτικά δελτία εκτίμησης επιπτώσεων για τα μέτρα τουρισμού

Όνομασία του μέτρου	Διεξαγωγή μελέτης για τις περιφερειακές επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στον τομέα του τουρισμού και ενσωμάτωση της προσαρμογής σε σχέδια, προγράμματα και στρατηγικές στον τομέα του τουρισμού
Αριθμός του μέτρου	TOUR 1n
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή) ⁴³¹	Υψηλή
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Όλα
Πρωτογενής τομέας	Τουρισμός
Δευτερογενής τομέας	Χωροταξικός σχεδιασμός
Κατηγορία ΚΤΜ ⁴³²	Διακυβέρνηση και Θεσμική Γνώση και αλλαγή συμπεριφοράς Οικονομικά και Χρηματοοικονομικά
Επιμέρους ΚΤΜ	Διαχείριση και σχεδιασμός Επικοινωνία και διάδοση Χρηματοδοτικά μέσα και μέσα παροχής κινήτρων
Σκοπός του μέτρου	Ενεργή προώθηση της προσαρμογής του τουριστικού τομέα στην Κύπρο, διατηρώντας την ανταγωνιστικότητά του και αξιοποιώντας τις ευκαιρίες και τις δυνατότητες που προκύπτουν από την κλιματική αλλαγή.
Περιγραφή του μέτρου	<p>Ορισμένα από τα μέτρα σε αυτής της γραμμής δράσης περιλαμβάνουν:</p> <p>A. Εκπόνηση μελέτης σχετικά με τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στον τουρισμό και τις οικονομικές συνέπειες που οφείλονται σε πιθανές αλλαγές στα τουριστικά πρότυπα.</p> <p>B. Ανάπτυξη ενημερωτικών δελτίων για το κλίμα (επισκόπηση των κλιματικών αλλαγών) ανά περιοχή και ανά τουριστική περιοχή.</p> <p>Γ. Ανάπτυξη αλυσίδων επιπτώσεων στο κλίμα (απεικόνιση των αλυσιδωτών επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής) στις διάφορες τουριστικές δραστηριότητες και υποδομές.</p> <p>Δ. Πυξίδα προσαρμογής (βοήθεια καθοδήγησης στη σύνθετη διαδικασία προσαρμογής).</p> <p>Ε. Δημιουργία ενός χρηματοδοτικού προγράμματος για την προσαρμογή του τομέα του τουρισμού στην κλιματική αλλαγή και ενός ραντάρ χρηματοδότησης για την υποστήριξη της εξεύρεσης κατάλληλων ευκαιριών χρηματοδότησης για την προσαρμογή.</p> <p>ΣΤ. Δημιουργία διατμηματικών και διατομεακών χώρων εργασίας για την ανταλλαγή ιδεών (παραδείγματα ορθής πρακτικής για έμπνευση), αντιμετώπιση της προσαρμογής στον τομέα του τουρισμού και προώθηση του διαδιοικητικού συντονισμού και της συνεργασίας με τον ιδιωτικό τομέα.</p>
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Εθνικό
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό) ⁴³³	Χαμηλό

⁴³¹ Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: να εφαρμοστεί σε 2 έως 5 έτη, Χαμηλή: να εφαρμοστεί μετά από 5 έτη

⁴³² Βλέπε <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/knowledge/tools/adaptation-support-tool/step-3-0>

⁴³³ Χαμηλή: €100,000 ή λιγότερο: Μέση: €100,000 - €1,000,000· Υψηλή: πάνω από €1 εκατ.

Όνομασία του μέτρου	Διεξαγωγή μελέτης για τις περιφερειακές επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στον τομέα του τουρισμού και ενσωμάτωση της προσαρμογής σε σχέδια, προγράμματα και στρατηγικές στον τομέα του τουρισμού
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Κανένα
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή στους ευάλωτους πληθυσμούς	Μια πτυχή που μπορεί να καλυφθεί από τη μελέτη
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	Ναι, τόσο σε περιφερειακό όσο και σε τοπικό επίπεδο.
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	Κανένα
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	Κανένα
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή	Υψηλή
Εμπόδια για την εφαρμογή	Έλλειψη μηχανισμών χρηματοδότησης τόσο για τον δημόσιο όσο και για τον ιδιωτικό τομέα. Για τη λήψη κονδυλίων, οι τουριστικές δραστηριότητες πρέπει να είναι σύμφωνες με τις Άδειες Οικοδομής τους ή/και να έχουν λάβει άδειες και πιστοποιήσεις ταξινόμησης. Εάν δεν συμμορφώνονται, δεν μπορούν να λάβουν την κατάλληλη χρηματοδότηση.
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	Κανένας
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Υφυπουργείο Τουρισμού
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	Τουριστικοί φορείς και επιχειρήσεις
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/συνέργειες	Άλλες σχετικές χρηματοδοτήσεις/προώθηση σχετικών δράσεων, π.χ. κανονισμοί εξοικονόμησης ενέργειας/ ενεργειακής απόδοσης. Συνέργεια μεταξύ Υφυπουργείου Τουρισμού, Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Ιδιωτικού Τομέα για την προώθηση του τουρισμού καθ' όλη τη διάρκεια του έτους (Ένωση Δήμων Κύπρου) Συνέργειες με το WAT 12: περιορισμός των υδροβόρων τουριστικών αναπτύξεων
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Υψηλή
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση-σύντομη) ⁴³⁴	Έχει ήδη συμπεριληφθεί ως κατεύθυνση στην Εθνική Στρατηγική Τουρισμού 2035· ωστόσο, το σχέδιο δράσης δεν είναι ακόμη έτοιμο.
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	Ανάλογα με τα αποτελέσματα της μελέτης και τη διαθεσιμότητα μηχανισμών χρηματοδότησης, η αποτελεσματικότητα μπορεί να ποικίλλει από βραχυπρόθεσμη έως μακροπρόθεσμη.
Χρηματοδότηση	Χαμηλή
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> Μελέτη των περιφερειακών επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στον τομέα του τουρισμού και ενσωμάτωση της προσαρμογής σε σχέδια, προγράμματα και στρατηγικές στον τομέα του τουρισμού: έναρξη/σε εξέλιξη/ολοκληρώθηκε
Σχετίζεται με	GOV 1n WAT 12

⁴³⁴ Σύντομη: λιγότερο από 2 έτη, Μέση: από 2 έως 5 έτη, Μακρά: περισσότερα από 5 έτη

Όνομασία του μέτρου	Πρώθηση τουριστικών μοντέλων πιο ανθεκτικών στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής
Αριθμός του μέτρου	TOUR 2η
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή) ⁴³⁵	Υψηλή
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Ακραίες θερμοκρασίες
Πρωτογενής τομέας	Τουρισμός
Δευτερογενής τομέας	Χωροταξικός σχεδιασμός Δασοκομία
Κατηγορία ΚΤΜ ⁴³⁶	Διακυβέρνηση και Θεσμική
Επιμέρους ΚΤΜ	Διαχείριση και σχεδιασμός
Σκοπός του μέτρου	Αναδιαμόρφωση του τρέχοντος μοντέλου τουρισμού, επιδιώκοντας μοντέλα που είναι βιώσιμα, απομάκρυνση από το κυρίαρχο μοντέλο «ήλιος, θάλασσα» και εξέταση των κινδύνων και των τρωτών σημείων που σχετίζονται με την κλιματική αλλαγή. Συμβολή στην αναμόρφωση του τουρισμού στις περιοχές που επηρεάζονται από απαξίωση, καθώς και στην ανατίμησή του και την καινοτόμο προβολή του.
Περιγραφή του μέτρου	Οι παρεμβάσεις για την επίτευξη αυτής της διαφοροποίησης θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων: Α. Διαφοροποίηση των οικονομικών δραστηριοτήτων στις τουριστικές περιοχές, αλλαγή των τουριστικών δραστηριοτήτων (για παράδειγμα, από τον χιονοδρομικό τουρισμό έως τον ορεινό τουρισμό), αναδιανομή των τουριστικών ροών σε ανεκμετάλλευτους προορισμούς (από τις παράκτιες περιοχές στην ενδοχώρα) και αποεποχοποίηση των ηλιακών και παραλιακών προορισμών. Β. Προώθηση εναλλακτικών μοντέλων τουρισμού στον παραλιακό τουρισμό: γαστρονομικός, αθλητικός, πολιτιστικός, αναψυχής, αγροτουρισμός, τουρισμός υγείας, χειμερινά σπορ ή άλλα. Γ. Προώθηση βιώσιμων τουριστικών προορισμών και προϊόντων. Δ. Ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ δημόσιων διοικήσεων με αρμοδιότητες στον τουρισμό και στον ιδιωτικό τομέα, με τη δημιουργία πλαισίων παρέμβασης που ευνοούν μακροπρόθεσμες στρατηγικές και συνέργειες.
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Εθνικό
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό) ⁴³⁷	Χαμηλό
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Κανένα
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή στους ευάλωτους πληθυσμούς	Οι μικρές τουριστικές μονάδες θα επωφεληθούν από τη μετατόπιση της τουριστικής έλξης/επισκεψιμότητας.

⁴³⁵ Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: να εφαρμοστεί σε 2 έως 5 έτη, Χαμηλή: να εφαρμοστεί μετά από 5 έτη

⁴³⁶ Βλέπε <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/knowledge/tools/adaptation-support-tool/step-3-0>

⁴³⁷ Χαμηλή: €100,000 ή λιγότερο: Μέση: €100,000 - €1,000,000· Υψηλή: πάνω από €1 εκατ.

Όνομασία του μέτρου	Πρώθηση τουριστικών μοντέλων πιο ανθεκτικών στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	Οφέλη για τις πολιτιστικές και άλλες περιοχές, οικονομικά και κοινωνικά
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	Κανένα
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	Μείωση της συγκεντρωμένης πίεσης σε πολύτιμα παράκτια οικοσυστήματα.
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή	Υψηλή
Εμπόδια για την εφαρμογή	<ul style="list-style-type: none"> Χρηματοδότηση, προθυμία (των ανθρώπων) να στραφούν σε νέες μορφές Χρονοβόρα/απαιτούμενη διαδικασία αδειοδότησης, Περιορισμένη/ανεπαρκής συνδεσιμότητα κατά τη χαμηλή περίοδο για τη στήριξη των αναγκών του μεταρρυθμισμένου τουριστικού μοντέλου — προϊόντος Η προσβασιμότητα είναι περιορισμένη σε χαμηλή περίοδο, π.χ. χειμώνας, πολύ περιορισμένη/ασυνήθιστη προσβασιμότητα με μαζικά μέσα μεταφοράς σε ορεινές/αγροτικές περιοχές.
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	Κανένας
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Υφυπουργείο Τουρισμού
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	Τουριστικοί φορείς και επιχειρήσεις (τόσο σε εθνικό όσο και σε διεθνές επίπεδο)
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/συνέργειες	Πρώθηση εκδηλώσεων πολιτιστικής κληρονομιάς Δάσος: πρώθηση της συνέργειας του αγροτικού τουρισμού με τη δασοκομία
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Μέση
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση-σύντομη) ⁴³⁸	Οι περισσότερες από αυτές τις πρωτοβουλίες βρίσκονται ήδη σε εξέλιξη, κυρίως για την αντιμετώπιση των οικονομικών, περιβαλλοντικών και κοινωνικών προκλήσεων, αλλά μέχρι στιγμής όχι για την άμεση αντιμετώπιση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή.
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	Εξαρτάται από την αποτελεσματικότητα των προσπαθειών για την αλλαγή των τουριστικών μοντέλων
Χρηματοδότηση	Χαμηλή — για σκοπούς διαχείρισης και σχεδιασμού Υψηλή για τη φάση υλοποίησης
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> Μηνιαίοι αριθμοί επισκεπτών/τουριστών Διεξαγωγή εξειδικευμένων ερωτηματολογίων στα σημεία άφιξης για να διερευνηθούν οι λόγοι επίσκεψης στην Κύπρο. Το τελευταίο γίνεται με κάποιο τρόπο από τη Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου.
Σχετίζεται με	

⁴³⁸ Σύντομη: λιγότερο από 2 έτη, Μέση: από 2 έως 5 έτη, Μακρά: περισσότερα από 5 έτη

Προώθηση της ανθεκτικότητας των τουριστικών πόρων — συμπεριλαμβανομένων των φυσικών και πολιτιστικών πόρων — και των υποδομών στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής	
Όνομασία του μέτρου	
Αριθμός του μέτρου	TOUR 3η
Προτεραιότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή) ⁴³⁹	Υψηλή
Κλιματική επίπτωση (εις) που αντιμετωπίζεται (ονται)	Ακραίες θερμοκρασίες, Ξηρασίες, Πλημμύρες, Άνοδος της στάθμης της θάλασσας, Δασικές πυρκαγιές
Πρωτογενής τομέας	Τουρισμός
Δευτερογενής τομέας	Βιοποικιλότητα και οικοσυστήματα Πολιτιστική Κληρονομιά Υποδομές, Μεταφορές και Κτίρια Θάλασσα και Παράκτιες περιοχές Χωροταξικός σχεδιασμός
Κατηγορία ΚΤΜ⁴⁴⁰	Διακυβέρνηση και Θεσμική
Επιμέρους ΚΤΜ	Διαχείριση και σχεδιασμός Συντονισμός, συνεργασία και δίκτυα
Σκοπός του μέτρου	Προσδιορισμός, σχεδιασμός και ανάπτυξη πρωτοβουλιών προσαρμογής για την προστασία των τουριστικών προορισμών και πόρων, καθώς και προώθηση της ανθεκτικότητας των υποδομών και των εγκαταστάσεων.
Περιγραφή του μέτρου	<p>Οι τουριστικοί πόροι περιλαμβάνουν εκείνα τα φυσικά ή πολιτιστικά στοιχεία που βρίσκονται σε τουριστικούς προορισμούς που είναι πιθανό να προσελκύσουν τουρίστες. Οι τουριστικές υποδομές μπορούν να νοηθούν ως το σύνολο κατασκευών και υπηρεσιών που χρησιμοποιούνται από τον τουρισμό για την ενίσχυση της δραστηριότητάς του. Αυτή η γραμμή δράσης περιλαμβάνει μέτρα όπως:</p> <p>A. Προώθηση των επενδύσεων στην ανάπτυξη βιοκλιματικών υποδομών και στη χρήση προηγμένων τεχνολογιών για τη βελτίωση των κλιματικών συνθηκών στις τουριστικές μονάδες.</p> <p>B. Προσαρμοστικός σχεδιασμός και διαχείριση των φυσικών προστατευόμενων περιοχών.</p> <p>Γ. Ανάπτυξη πρωτοβουλιών προσαρμογής στις παράκτιες περιοχές.</p> <p>Δ. Στον πολιτιστικό τομέα:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Ενσωμάτωση των κινδύνων για την κλιματική αλλαγή στη διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς. ○ Προώθηση του υπεύθυνου, προσαρμοσμένου στην κλιματική αλλαγή και χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα πολιτιστικού τουρισμού. ○ Χρήση ερμηνευτικών μέσων που συνδέονται με την πολιτιστική κληρονομιά ως εργαλείο για την ευαισθητοποίηση σχετικά με το κλίμα και την επικοινωνία των δράσεων για το κλίμα, συμπεριλαμβανομένης της προβολής ορθών πρακτικών. ○ Ανάλυση των αναγκών προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή στον πολιτιστικό τουρισμό στην Κύπρο. ○ Ανάλυση συνεργειών μετριασμού-προσαρμογής στον πολιτιστικό τουρισμό (για παράδειγμα, η ηλεκτρική κινητικότητα μειώνει τις επιβλαβείς δονήσεις για το δομημένο περιβάλλον και

⁴³⁹ Υψηλή: να τεθεί σε εφαρμογή εντός 2 ετών, Μέση: να εφαρμοστεί σε 2 έως 5 έτη, Χαμηλή: να εφαρμοστεί μετά από 5 έτη

⁴⁴⁰ Βλέπε <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/knowledge/tools/adaptation-support-tool/step-3-0>

Όνομασία του μέτρου	Προώθηση της ανθεκτικότητας των τουριστικών πόρων — συμπεριλαμβανομένων των φυσικών και πολιτιστικών πόρων — και των υποδομών στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής
	<p>μειώνει τη ρύπανση, η οποία μπορεί να βλάψει στοιχεία πολιτιστικής κληρονομιάς).</p> <p>Ε. Να λαμβάνονται υπόψη οι κίνδυνοι της κλιματικής αλλαγής κατά τη διαχείριση και τη συντήρηση των υποδομών μεταφορών. Προώθηση της βιώσιμης κινητικότητας και της μικροκινητικότητας για την παροχή στους τουρίστες ποικιλίας επιλογών μεταφοράς, καθώς και προώθηση μιας βιώσιμης νοσοτροπίας, η οποία είναι πιο ελκυστική για τους τουρίστες, κυρίως από χώρες της Δυτικής Ευρώπης.</p> <p>Ως εκ τούτου, ο θεσμικός συντονισμός του τουριστικού τομέα με αυτές τις άλλες θεματικές περιοχές είναι απαραίτητος προκειμένου να διασφαλιστεί η ενσωμάτωση των αναγκών προσαρμογής του τουρισμού στον σχεδιασμό και την ανάπτυξη αυτών των πρωτοβουλιών.</p> <p>Από την πλευρά του, ο τουριστικός τομέας μπορεί να προωθήσει την υιοθέτηση μέτρων που ευνοούν την ενσωμάτωση προσαρμοστικών κριτηρίων για την προστασία των τουριστικών πόρων, καθώς και την προσαρμογή των υποδομών και των εγκαταστάσεων.</p>
Χωρικό πεδίο εφαρμογής του μέτρου	Τοπικό, εθνικό
Κόστος υλοποίησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό) ⁴⁴¹	Μέσο
Κόστος συντήρησης (υψηλό-μέσο-χαμηλό)	Μέσο
Επιπτώσεις στην κοινωνία με ιδιαίτερη προσοχή στους ευάλωτους πληθυσμούς	Αμοιβαία επωφελής κατάσταση για όλους τους διασυνδεδεμένους ομάδες/ τομείς
Παράλληλα οφέλη για τις προτεραιότητες περιφερειακής ή τοπικής ανάπτυξης	Οφέλη για όλους τους συναφείς τομείς, προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς και της φύσης, οφέλη από την οικονομία κ.λπ. Βελτίωση της ελκυστικότητας των τουριστικών ευκαιριών ενόψει των κινδύνων που συνδέονται με την κλιματική αλλαγή
Παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής	Οι βελτιωμένες τουριστικές υποδομές και εγκαταστάσεις μπορούν να συμβάλουν στη μείωση της κατανάλωσης ενέργειας και των εκπομπών CO ₂
Παράλληλα οφέλη για το περιβάλλον	Βελτιωμένη διαχείριση των φυσικών περιοχών που αποτελούν τουριστικούς προορισμούς
Πολιτική και κοινωνική αποδοχή	Υψηλή
Εμπόδια για την εφαρμογή	Προθυμία άλλων αρχών και διαθεσιμότητα πόρων
Κίνδυνοι κακής προσαρμογής	Κανένας
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή	Υφυπουργείο Τουρισμού (ΥφΤ) με τις αρμόδιες αρχές
Άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς	Υπουργείο Οικονομικών, Υπουργείο Εσωτερικών, Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας, Υπουργείο Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων, Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, Υφυπουργείο Πολιτισμού, Τοπικής Αρχές Τουριστικοί φορείς και επιχειρήσεις.

⁴⁴¹ Χαμηλή: €100,000 ή λιγότερο: Μέση: €100,000 - €1,000,000· Υψηλή: πάνω από €1 εκατ.

Όνομασία του μέτρου	Πρώθηση της ανθεκτικότητας των τουριστικών πόρων — συμπεριλαμβανομένων των φυσικών και πολιτιστικών πόρων — και των υποδομών στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής
Άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες που ευθυγραμμίζονται/συνέργειες	Συνέργειες με συναφείς πολιτικές σχετικών τομέων, π.χ. διαχείριση φυσικών περιοχών κ.λπ.
Τεχνική/θεσμική ετοιμότητα (υψηλή-μέση-χαμηλή)	Υψηλή
Περίοδος εφαρμογής (μακρά-μέση-σύντομη) ⁴⁴²	Μακρά
Χρόνος μέχρι την αποτελεσματικότητα (για να έχει αποτέλεσμα ή αντίκτυπο)	Άμεσα κατά την εφαρμογή των παρεμβάσεων
Χρηματοδότηση	Υψηλή Χρήση νέων (π.χ. πράσινων τελών για τουριστικά καταλύματα) και υφιστάμενων (π.χ. από τέλη εισόδου) πηγών εσόδων, όπως ειδικών ταμείων, που θα μπορούσαν να δώσουν την ευκαιρία να επενδύσουν σε δράσεις για μέτρα προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή.
Δείκτης για την επαλήθευση της προόδου εφαρμογής	<ul style="list-style-type: none"> • Αριθμός επιχορηγήσεων που χορηγήθηκαν σε τουριστικές μονάδες ανά περιοχή • Αριθμός προσαρμοσμένων σχεδίων διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών • Αριθμός τόπων πολιτιστικής κληρονομιάς που αναλύθηκαν και καταρτίστηκαν και υλοποιήθηκαν σχέδια προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή • Μονάδες υποδομών μεταφοράς που αναβαθμίστηκαν
Σχετίζεται με	GOV 3n

⁴⁴² Σύντομη: λιγότερο από 2 έτη, Μέση: από 2 έως 5 έτη, Μακρά: περισσότερα από 5 έτη